

RG & NGOSS

Wytyczne do raportowania
kwestii zrównoważonego rozwoju
& Supplement dla sektora organizacji
pozarządowych (NGO)

Wersja 3.0

Spis treści

Ogólne informacje o Wytycznych dla sektora organizacji pozarządowych 2

Wstęp

Zrównoważony rozwój i wymóg transparentności 5

Wprowadzenie

Wprowadzenie dla sektora organizacji pozarządowych 6

Raportowanie kwestii zrównoważonego rozwoju

Cel raportu zrównoważonego rozwoju 8

Wprowadzenie do Ramowych Zasad Raportowania GRI 8

Wprowadzenie do Wytycznych 9

Zastosowanie Wytycznych 10

Część 1

Definiowanie zawartości, jakości, i zasięgu raportu

Wytyczne dotyczące definiowania zawartości raportu 12

Zasady dotyczące definiowania zawartości raportu 13

Zasady dotyczące zapewniania jakości raportu 18

Wytyczne dotyczące określania zasięgu raportu 22

Część 2

Standardowe informacje

Strategia i profil 25

1. Strategia i analiza 25

2. Profil organizacyjny 26

3. Parametry raportu 27

4. Zarządzanie, zobowiązania i zaangażowanie 28

5. Podejście do zarządzania i wskaźniki wyników 30

Skuteczność programów 31

Ekonomiczne 32

Środowiskowe 34

Społeczne:

Praktyki dotyczące zatrudnienia i godnej pracy 37

Respektowanie praw człowieka 39

Społeczeństwo 41

Odpowiedzialność za produkt 42

Ogólne uwagi dotyczące raportowania

Gromadzenie danych 44

Forma i częstotliwość raportu 44

Poświadczenie 45

Słownik terminów 46

Dodatkowe materiały pomocnicze dla organizacji pozarządowych 49

Wytyczne G3 i Suplement dla sektora organizacji pozarządowych – podziękowania 50

Ogólne informacje o Wytycznych dla sektora organizacji pozarządowych

Materiały dotyczące sektora organizacji pozarządowych (NGO) są wyróżnione w niniejszym dokumencie za pomocą następujących symboli:

- Oznacza tekst dotyczący sektora lub komentarz na temat treści Wytycznych G3
- Oznacza komentarz na temat wskaźnika wyników w Wytycznych G3
- Oznacza nowe informacje z zakresu podejścia do zarządzania lub wskaźnika wyników dla sektora

Wszystkie informacje i wskaźniki wyników dla sektora mają podstawowe znaczenie (oznaczone są jako NGO1, NGO2, NGO3 itd.) i powinny być wyszczególnione w spisie treści obok innych kwestii objętych zakresem sprawozdawczości.

Poniższe tabele zawierają zestawienie specyficznych dla sektora NGO informacji, wskaźników wyników oraz komentarzy na temat Wytycznych G3, jakie znajdują się w niniejszym dokumencie powstałym z połączenia Suplementu dla sektora NGO („Suplementu sektorowego”) i Wytycznych G3. Tabela podzielona jest na kategorie i aspekty. W przypadku niektórych informacji i wskaźników wyników dodatkowe dane na temat opracowań, definicji i innych pomocnych kwestii można znaleźć w głównej części niniejszego połączonego dokumentu.

W Suplemencie dla sektora NGO dodane zostały sformułowania mające na celu zwiększenie stopnia dopasowania Wytycznych G3 do specyfiki organizacji pozarządowych.

Profil

Kontekst	Komentarz
2. Profil organizacyjny	2.2 Dodany komentarz na temat raportowania podstawowej działalności.
	2.3 Dodany komentarz na temat uwzględnienia biur krajowych, sekcji, oddziałów, jednostek terenowych.
	2.6 Dodany komentarz na temat raportowania szczegółów i aktualnego stanu rejestracji organizacji non-profit.
	2.7 Dodany komentarz na temat docelowych odbiorców i kluczowych interesariuszy.
	2.8 Dodane komentarze na temat raportowania liczby członków, sympatyków i wolontariuszy, ogólnych dochodów, aktywów netto oraz zakresu i skali działalności.
4. Zarządzanie, zobowiązania i zaangażowanie	4.2 Dodany komentarz na temat raportowania podziału uprawnień pomiędzy najwyższym organem zarządzającym, kadrą menedżerską i/lub kierownictwem.
	4.4 Dodany komentarz na temat uwzględnienia interesariuszy wewnętrznych. Dodany komentarz dotyczący wskazania kwestii odnoszących się do skuteczności programów.
	4.7 Dodany komentarz dotyczący kwalifikacji i doświadczenia w zakresie zapewnienia skuteczności programów.
	4.9 Dodany komentarz dotyczący uwzględnienia przyjętych norm krajowych. Dodany komentarz dotyczący uwzględnienia procedur nadzoru nad skutecznością programów.
	4.10 Dodany komentarz dotyczący raportowania na temat procesów powoływania, odwoływania oraz długości kadencji członków najwyższego organu zarządzającego.
	4.13 Dodany komentarz dotyczący uwzględnienia udziału w koalicjach i sojuszach.
	4.14 Dodany komentarz dotyczący uwzględnienia przykładów grup interesariuszy typowych dla sektora NGO.

Skuteczność programów

WSKAŹNIKI WYNIKÓW W ZAKRESIE SKUTECZNOŚCI PROGRAMÓW W SEKTORZE NGO

Aspekt	Wskaźnik
Angażowanie kluczowych interesariuszy	NG01 Procesy na rzecz angażowania kluczowych interesariuszy w opracowywanie, wdrażanie, monitorowanie i ocenę polityk oraz programów.
Informacje zwrotne, skargi i podejmowane działania	NG02 Mechanizmy udzielania informacji zwrotnych i zgłaszania skarg dotyczących programów i polityk oraz działania podejmowane w odpowiedzi na przypadki naruszenia polityk.
Monitorowanie, ocena i uczenie się	NG03 System monitorowania i oceny programów oraz procesu uczenia się (w tym pomiar skuteczności i wpływu programów), wprowadzania zmian do programów oraz ich komunikowania.
Płeć i różnorodność	NG04 Środki mające na celu uwzględnienie kwestii płci i różnorodności przy opracowywaniu, wdrażaniu, monitorowaniu i ocenie programów oraz w procesie uczenia się.
Świadomość społeczna i rzecznictwo	NG05 Procesy na rzecz opracowywania, komunikowania, wdrażania i modyfikowania stanowisk rzeczniczych oraz społecznych kampanii świadomościowych.
Koordinacja	NG06 Procesy na rzecz uwzględnienia działalności innych podmiotów oraz koordynacji w tym zakresie.

Wskaźniki ekonomiczne

KOMENTARZ NA TEMAT INFORMACJI EKONOMICZNYCH G3 W RAMACH PODEJŚCIA DO ZARZĄDZANIA W SEKTORZE NGO

Aspekt	Komentarz na temat informacji dotyczących podejścia do zarządzania
Obecność na rynku, w tym wpływ na gospodarki lokalne	Dodany komentarz dotyczący uwzględnienia wpływu na gospodarki lokalne.

WSKAŹNIKI WYNIKÓW EKONOMICZNYCH ORAZ KOMENTARZ NA TEMAT WSKAŹNIKÓW G3 W ODNIESIENIU DO SEKTORA NGO

Aspekt	Wskaźnik i komentarz
Alokacja zasobów	NG07 Alokacja zasobów.
Etyczne pozyskiwanie funduszy	NG08 Źródła finansowania w podziale na kategorie oraz pięciu największych darczyńców wraz z wartością pieniężną ich wkładów.
Wyniki ekonomiczne	EC1 Dodane komentarze w celu dopasowania wskaźnika do specyfiki sektora NGO.

Wskaźniki społeczne

WSKAŹNIKI WYNIKÓW W ZAKRESIE ZATRUDNIENIA ORAZ KOMENTARZ NA TEMAT WSKAŹNIKÓW G3 W ODNIESIENIU DO SEKTORA NGO

Aspekt	Wskaźnik i komentarz
Zatrudnienie	LA1 Dodany komentarz w sprawie uwzględnienia wolontariuszy. Dodany komentarz dotyczący wskazania różnych kategorii wolontariuszy w podziale na zakres zaangażowania i funkcję. Dodany komentarz dotyczący raportowania liczby wolontariuszy według typu. Dodany odnośnik.
Relacje między pracownikami i kierownictwem	NG09 Mechanizm zgłaszania przez pracowników uwag i skarg oraz ich rozpatrywania.
Bezpieczeństwo i higiena pracy	LA7 Dodany komentarz dotyczący znaczenia raportowania wskaźnika urazów wśród wolontariuszy. Dodany komentarz dotyczący uwzględnienia wolontariuszy.
	LA8 Dodany komentarz dotyczący uwzględnienia wolontariuszy.
Szkolenia i edukacja	LA10 Dodany komentarz dotyczący uwzględnienia wolontariuszy.
	LA11 Dodany komentarz dotyczący uwzględnienia wolontariuszy.

KOMENTARZ DOTYCZĄCY WSKAŹNIKÓW SPOŁECZNYCH G3 W ODNIESIENIU DO SEKTORA NGO

Aspekt	Komentarz
Korupcja	S04 Dodany komentarz w celu opisanego znaczenia raportowania przypadków korupcji. Dodany komentarz dotyczący uwzględnienia wolontariuszy i członków organów zarządzających.

KOMENTARZ NA TEMAT INFORMACJI O ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA PRODUKT W RAMACH PODEJŚCIA DO ZARZĄDZANIA W SEKTORZE NGO

Aspekt	Komentarz na temat informacji dotyczących podejścia do zarządzania
Komunikacja marketingowa	Dodany komentarz dotyczący konkretnej wzmianki o etycznym pozyskiwaniu funduszy.
Prywatność klienta	Dodany komentarz dotyczący uwzględnienia ochrony danych.

KOMENTARZ DOTYCZĄCY WSKAŹNIKÓW G3 W ZAKRESIE ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA PRODUKT W ODNIESIENIU DO SEKTORA NGO

Aspekt	Komentarz
Komunikacja marketingowa	PR6 Dodany komentarz w sprawie raportowania zgłoszeń przypadków naruszeń norm w zakresie pozyskiwania funduszy i komunikacji marketingowej.

Wstęp

Zrównoważony rozwój i wymóg transparentności

Celem zrównoważonego rozwoju jest „zaspokojenie potrzeb obecnego pokolenia bez pozbawiania przyszłych pokoleń możliwości zaspokajania ich potrzeb”¹. Ważną rolę w osiągnięciu tego celu odgrywają organizacje społeczne należące do głównych aktorów w społeczeństwie.

W dobie znaczącego wzrostu ekonomicznego osiągnięcie tego celu może wydawać się bardziej ambicją, aspiracją niż rzeczywistością. W miarę postępującej globalizacji gospodarek pojawiają się wprawdzie nowe możliwości zwiększania dobrobytu i jakości życia w wyniku rozwoju handlu, rozpowszechniania się wiedzy oraz zwiększania dostępu do technologii. Jednakże szanse te nie zawsze są dostępne dla stale rosnącej populacji, a dodatkowo towarzyszą im nowe zagrożenia dla stabilności środowiska. Statystykom pokazującym poprawę jakości życia wielu ludzi na świecie, przeciwstawiane są alarmujące informacje nt. złego stanu środowiska naturalnego oraz nieustający problem ubóstwa i głodu milionów ludzi. Kontrast ten stanowi jeden z najbardziej palących problemów XXI wieku.

Jednym z kluczowych wyzwań zrównoważonego rozwoju jest fakt, iż wymaga on nowego i innowacyjnego podejścia do podejmowanych wyborów oraz sposobów myślenia. Podczas gdy postęp wiedzy i technologii przyczynia się do rozwoju ekonomicznego, ma on równocześnie potencjał, by wesprzeć zarządzanie ryzykiem i zmniejszanie zagrożeń dla stabilności relacji społecznych, środowiska naturalnego oraz gospodarek. Nowa wiedza i innowacje w technologii, zarządzaniu czy polityce publicznej stanowią wyzwania dla organizacji i zmuszają je do podejmowania nowych wyborów w codziennej działalności operacyjnej w odniesieniu do produktów, usług i działań z perspektywy ich oddziaływania na środowisko, ludzi oraz gospodarki narodowe.

Pilność i waga ryzyka oraz zagrożeń dla wspólnego zrównoważonego rozwoju, wraz ze zwiększającymi się szansami i możliwościami wyboru sprawiają, iż transparentność w odniesieniu do kwestii ekonomicznych, środowiskowych i społecznych stanie się kluczowym składnikiem relacji z interesariuszami, decyzji inwestycyjnych oraz pozostałych interakcji zachodzących na rynku. By wesprzeć te oczekiwania oraz by w sposób jasny i klarowny mówić o zrównoważonym rozwoju, powstała potrzeba stworzenia ram wspólnych w skali światowej, gwarantujących spójność języka i wskaźników. W odpowiedzi na tę potrzebę powołano Global Reporting Initiative (GRI), której misją jest stworzenie wiarygodnych ram odniesienia w raportowaniu o kwestiach zrównoważonego rozwoju. Ram, które mogą być używane przez organizacje niezależnie od wielkości, profilu działalności oraz lokalizacji.

Transparentność w odniesieniu do zrównoważonego rozwoju organizacji leży w interesie wielu grup interesariuszy: pracowników, partnerów biznesowych, organizacji pozarządowych, inwestorów, księgowych itp. Z tego względu GRI opiera swoje działania na współpracy szerokiego kręgu ekspertów z każdej z zainteresowanych grup, poprzez konsultacje zmierzające do osiągnięcia konsensusu. Konsultacje te, w połączeniu z praktycznym doświadczeniem, w sposób ciągły przyczyniają się do udoskonalania Ramowych Zasad Raportowania GRI od momentu ich powstania w 1997 roku. Takie podejście uwzględniające ciągle uczenie się, wprowadzanie ulepszeń sprawia, że Ramowe Zasady Raportowania GRI są wiarygodnym instrumentem dla szerokiego kręgu interesariuszy.

¹ Światowa Komisja ds. Środowiska i Rozwoju (Nasza wspólna przyszłość). Oxford: Oxford University Press, 1987, s. 43.

Wprowadzenie dla sektora organizacji pozarządowych

Do kogo skierowany jest Suplement sektorowy?

Termin „pozarządowy” stosowany jest w odniesieniu do szerokiego spektrum organizacji, które mogą być również określane mianem „prywatnych organizacji wolontariackich”, „organizacji społeczeństwa obywatelskiego” lub „organizacji non-profit”.

Suplement sektorowy GRI NGO skierowany jest do organizacji pozarządowych (NGOs), które z definicji powstają w innym celu niż kumulowanie zysków dla właścicieli lub inwestorów. Organizacje pozarządowe z natury kierują się wartościami, choć mogą prowadzić różnego rodzaju działalność (np. rzecznictwo, świadczenie usług, badania) w różnych dziedzinach (np. prawa człowieka, ochrona środowiska, pomoc humanitarna, rozwój, edukacja), przyjmując szereg różnych form organizacyjnych (np. federacji, stowarzyszeń, fundacji, koalicji, sieci). Mogą to być duże lub małe organizacje, pozyskujące środki ze źródeł publicznych i prywatnych na własne cele lub na działalność partnerów. W sektorze NGO występuje mnogość podejść w zakresie nadzoru i zarządzania; mogą one znacząco różnić się od podejść stosowanych w innych sektorach.

Suplement przedstawia system raportowania opracowany głównie z myślą o międzynarodowych organizacjach pozarządowych oraz średnich i dużych krajowych organizacjach pozarządowych. Może on być niemniej przydatny dla dowolnej organizacji tego typu, która dąży do poprawy w zakresie odpowiedzialności i zrównoważonego rozwoju. Odnosząc treść do swojej specyfiki, każda organizacja pozarządowa powinna być w stanie posłużyć się niniejszym Suplementem.

Dlaczego raportowanie jest ważne w sektorze NGO?

Pomysł opracowania Suplementu do procesu raportowania GRI dla sektora NGO został zgłoszony przez sygnatariuszy Karty Odpowiedzialności Międzynarodowych Organizacji Pozarządowych (INGO Accountability Charter)² odzwierciedlając dążenie wielu organizacji pozarządowych do wzmocnienia swojej publicznej rozliczalności oraz coraz większą presję publiczną na zwiększenie rozliczalności tych organizacji. W niniejszym Suplemencie przyjęto szersze podejście, którego intencją jest umożliwienie organizacjom pozarządowym informowania o zakresie funkcjonowania w społeczeństwie zgodnie z zasadami zrównoważonego

rozwoju. Działalność organizacji pozarządowych powinna zwiększać dobrobyt społeczeństwa (czyli co robią NGOs), przy czym obejmuje to obowiązek działania w sposób zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju (czyli jak działają NGOs). Ponadto organizacje pozarządowe są jednymi z czołowych podmiotów wzywających inne sektory do przyjęcia odpowiedzialności za wpływ na zrównoważony rozwój³. Wytyczne przedstawione w niniejszym Suplemencie mają umożliwić organizacjom spełnienie tych samych norm przejrzystości oraz ujawniania pozytywnych i negatywnych aspektów działalności (patrz 1.2 G3), jakie są wymagane od innych sektorów. Proces ten ma służyć legitymizacji i potwierdzeniu wiarygodności organizacji pozarządowych jako kluczowych podmiotów działających na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Proces raportowania w zakresie zrównoważonego rozwoju, w którym kluczowym elementem jest odpowiedzialność, nie zaczyna się od wydrukowania lub opublikowania raportu w Internecie ani się na tym nie kończy. Proces raportowania stwarza okazję do przeprowadzenia oceny polityki, programów i skuteczności organizacji, jak również ekonomicznych, społecznych i środowiskowych skutków jej działalności. Wspólne ramy raportowania pozwalają na gromadzenie informacji, które często w przeciwnym razie byłyby niedostępne, w szeroko zakrojony i pozwalający na porównania sposób, przyczyniając się do tworzenia przejrzystości oraz pozytywnej dynamiki samoregulacji. Co ważniejsze, poprzez proces raportowania organizacja pozarządowa może krytycznie przyjrzeć się własnej działalności, porównywać się z innymi organizacjami, wyciągać wnioski z doświadczeń i wprowadzać ulepszenia, aby lepiej realizować cele, jakim służy.

W jaki sposób Suplement łączy się z ogólnymi Wytycznymi GRI?

Treść Suplementu została włączona do trzeciej wersji Wytycznych GRI do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju (tzw. Wytycznych G3), których celem jest zapewnienie wskazówek w zakresie raportowania o kluczowych aspektach wyników w zakresie zrównoważonego rozwoju, we wszystkich sektorach. Suplement stanowi jednak rozszerzenie treści G3, aby lepiej odzwierciedlać charakter działalności NGO w oparciu o wartości, zwłaszcza poprzez wprowadzenie raportowania o skuteczności programów. Suplement przeznaczony jest dla każdej organizacji pozarządowej pragnącej zwiększyć swoją stabilność organizacyjną

² www.ingoaccountabilitycharter.org

³ Zob. definicję na str. 2 Wytycznych G3 – str. 5 niniejszego Suplementu.

oraz wkład w zrównoważony rozwój. Odbiorcy raportów sektora NGO będą różnili się w zależności od charakteru danej organizacji, niemniej jednak zapewne będą wśród nich organizacje badające rozliczalność NGO, decydenci z sektora rządowego i korporacyjnego, inne organizacje pozarządowe, dotychczasowi i potencjalni darczyńcy, partnerzy oraz kluczowi interesariusze.

Zakres i szczegółowość informacji oraz wskaźników wyników sugerowanych w niniejszym Suplemencie może stanowić trudność dla podmiotów raportujących, zwłaszcza jeśli raportują po raz pierwszy lub są małymi bądź średnimi organizacjami pozarządowymi. Może okazać się, że nie wszystkie z wyszczególnionych tu informacji mogą być ujawnione od razu. Z tego względu raportowanie należy rozpocząć od wskaźników, które dostarczają informacji najistotniejszych z punktu widzenia interesariuszy i odbiorców, do których raport jest adresowany. Dana organizacja pozarządowa powinna dokonać oceny istotności każdej informacji wskazanej w Suplemencie i zdecydować, jakie ma ona dla niej znaczenie.

Nadrzędne kwestie dotyczące sektora

Wartości NGO

Charakter działalności ukierunkowanej na dobro publiczne sprawia, że organizacje pozarządowe mają szczególny obowiązek udowodnienia opinii publicznej, iż funkcjonują zgodnie z wyznawanymi wartościami. Legitymizacja i wiarygodność zależą od przedstawienia dowodów na to, że organizacja pozarządowa przestrzega deklarowanych wartości (np. w zakresie niezależności, uczciwości, uczestnictwa, przejrzystości). Z tego względu Wytyczne G3 zostały w Suplemencie zaadaptowane na potrzeby organizacji pozarządowych, umożliwiając im wykazanie zakresu zgodności z deklarowanymi wartościami. Dla przykładu: pojęcie „różnorodność” odnosi się nie tylko do praktyk w zakresie zatrudnienia, ale również do wszystkich innych działań, w tym do projektowania programów. Wskaźniki fundraisingu odzwierciedlają oczekiwania co do tego, że organizacje pozarządowe powinny pozyskiwać fundusze w etyczny sposób, upewniając się, że pochodzą one z etycznych źródeł, a inwestycje są prowadzone z uwzględnieniem kwestii etycznych. Definicje „pracowników” w Suplemencie obejmują „wolontariuszy”, którzy są ważnym zasobem sektora.

Zarządzanie

Problematyka zarządzania jest ważna dla wszystkich rodzajów organizacji, ale w przypadku organizacji pozarządowych ma szczególne znaczenie – nie tylko pod względem „wartości”, do których aspirują te organizacje,

ale i pod względem zarządzania zasobami i wynikami. Kluczowi interesariusze NGO przykładają szczególną wagę do przejrzystości procesu zarządzania oraz jego powiązań z misją i wizją organizacji. Interesariusze oczekują, że decydenci organizacji pozarządowej zapewnią, by odzwierciedlała ona różnorodność społeczeństwa, w ramach którego funkcjonuje, a kierujące nią osoby postępowywały zgodnie z zasadami sprawiedliwości, równości i uczciwości.

Interesariusze za szczególnie ważny uznają nadzór nad zarządzaniem finansowym, jako że wiele organizacji non-profit funkcjonuje dzięki darczyńcom lub wsparciu publicznemu. Poza obowiązkiem przestrzegania przepisów prawa dostrzega się potrzebę zapewnienia odpowiednio wyważonych pomiarów rozliczalności nie tylko wobec darczyńców, ale i również wobec innych kluczowych podmiotów, np. kluczowych interesariuszy, szeroko rozumianej społeczności czy całego społeczeństwa. Ponadto wykazanie krótko i długoterminowej stabilności finansowej daje interesariuszom gwarancję kontynuowania działalności organizacji oraz szansę na wywieranie trwałego wpływu w miarę upływu czasu.

Skuteczność programów

Dodana została sekcja dotycząca oceny skuteczności programów ze względu na szczególne znaczenie tej problematyki dla sektora oraz fakt, że jest to kluczowy element odpowiedzialności. Interesariusze oczekują od organizacji pozarządowych dowodów na to, że działają one skutecznie, wydajnie i zgodnie z deklarowaną misją, czyniąc właściwy użytek ze środków inwestowanych przez darczyńców. Skuteczność w zarządzaniu programami i działaniami ma kluczowe znaczenie dla określenia wartości oferowanej przez organizację pozarządową. Pokazuje ona stopień spójności pomiędzy misją i programami oraz zakres odpowiedzialności organizacji wobec interesariuszy w odniesieniu do efektów i wyników jej działalności. W przypadku organizacji pozarządowych zaangażowanych w problematykę rzecznictwa ocena skuteczności programów obejmuje kwestię odpowiedzialności za zajmowane stanowiska, stosowaną metodologię i przyjęte podejście.

Niniejsza sekcja została opracowana do celów raportowania na temat zarządzania programami organizacji, w tym systemów i metod monitorowania skuteczności, oceny wyników i wpływu oraz ustawicznego uczenia się i rozwoju. Nie służy ona raportowaniu rzeczywistych wyników tych procesów; takie wyniki należy raportować w innych sekcjach.

Raportowanie kwestii zrównoważonego rozwoju

Cel raportu zrównoważonego rozwoju

Raportowanie kwestii zrównoważonego rozwoju polega na mierzeniu, ujawnianiu oraz ponoszeniu odpowiedzialności względem wewnętrznych i zewnętrznych interesariuszy. Jest to bardzo szeroki termin, często używany zamiennie wraz z innymi pojęciami odnoszącymi się do zintegrowanego raportowania kwestii ekonomicznych, środowiskowych i społecznych (np. tripple bottom line – potrójna linia przewodnia, raportowanie społeczne firm, itd.).

Raport zrównoważonego rozwoju powinien dostarczać wyważonej oraz stosownej informacji nt. wyników, jakie dana organizacja osiąga w obszarze zrównoważonego rozwoju, obejmując zarówno pozytywne jak i negatywne aspekty działalności.

Raporty zrównoważonego rozwoju oparte na Ramowych Zasadach Raportowania GRI prezentują osiągnięcia i wyniki działań z raportowanego okresu dotyczące zobowiązań danej organizacji, strategii i metod zarządzania. Raporty takie mogą być użyte m.in. do następujących celów:

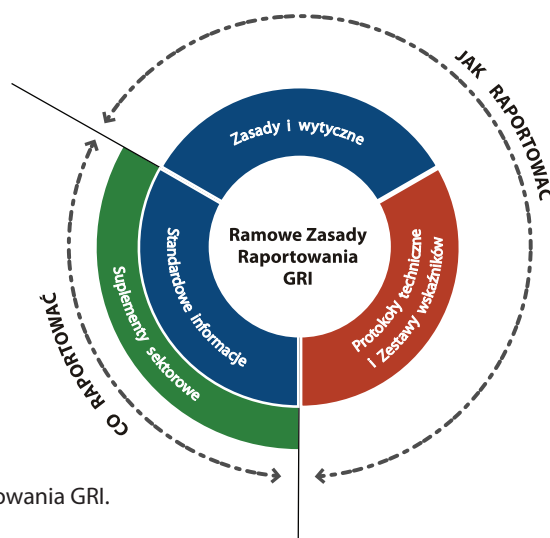
- stanowanie punktu odniesienia (**benchmarku**) i oceny osiąganych wyników w zakresie kwestii zrównoważonego rozwoju w odniesieniu do prawa, norm, kodeksów, standardów i dobrowolnych inicjatyw;

- **zademonstrowanie** wpływu organizacji oraz pozostawania pod wpływem oczekiwań w zakresie zrównoważonego rozwoju;
- **porównanie** wydajności danej organizacji w czasie oraz względem innych organizacji.

Stosowanie Ramowych Zasad Raportowania GRI

Wszystkie dokumenty Ramowych Zasad Raportowania GRI tworzone są w procesie wielostronnych, zmierzających do konsensusu konsultacji wśród poszczególnych grup interesariuszy: przedstawiciele biznesu, inwestorów, pracowników, społeczeństwa obywatelskiego, środowisk zajmujących się księgowością, przedstawiciele świata nauki i innych uczestników. Wszystkie dokumenty poddawane są systematycznej weryfikacji i ciągłemu doskonaleniu.

Celem Ramowych Zasad Raportowania GRI jest stworzenie ogólnie przyjętych ram dla raportowania ekonomicznych, środowiskowych oraz społecznych aspektów funkcjonowania organizacji; ram zaprojektowanych do użytku przez organizację dowolnego rozmiaru, sektora oraz o dowolnej lokalizacji. Uwzględniają one praktyczne aspekty funkcjonowania różnorodnych organizacji, od małych firm do organizacji/

Rys. 1. Ramowe Zasady Raportowania GRI.

przedsiębiorstw międzynarodowych prowadzących operacje na całym świecie. Ramowe Zasady Raportowania GRI zawierają zarówno treści ogólne, jak również szczegółowe (specyficzne dla danego sektora), które zostały zaakceptowane przez szeroki krąg interesariuszy z całego świata jako ogólnie możliwe do zastosowania w procesie raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju.

Wytyczne do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju (dalej zwane Wytycznymi) składają się z zasad dotyczących określania zawartości raportu i zapewniających odpowiednią jakość podawanej informacji. Zawierają też standardowe informacje stworzone na podstawie wskaźników wyników oraz innych danych, jak również wytyczne dotyczące konkretnych kwestii technicznych w raportowaniu.

Zestawy wskaźników istnieją dla każdego ze wskaźników wyników zawartych w Wytycznych. Dostarczają definicji, zbiorów wytycznych i innych informacji, które mają pomóc osobom przygotowującym raporty oraz zapewnić spójność interpretacji

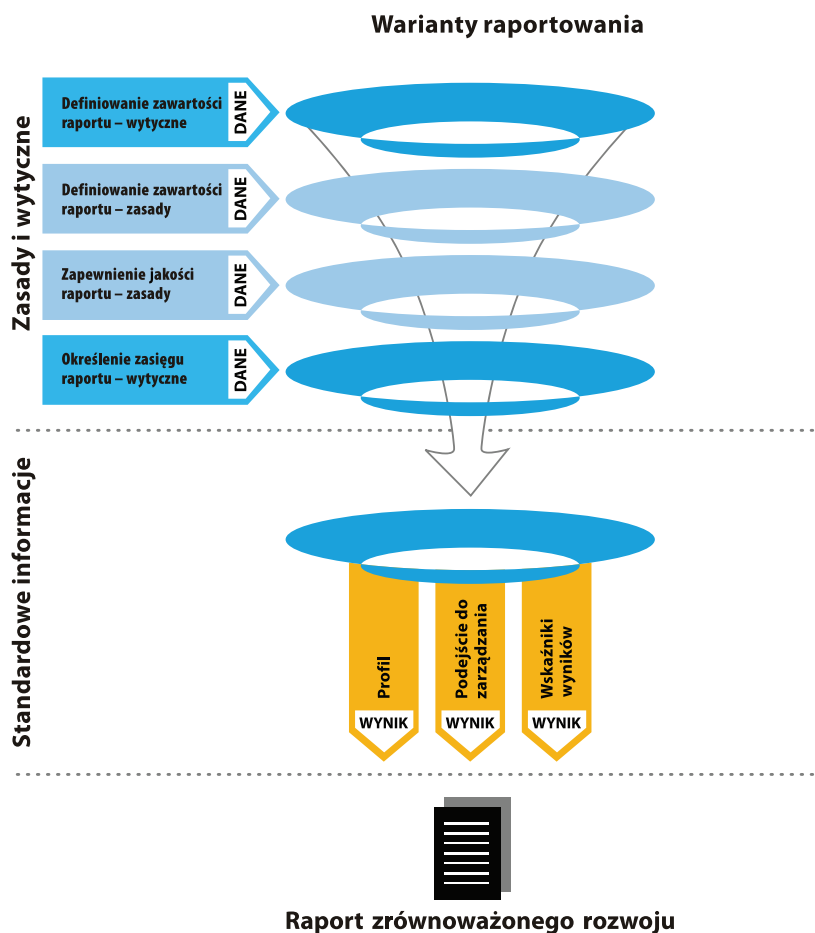
wskaźników wyników. Użytkownicy Wytycznych powinni posługiwać się Zestawami wskaźników.

Suplementy sektorowe uzupełniają Wytyczne o objaśnienia i wskazówki dotyczące stosowania Wytycznych w danym sektorze oraz zawierają wskaźniki wyników charakterystyczne dla danego sektora. Powinny być używane wraz z Wytycznymi, nie zamiast nich.

Protokoły techniczne zostały stworzone, by dostarczyć wskazówek w zagadnieniach dotyczących raportowania, np. w zakresie określania zasięgu raportu. Są zaprojektowane do użytku wraz z Wytycznymi i Suplementami sektorowymi i dotyczą zagadnień napotykanych przez większość organizacji w procesie raportowania.

Wprowadzenie do Wytycznych GRI

Wytyczne do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju zawierają: zasady raportowania, wytyczne do raportowania oraz standardowe informacje. Elementy te posiadają równą wagę i znaczenie.

Rys. 2. Wytyczne do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju.

Część 1 – Zasady i wytyczne do raportowania

W części 1 przedstawione są trzy główne elementy procesu raportowania. Aby pomóc w określeniu tego, co należy przedstawić w raporcie, sekcja ta podaje zasady raportowania dotyczące: istotności, uwzględniania interesariuszy, kontekstu zrównoważonego rozwoju oraz kompletności, wraz ze skróconym zestawem testów dla każdej z zasad. Zastosowanie tych zasad razem ze standardowymi informacjami determinuje tematy i wskaźniki do raportowania. W dalszej części omówione są zasady: wyważenia, porównywalności, dokładności, terminowości, przejrzystości oraz wiarygodności, które razem z testami mogą być użyte jako pomoc w osiągnięciu odpowiedniej jakości prezentowanych informacji. Ta część kończy się wytycznymi dla organizacji raportujących odnośnie definiowania podmiotów prezentowanych w raporcie (tzw. „zasięg raportu”).

Część 2 – Standardowe informacje

Część 2 składa się ze standardowych informacji, które powinny być zawarte w raporcie. Wytyczne wskazują informacje, które są odpowiednie i istotne dla większości organizacji oraz znajdują się w kręgu zainteresowań większości interesariuszy, w ramach trzech typów standardowych informacji:

- **Strategia i profil:** Informacje, które tworzą ogólny kontekst niezbędny do zrozumienia funkcjonowania danej organizacji, takie jak strategia, profil, organy zarządzające i nadzorujące organizacji.
- **Podejście do zarządzania:** Informacje opisujące, jak organizacja odnosi się do poszczególnych zagadnień, w celu dostarczenia kontekstu do zrozumienia jej funkcjonowania w danej dziedzinie.
- **Wskaźniki wyników:** Wskaźniki, które dostarczają porównywalnych danych nt. ekonomicznych, środowiskowych i społecznych aspektów funkcjonowania organizacji.

Zastosowanie Wytycznych

Początek

Wszystkie organizacje (prywatne, publiczne, pozarządowe) są zachęcane do raportowania opartego na Wytycznych, niezależnie od tego, czy dopiero zaczynają czy mają już doświadczenia w raportowaniu oraz niezależnie od rozmiaru, sektora czy lokalizacji. Raport może mieć różne formy: strony www bądź wydruku papierowego; może być samodzielnym dokumentem lub być częścią raportu rocznego i/lub sprawozdania finansowego.

Na samym początku należy ustalić zawartość raportu, do czego wytyczne znajdują się w Części 1. Niektóre organizacje mogą od razu zdecydować się na przygotowanie raportu opartego o całość Ramowych Zasad Raportowania GRI, inne mogą zacząć od najbardziej praktycznych i najłatwiejszych do raportowania tematów, zaś o pozostałych kwestiach raportować z upływem czasu. Wszystkie organizacje raportujące powinny przedstawić zakres raportu i są zachęcane do wskazania planów poszerzenia go w miarę upływu czasu.

Poziomy aplikacji GRI

Przed zakończeniem przygotowywania raportu jego autorzy powinni zadeklarować poziom, który został osiągnięty w zakresie stosowania Ramowych Zasad Raportowania GRI. Powinni zrobić to wykorzystując system poziomów aplikacji GRI, którego rolą jest zapewnienie:

- **Czytelnikom** jasnej, klarownej informacji o tym, w jakim stopniu Wytyczne GRI i inne elementy Ramowych Zasad Raportowania GRI zostały użyte w danym raporcie.
- **Autorom** raportu wizji lub planu stopniowego, rozłożonego w czasie rozszerzania zastosowania Ramowych Zasad Raportowania GRI.

Deklaracja poziomu aplikacji skutkuje jasną komunikacją o elementach Ramowych Zasad Raportowania GRI, jakie zostały zastosowane w procesie przygotowania raportu. Aby sprostać potrzebom zarówno organizacji doświadczonych, jak też średniozaawansowanych oraz początkujących w przygotowywaniu raportów, stworzono 3 poziomy. Poszczególne poziomy aplikacji zostały oznaczone literami C, B i A. Kryteria raportowania przyporządkowane do każdego poziomu odzwierciedlają wzrastający stopień stosowania oraz uwzględnienia Ramowych Zasad Raportowania GRI. Dodatkowo organizacja może zadeklarować oznaczenie „+” (plus) na każdym z trzech poziomów (np. C+, B+,

A+), przyznawane jeśli raport został zweryfikowany/
poświadczony przez niezależne źródło.⁴

Organizacja sama deklaruje poziom stosowania na
podstawie własnej oceny zawartości raportu, odnosząc się
do kryteriów poszczególnych poziomów aplikacji GRI.

W dodatku do własnej deklaracji, organizacja raportująca
może wybrać jedną lub obie z następujących możliwości:

- pozyskać opinię na temat własnej deklaracji od
podmiotu poświadczającego;
- pozyskać opinię na temat własnej deklaracji od GRI.

Więcej informacji nt. poziomów aplikacji szczegółowych
kryteriów znajduje się w pakiecie informacji pt. „Poziomy
aplikacji GRI”, dostępnym jako dodatek do tego
dokumentu lub na stronie www.globalreporting.org.

Prośba o zawiadomienie o użyciu

Organizacje, które zastosowały Wytyczne i/lub inne
elementy Ramowych Zasad Raportowania GRI
jako podstawy dla swoich raportów, proszone są
o powiadomienie Global Reporting Initiative przed datą
publikacji raportu. Powiadamiając GRI, organizacje mogą
skorzystać z następujących możliwości:

- powiadomienie GRI o powstaniu raportu
i dostarczenie jego kopii;
- zarejestrowanie raportu online w bazie
raportów GRI;
- Skierowanie prośby do GRI o zweryfikowanie
zadeklarowanego poziomu aplikacji.

Maksymalizacja wartości raportu

Raportowanie kwestii zrównoważonego rozwoju
jest dynamicznym procesem oraz narzędziem i nie
zaczyna się ani nie kończy z momentem publikacji
dokumentu. Powinno być częścią szerszego procesu
tworzenia strategii organizacji, implementacji jej planów
działania i oceny wyników. Przygotowanie raportu
ułatwia przeprowadzenie następnie gruntownej oceny
funkcjonowania organizacji, może też pozytywnie
wpłynąć na stałe, rozłożone w czasie zwiększanie
efektywności. Służy również jako narzędzie angażowania
interesariuszy i pozyskiwania ich cennego wkładu
w funkcjonowanie procesów organizacyjnych.

⁴ Więcej szczegółów w sekcji poświęconej weryfikacji
i poświadczaniu w Ogólnych uwagach dotyczących
raportowania.

Część 1: Definiowanie zawartości, jakości i zasięgu raportu

W tej części przedstawiono zasady raportowania
i wytyczne dotyczące definiowania zawartości raportu,
zapewnienia odpowiedniej jakości podanych w nim
informacji oraz określenia jego zasięgu.

Wytyczne do raportowania zawierają opis działań, jakie
organizacja raportująca może podjąć lub opcji, które
może rozważyć przy podejmowaniu decyzji o treści
raportu, a także stanowią ogólną pomoc w interpretacji
i stosowaniu Ramowych Zasad Raportowania GRI.
Obejmują też wytyczne dotyczące określania zawartości
i zasięgu raportu.

Zasady raportowania zawierają opis rezultatów
do osiągnięcia poprzez raport i wskazówki co do
podejmowanych w procesie raportowania decyzji
dotyczących wyboru zagadnień i wskaźników do
uwzględnienia oraz sposobu ich prezentacji. Każda
z zasad obejmuje definicję, wyjaśnienie i zestaw testów
pozwalających organizacji raportującej ocenić, w jakim
stopniu udało jej się zastosować te zasady. Testy te
mają stanowić narzędzie samooceny, a nie wskazywać
konkretne informacje, które należy ująć w raporcie. Do
testów można się jednak odwoływać przy objaśnieniu
decyzji o stosowaniu poszczególnych zasad.

Zastosowanie zestawu zasad ma zapewnić przejrzystość
– jest to wartość i cel, który przyświeca wszystkim
aspektom raportowania kwestii zrównoważonego
rozwoju. Przejrzystość można zdefiniować jako pełne
ujawnienie zagadnień i wskaźników wymaganych w celu
pokazania wpływu i umożliwienia interesariuszom
podejmowania decyzji. Ponadto celem jest prezentacja
procesów, procedur i założeń przyjętych przy
sporządzeniu tych informacji. Zasady zostały podzielone
na dwie grupy:

- zasady określania zagadnień i wskaźników, które
organizacja powinna uwzględnić w raporcie oraz
- zasady zapewniania odpowiedniej jakości
i właściwej prezentacji informacji.

Pogrupowanie zasad w ten sposób sprzyja lepszemu
wyjaśnieniu ich roli i funkcji, co nie ogranicza jednak
możliwości ich stosowania. Każda z zasad może stanowić
uzasadnienie dla różnych decyzji; może też okazać się
przydatna przy analizie kwestii wykraczających poza
samo definiowanie treści lub zapewniania jakości
przekazywanych informacji.

1.1 Definiowanie zawartości raportu

Aby zapewnić wyważoną i racjonalną prezentację wyników osiąganych przez daną organizację należy ustalić, jakie zagadnienia powinien obejmować raport. Można to osiągnąć poprzez rozważenie celów i doświadczeń organizacji, jak i uzasadnionych oczekiwań i interesów interesariuszy. Są to dwa ważne punkty odniesienia przy podejmowaniu decyzji o tym, jakie informacje mają zostać zawarte w raporcie.

Wytyczne dotyczące definiowania zawartości raportu

Przy sporządzaniu raportów zrównoważonego rozwoju korzysta się z Ramowych Zasad Raportowania GRI w następujący sposób:

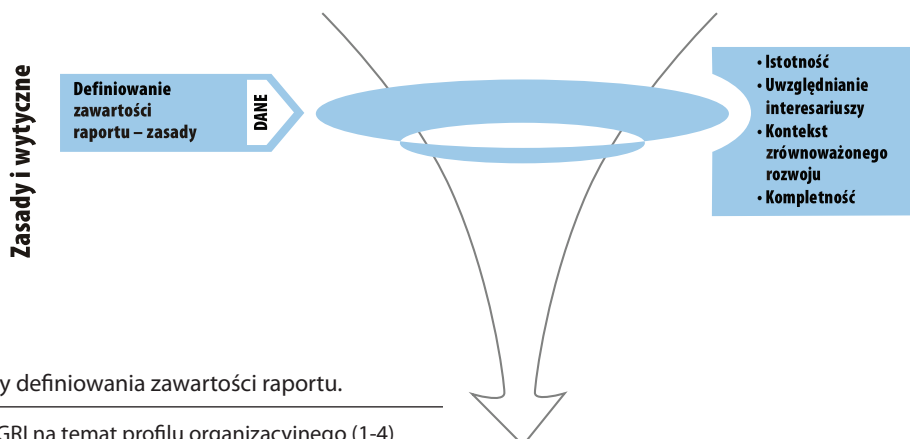
- Identyfikacja zagadnień i odpowiednich wskaźników, które są istotne z punktu widzenia organizacji, a zatem powinny zostać uwzględnione w raporcie podlegając powtarzalnemu procesowi, w którym uwzględnia się zasady: istotności, uwzględniania interesariuszy, kontekstu zrównoważonego rozwoju oraz wytyczne dotyczące ustalania zasięgu raportu.
- W ramach identyfikacji zagadnień analiza istotności wszystkich aspektów wskaźników wymienionych w Wytycznych GRI i odpowiednich Suplementach sektorowych, a także rozważenie innych zagadnień, które ze względu na swoje znaczenie powinny być uwzględnione w raporcie.
- Do zbioru ustalonych w ten sposób zagadnień i wskaźników zastosowanie testów wymienionych przy każdej z zasad celem oceny, które z tych zagadnień i wskaźników są istotne, a zatem powinny być uwzględnione w raporcie.⁵

- Zastosowanie zasad w celu ustalenia priorytetów wybranych zagadnień oraz podjęcia decyzji, które z nich zostaną zaakcentowane.
- Konkretnie metody lub procesy zastosowane przy ocenie istotności powinny:
  - być różne w zależności od organizacji i mogą być przez nią zdefiniowane;
  - zawsze uwzględniać wytyczne i testy zawarte w zasadach oraz
  - zostać przedstawione.

Stosując takie podejście:

- Należy rozróżnić wskaźniki podstawowe i dodatkowe. Wszystkie wskaźniki zostały opracowane w procesie angażującym wielu interesariuszy GRI. Te z nich, które określono jako podstawowe, są ogólnie obowiązujące i zakłada się, że są istotne dla większości organizacji. Organizacja powinna raportować te informacje, chyba że uzna je za nieistotne w rozumieniu zasad raportowania. Za istotne można także uznać wskaźniki dodatkowe.
- Wskaźniki podane w ostatecznych wersjach Suplementów sektorowych uważa się za wskaźniki podstawowe. Należy je stosować w taki sam sposób, jak wskaźniki podstawowe opisane w Wytycznych.
- Wszelkie pozostałe informacje (np. wskaźniki charakterystyczne dla danej organizacji) zawarte w raporcie podlegają tym samym zasadom raportowania i wymogom technicznym, co standardowe informacje GRI.

Warianty raportowania

Rys. 3. Zasady definiowania zawartości raportu.

⁵ Informacje GRI na temat profilu organizacyjnego (1-4) odnoszą się do wszystkich organizacji raportujących.

- Należy upewnić się, że zasięg raportu i podawane informacje są odpowiednie z punktu widzenia zasady kompletności.

Zasady dotyczące definiowania zawartości raportu

Każda z zasad raportowania składa się z definicji, wyjaśnienia i zestawu testów stanowiących wskazówkę, jak należy stosować daną zasadę. Testy mają stanowić narzędzie samooceny, a nie wskazywać konkretne informacje, które należy uwzględnić w raporcie. Zasady należy stosować razem z wytycznymi dotyczącymi definiowania zawartości raportu.

ISTOTNOŚĆ

Definicja: Informacje zawarte w raporcie powinny obejmować te zagadnienia i wskaźniki, które odzwierciedlają istotne oddziaływanie gospodarcze i społeczne organizacji oraz jej wpływ na środowisko naturalne, a także kwestie, które mogą mieć istotny wpływ na oceny i decyzje interesariuszy.

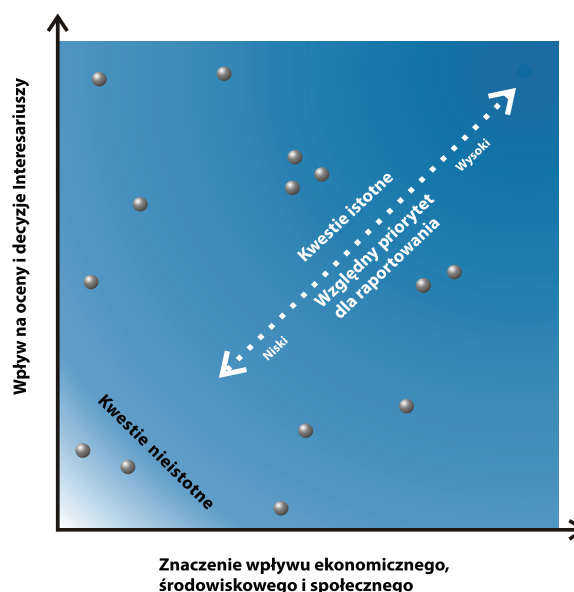
Wyjaśnienie: Organizacje stoją w obliczu całego szeregu zagadnień, które mogłyby wykazywać w raporcie. Istotne zagadnienia i wskaźniki to te, które można racjonalnie uznać za ważne z punktu widzenia wpływu organizacji na gospodarkę, społeczeństwo i środowisko naturalne oraz te, od których zależą decyzje interesariuszy i z tego względu mogą zasługiwać na ujęcie w raporcie. Istotność jest to próg, powyżej którego dane zagadnienie lub wskaźnik stają się wystarczająco ważne, aby uzasadniać uwzględnienie ich w raporcie. Nie wszystkie istotne zagadnienia są równie ważne, więc rozłożenie akcentów w raporcie powinno odzwierciedlać względne znaczenie tematów i wskaźników uznanych za istotne.

W sprawozdawczości finansowej przez istotność powszechnie rozumie się próg wpływu na decyzje gospodarcze odbiorców sprawozdań finansowych organizacji, w szczególności inwestorów. Pojęcie progu jest ważne również w raportowaniu kwestii zrównoważonego rozwoju, ale odnosi się do szerszego zakresu oddziaływania i kręgu interesariuszy. Istotność w raportowaniu kwestii zrównoważonego rozwoju nie ogranicza się tylko do takich zagadnień, które mają istotne znaczenie finansowe dla organizacji. Określanie istotności w przypadku raportu zrównoważonego rozwoju obejmuje też analizę wpływu organizacji na gospodarkę, społeczeństwo i środowisko naturalne, a jej próg wyznacza zdolność do zaspokojenia obecnych potrzeb bez uszczerbku dla potrzeb przyszłych

pokoleń.⁶ Tak określone istotne kwestie często mają znaczące skutki finansowe dla organizacji w krótkim lub w długim okresie. Mają więc również znaczenie dla tych interesariuszy, którzy koncentrują się przede wszystkim na sytuacji finansowej organizacji.

Aby ustalić, które informacje są istotne, należy odnieść się zarówno do czynników wewnętrznych, jak i zewnętrznych, uwzględniając aspekty, takie jak misja i strategia organizacji, kwestie bezpośrednio poruszane przez interesariuszy, szersze oczekiwania społeczne oraz wpływ organizacji na podmioty w łańcuchu wartości – podmioty na wcześniejszych (np. łańcuch dostaw) i dalszych (np. klienci) etapach. Ocena istotności powinna uwzględniać również podstawowe oczekiwania zawarte w międzynarodowych standardach i umowach, których powinna przestrzegać organizacja.

Wspomniane czynniki wewnętrzne i zewnętrzne powinny zostać uwzględnione przy ocenie znaczenia informacji prezentujących znaczące oddziaływania gospodarcze i społeczne oraz wpływ na środowisko naturalne bądź na decyzje podejmowane przez interesariuszy.⁷ Do oceny istotności tych oddziaływań można użyć szeregu uznanych metod. Zasadniczo „znaczący wpływ” lub „znaczące oddziaływanie” mają te kwestie, które są powszechnie podnoszone przez środowiska eksperckie lub zostały zidentyfikowane przy użyciu powszechnie stosowanych narzędzi, takich jak metody oceny wpływu lub oceny cyklu życia produktów/ usług. Wpływy, które uważa się za dostatecznie znaczące, by wymagały aktywnego zarządzania lub

Rys. 4. Definiowanie istotności.

⁶ Światowa Komisja ds. Środowiska i Rozwoju. (Nasza wspólna przyszłość). Oxford: Oxford University Press, 1987, s. 43.

⁷ W odniesieniu do interesariuszy, patrz zasada uwzględniania interesariuszy.

zaangażowania ze strony organizacji, można zazwyczaj również uznać za istotne.

Raport powinien kłaść nacisk na wyniki dotyczące najistotniejszych zagadnień. Inne znaczące zagadnienia można uwzględnić, ale powinny zajmować w raporcie mniej wyeksponowane miejsce. Ważne jest także objaśnienie procesu określania względnej hierarchii istotności zagadnień uwzględnionych w raporcie.

Zasada istotności ma zastosowanie nie tylko przy wyborze zagadnień do raportu, ale również przy wyborze sposobu doboru wskaźników wyników. Wykazując dane dotyczące wyników można przyjąć różne poziomy kompleksowości i szczegółowości tych danych. W niektórych przypadkach istnieją wytyczne GRI co do poziomu szczegółowości uważanego za właściwy dla określonego wskaźnika. Zasadniczo jednak decyzja co do sposobu wykazania danych, powinna zależeć od znaczenia informacji dla oceny wyników danej organizacji i stopnia, w jakim ułatwia odpowiednie porównania.

Wykazanie w raporcie zagadnień istotnych może wymagać uwzględnienia informacji wykorzystywanych przez zewnętrznych interesariuszy, innych niż informacje wewnętrzne stosowane w bieżącym zarządzaniu. Niemniej jednak, informacje takie powinny znaleźć się w raporcie o tyle, o ile mogą być ważne dla ocen lub decyzji podejmowanych przez interesariuszy albo sprzyjać zaangażowaniu interesariuszy prowadzącemu do działań, które mogłyby mieć istotny wpływ na wyniki organizacji lub odnosić się do kluczowych zagadnień ważnych dla interesariuszy.

Testy

Czynniki zewnętrzne

Określając, które zagadnienia są istotne, należy uwzględnić czynniki zewnętrzne, w tym np.:

- Główne zagadnienia i kwestie zrównoważonego rozwoju oraz wskaźniki wymieniane przez interesariuszy.
- Główne zagadnienia i przyszłe wyzwania dla sektora wskazywane przez konkurencję i inne organizacje z danej branży.
- Stosowne prawa, regulacje, umowy międzynarodowe lub dobrowolne umowy o strategicznym znaczeniu dla organizacji i jej interesariuszy.

- Możliwe do racjonalnego oszacowania wpływy, ryzyka i szanse (np. globalne ocieplenie, HIV-AIDS, ubóstwo) zidentyfikowane poprzez rzetelne badania prowadzone przez osoby o uznanej wiedzy i doświadczeniu lub przez organizacje eksperckie o uznanej renomie w danej dziedzinie.

Czynniki wewnętrzne

Określając, które zagadnienia są istotne, należy uwzględnić czynniki wewnętrzne, w tym np.:

- Kluczowe wartości, polityki, strategie, systemy zarządzania operacyjnego oraz długo- i krótkoterminowe cele organizacji.
- Punkt widzenia/oczekiwania interesariuszy, dla których sukces organizacji jest szczególnie ważny (np. pracowników, udziałowców i dostawców).
- Istotne ryzyka dla organizacji.
- Czynniki krytyczne decydujące o sukcesie organizacyjnym.
- Podstawowe kompetencje organizacji oraz sposób, w jaki mogą się one przyczynić do zrównoważonego rozwoju.

Priorytety

- Raport nadaje określone priorytety istotnym zagadnieniom i wskaźnikom.

UWZGLĘDNIANIE INTERESARIUSZY

Definicja: Organizacja raportująca powinna zdefiniować swoich interesariuszy i wyjaśnić w raporcie, w jaki sposób reagowała na ich uzasadnione oczekiwania i interesy.

Wyjaśnienie: Interesariuszy definiuje się jako podmioty lub osoby, co do których można racjonalnie oczekiwać, że działalność, produkty i/lub usługi organizacji będą miały na nich istotny wpływ oraz których działania mogą, według racjonalnych oczekiwań, mieć wpływ na zdolność organizacji do skutecznej realizacji swoich strategii i osiągnięcia celów. Definicja ta obejmuje podmioty i osoby, których prawa – wynikające z przepisów i międzynarodowych konwencji – zapewniają im możliwość zgłaszania roszczeń wobec organizacji.

Do interesariuszy mogą należeć podmioty i osoby, dla których sukces organizacji jest szczególnie ważny (np. pracownicy, udziałowcy, dostawcy) oraz podmioty zewnętrzne (np. społeczności lokalne).

Racjonalne oczekiwania i interesy interesariuszy stanowią kluczowy punkt odniesienia dla wielu decyzji podejmowanych przy sporządzaniu raportu, dotyczących np. zakresu, zasięgu, stosowania wskaźników i sposobu weryfikacji. Niemniej jednak nie wszyscy interesariusze organizacji będą korzystali z raportu. Wyzwaniem jest więc wyważenie określonych interesów/oczekiwań interesariuszy, którzy prawdopodobnie będą korzystał z raportu, z szerszymi oczekiwaniami dotyczącymi odpowiedzialności wobec wszystkich interesariuszy.

W przypadku niektórych decyzji, takich jak zakres lub zasięg raportu, konieczne jest uwzględnienie uzasadnionych oczekiwań i interesów jak najszerszego kręgu interesariuszy. Niektórzy interesariusze na przykład nie są w stanie wyartykułować swoich poglądów na temat raportu, a ich problemy są prezentowane przez pełnomocników. Inni interesariusze mogą nie chcieć wyrażać opinii na temat raportu, ponieważ korzystają z innych środków komunikacji i zaangażowania. Uzasadnione oczekiwania i interesy takich interesariuszy należy mimo wszystko uwzględnić przy podejmowaniu decyzji co do zawartości raportu. Inne decyzje jednak, np. co do poziomu szczegółowości, który byłby przydatny dla interesariuszy lub oczekiwań różnych grup interesariuszy w kwestii sposobów zapewnienia przejrzystości raportu, mogą wymagać położenia większego nacisku na to, kto może – według

racjonalnych oczekiwań – korzystać z raportu. Procesy i podejście przyjęte przy podejmowaniu takich decyzji należy udokumentować.

Jedną z dróg rozpoznania racjonalnych oczekiwań i interesów interesariuszy mogą być procesy ich angażowania. Organizacje zazwyczaj inicjują różne formy działań angażujących interesariuszy w ramach swojej zwykłej działalności, co może stanowić cenne źródło wiedzy do podejmowania decyzji odnośnie raportowania. Może do nich należeć zaangażowanie interesariuszy w celu zachowania zgodności z przyjętymi standardami międzynarodowymi lub uzyskania danych dla bieżących procesów organizacyjnych/biznesowych. Ponadto zaangażowanie interesariuszy można też wykorzystać jako źródło informacji w procesie przygotowywania raportu. Organizacje mogą również korzystać z innych środków, takich jak media, środowiska naukowe lub współpraca z innymi organizacjami i interesariuszami, które mogą pomóc organizacji w lepszym zrozumieniu racjonalnych oczekiwań i interesów interesariuszy.

Aby raport mógł zostać poddany weryfikacji, należy udokumentować proces angażowania interesariuszy. Jeśli dla celów raportowania stosuje się procesy angażowania interesariuszy, powinny one opierać się na systematycznym, ogólnie uznanym podejściu, metodach lub zasadach. Ogólne podejście powinno zapewnić należyte zrozumienie potrzeb informacyjnych interesariuszy. Organizacja raportująca powinna udokumentować przyjęty sposób określania, których interesariuszy angażuje, w jaki sposób i kiedy oraz w jaki sposób zaangażowanie to wpłynęło na zawartość raportu i działalność organizacji w zakresie zrównoważonego rozwoju. Procesy te powinny dawać możliwość określenia bezpośredniego wkładu ze strony interesariuszy oraz uprawnionych i zasadnych oczekiwań społecznych. Może się okazać, że pomiędzy określonymi grupami interesariuszy istnieje konflikt poglądów lub różnica oczekiwań i wówczas organizacja musi być w stanie wyjaśnić, w jaki sposób wyważa ich racje podejmując decyzje dotyczące raportu.

Jeśli interesariusze nie zostaną zdefiniowani i zaangażowani, istnieje prawdopodobieństwo, iż raport nie będzie odpowiadać na oczekiwania i w związku z tym nie będzie w pełni wiarygodny dla wszystkich interesariuszy. Natomiast systematyczne angażowanie interesariuszy zwiększa ich otwartość i podnosi użyteczność raportu. Jeśli zadanie to realizuje się we właściwy sposób, może ono stać się częścią procesu

ciągłego wzbogacania wiedzy zarówno w ramach samej organizacji, jak i przez podmioty zewnętrzne, a przez to wzmacniać poczucie odpowiedzialności organizacji wobec szerokiego kręgu interesariuszy. Odpowiedzialność wzmacnia zaufanie między organizacją raportującą i jej interesariuszami. Z kolei zaufanie podnosi wiarygodność raportu.

Testy:

- Organizacja jest w stanie wskazać interesariuszy, wobec których ponosi odpowiedzialność za własne działania.
- W treści raportu wykorzystuje się efekty procesów angażowania interesariuszy stosowane przez organizację w bieżącej działalności oraz w ramach wymogów prawnych i instytucjonalnych prowadzenia działalności.
- W treści raportu wykorzystuje się efekty wszystkich procesów angażowania interesariuszy realizowanych specjalnie dla potrzeb raportu.
- Procesy angażowania interesariuszy, które dostarczają danych do podejmowania decyzji odnośnie raportu, są spójne z zakresem i zasięgiem raportu.

KONTEKST ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Definicja: Raport powinien prezentować wyniki organizacji w szerszym kontekście zrównoważonego rozwoju.

Wyjaśnienie: Informacje o wynikach organizacji należy przedstawiać w odpowiednim kontekście. Podstawowe pytanie, na które ma odpowiadać raport zrównoważonego rozwoju, to pytanie o sposób, w jaki organizacja przyczynia się (dziś lub w przyszłości) do polepszenia lub pogorszenia warunków, procesów i trendów ekonomicznych, społecznych i środowiskowych na szczeblu lokalnym, regionalnym i globalnym. Raporty prezentujące wyłącznie trendy w zakresie wyników jednostkowych (lub samej efektywności danej organizacji) nie dadzą odpowiedzi na przytoczone pytanie. W związku z tym w raportach należy przedstawić wyniki w szerszym kontekście zrównoważonego rozwoju. Będzie to wymagać omówienia wyników organizacji w kontekście limitów oraz zapotrzebowania na zasoby środowiska naturalnego lub zasoby społeczne na poziomie branżowym, lokalnym, regionalnym lub globalnym. Dla przykładu, oprócz informacji o tendencji do poprawy wyników w zakresie ochrony środowiska, organizacja może przedstawić bezwzględne wartości dotyczące poziomu zanieczyszczeń, w relacji do zdolności ich absorpcji przez lokalny ekosystem.

Koncepcja ta jest najczęściej i najwyraźniej formułowana na forum ekologicznym, w odniesieniu do globalnych limitów wykorzystania zasobów i poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń. Niemniej jednak może być ona również przydatna w odniesieniu do celów społecznych i ekonomicznych, takich jak krajowe i międzynarodowe założenia społeczno-ekonomiczne oraz dotyczące zrównoważonego rozwoju. Organizacja może na przykład raportować o poziomie płac i świadczeń dodatkowych w relacji do krajowej płacy minimalnej i średniego poziomu wynagrodzeń oraz zdolności krajowego systemu zabezpieczeń społecznych do objęcia pomocą osób żyjących poniżej lub blisko granicy ubóstwa. Organizacje, które prowadzą działalność zróżnicowaną pod względem lokalizacji, skali i branży muszą rozważyć, jak najlepiej ująć swoje całościowe wyniki w szerszym kontekście zrównoważonego rozwoju. Może to wymagać rozgraniczenia między zagadnieniami i czynnikami, które wywierają wpływ globalny (taki jak zmiany klimatyczne) oraz tymi, które oddziałują w skali regionalnej lub lokalnej (np. wpływają na rozwój społeczności lokalnej). Podobne rozróżnienie może być konieczne w przypadku trendów lub wzorców oddziaływań w skali całej działalności oraz wyników osadzonych w kontekście poszczególnych lokalizacji.

Strategia biznesowa oraz strategia zrównoważonego rozwoju stanowią kontekst, w którym należy omawiać wyniki organizacji. Relacje między tymi strategiami powinny być jasne, podobnie jak kontekst, w którym przedstawiane są te wyniki.

Testy:

- Organizacja przedstawia swój sposób rozumienia zrównoważonego rozwoju i korzysta z dostępnych obiektywnych informacji oraz miar zrównoważonego rozwoju w odniesieniu do zagadnień objętych raportem.
- Organizacja prezentuje swoje wyniki w odniesieniu do bardziej ogólnych uwarunkowań i celów zrównoważonego rozwoju, przedstawianych w uznanych publikacjach branżowych, lokalnych, regionalnych i/lub globalnych.
- Organizacja prezentuje swoje wyniki w sposób, który dąży do pokazania skali wpływu i wkładu w odpowiednim kontekście geograficznym.
- W raporcie opisano, jak zagadnienia zrównoważonego rozwoju wiążą się z długoterminową strategią biznesową, ryzykami i szansami organizacji, w tym z problematyką łańcucha dostaw.

KOMPLETNOŚĆ

Definicja: Uwzględnione w raporcie zagadnienia i wskaźniki uznane za istotne oraz zdefiniowany zasięg raportu powinny wystarczająco odzwierciedlać istotne oddziaływania ekonomiczne i społeczne oraz wpływ na środowisko naturalne organizacji raportującej i umożliwić interesariuszom ocenę jej wyników w okresie raportowania.

Wyjaśnienie: Pojęcie kompletności obejmuje przede wszystkim kategorie, takie jak zakres, zasięg i czas. Pojęcia kompletności można też użyć w odniesieniu do praktyk zbierania informacji (na przykład zapewnienia, że zgromadzone dane obejmują wyniki ze wszystkich placówek objętych zasięgiem raportu) oraz w celu stwierdzenia, czy prezentacja informacji jest racjonalna i odpowiednia. Zagadnienia te odnoszą się do jakości raportu i zostały omówione bardziej szczegółowo w punktach dotyczących zasady dokładności i zasady wyważenia informacji w dalszym ciągu Części 1.

Kategoria zakresu dotyczy wyboru zagadnień zrównoważonego rozwoju objętych raportem. Zestaw zagadnień i wskaźników uwzględnionych w raporcie powinien być wystarczający, by dać obraz istotnych oddziaływań ekonomicznych i społecznych oraz wpływu na środowisko naturalne. Powinien też umożliwiać interesariuszom ocenę wyników organizacji. Przy określaniu, czy informacje ujęte w raporcie są wystarczające, organizacja powinna uwzględnić zarówno wyniki procesów angażowania interesariuszy, jak i szersze oczekiwania społeczne, które mogły nie zostać ujawnione bezpośrednio w procesach angażowania interesariuszy.

Kategoria zasięgu dotyczy wyboru podmiotów (np. jednostek zależnych, przedsięwzięć joint venture, podwykonawców itp.), których wyniki są przedstawiane w raporcie. Przy określaniu zasięgu raportu organizacja musi uwzględnić te podmioty, nad którymi sprawuje kontrolę (tzw. granice organizacyjne, zazwyczaj powiązane z definicjami stosowanymi w sprawozdawczości finansowej) i na które wywiera wpływ (tzw. granice operacyjne). Przy ocenie wpływu organizacja musi uwzględnić swoją zdolność do wywierania wpływu na podmioty na wcześniejszych (np. łańcuch dostaw), jak i na dalszych (np. dystrybutorzy oraz użytkownicy produktów i usług) etapach łańcucha wartości. Zasięg może być różny w zależności od określonego aspektu lub rodzaju przedstawianych informacji.

Kategoria czasu dotyczy konieczności zapewnienia kompletności wybranych informacji za okres objęty raportem. W miarę możliwości wszelkie działania, zdarzenia i wpływy należy przedstawiać w raporcie za okres, w którym wystąpiły. Dotyczy to także informacji o działaniach, które mają wprawdzie niewielki wpływ krótkoterminowy, ale ich skumulowany efekt, który może okazać się nieunikniony lub nieodwracalny w dłuższym terminie, jest istotny i możliwy do przewidzenia (np. bioakumulacja zanieczyszczeń lub trwałe zanieczyszczenie). Przy szacowaniu przyszłego wpływu (zarówno pozytywnego, jak i negatywnego), informacje wykazane w raporcie powinny opierać się na dobrze uzasadnionych oszacowaniach, które odzwierciedlają prawdopodobną skalę, charakter i zakres tego wpływu. Wprawdzie oszacowania takie są z natury niepewne, ale dostarczają informacji przydatnych przy podejmowaniu decyzji, o ile podstawa tych oszacowań i ich ograniczenia zostały jasno określone. Informowanie o charakterze i prawdopodobieństwie takich wpływów, nawet jeśli mogą one wystąpić dopiero w przyszłości, jest zgodne z celem, jakim jest zapewnienie wyważonej i racjonalnej prezentacji wyników ekonomicznych i społecznych organizacji oraz jej wpływu na środowisko naturalne.

Testy:

- Raport został opracowany z uwzględnieniem całego łańcucha wartości w ramach cyklu życia produktu i obejmuje wszystkie informacje (z uwzględnieniem hierarchii ich ważności), które można racjonalnie uznać za istotne zgodnie z zasadami: istotności, kontekstu zrównoważonego rozwoju i uwzględniania interesariuszy.
- Raport obejmuje wszystkie podmioty, które spełniają kryteria podmiotów znajdujących się pod kontrolą lub znaczącym wpływem organizacji raportującej, o ile organizacja nie poinformowała, że jest inaczej.
- Informacje zawarte w raporcie obejmują wszystkie istotne działania lub zdarzenia, które wystąpiły w raportowanym okresie oraz racjonalne oszacowania istotnych przyszłych skutków minionych zdarzeń, jeśli skutki te można racjonalnie przewidzieć i są one nieuniknione lub nieodwracalne.
- Raport nie pomija żadnych ważnych informacji, które mogą mieć wpływ na decyzje interesariuszy lub stanowić podstawę ich ocen, lub które odzwierciedlają istotne oddziaływania ekonomiczne i społeczne oraz wpływ na środowisko.

1.2 Zasady dotyczące zapewnienia jakości raportu

Niniejszy rozdział zawiera zasady, którymi należy się kierować przy podejmowaniu decyzji dotyczących zapewnienia odpowiedniej jakości raportowanych informacji oraz ich należytej prezentacji. Decyzje podejmowane w procesie przygotowywania informacji do raportu powinny być z nimi zgodne. Wszystkie te zasady mają podstawowe znaczenie dla zapewnienia faktycznej przejrzystości raportu. Odpowiednia jakość informacji umożliwi interesariuszom przeprowadzenie dogłębnej i racjonalnej oceny wyników oraz podjęcie odpowiednich działań.

Zasady dotyczące zapewnienia jakości raportu

WYWAŻENIE

Definicja: Raport powinien odzwierciedlać pozytywne i negatywne aspekty umożliwiając właściwą ocenę całościowych wyników organizacji.

Wyjaśnienie: Ogólna prezentacja zawartości raportu powinna dawać bezstronny obraz wyników organizacji raportującej. W raporcie należy unikać wybiórczego doboru lub pomijania informacji oraz takiej formy prezentacji, która mogłaby w niewłaściwy sposób wpłynąć na decyzję lub osąd czytelnika raportu. Raport powinien pokazywać zarówno korzystne, jak i niekorzystne wyniki oraz zagadnienia, które mogą mieć wpływ na decyzje interesariuszy, w sposób współmierny do ich znaczenia. W raporcie należy jasno rozróżnić prezentację faktów od interpretacji informacji przedstawianych przez organizację raportującą.

Testy:

- Raport zawiera zarówno korzystne, jak i niekorzystne wyniki i zagadnienia.
- Informacje zostały przedstawione w formie umożliwiającej użytkownikowi wychwycenie pozytywnych i negatywnych tendencji w wynikach przedstawianych z roku na rok.
- Nacisk położony na poszczególne zagadnienia przedstawiane w raporcie jest współmierny do ich względnej istotności.

PORÓWNYWALNOŚĆ

Definicja: Poszczególne kwestie i informacje powinny być dobierane, zestawiane i prezentowane w sposób spójny i konsekwentny. Wykazywane informacje należy przedstawiać w sposób, który umożliwi interesariuszom przeanalizowanie zmian w wynikach organizacji wraz z upływem czasu oraz porównanie ich z wynikami innych organizacji.

Wyjaśnienie: Porównywalność jest niezbędna do oceny wyników. Interesariusze korzystający z raportu powinni móc porównać informacje na temat wyników ekonomicznych, społecznych i w zakresie ochrony środowiska z wcześniejszymi wynikami organizacji, jej celami, a w miarę możliwości także z wynikami innych organizacji. Spójność raportowania informacji umożliwia jednostkom wewnętrznym i zewnętrznym analizę porównawczą i ocenę postępów w ramach ocen ratingowych, podejmowania decyzji inwestycyjnych, programów ochrony interesów określonych grup itd. Porównania między organizacjami wymagają wyczerpania na czynniki, takie jak różnice w skali organizacji, warunkach geograficznych i innych aspektach, które mogą wpływać na względne wyniki organizacji. W razie potrzeby osoby sporządzające raport powinny rozważyć przedstawienie kontekstu, który pomógłby użytkownikom raportu zrozumieć, jakie czynniki mogą powodować zróżnicowanie wyników między organizacjami.

Zachowanie spójności metod stosowanych do obliczania danych, układu raportu oraz objaśnień, metod i założeń stosowanych przy sporządzaniu raportu ułatwia

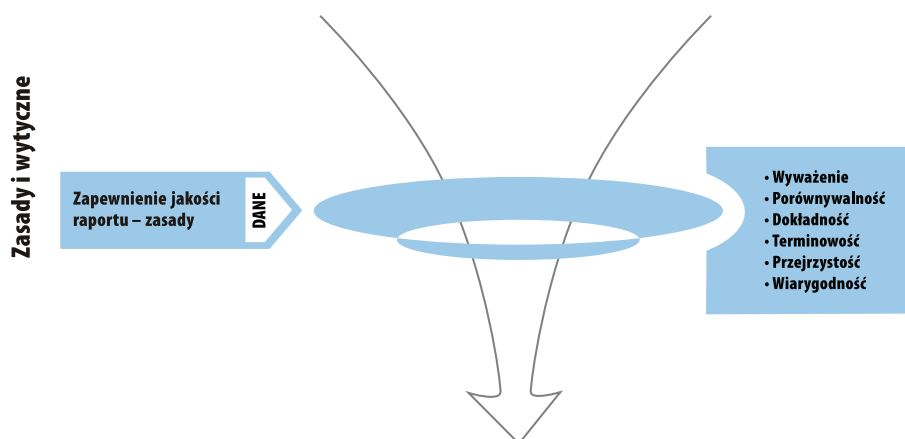
porównywalność wyników w czasie. Zawartość raportu, podobnie jak względne znaczenie poszczególnych zagadnień dla danej organizacji i jej interesariuszy, będzie zmieniać się w czasie. Niemniej jednak zasada istotności wymaga, by organizacja dążyła do zachowania spójności raportów w czasie. Aby umożliwić analizy porównawcze, organizacja powinna podawać zarówno wartości łączne (tzn. dane bezwzględne, takie jak ilość odpadów w tonach), jak i współczynniki (tzn. dane znormalizowane, takie jak ilość odpadów na jednostkę produkcji).

W przypadku zmian zasięgu, zakresu, długości raportowanego okresu lub zawartości (w tym układu graficznego, definicji i sposobu stosowania wskaźników w raporcie), organizacja raportująca powinna w miarę możliwości przekształcić bieżące dane tak, by były porównywalne z danymi historycznymi (lub vice versa). Dzięki temu mimo upływu czasu informacje i porównania będą zarówno wiarygodne, jak i miarodajne. Jeśli zabraknie takich przekształceń, w raporcie należy wyjaśnić przyczyny i wpływ zmian na interpretację bieżących danych.

Testy:

- Raport i zawarte w nim informacje można porównywać w ujęciu rok do roku.
- Wyniki organizacji można porównywać z odpowiednimi wielkościami stanowiącymi punkty odniesienia (benchmarking).
- Wszelkie istotne odchylenia między poszczególnymi raportowanymi okresami

Warianty raportowania

Rys. 5. Zasady służące zapewnieniu odpowiedniej jakości raportu.

dotyczące zasięgu, zakresu, długości raportowanego okresu lub informacji objętych raportem są możliwe do zidentyfikowania i wyjaśnienia.

- W raporcie wykorzystuje się, o ile są dostępne, powszechnie przyjęte protokoły gromadzenia, pomiaru i prezentacji informacji, w tym Protokoły techniczne GRI dla wskaźników zawartych w Wytycznych.
- W raporcie wykorzystuje się Suplementy sektorowe GRI, o ile są dostępne.

DOKŁADNOŚĆ

Definicja: Prezentowane informacje powinny być wystarczająco dokładne i szczegółowe, aby interesariusze mogli ocenić wyniki organizacji raportującej.

Wyjaśnienie: Reakcje na zagadnienia ekonomiczne, ekologiczne i społeczne można wyrazić na wiele różnych sposobów, od ocen jakościowych po szczegółowe miary ilościowe. Na dokładność składają się różne cechy informacji, w zależności od jej charakteru i adresata. Na przykład dokładność informacji jakościowych jest w dużej mierze określona przez stopień przejrzystości, szczegółowości i równowagi prezentacji w ramach odpowiedniego zasięgu raportu. Natomiast dokładność informacji ilościowych może zależeć od konkretnych metod zastosowanych do zbierania, zestawiania i analizowania danych. Konkretnie wymagane progi dokładności będą częściowo zależeć od zakładanego zastosowania informacji. Pewne decyzje mogą wymagać wyższego poziomu dokładności informacji zawartych w raporcie.

Testy:

- W raporcie wskazano dane, które podlegały pomiarom.
- Techniki pomiaru danych i podstawy kalkulacji są odpowiednio opisane i mogą zostać odtworzone z podobnym rezultatem.
- Margines błędu dla danych ilościowych nie jest tak wysoki, by mógł istotnie wpłynąć na zdolność interesariuszy do wyciągnięcia odpowiednich, ugruntowanych wniosków dotyczących wyników.
- W raporcie wskazano, które dane podlegały oszacowaniu, a także opisano założenia i techniki wykorzystane w oszacowaniach lub wskazano, gdzie można znaleźć te informacje.
- Stwierdzenia jakościowe zawarte w raporcie znajdują potwierdzenie w innych informacjach zawartych w raporcie oraz w innym dostępnym materiale dowodowym.

TERMINOWOŚĆ

Definicja: Raporty są sporządzane regularnie, a informacje są dostępne w czasie pozwalającym interesariuszom na podjęcie świadomych decyzji.

Wyjaśnienie: Użyteczność informacji jest ściśle związana z tym, czy moment, w jakim są ujawniane interesariuszom, pozwala im skutecznie uwzględnić te informacje w procesie podejmowania decyzji. Terminowość dotyczy zarówno regularności publikacji raportów, jak i niedługiego odstępu czasowego od faktycznych zdarzeń opisanych w raporcie.

Wprawdzie do pewnych celów pożądanym byłby ciągły dopływ informacji, ale organizacje raportujące powinny dążyć do regularnego przedstawiania skonsolidowanych danych dotyczących ich wyników ekonomicznych, społecznych i środowiskowych na określony moment czasowy. Stała częstotliwość raportów i długość okresu raportowania umożliwiają również porównywalność informacji w czasie oraz zapewniają dostępność raportów dla interesariuszy. Cennym udogodnieniem dla interesariuszy byłoby skoordynowanie terminów publikacji raportów zrównoważonego rozwoju i sprawozdań finansowych. Organizacja powinna wyważyć potrzebę przedstawienia informacji w sposób terminowy, z koniecznością zapewnienia wiarygodności i miarodajności danych.

Testy:

- Informacje w raporcie zostały ujawnione niedługo po zakończeniu okresu, którego dotyczy raport.
- Gromadzenie i publikacja kluczowych informacji dotyczących wyników są skoordynowane z harmonogramem raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju.
- Informacje zawarte w raporcie (w tym w raportach internetowych) jasno wskazują na okres, którego raport dotyczy, terminy aktualizacji informacji w przyszłości oraz daty graniczne informacji uwzględnionych w raporcie.

PRZEJRZYSTOŚĆ

Definicja: Informacje należy udostępniać w sposób, który jest zrozumiały i dostępny dla interesariuszy korzystających z raportu.

Wyjaśnienie: W raporcie należy przedstawić informacje w sposób, który jest zrozumiały, dostępny i łatwy do wykorzystania przez różnych interesariuszy organizacji (niezależnie od tego, czy raport został wydany drukiem czy udostępniony innymi kanałami). Interesariusz powinien móc wyszukać potrzebne mu informacje bez większych trudności. Informacje należy przedstawić w sposób zrozumiały dla interesariuszy, którzy w pewnym stopniu znają organizację i jej działalność. Dostępność i zrozumiałość informacji zawartych w raporcie mogą zwiększyć ilustracje i zestawienia danych. Na przejrzystość raportu może też wpływać poziom agregacji informacji, jeśli jest znacznie bardziej lub znacznie mniej szczegółowy niż tego oczekują interesariusze.

Testy:

- Raport zawiera informacje o poziomie szczegółowości wymaganym przez interesariuszy, ale unika nadmiernych i zbędnych szczegółów.
- Dzięki spisom treści, mapom, odnośnikom i innym ułatwieniom, interesariusze mogą bez większych trudności znaleźć konkretne informacje, których szukają.
- W raporcie unika się terminów technicznych, akronimów, żargonu lub innych elementów, które mogą nie być znane interesariuszom, a w razie potrzeby podaje się wyjaśnienia w odpowiednich jego częściach lub w słowniku.
- Dane i informacje zawarte w raporcie są dostępne dla interesariuszy, także dla tych wymagających specjalnych ułatwień w dostępie (np. jeśli chodzi o ograniczoną sprawność, język lub dostęp do technologii).

WIARYGODNOŚĆ

Definicja: Informacje i procesy zastosowane przy sporządzaniu raportu należy zebrać, zarejestrować, zestawzić, przeanalizować i zaprezentować w sposób, który może podlegać weryfikacji i który pozwala ustalić jakość i istotność informacji.

Wyjaśnienie: Interesariusze powinni mieć przekonanie, że raport może zostać zweryfikowany w celu określenia wiarygodności jego treści i stopnia, w jakim jest zgodny z zasadami raportowania. Informacje i dane zawarte w raporcie powinny być poparte wewnętrznymi mechanizmami kontrolnymi lub dokumentacją, które mogą zostać zweryfikowane przez osoby niezależne, niebędące autorami raportu. W raporcie zrównoważonego rozwoju nie umieszcza się informacji o wynikach, które nie mogą zostać poparte dowodami, chyba że są one istotne, a raport zawiera jednoznaczne wyjaśnienie wszelkich niejasności związanych z tymi informacjami. Proces podejmowania decyzji dotyczących raportu powinien zostać udokumentowany w sposób umożliwiający zbadanie podstaw kluczowych decyzji (takich jak procesy określania zawartości i zasięgu raportu lub zaangażowania interesariuszy). Projektując systemy gromadzenia danych na potrzeby raportowania, organizacja raportująca powinna przewidywać, że systemy te mogą w przyszłości podlegać badaniu w ramach procesu zewnętrznej weryfikacji.

Testy:

- Określono zakres i stopień weryfikacji przez podmioty zewnętrzne.
- Organizacja jest w stanie wskazać oryginalne źródła informacji zawartych w raporcie.
- Organizacja jest w stanie wskazać wiarygodne dowody na potwierdzenie założeń lub skomplikowanych kalkulacji.
- Organizacja uzyskała oświadczenia z oryginalnych źródeł danych lub od posiadaczy informacji poświadczające ich dokładność, z uwzględnieniem dopuszczalnego marginesu błędów.

1.3 Wytyczne dotyczące określania zasięgu raportu⁸

Równoległe z definiowaniem zawartości raportu organizacja powinna określić podmioty (np. jednostki zależne i przedsięwzięcia typu joint venture), których wyniki zostaną przedstawione w raporcie. Zasięg raportu zrównoważonego rozwoju powinien obejmować te podmioty, nad którymi organizacja raportująca sprawuje kontrolę lub na które ma znaczny wpływ w ramach i z racji swoich relacji w łańcuchu wartości – podmioty na wcześniejszych (np. łańcuch dostaw) i dalszych (np. dystrybucja i klienci) etapach.

W celu określenia zasięgu raportu stosuje się następujące definicje⁹:

- **Kontrola:** możliwość decydowania o polityce finansowej i zasadach działania podmiotu w sposób umożliwiający czerpanie korzyści z jego działalności.
- **Znaczny wpływ:** możliwość uczestniczenia w decyzjach dotyczących polityki finansowej i zasad działania podmiotu, ale bez prawa do kontrolowania tej polityki i zasad.

Poniższe wskazówki dotyczące określania zasięgu dotyczą raportu jako całości, a także określania zasięgu poszczególnych wskaźników wyników.

Nie wszystkie podmioty objęte zasięgiem raportu muszą być przedstawiane w ten sam sposób. Podejście do raportowania na temat danej jednostki będzie zależeć od rodzaju kontroli lub wpływu organizacji raportującej na daną jednostkę oraz od tego, czy wykazywane dane dotyczą wyników operacyjnych, wyników zarządzania czy też informacji opisowych.

Wskazówki dotyczące zasięgu raportu opierają się na przekonaniu, że różne relacje pociągają za sobą różny dostęp do informacji oraz dają różne możliwości wpływania na wynik. Na przykład informacje operacyjne, np. dane dotyczące emisji zanieczyszczeń, można zebrać w wiarygodny sposób od podmiotów znajdujących się pod kontrolą organizacji, ale mogą być niedostępne w przypadku przedsięwzięcia joint venture lub dostawcy. Wskazówki dotyczące zasięgu raportu przedstawione poniżej określają minimalne oczekiwania dotyczące uwzględniania podmiotów na wcześniejszych

⁸ Wytyczne dotyczące zasięgu raportu pochodzą z Protokołu dot. zasięgu. Przyszłe aktualizacje Wytycznych będą zawierać wszystkie przyszłe wnioski lub wskazania wynikające z doświadczeń w stosowaniu Protokołu dot. zasięgu raportów.

⁹ Dalsze omówienie tych terminów znajduje się w Protokole dot. zasięgu.

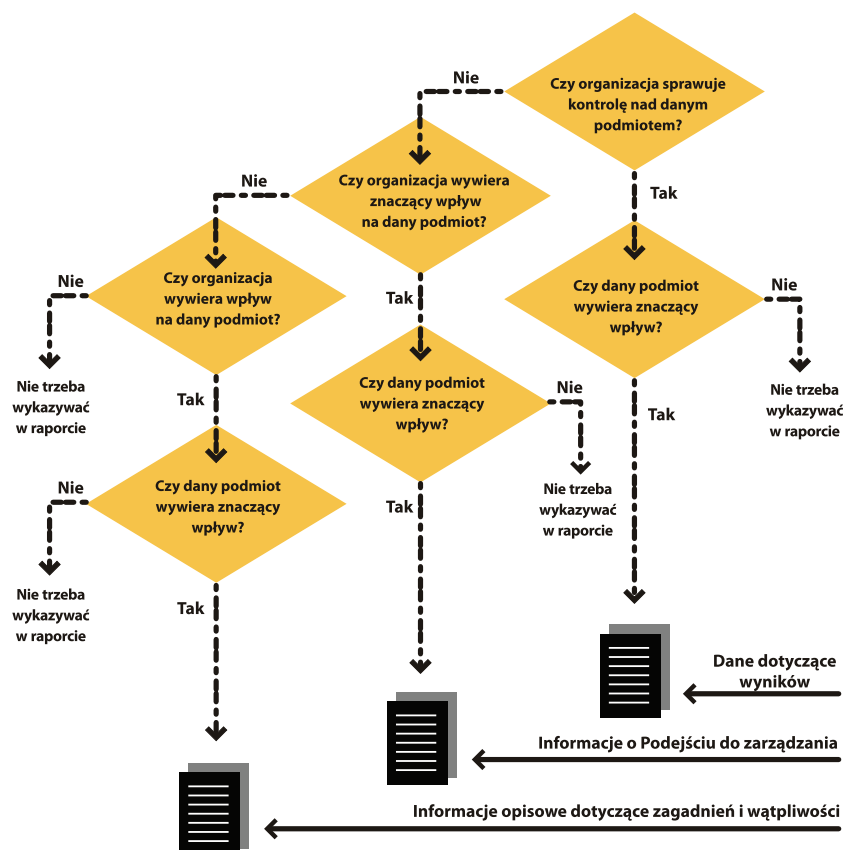

i dalszych etapach cyklu życia produktu/usługi, przy podawaniu informacji o wskaźnikach oraz danych zarządczych. Organizacja może jednak stwierdzić, że w przypadku określonego wskaźnika lub wskaźników konieczne jest rozszerzenie zasięgu o dalsze podmioty na wcześniejszych i późniejszych etapach cyklu życia produktu/usługi.

Określanie znaczenia podmiotu przy zbieraniu informacji lub ewentualnym poszerzeniu zasięgu raportu zależy od skali jego wpływu na kwestie zrównoważonego rozwoju. Podmioty wywierające duży wpływ zazwyczaj stwarzają największe ryzyko lub szanse dla organizacji i jej interesariuszy, a w związku z tym są tymi podmiotami, za które w powszechnym przekonaniu organizacja będzie uważana za odpowiedzialną.

Wytyczne dotyczące określania zasięgu raportu

- Raport zrównoważonego rozwoju powinien obejmować wszystkie podmioty, które wywierają istotny wpływ (faktyczny i potencjalny) na kwestie zrównoważonego rozwoju i wszystkie podmioty, nad którymi organizacja sprawuje kontrolę lub na które ma znaczący wpływ w odniesieniu do polityk i praktyk w zakresie kwestii finansowych i operacyjnych.
- Podmioty te można uwzględnić stosując wskaźniki wyników operacyjnych, wskaźniki wyników zarządczych lub informacje opisowe.
- Organizacja raportująca powinna uwzględnić w swoim raporcie co najmniej następujące podmioty:
  - podmioty, nad którymi organizacja sprawuje kontrolę powinny być objęte wskaźnikami wyników operacyjnych oraz

Rys. 6. „Drzewo decyzyjne” dla określania zasięgu raportu.

- podmioty, na które organizacja ma znaczący wpływ powinny być objęte informacjami na temat podejścia do zarządzania.
- Zasięg informacji opisowych powinien obejmować również te podmioty, nad którymi organizacja nie sprawuje kontroli lub na które nie ma znaczącego wpływu, ale które mają związek z głównymi wyzwaniami dla organizacji ze względu na to, że ich wpływ jest istotny.
- Raport powinien obejmować wszystkie podmioty w granicach jego zasięgu. W toku procesu sporządzania raportu organizacja może zdecydować, że – ze względu na efektywność procesu – nie będzie zbierać danych o określonym podmiocie lub grupie podmiotów należących do zdefiniowanego zasięgu, o ile decyzja taka nie zmieni w istotny sposób efektów ujawnienia danej informacji lub wskaźnika.

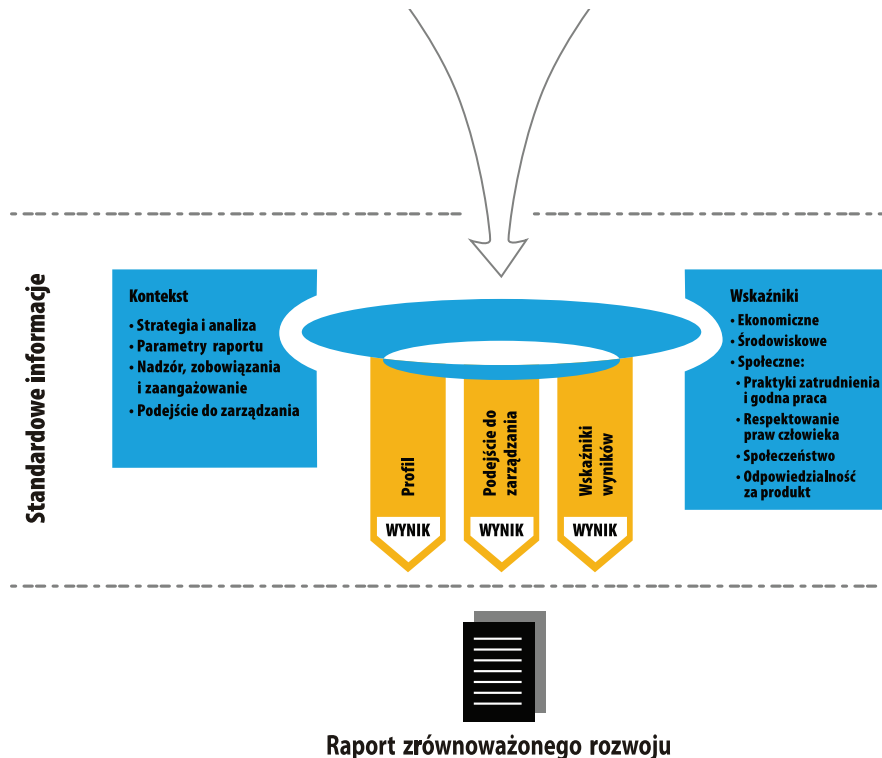
Część 2: Standardowe informacje

Niniejsza część określa podstawową zawartość, która powinna znaleźć się w raporcie zrównoważonego rozwoju, sporządzonym na podstawie wytycznych dotyczących definiowania zawartości zaprezentowanych w części pierwszej Wytycznych.

Występują trzy różne typy informacji zawartych w tej części.

- **Strategia i profil:** Informacje prezentujące ogólny kontekst pomocny w rozumieniu wyników organizacji, odnoszące się do obszarów takich jak: strategia, profil i struktura zarządzania.
- **Podejście do zarządzania:** Informacje dotyczące sposobu, w jaki organizacja podchodzi do danego zakresu zagadnień, by opisać kontekst istotny dla lepszego zrozumienia wyników w danym obszarze.
- **Wskaźniki wyników:** Wskaźniki, które pozwalają na uzyskanie porównywalnych informacji dotyczących ekonomicznych, środowiskowych i społecznych rezultatów działań organizacji.

Mimo że rekomenduje się organizacjom, aby w procesie tworzenia raportu stosowały opisaną strukturę, inne formy również mogą zostać zastosowane.

Rys. 7. Przegląd standardowych informacji.

Profil

1. Strategia i analiza

Część ta przedstawia ogólny, strategiczny obraz podejścia organizacji do zagadnienia zrównoważonego rozwoju, w celu dostarczenia kontekstu dla dalszych i bardziej szczegółowych informacji wykazywanych w raporcie zgodnie z pozostałymi częściami Wytycznych. Przytaczane są tu informacje opisywane w innych częściach raportu, ale zadaniem tej części nie jest proste podsumowanie jego zawartości, lecz prezentacja zagadnień strategicznych. Rozdział „Strategia i analiza” składa się przede wszystkim z oświadczenia o treści nakreślonej w punkcie 1.1 i zwięzłego opisu przedstawionego w punkcie 1.2.

- 1.1** Oświadczenie kierownictwa najwyższego szczebla (np. dyrektora wykonawczego, sekretarza generalnego, prezesa zarządu lub innej osoby o równoważnej pozycji) na temat znaczenia zrównoważonego rozwoju dla organizacji i jej strategii.

Oświadczenie przedstawia ogólną wizję i strategię krótko-, średnio- (np. 3–5 lat) i długoterminową, szczególnie w odniesieniu do zarządzania kluczowymi wyzwaniami związanymi z wynikami ekonomicznymi, środowiskowymi i społecznymi. Oświadczenie powinno zawierać:

- strategiczne priorytety i kluczowe zagadnienia, w krótkim/średnim okresie, z perspektywy zrównoważonego rozwoju, z uwzględnieniem standardów uzgodnionych na szczeblu międzynarodowym i ich związku z długoterminową strategią oraz determinantami sukcesu organizacji;
- ogólne trendy (np. makroekonomiczne lub polityczne) wywierające wpływ na organizację i jej priorytety w zakresie zrównoważonego rozwoju;
- kluczowe zdarzenia, osiągnięcia i porażki w raportowanym okresie;
- opinia odnośnie stopnia realizacji zakładanych celów, zadań i standardów;
- przegląd głównych wyzwań stojących przed organizacją oraz jej celów na kolejny rok i na kolejne 3–5 lat;
- inne kwestie związane z podejściem strategicznym organizacji.

1.2 Opis kluczowych wpływów, szans i ryzyka

Organizacja raportująca przedstawia dwie krótkie części opisowe dotyczące podstawowych rodzajów wpływów, szans i ryzyka.

Część pierwsza koncentruje się na najważniejszych rodzajach wpływu organizacji na zrównoważony rozwój i jego skutkach dla interesariuszy, odnosząc się do wymogów prawnych określonych w systemie prawnym danego kraju i stosownych norm obowiązujących na arenie międzynarodowej. Należy uwzględnić również zakres uzasadnionych oczekiwań i interesów interesariuszy organizacji. Część ta powinna zawierać:

- opis istotnych wpływów wywieranych przez organizację na zrównoważony rozwój i powiązanych wyzwań i szans. Obejmuje to skutki dla uprawnień interesariuszy określonych w systemie prawnym danego kraju oraz oczekiwania zgodne z normami obowiązującymi na arenie międzynarodowej;
- wyjaśnienie sposobu priorytetyzacji tych wyzwań i szans;
- kluczowe wnioski dotyczące postępów w adresowaniu tych zagadnień i osiągnięte wyniki w raportowanym okresie. Obejmują one ocenę przyczyn osiągnięcia wyników gorszych lub lepszych od zakładanych oraz
- opis głównych procesów stosowanych do oceny wyników i/albo ich zmian.

Część druga koncentruje się na wpływie trendów zrównoważonego rozwoju oraz szans i ryzyka w tym zakresie na długoterminowe perspektywy i wyniki finansowe organizacji. Nacisk powinien zostać położony szczególnie na informacje istotne dla interesariuszy zainteresowanych wynikami finansowymi organizacji (teraz lub w przyszłości). Część druga zawiera:

- opis najważniejszych szans i ryzyka stojących przed organizacją, wynikających z trendów w zakresie zrównoważonego rozwoju;
- priorytetyzację najważniejszych zagadnień w zakresie zrównoważonego rozwoju, takich jak szanse i ryzyko, według ich znaczenia dla długoterminowej strategii organizacji, jej pozycji konkurencyjnej oraz według jakościowych i (jeśli to możliwe) ilościowych

- nośników wartości finansowych;
- tabela (tabelę) podsumowująca:
  - cele, wyniki oraz wnioski wyciągnięte w odniesieniu do okresu raportowania oraz
  - cele na kolejny okres raportowania oraz cele i założenia średnioterminowe (tzn. na 3–5 lat) związane z kluczowymi rodzajami szans i ryzyka.
- Krótki opis istniejących mechanizmów zarządzania szansami i ryzykiem oraz identyfikacji innych powiązanych szans i ryzyka.

2. Profil organizacyjny

2.1 Nazwa organizacji.

- 2.2 Podstawowa działalność (np. rzecznictwo, marketing społeczny, badania, świadczenie usług, budowanie potencjału, pomoc humanitarna). Należy wskazać, w jaki sposób działalność wiąże się z misją i podstawowymi celami strategicznymi organizacji (np. ograniczanie ubóstwa, środowisko naturalne, prawa człowieka).

Główne marki, produkty i/lub usługi.

Organizacja raportująca powinna wskazać, jaką rolę pełni w dostarczaniu wspomnianych produktów i usług oraz w jakim stopniu korzysta z outsourcingu.

- 2.3 Struktura operacyjna organizacji, z wyróżnieniem biur krajowych, sekcji, oddziałów, jednostek terenowych, głównych działów, spółek zależnych, podmiotów powiązanych oraz przedsięwzięć typu joint-venture.

2.4 Lokalizacja siedziby głównej organizacji.

- 2.5 Liczba krajów, w których działa organizacja oraz podanie nazw krajów, w których zlokalizowane są główne operacje organizacji lub tych, które są szczególnie adekwatne w kontekście treści raportu.

2.6 Forma własności i struktura prawna organizacji.

Szczegóły i aktualny status rejestracji organizacji non-profit.

2.7 Docelowi odbiorcy i kluczowi interesariusze.

Obsługiwane rynki z zaznaczeniem zasięgu geograficznego, obsługiwanych sektorów, charakterystyki kluczowych interesariuszy/klientów/konsumentów i beneficjentów.

2.8 Skala działalności z uwzględnieniem:

- liczby członków i/lub sympatyków;
- liczby wolontariuszy (szacunkowa liczba wolontariuszy w podziale na kategorie – patrz LA1);
- dochodu ogółem;
- liczby pracowników;
- przychodów netto ze sprzedaży (dla przedsiębiorstw z sektora prywatnego) lub dochodów netto (dla sektora publicznego);
- kapitalizacji: należy przedstawić aktywa netto w podziale na zadłużenie i kapitał własny lub aktywa i pasywa (dla przedsiębiorstw z sektora prywatnego) oraz;
- zakresu i skali działalności lub ilości produktów lub świadczonych usług.

Ponadto zachęca się organizacje do podawania dodatkowych, istotnych informacji, takich jak:

- suma aktywów;
- struktura akcjonariatu/właścicielska (w tym tożsamość i procentowy udział największych akcjonariuszy/udziałowców) oraz
- struktura geograficzna (wg regionu/kraju) następujących elementów:
  - sprzedaż/przychody według kraju/regionu, na które przypada co najmniej 5 procent łącznych przychodów ze sprzedaży;
  - koszty według kraju/regionu, na które przypada co najmniej 5 procent łącznych przychodów ze sprzedaży oraz
  - zatrudnienie.

- 2.9 Znaczące zmiany w raportowanym okresie dotyczące rozmiaru, struktury lub formy własności, z uwzględnieniem:

- zmian w działalności lub lokalizacji, w tym: otwieranych, zamykanych i rozbudowywanych jednostkach oraz
- zmian w strukturze kapitału zakładowego i innych pozycjach kapitałowych, kosztach utrzymania oraz zmian w działalności operacyjnej (dla przedsiębiorstw z sektora prywatnego).

2.10 Nagrody otrzymane w raportowanym okresie.

3. Parametry raportu

PROFIL RAPORTU

- 3.1** Okres raportowania (np. rok obrotowy/kalendarzowy).
- 3.2** Data publikacji ostatniego raportu (jeśli został opublikowany).
- 3.3** Cykl raportowania (roczny, dwuletni itd.).
- 3.4** Osoba do kontaktu w kwestiach związanych z raportem i jego zawartością.

ZAKRES I ZASIĘG RAPORTU

- 3.5** Proces definiowania zawartości raportu wraz z:
  - ustaleniem istotności poszczególnych kwestii dla organizacji i jej interesariuszy;
  - priorytetyzacją poszczególnych kwestii oraz
  - identyfikacją interesariuszy–adresatów raportu.

Objaśnienie, w jaki sposób organizacja zastosowała „Wytyczne dotyczące definiowania zawartości raportu” oraz powiązane z nimi zasady.

- 3.6** Zasięg raportu (np. kraje, oddziały, jednostki zależne, dzierżawione obiekty, przedsięwzięcia typu joint venture, dostawcy). Więcej szczegółów w rozdziale „Zasięg raportu”.
- 3.7** Oświadczenie w sprawie ewentualnych ograniczeń w zakresie i zasięgu raportu¹⁰.

Jeśli zasięg i zakres nie uwzględniają w pełni wszystkich istotnych rodzajów wpływu organizacji w zakresie kwestii ekonomicznych, środowiskowych

i społecznych, wskazuje się strategię i przewidywany harmonogram działań zmierzających do całościowego ujęcia tych zagadnień.

- 3.8** Informacja o przedsięwzięciach typu joint venture, podmiotach zależnych, obiektach dzierżawionych, działaniach outsource’owanych i innych jednostkach, które w znaczący sposób mogą wpłynąć na porównywalność działań organizacji w poszczególnych okresach i/lub w stosunku do innych organizacji.

- 3.9** Techniki i przyjęte założenia odnośnie szacunków i kalkulacji wskaźników i innych informacji zawartych w raporcie.

Objaśnienie decyzji o niestosowaniu Zestawu wskaźników GRI (lub istotnych rozbieżnościach w stosunku do nich).

- 3.10** Wyjaśnienia dotyczące efektów jakichkolwiek korekt informacji zawartych w poprzednich raportach z podaniem powodów ich wprowadzenia oraz ich wpływu (np. fuzje, przejęcia, zmiana roku/okresu bazowego, charakteru działalności, metod pomiaru).

- 3.11** Znaczne zmiany w stosunku do poprzedniego raportu dotyczące zakresu, zasięgu lub metod pomiaru zastosowanych w raporcie.

INDEKS TREŚCI GRI

- 3.12** Tabela wskazująca miejsce zamieszczenia standardowych informacji w raporcie.

Określenie numerów stron lub łączy internetowych do części raportu, w których znajdują się następujące elementy:

- strategia i analiza 1.1–1.2;
- profil organizacyjny 2.1–2.10;
- parametry raportu 3.1–3.13;
- zarządzanie, zobowiązania i zaangażowanie 4.1–4.17;
- podejście do zarządzania według kategorii;
- wskaźniki podstawowe;
- wszelkie dodatkowe wskaźniki GRI, które zostały uwzględnione oraz

¹⁰ Objasnienie tematu zakresu raportu znajduje się w opisie zasady kompletności.

- wszelkie wskaźniki z Suplementów sektorowych, które zostały uwzględnione w raporcie.

WERYFIKACJA

- 3.13** Polityka i obecna praktyka w zakresie zewnętrznej weryfikacji raportu. Jeśli nie zawarto takich danych w niezależnym raporcie poświadczającym, wyjaśnienie zakresu i podstaw zewnętrznej weryfikacji oraz relacji pomiędzy organizacją i zewnętrznym podmiotem poświadczającym.

4. Zarządzanie, zobowiązania i zaangażowanie

ZARZĄDZANIE

- 4.1** Struktura zarządzania organizacji wraz z komisjami podlegającymi najwyższemu organowi zarządzającemu, odpowiedzialnymi za poszczególne zadania, jak na przykład tworzenie strategii czy nadzór nad organizacją.

Opis mandatu i składu (w tym liczba członków niezależnych i/lub członków nienależących do organów wykonawczych) takich komitetów oraz wskazanie osób bezpośrednio odpowiedzialnych za wyniki ekonomiczne, społeczne i środowiskowe.

- 4.2** Wskazanie, czy przewodniczący najwyższego organu zarządzającego jest również dyrektorem zarządzającym (a jeśli tak, to jakie funkcje pełni w ramach zarządu wraz z uzasadnieniem takiej struktury).

Należy przedstawić podział uprawnień pomiędzy najwyższym organem zarządzającym, kadrami menedżerską i/lub kierownictwem.

- 4.3** Liczba członków najwyższego organu zarządzającego z wyróżnieniem niezależnych i/lub członków nienależących do organów wykonawczych (dotyczy organizacji posiadających monistyczną strukturę rady nadzorczej/organu nadzorczego).

Stosowana przez organizację definicja terminów „niezależny” i „nienależący do organów wykonawczych”. Ten element dotyczy tylko organizacji posiadających monistyczną strukturę władz. Więcej informacji na temat definicji pojęcia „niezależności” znajduje się w Słowniku.

- 4.4** Mechanizmy umożliwiające interesariuszom wewnętrznym (np. członkom), akcjonariuszom i pracownikom zgłaszanie rekomendacji

i wskazówek dla najwyższego organu zarządzającego.

Opis procesów służących do:

- wykorzystania konsultacji z interesariuszami wewnętrznymi, uchwał akcjonariuszy/ udziałowców (lub innych mechanizmów) w celu umożliwienia akcjonariuszom mniejszościowym wyrażania opinii i zgłaszania ich do najwyższego organu zarządzającego oraz
- informowania pracowników i konsultacji z nimi w sprawach dotyczących pracy w ramach oficjalnych ciał przedstawicielskich, takich jak „rada zakładowa” na szczeblu całej organizacji, oraz reprezentacji pracowników w najwyższym organie zarządzającym.

Identyfikacja zagadnień odnoszących się do wyników ekonomicznych, społecznych i środowiskowych zgłoszonych przy pomocy tych mechanizmów w raportowanym okresie.

Ponadto wskazanie zgłoszonych kwestii dotyczących skuteczności programów.

- 4.5** Związek pomiędzy poziomem wynagrodzeń najwyższego organu zarządzającego, wyższej kadry menedżerskiej oraz zarządu (obejmując system odpraw) a wynikami organizacji (obejmując wyniki społeczne i środowiskowe).
- 4.6** Procesy pozwalające na uniknięcie konfliktu interesów członków najwyższego organu zarządzającego.
- 4.7** Proces weryfikacji kwalifikacji i doświadczenia członków najwyższego organu zarządzającego pod kątem wytyczania strategii obejmującej zagadnienia ekonomiczne, środowiskowe i społeczne.

Ponadto opis kwalifikacji i doświadczenia w zakresie zapewniania skuteczności programów.

- 4.8** Wewnętrznie sformułowana misja lub wartości organizacji, kodeks postępowania oraz zasady odnoszące się do ekonomicznych, społecznych i środowiskowych aspektów funkcjonowania organizacji oraz poziom ich implementacji.

Objaśnienie, w jakim stopniu są one:

- stosowane w różnych regionach i działach/ jednostkach oraz

- powiązane ze standardami międzynarodowymi.

- 4.9** Procedury najwyższego organu zarządzającego dotyczące nadzoru nad identyfikacją i zarządzaniem kwestiami ekonomicznymi, środowiskowymi i społecznymi, z uwzględnieniem związanego z tym ryzyka i szans oraz dostosowanie się lub zgodność z uznanymi (krajowymi i) międzynarodowymi standardami, kodeksami postępowania i zasadami.

Wskazanie częstotliwości, z jaką najwyższy organ zarządzający dokonuje oceny wyników rezultatów działań w zakresie zrównoważonego rozwoju.

Ponadto opis procedur nadzoru nad skutecznością programów.

- 4.10** Proces ewaluacji wyników działań najwyższego organu nadzorczego w odniesieniu do kwestii ekonomicznych, środowiskowych i społecznych.

Ponadto wskazanie procesów powoływania, odwoływania oraz długości kadencji członków najwyższego organu zarządzającego.

ZAANGAŻOWANIE W INICJATYWY ZEWNĘTRZNE

- 4.11** Wyjaśnienie, czy i w jaki sposób organizacja stosuje zasadę ostrożności.

Zasada 15 Deklaracji z Rio wprowadza podejście oparte na zasadzie ostrożności. Odpowiedź na punkt 4.11 może odnosić się do podejścia organizacji do zarządzania ryzykiem przy planowaniu operacyjnym lub do rozwoju i wprowadzania nowych produktów.

- 4.12** Zewnętrzne, przyjęte lub popierane przez organizację ekonomiczne, środowiskowe i społeczne deklaracje, zasady i inne inicjatywy.

Wskazanie daty przyjęcia, krajów/rodzajów działalności, do których dokument ma zastosowanie oraz kategorii interesariuszy zaangażowanych w rozwój i zarządzanie tymi inicjatywami (np. inicjatywy obejmujące wielu interesariuszy). Podział na inicjatywy dobrowolne (niewiążące) oraz takie, których organizacja musi przestrzegać.

- 4.13** Członkostwo w stowarzyszeniach (takich jak stowarzyszenia branżowe), koalicjach i sojuszach i/ lub w krajowych/ międzynarodowych organizacjach rzeczniczych, w ramach których organizacja:

- jest członkiem organów zarządzających;

- uczestniczy w projektach lub komisjach;
- przekazuje znaczne fundusze poza standardowymi opłatami członkowskimi;
- uznaje członkostwo jako działanie strategiczne.

Dotyczy to głównie członkostwa na poziomie całej organizacji.

ANGAŻOWANIE INTERESARIUSZY

Informacje wskazane poniżej dotyczą ogólnych przypadków angażowania interesariuszy przez organizację w raportowanym okresie i nie ograniczają się wyłącznie do angażowania interesariuszy przy okazji i dla celów sporządzenia raportu zrównoważonego rozwoju.

- 4.14** Lista grup interesariuszy angażowanych przez organizację.

Przykładowe grupy interesariuszy to:

- osoby prywatne lub grupy osób prywatnych (w tym między innymi „kluczowi interesariusze”);
- władze państwowe;
- fundatorzy;
- członkowie;
- wolontariusze;
- sektor prywatny;
- instytucje akademickie;
- organizacje partnerskie;
- sieci;
- koalicje i sojusze;
- społeczności lokalne;
- społeczeństwo;
- klienci;
- akcjonariusze/udziałowcy i inwestorzy;
- dostawcy oraz

- zatrudnieni, inni pracownicy oraz ich związki zawodowe.

4.15 Podstawy identyfikacji i selekcji zaangażowanych grup interesariuszy.

Dotyczy to stosowanych przez organizację procesów identyfikacji grup interesariuszy oraz określania, które grupy angażować.

4.16 Podejście do angażowania interesariuszy włączając częstotliwość angażowania według typu i grupy interesariuszy.

Można tu wymienić np.: badania ankietowe, grupy fokusowe, panele społecznościowe, panele doradców gospodarczych, korespondencję, struktury zarządcze/ związkowe i inne narzędzia. Organizacja powinna wskazać, czy którakolwiek z inicjatyw angażowania interesariuszy została podjęta w bezpośrednim związku z procesem sporządzania raportu.

4.17 Kluczowe kwestie i problemy poruszane przez interesariuszy oraz odpowiedź ze strony organizacji, również poprzez ich zaraportowanie.

5. Podejście do zarządzania i wskaźniki wyników

Część dotycząca wskaźników zrównoważonego rozwoju jest podzielona na kategorie ekonomiczne, środowiskowe i społeczne. Wskaźniki społeczne są dalej dzielone na kwestie dotyczące pracy i zatrudnienia, praw człowieka, społeczeństwa i odpowiedzialności za produkt. Każda z kategorii obejmuje informacje dotyczące podejścia do zarządzania oraz dedykowany zestaw podstawowych i dodatkowych wskaźników.

Wskaźniki podstawowe zostały opracowane w koordynowanym przez GRI procesie angażującym wielu interesariuszy i mającym na celu identyfikację wskaźników możliwych do ogólnego zastosowania, istotnych dla większości organizacji. Organizacja powinna raportować wskaźniki podstawowe, chyba że zostaną one uznane za nieistotne zgodnie z zasadami raportowania GRI. Wskaźniki dodatkowe obrazują nowe praktyki lub tematy, które mogą być istotne tylko dla niektórych organizacji. W przypadku gdy istnieją ostateczne wersje Suplementów sektorowych, wskaźniki te traktuje się jak wskaźniki podstawowe. Dalsze informacje na ten temat zawarte są w Wytycznych dotyczących określenia zakresu raportu.

Ujawniane informacje dotyczące podejścia do zarządzania dają krótki przegląd podejścia zarządczego danej organizacji do aspektów określanych w każdej kategorii wskaźników, służący nakreśleniu kontekstu dla informacji o wynikach. Organizacja może tak ustrukturyzować

ujawniane informacje o podejściu do zarządzania, aby objęły one pełen zakres aspektów w danej kategorii lub pogrupować odpowiedzi dotyczące poszczególnych aspektów w odmienny sposób. Ujawniane informacje powinny jednak uwzględniać wszystkie aspekty związane z każdą z kategorii, bez względu na formę czy pogrupowanie.

W ramach ogólnej struktury standardowych informacji, zagadnienia dotyczące strategii i profilu, w szczególności 1.1 i 1.2 w ramach „Strategii i analizy” służą zarysowaniu związanego przeglądu szans i ryzyka stojących przed organizacją. Ujawniane informacje o podejściu do zarządzania wprowadzają kolejny poziom szczegółowości, dotyczący podejścia organizacji do zarządzania kwestiami zrównoważonego rozwoju oraz związane z tym ryzyko i szanse.

Przy raportowaniu wskaźników wyników stosuje się następujące wytyczne dotyczące gromadzenia danych:

- **Informowanie o tendencjach:** Informacje przedstawia się za raportowany okres (np. jeden rok) oraz co najmniej dwa poprzednie okresy, podobnie jak krótko- i średniookresowe cele na przyszłość, jeśli zostały określone.
- **Zastosowanie Zestawów wskaźników:** Organizacje powinny korzystać z Zestawów wskaźników, w których poza samymi wskaźnikami zamieszczone są również podstawowe wytyczne odnośnie interpretacji i gromadzenia informacji.
- **Prezentacja danych:** Niekiedy pożytecznymi i właściwymi formami prezentacji danych są współczynniki lub dane znormalizowane. Jeśli stosuje się współczynniki lub dane znormalizowane, należy również przedstawić odnoszące się do nich wartości bezwzględne.
- **Agregacja danych:** Organizacje raportujące ustalają właściwy poziom agregacji informacji. Dodatkowe wytyczne podane są w części Wytycznych dotyczącej ogólnych uwag odnośnie raportowania.
- **Miary:** Raportowane dane przedstawia się z zastosowaniem ogólnie przyjętych miar międzynarodowych (np. kilogramów, ton, litrów) i przelicza z zastosowaniem standardowych współczynników przeliczeniowych. Jeśli istnieją odpowiednie konwencje międzynarodowe (np. równoważniki gazów cieplarnianych), są one zazwyczaj wyszczególnione w Zestawach wskaźników.

Skuteczność programów

Informacje o podejściu do zarządzania

Organizacja powinna zwięźle zaprezentować wymienione poniżej informacje dotyczące podejścia do zarządzania, odnosząc się do następujących aspektów skuteczności programów:

- zaangażowania kluczowych interesariuszy;
- informacji zwrotnych, skarg i podejmowanych działań;
- monitorowania, oceny i uczenia się;
- płci i różnorodności;
- świadomości społecznej i rzecznictwa;
- koordynacji.

Cele i wyniki

Cele w zakresie wyników obowiązujące w obrębie całej organizacji i mające związek z aspektami skuteczności programów.

Poza wskaźnikami wyników GRI należy posłużyć się wskaźnikami właściwymi dla organizacji (o ile konieczne), aby wykazać stopień realizacji przyjętych celów.

Polityka

Krótki opis polityki (polityk) organizacji określającej jej ogólne zaangażowanie w odniesieniu do wyżej wymienionych aspektów skuteczności programów lub wskazanie publicznego źródła, z którego można uzyskać taką informację (np. odsyłacz do strony internetowej).

Odpowiedzialność organizacyjna

Oświadczenie kierownictwa najwyższego szczebla o odpowiedzialności operacyjnej za aspekty związane ze skutecznością programów lub objaśnienie sposobu podziału odpowiedzialności operacyjnej w odniesieniu do tych aspektów na szczeblach kierowniczych. Różni się to od informacji ujawnianych w ramach punktu 4.1, które koncentrują się na strukturach na szczeblu zarządzającym organizacją.

Szkolenie i uświadamianie

Procedury dotyczące szkolenia i uświadamiania w odniesieniu do aspektów związanych ze skutecznością programów.

Monitorowanie i kontynuacja działań

Procedury dotyczące monitorowania i działań korygujących oraz zapobiegawczych, łącznie z działaniami związanymi z łańcuchem dostaw.

Informacje wyjaśniające sposób monitorowania i kontynuowania działań w ramach odejścia do zarządzania skutecznością programów mogą obejmować:

Listę certyfikacji dotyczących wyników w kwestiach związanych ze skutecznością programów lub systemy certyfikacji albo innego rodzaju podejście do badania/weryfikacji organizacji raportującej lub jej łańcucha dostaw.

Dodatkowe informacje dotyczące kontekstu

Dodatkowe istotne informacje wymagane do zrozumienia wyników organizacji, takie jak:

- kluczowe sukcesy i niepowodzenia;
- główne rodzaje ryzyka i szanse dla organizacji;
- główne zmiany w systemach lub strukturach w raportowanym okresie mające na celu poprawę wyników oraz
- kluczowe strategie i procedury wdrażania polityki lub realizacji celów.

Wskaźniki wyników w zakresie skuteczności programów

ASPEKT: ANGAŻOWANIE KLUCZOWYCH INTERESARIUSZY

PODSTAWOWE

NG01 Procesy na rzecz angażowania kluczowych interesariuszy w opracowywanie, wdrażanie, monitorowanie i ocenę polityk oraz programów.

ASPEKT: INFORMACJE ZWROTNE, SKARGI I PODEJMOWANE DZIAŁANIA

PODSTAWOWE

NG02 Mechanizmy udzielania informacji zwrotnych i zgłaszania skarg dotyczących programów i polityk oraz działania podejmowane w odpowiedzi na przypadki naruszenia polityk.

ASPEKT: MONITOROWANIE, OCENA I UCZENIE SIĘ

PODSTAWOWE

NG03 System monitorowania i oceny programów oraz uczenia się (w tym pomiar skuteczności i wpływu programów), wprowadzania zmian do programów oraz ich komunikowania.

ASPEKT: PŁEĆ I RÓŻNORODNOŚĆ

PODSTAWOWE

NG04 Środki mające na celu uwzględnienie kwestii płci i różnorodności przy opracowywaniu, wdrażaniu, monitorowaniu i ocenie programów oraz w procesie uczenia się.

ASPEKT: ŚWIADOMOŚĆ SPOŁECZNA I RZECZNICTWO

PODSTAWOWE

NG05 Procesy na rzecz opracowywania, komunikowania, wdrażania i modyfikowania stanowisk w zakresie rzecznictwa oraz społecznych kampanii świadomościowych.

ASPEKT: KOORDYNACJA

PODSTAWOWE

NG06 Procesy na rzecz uwzględnienia działalności innych podmiotów oraz koordynacji w tym zakresie.

Wskaźniki ekonomiczne

Komentarz dotyczący sektora NGO:

Choć działalność organizacji pozarządowych nie jest ukierunkowana na zysk, Wytyczne GRI do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju mają pod względem ekonomicznym zastosowanie do dużych i małych, krajowych i międzynarodowych organizacji tego typu. W części dotyczącej wyników ekonomicznych zachęca się organizacje pozarządowe do analizy swojej zdolności do funkcjonowania biorąc pod uwagę kwestie dochodów i wydatków oraz rezerw na nieprzewidziane wydatki ze szczególnym naciskiem na kwestie mające znaczenie dla ich niezależności, zgodności z celami pożytku publicznego oraz najlepszego i najbardziej przejrzystego wykorzystywania dostępnych środków. Mając to na uwadze, w Suplemencie sugeruje się wprowadzenie dodatkowych wskaźników w zakresie alokacji zasobów i etycznego pozyskiwania funduszy.

W odniesieniu do obecności na rynku, zachęca się organizacje pozarządowe do przeprowadzenia oceny stopnia zintegrowania z gospodarką lokalną i bezpośredniego wkładu w tę gospodarkę (inwestowanie środków, budowa infrastruktury, wpływ na rynki lokalne poprzez zaopatrywanie się u miejscowych dostawców, rekrutowanie personelu itd.). Drugo- i trzeciorzędne korzyści (np. szacunkowe korzyści ekonomiczne wynikające z inwestycji w obszarze zdrowia, edukacji, zapobiegania konfliktom, poprawy produkcji żywności itd.) mogą być ujęte w części Pośredni wpływ ekonomiczny, o ile zostały oszacowane.

W przypadku gdy podstawowa działalność organizacji pozarządowej skupia się na rozwoju ekonomicznym, infrastrukturze społecznej lub ograniczaniu ubóstwa np. poprzez mikrofinansowanie lub rozwój mikroprzedsiębiorstw, sugeruje się przedstawienie w tej części jedynie skrótowych informacji wraz ze wskazaniem, że bardziej szczegółowe dane znajdują się w sekcji dotyczącej skuteczności programów.

Ekonomiczny wymiar zrównoważonego rozwoju dotyczy wpływu organizacji na wyniki ekonomiczne swoich interesariuszy oraz na systemy gospodarcze na

szczeblu lokalnym, krajowym i światowym. Wskaźniki ekonomiczne ilustrują:

- przepływ kapitałów pomiędzy poszczególnymi interesariuszami oraz
- główny wpływ ekonomiczny, jaki organizacja wywiera na społeczeństwo.

Wyniki finansowe są podstawą do zrozumienia zarówno samej organizacji, jak i aspektów zrównoważonego rozwoju, które jej dotyczą. Informacje te są jednak zazwyczaj podawane w sprawozdaniach finansowych. Rządziej podaje się informacje, często oczekiwane przez czytelników raportów zrównoważonego rozwoju, o wkładzie organizacji w zrównoważony rozwój szeroko pojętego systemu gospodarczego.

Ujawnianie informacji dotyczących podejścia do zarządzania

Organizacja powinna zwięźle zaprezentować wymienione w skrócie poniżej informacje na temat podejścia do zarządzania, odnosząc się do następujących aspektów ekonomicznych:

- wyniki ekonomiczne;
- obecność na rynku, w tym wpływ na gospodarkę lokalną;
- pośredni wpływ ekonomiczny;
- alokacja zasobów;
- inwestycje odpowiedzialne społecznie oraz
- etyczne pozyskiwanie funduszy.

CELE I WYNIKI

Należy podać cele odnośnie wyników istotne z punktu widzenia aspektów ekonomicznych.

Aby wykazać stopień realizacji przyjętych celów, oprócz Wskaźników GRI wykorzystuje się wskaźniki właściwe dla organizacji (zgodnie z potrzebami).

POLITYKA

Krótki opis polityki (polityk) organizacji określającej jej ogólne zaangażowanie w odniesieniu do wyżej wymienionych aspektów ekonomicznych, albo określenie, gdzie zostały udostępnione publicznie (np. link do strony internetowej).

MONITOROWANIE I KONTYNUACJA DZIAŁAŃ

Procedury dotyczące monitorowania zgodności z polityką w zakresie przyjmowania darowizn, w tym prezentów w naturze.

Procedury dotyczące przestrzegania polityki przez podmioty zewnętrzne i/lub ich przedstawicieli.

DODATKOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE KONTEKSTU

Dodatkowe istotne informacje niezbędne do zrozumienia wyników organizacji, takie jak:

- kluczowe sukcesy i niepowodzenia;
- główne rodzaje ryzyka i szanse dla organizacji;
- główne zmiany w systemach lub strukturach w raportowanym okresie mające na celu poprawę wyników oraz
- kluczowe strategie i procedury wdrażania polityki lub realizacji celów.

WSKAŹNIKI EKONOMICZNE

Wskaźniki ekonomiczne specyficzne dla sektora NGO

ASPEKT: ALOKACJA ZASOBÓW

PODST. **NG07** Alokacja zasobów (Podstawowe).

ASPEKT: ETYCZNE POZYSKIWANIE FUNDUSZY

PODST. **NG08** Źródła finansowania w podziale na kategorie oraz pięciu największych darczyńców wraz z wartością pieniężną ich wkładów (Podstawowe).

ASPEKT: WYNIKI EKONOMICZNE

PODST. **EC1** Bezpośrednia wartość ekonomiczna wytworzona i podzielona z uwzględnieniem przychodów, kosztów operacyjnych, wynagrodzenia pracowników, dotacji i innych inwestycji na rzecz społeczności, niepodzielonych zysków oraz wypłat dla właścicieli kapitału i instytucji państwowych.

Komentarz dotyczący sektora NGO do Zestawu wskaźników EC1:

Komentarze zostały dodane w celu dopasowania wskaźnika do specyfiki sektora NGO.

NGO

PODST.

PODST.

PODST.

EC2 Implikacje finansowe i inne ryzyko oraz szanse dla działań organizacji wynikające ze zmian klimatycznych.

EC3 Pokrycie zobowiązań emerytalnych organizacji wynikających z programów o zdefiniowanych świadczeniach.

EC4 Znaczące wsparcie finansowe uzyskane od państwa.

ASPEKT: OBECNOŚĆ NA RYNKU, W TYM WPŁYW NA GOSPODARKI LOKALNE

DODAT.

PODST.

PODST.

PODST.

PODST.

DODAT.

EC5 Wysokość wynagrodzenia pracowników najniższego szczebla w stosunku do płacy minimalnej na danym rynku w głównych lokalizacjach organizacji.

EC6 Polityka, praktyki oraz udział wydatków przeznaczonych na usługi lokalnych dostawców w głównych lokalizacjach organizacji.

EC7 Procedury w zakresie zatrudniania pracowników z rynku lokalnego oraz procent wyższego kierownictwa pozyskanego z rynku lokalnego w głównych lokalizacjach organizacji.

ASPEKT: POŚREDNI WPŁYW EKONOMICZNY

EC8 Wkład w rozwój infrastruktury oraz świadczenie usług na rzecz społeczeństwa poprzez działania komercyjne, przekazywanie towarów oraz działania pro bono. Wpływ tych działań na społeczeństwo.

EC9 Zidentyfikowanie i opis znacznego pośredniego wpływu ekonomicznego wraz z wyróżnieniem skali i zakresu oddziaływania.

Wskaźniki środowiskowe

Środowiskowy wymiar zrównoważonego rozwoju odnosi się do wpływu organizacji na przyrodę ożywioną i nieożywioną, w tym na ekosystemy, grunty, atmosferę i wody. Wskaźniki środowiskowe obejmują wyniki związane z czynnikami produkcji (np. materiałami, energią, wodą) oraz skutkami produkcji (np. emisjami, wyciekami, odpadami). Ponadto obejmują one wyniki związane z wpływem na bioróżnorodność, przestrzeganiem zasad ochrony środowiska oraz inne istotne informacje, takie jak nakłady na ochronę środowiska czy oddziaływanie produktów i usług na środowisko.

Komentarz dotyczący sektora NGO:

W przypadku, gdy podstawowa działalność organizacji pozarządowej skupia się na ochronie środowiska, sugeruje się przedstawienie w tej części jedynie skrótowych informacji wraz ze wskazaniem, że bardziej szczegółowe informacje znajdują się w sekcji dotyczącej skuteczności programów.

Ujawnianie informacji dotyczących podejścia do zarządzania

Podaje się zwięzłe informacje na temat wymienionych poniżej zagadnień dotyczących podejścia do zarządzania, z odniesieniem do następujących aspektów środowiskowych:

- surowce/materiały;
- energia;
- woda;
- bioróżnorodność;
- emisje, ścieki i odpady;
- produkty i usługi;
- zgodność z regulacjami;
- transport oraz
- kwestie ogólne.

CELE I WYNIKI

Należy podać cele odnośnie wyników istotne z punktu widzenia aspektów środowiskowych.

Aby wykazać stopień realizacji przyjętych celów, oprócz Wskaźników GRI wykorzystuje się wskaźniki właściwe dla organizacji (zgodnie z potrzebami).

POLITYKA

Krótki opis polityki (polityk) organizacji określającej jej ogólne zaangażowanie w odniesieniu do wyżej wymienionych aspektów środowiskowych albo określenie, gdzie zostały udostępnione publicznie (np. link do strony internetowej).

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ORGANIZACYJNA

Oświadczenie kierownictwa najwyższego szczebla o odpowiedzialności operacyjnej za aspekty środowiskowe lub objaśnienie sposobu podziału odpowiedzialności operacyjnej w odniesieniu do tych aspektów na szczeblach kierowniczych. Różni się to od informacji ujawnianych w ramach punktu 4.1, które koncentrują się na strukturach na szczeblu nadzoru organizacji.

SZKOLENIE I UŚWIADAMIANIE

Procedury dotyczące szkolenia i uświadamiania w odniesieniu do aspektów środowiskowych.

MONITOROWANIE I KONTYNUACJA DZIAŁAŃ

Procedury dotyczące monitoringu i działań korygujących oraz zapobiegawczych, łącznie z działaniami związanymi z łańcuchem dostaw.

Lista posiadanych certyfikatów dotyczących wyników w zakresie ochrony środowiska lub systemu certyfikacji albo innego rodzaju podejście do badania/weryfikacji organizacji raportującej lub jej łańcucha dostaw.

DODATKOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE KONTEKSTU

Dodatkowe istotne informacje niezbędne do zrozumienia wyników organizacji, takie jak:

- kluczowe sukcesy i niepowodzenia;
- główne rodzaje ryzyka i szans dla organizacji w zakresie ochrony środowiska w odniesieniu do poszczególnych kwestii problemowych;
- główne zmiany w systemach lub strukturach w raportowanym okresie mające na celu poprawę wyników oraz
- kluczowe strategie i procedury wdrażania polityki lub realizacji celów.

Wskaźniki środowiskowe

ASPEKT: SUROWCE/MATERIAŁY

PODST.

EN1 Wykorzystane surowce/materiały według wagi i objętości.

PODST. EN2 Procent materiałów pochodzących z recyklingu wykorzystanych w procesie produkcyjnym.

ASPEKT: ENERGIA

PODST. EN3 Bezpośrednie zużycie energii według pierwotnych źródeł energii.

PODST. EN4 Pośrednie zużycie energii według pierwotnych źródeł energii.

DODAT. EN5 Ilość energii zaoszczędzonej dzięki konserwacji/remontom infrastruktury i poprawie efektywności energetycznej dotychczas stosowanych rozwiązań.

DODAT. EN6 Inicjatywy podjęte w celu dostarczenia produktów i usług efektywnych energetycznie lub opartych na energii odnawialnej oraz wynikające z tych rozwiązań redukcje zapotrzebowania na energię.

DODAT. EN7 Inicjatywy podjęte w celu zmniejszenia pośredniego zużycia energii z uwzględnieniem osiągniętego stopnia redukcji.

ASPEKT: WODA

PODST. EN8 Łączny pobór wody według źródła.

DODAT. EN9 Źródła wody znacząco zubożone przez nadmierny pobór wody.

DODAT. EN10 Procent i łączna objętość wody podlegającej recyklingowi i ponownemu wykorzystaniu.

ASPEKT: BIORÓŻNORODNOŚĆ

PODST. EN11 Lokalizacja i powierzchnia posiadanych, dzierżawionych lub zarządzanych gruntów zlokalizowanych w obszarach chronionych lub obszarach o dużej wartości pod względem bioróżnorodności poza obszarami chronionymi bądź przylegających do takich obszarów.

PODST. EN12 Opis istotnego wpływu działalności, produktów i usług na bioróżnorodność obszarów chronionych i obszarów o dużej wartości pod względem bioróżnorodności poza obszarami chronionymi.

DODAT. EN13 Siedliska chronione lub zrewitalizowane.

DODAT. EN14 Strategie, obecne działania i plany zarządzania wpływem na bioróżnorodność.

DODAT. EN15 Liczba gatunków znajdujących się w Czerwonej Księdze Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody i Jej Zasobów (IUCN) oraz na krajowych listach gatunków zagrożonych, zidentyfikowanych na obszarze oddziaływania organizacji według stopnia zagrożenia wyginieciem.

ASPEKT: EMISJE , ŚCIEKI I ODPADY

PODST. EN16 Łączne bezpośrednie i pośrednie emisje gazów cieplarnianych według wagi.

PODST. EN17 Inne istotne pośrednie emisje gazów cieplarnianych według wagi.

DODAT. EN18 Inicjatywy podjęte w celu redukcji emisji gazów cieplarnianych i uzyskane efekty.

PODST. EN19 Emisje substancji zubożających warstwę ozonową według wagi.

PODST. EN20 Emisja związków NOx, SOx i innych istotnych związków emitowanych do powietrza według rodzaju związku i wagi.

PODST. EN21 Całkowita objętość ścieków według jakości i docelowego miejsca przeznaczenia.

PODST. EN22 Całkowita waga odpadów według rodzaju odpadu i metody postępowania z odpadem.

PODST. EN23 Łączna liczba i objętość istotnych wycieków.

DODAT. EN24 Waga transportowanych, importowanych, eksportowanych lub przetworzonych odpadów uznanych za niebezpieczne (w rozumieniu Aneksu I, II, III i VIII Konwencji Bazylejskiej) oraz procent odpadów przemieszczanych transgranicznie.

DODAT. EN25 Rodzaj, rozmiar, status ochronny oraz znaczenie dla bioróżnorodności akwenów wodnych i związanych z nimi siedlisk, na które istotny wpływ ma zrzucana przez organizację raportującą woda i wycieki.

ASPEKT: PRODUKTY I USŁUGI

PODST. **EN26** Inicjatywy służące zmniejszeniu wpływu **działań**, produktów i usług na środowisko i zakres ograniczenia tego wpływu.

PODST. **EN27** Procent odzyskanych materiałów ze sprzedanych produktów i ich opakowań według kategorii materiału.

ASPEKT: ZGODNOŚĆ Z REGULACJAMI

PODST. **EN28** Wartość pieniężna kar i całkowita liczba sankcji pozafinansowych za nieprzestrzeganie prawa i regulacji dotyczących ochrony środowiska.

ASPEKT: TRANSPORT

DODAT. **EN29** Znaczący wpływ na środowisko wywierany przez transport produktów i innych dóbr oraz materiałów, z których korzysta organizacja w swej działalności oraz transport pracowników.

ASPEKT: OGÓLNY

DODAT. **EN30** Łączne wydatki i inwestycje przeznaczone na ochronę środowiska według typu.

Wskaźniki społeczne

Wymiar społeczny zrównoważonego rozwoju dotyczy wpływu organizacji na systemy społeczne, w których prowadzi działalność.

Wskaźniki wyników społecznych GRI określają kluczowe aspekty wyników w zakresie praktyk zatrudnienia i godnej pracy, respektowania praw człowieka, społeczeństwa i odpowiedzialności za produkt.

Praktyki dotyczące zatrudnienia i godnej pracy

Szczególne aspekty z kategorii praktyk zatrudnienia oparte są na uniwersalnych standardach o charakterze międzynarodowym, takich jak:

- Uniwersalna Deklaracja Praw Człowieka Narodów Zjednoczonych i jej Protokoły;
- Konwencja Narodów Zjednoczonych: Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych;
- Konwencja Narodów Zjednoczonych: Międzynarodowa Konwencja Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych;
- Deklaracja Międzynarodowej Organizacji Pracy w sprawie podstawowych zasad i praw pracy z 1998 r. (w szczególności osiem fundamentalnych konwencji MOP) oraz
- Deklaracja Wiedeńska i Program Działania.

Wskaźniki dotyczące praktyk zatrudnienia opierają się również na dwóch instrumentach bezpośrednio dotyczących społecznej odpowiedzialności organizacji/ przedsiębiorstw: Trójstronnej Deklaracji Zasad Dotyczących Przedsiębiorstw Wielonarodowych i Polityki Społecznej MOP oraz Wytycznych Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) dla Przedsiębiorstw Wielonarodowych.

Ujawnianie informacji dotyczących podejścia do zarządzania

Podaje się zwięzłe informacje na temat podejścia do zarządzania w kwestii aspektów zatrudnienia wymienionych poniżej. Głównymi punktami odniesienia powinny być Trójstronna Deklaracja Zasad Dotyczących Przedsiębiorstw Wielonarodowych i Polityki Społecznej MOP (a w szczególności osiem fundamentalnych konwencji MOP) oraz Wytyczne Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju dla Przedsiębiorstw Wielonarodowych.

Komentarz dotyczący sektora NGO:

Powszechna obecność wolontariuszy w sektorze NGO czyni ich kluczowym elementem kapitału ludzkiego tej branży. Mogą oni świadczyć usługi doraźnie lub w pełnym wymiarze godzin. Jako że wolontariusze stanowią integralną część siły roboczej sektora NGO, należy uwzględnić ich interesy zarówno w ramach informacji dotyczących podejścia do zarządzania, jak i w ramach odpowiednich wskaźników.

- Zatrudnienie;
- relacje pomiędzy pracownikami a kierownictwem;
- bezpieczeństwo i higiena pracy;
- edukacja i szkolenia oraz
- różnorodność i równość szans.

CELE I WYNIKI

Cele dotyczące wyników istotnych dla aspektów zatrudnienia ze wskazaniem ich powiązania z uznanymi uniwersalnymi, międzynarodowymi standardami.

Aby wykazać stopień realizacji przyjętych celów, oprócz Wskaźników GRI wykorzystuje się wskaźniki właściwe dla organizacji (zgodnie z potrzebami).

POLITYKA

Krótki opis polityki (polityk) organizacji określającej jej ogólne zaangażowanie w odniesieniu do wyżej wymienionych aspektów zatrudnienia albo określenie miejsca, gdzie są one dostępne publicznie (np. link do strony internetowej). Wskazanie ich powiązania z międzynarodowymi standardami wskazanymi powyżej.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ORGANIZACYJNA

Oświadczenie kierownictwa najwyższego szczebla o odpowiedzialności operacyjnej za aspekty zatrudnienia lub objaśnienie sposobu podziału odpowiedzialności operacyjnej w odniesieniu do tych aspektów na szczeblach kierowniczych. Różni się to od informacji ujawnianych w ramach punktu 4.1, które koncentrują się na strukturach na szczeblu nadzoru organizacji.

SZKOLENIE I UŚWIADAMIANIE

Procedury dotyczące szkolenia i uświadamiania w odniesieniu do aspektów zatrudnienia.

MONITOROWANIE I KONTYNUACJA DZIAŁAŃ

Procedury dotyczące monitoringu i działań korygujących oraz zapobiegawczych, łącznie z działaniami związanymi z łańcuchem dostaw.

Lista posiadanych certyfikatów dotyczących wyników w kwestiach związanych z zatrudnieniem lub systemu certyfikacji albo innego rodzaju podejście do badania/ weryfikacji organizacji raportującej lub jej łańcucha dostaw.

DODATKOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE KONTEKSTU

Dodatkowe istotne informacje niezbędne do zrozumienia wyników organizacji, takie jak:

- kluczowe sukcesy i niepowodzenia;
- główne rodzaje ryzyka i szans dla organizacji w zakresie ochrony środowiska w odniesieniu do poszczególnych kwestii problemowych;
- główne zmiany w systemach lub strukturach w raportowanym okresie mające na celu poprawę wyników oraz
- kluczowe strategie i procedury wdrażania polityki lub realizacji celów.

Wskaźniki w zakresie praktyk dotyczących zatrudnienia i godnej pracy

ASPEKT: ZATRUDNIENIE

PODST. **LA1** Łączna liczba pracowników, w tym **wolontariuszy** według typu zatrudnienia, rodzaju umowy o pracę i regionu.

Komentarz dotyczący sektora NGO do Zestawu wskaźników LA1:

Dodany komentarz dotyczący uwzględnienia wolontariuszy.
Dodany komentarz dotyczący wskazania różnych kategorii wolontariuszy w podziale na zakres zaangażowania i funkcję.
Dodany komentarz dotyczący raportowania liczby wolontariuszy według typu.
Dodany odnośnik.

PODST. **LA2** Łączna liczba odejść oraz wskaźnik fluktuacji pracowników, według grup wiekowych, płci i regionu.

DODAT. **LA3** Świadczenia dodatkowe zapewniane pracownikom pełnoetatowym, które nie są dostępne dla pracowników czasowych lub pracujących w niepełnym wymiarze godzin według głównych jednostek organizacyjnych.

ASPEKT: RELACJE POMIĘDZY PRACOWNIKAMI I KIEROWNICTWEM

PODST. **NG09** Mechanizm zgłaszania przez pracowników uwag i skarg oraz ich rozpatrywania.

PODST. **LA4** Odsetek zatrudnionych objętych umowami zbiorowymi.

PODST. **LA5** Minimalne wyprzedzenie, z jakim informuje się o istotnych zmianach operacyjnych, wraz ze wskazaniem, czy okresy te są określone w umowach zbiorowych.

ASPEKT: BEZPIECZEŃSTWO I HIGIENA PRACY

DODAT. **LA6** Odsetek łącznej liczby pracowników reprezentowanych w formalnych komisjach (w których skład wchodzi kierownictwo i pracownicy) ds. bezpieczeństwa i higieny pracy, które doradzają w zakresie programów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz monitorują takie programy.

PODST. **LA7** Wskaźnik urazów, chorób zawodowych, dni straconych oraz nieobecności w pracy oraz liczba wypadków śmiertelnych związanych z pracą według regionów.

Komentarz dotyczący sektora NGO do Zestawu wskaźników LA7:

Dodany komentarz dotyczący znaczenia raportowania wskaźnika urazów wśród wolontariuszy.
Dodany komentarz dotyczący uwzględnienia wolontariuszy.

PODST. **LA8** Edukacja, szkolenia, doradztwo, programy prewencyjne oraz programy kontroli ryzyka, które zapewniają pomoc w przypadku poważnych chorób pracownikom, ich rodzinom, **wolontariuszom** lub członkom społeczności lokalnej.

Komentarz dotyczący sektora NGO do Zestawu wskaźników LA8:

Dodany komentarz dotyczący uwzględnienia wolontariuszy.

DODAT. **LA9** Kwestie bezpieczeństwa i higieny pracy, uwzględnione w formalnych porozumieniach zawartych ze związkami zawodowymi.

ASPEKT: EDUKACJA I SZKOLENIA

PODST. **LA10** Średnia liczba godzin szkoleniowych w roku przypadających na pracownika według struktury zatrudnienia.

Komentarz dotyczący sektora NGO do Zestawu wskaźników LA10:

Dodany komentarz dotyczący uwzględnienia wolontariuszy.

DODAT.

LA11 Programy rozwoju umiejętności menedżerskich i kształcenia ustawicznego, które wspierają ciągłość zatrudnienia pracowników oraz ułatwiają proces przejścia na emeryturę.

NGO

Komentarz dotyczący sektora NGO do Zestawu wskaźników LA11:

Dodany komentarz dotyczący uwzględnienia wolontariuszki.

DODAT.

LA12 Odsetek pracowników podlegających regularnym ocenom jakości pracy i przeglądom rozwoju kariery zawodowej.

ASPEKT: RÓŻNORODNOŚĆ I RÓWNOŚĆ SZANS

PODST.

LA13 Skład ciał nadzorczych i kadry pracowniczej w podziale na kategorie według płci, wieku, przynależności do mniejszości oraz innych wskaźników różnorodności.

PODST.

LA14 Stosunek podstawowego wynagrodzenia mężczyzn i kobiet według zajmowanego stanowiska.

Respektowanie praw człowieka

Wskaźniki wyników w zakresie respektowania praw człowieka wymagają, by organizacja wskazała, w jakim zakresie uwzględnia prawa człowieka w działalności inwestycyjnej oraz praktykach doboru dostawców/wykonawców. Ponadto wskaźniki obejmują szkolenia pracowników i personelu ochrony zarówno w dziedzinie praw człowieka, jak i przeciwdziałania dyskryminacji, swobody zrzeszania się, kwestii pracy dzieci, praw ludności rdzennej oraz pracy przymusowej i obowiązkowej.

Ogólnie uznawane prawa człowieka są określone w następujących Konwencjach i Deklaracjach:

- Uniwersalna Deklaracja Praw Człowieka ONZ i jej Protokoły;
- Konwencja Narodów Zjednoczonych: Międzynarodowy Pakt Praw Osobistych i Politycznych;
- Konwencja Narodów Zjednoczonych: Międzynarodowa Konwencja Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych;
- Deklaracja Międzynarodowej Organizacji Pracy

w sprawie podstawowych zasad i praw pracy z 1998 r. (w szczególności osiem fundamentalnych konwencji MOP) oraz

- Deklaracja Wiedeńska i Program Działania.

Ujawnianie informacji dotyczących podejścia do zarządzania

Podaje się zwięzłe informacje na temat podejścia do zarządzania, w kwestii aspektów praw człowieka wymienionych poniżej. Głównymi punktami odniesienia powinny być Trójstronna Deklaracja Zasad Dotyczących Przedsiębiorstw Wielonarodowych i Polityki Społecznej MOP, składająca się z Konwencji 100, 111, 87, 98, 138, 182, 20 i 105¹¹ oraz Wytyczne Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju dla Przedsiębiorstw Wielonarodowych.

- Praktyki inwestycyjne i zaopatrzeniowe;
- niestosowanie dyskryminacji;
- swoboda zrzeszania się i prawo do sporów zbiorowych;
- zniesienie pracy dzieci;
- zapobieganie pracy przymusowej;
- praktyki dotyczące skarg i zażaleń;
- praktyki dotyczące bezpieczeństwa oraz
- prawa ludności rdzennej.

CELE I WYNIKI

Cele na szczeblu organizacji dotyczące wyników istotnych dla aspektów praw człowieka ze wskazaniem ich powiązania z międzynarodowymi deklaracjami i standardami wymienionymi powyżej.

Wykorzystanie wskaźników właściwych dla organizacji (zgodnie z potrzebami) obok wskaźników wyników GRI w celu wykazania stopnia realizacji celów.

POLITYKA

Krótki opis polityki (polityk) organizacji określającej jej ogólne zaangażowanie w odniesieniu do wyżej wymienionych aspektów praw człowieka (w tym polityka, która może mieć znaczny wpływ na decyzje pracowników dotyczące zrzeszania się w związki zawodowe lub podejmowania negocjacji zbiorowych, albo określenie miejsca, gdzie te informacje są dostępne publicznie

¹¹ Konwencje 100 i 111 odnoszą się do przeciwdziałania dyskryminacji. Konwencje 87 i 98 odnoszą się do swobody zrzeszania się i sporów zbiorowych. Konwencje 138 i 182 odnoszą się do eliminacji pracy dzieci; zaś Konwencje 29 i 105 odnoszą się do zapobiegania pracy przymusowej i obowiązkowej.

np. link do strony internetowej). Wskazanie powiązania tej polityki z międzynarodowymi deklaracjami i standardami wskazanymi powyżej.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ORGANIZACYJNA

Oświadczenie kierownictwa najwyższego szczebla o odpowiedzialności operacyjnej za aspekty zatrudnienia lub objaśnienie sposobu podziału odpowiedzialności operacyjnej w odniesieniu do tych aspektów na szczeblach kierowniczych. Różni się to od informacji ujawnianych w ramach punktu 4.1, które koncentrują się na strukturach na szczeblu zarządzającym.

SZKOLENIE I UŚWIADAMIANIE

Procedury dotyczące szkolenia i uświadamiania w odniesieniu do aspektów praw człowieka.

MONITOROWANIE I DALSZĄ KONTROLA

Procedury dotyczące monitoringu i działań korygujących oraz zapobiegawczych, łącznie z działaniami związanymi z łańcuchem dostaw.

Lista posiadanych certyfikatów dotyczących wyników w kwestiach związanych z prawami człowieka lub systemu certyfikacji albo innego rodzaju podejście do badania/weryfikacji organizacji raportującej lub jej łańcucha dostaw.

DODATKOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE KONTEKSTU

Dodatkowe istotne informacje wymagane do zrozumienia wyników organizacji, takie jak:

- kluczowe sukcesy i niepowodzenia;
- główne rodzaje ryzyka i szans dla organizacji w zakresie ochrony środowiska w odniesieniu do poszczególnych kwestii problemowych;
- główne zmiany w systemach lub strukturach w raportowanym okresie mające na celu poprawę wyników oraz
- kluczowe strategie i procedury wdrażania polityki lub realizacji celów.

Wskaźniki w zakresie respektowania praw człowieka

ASPEKT: PROCEDURY ODNOŚNIE ZAMÓWIEŃ I INWESTYCJI

HR1 Procent i całkowita liczba umów inwestycyjnych zawierających klauzule dotyczące praw człowieka lub które zostały poddane kontroli pod tym kątem.

HR2 Procent znaczących dostawców i podwykonawców poddanych weryfikacji pod kątem przestrzegania praw człowieka oraz działania podjęte w tej kwestii.

HR3 Całkowita liczba godzin szkoleniowych na temat polityk i procedur regulujących kwestie przestrzegania praw człowieka w zakresie prowadzonej działalności oraz procent przeszkolonych pracowników.

ASPEKT: PRZECIWDZIAŁANIE DYSKRYMINACJI

HR4 Całkowita liczba przypadków dyskryminacji oraz działania podjęte w tej kwestii.

ASPEKT: SWOBODA ZRZESZANIA SIĘ I PRAWO DO SPORÓW ZBIOROWYCH

HR5 Działania zidentyfikowane jako mogące stwarzać zagrożenie dla prawa do swobody zrzeszania się i prawa do sporów zbiorowych oraz inicjatywy wspierające te prawa.

ASPEKT: PRACA DZIECI

HR6 Działania zidentyfikowane jako niosące ze sobą istotne ryzyko wykorzystywania pracy dzieci oraz środki podjęte w celu eliminacji takich przypadków.

ASPEKT: PRACA PRZYMUSOWA I OBOWIĄZKOWA

HR7 Działania zidentyfikowane jako niosące za sobą istotne ryzyko wystąpienia pracy przymusowej lub obowiązkowej oraz środki podjęte w celu eliminacji takich przypadków.

ASPEKT: PRAKTYKI W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA

HR8 Procent personelu odpowiadającego za zapewnienie bezpieczeństwa przeszkolonego w zakresie polityk i procedur danej organizacji dotyczących różnych aspektów praw człowieka związanych z prowadzoną działalnością.

ASPEKT: PRAWA LUDNOŚCI RDZENNEJ

HR9 Łączna liczba przypadków naruszenia praw ludności rdzennej oraz podjęte działania.

Spółeczeństwo

Wskaźniki wpływu na społeczeństwo koncentrują się na wpływie organizacji na społeczność, w których prowadzą one działalność, a także ujawnianiu sposobów zarządzania i łagodzenia ryzyka, które może wynikać z interakcji z innymi instytucjami społecznymi. Szczególnie istotne są informacje na temat ryzyka związanego z przekupstwem i korupcją, niewłaściwym wpływem na politykę publiczną i praktyki monopolistyczne.

Ujawnianie informacji dotyczących podejścia do zarządzania

Podaje się związane informacje na temat podejścia do zarządzania w odniesieniu do następujących aspektów społecznych:

- społeczność;
- korupcja;
- polityka publiczna;
- zachowania naruszające swobodę konkurencji oraz
- zgodność z regulacjami.

CELE I WYNIKI

Cele na szczeblu organizacji dotyczące wyników istotnych dla powyższych aspektów.

Wykorzystanie wskaźników właściwych dla organizacji (zgodnie z potrzebami) obok wskaźników wyników GRI w celu wykazania stopnia realizacji celów.

POLITYKA

Krótki opis polityki (polityk) organizacji określającej jej ogólne zaangażowanie w odniesieniu do wyżej wymienionych aspektów społecznych albo określenie miejsca, gdzie są one dostępne publicznie (np. link do strony internetowej).

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ORGANIZACYJNA

Oświadczenie kierownictwa najwyższego szczebla o odpowiedzialności operacyjnej za aspekty społeczne lub objaśnienie sposobu podziału odpowiedzialności operacyjnej w odniesieniu do tych aspektów na szczeblach kierowniczych. Różni się to od informacji ujawnianych w ramach punktu 4.1, które koncentrują się na strukturach na szczeblu zarządczym.

SZKOLENIE I UŚWIADAMIANIE

Procedury dotyczące szkolenia i uświadamiania w odniesieniu do aspektów społecznych.

MONITOROWANIE I KONTYNUACJA DZIAŁAŃ

Procedury dotyczące monitoringu i działań korygujących oraz zapobiegawczych, łącznie z działaniami związanymi z łańcuchem dostaw.

Lista certyfikacji dotyczących wyników lub systemu certyfikacji albo innego rodzaju podejście do badania/weryfikacji organizacji raportującej lub jej łańcucha dostaw.

DODATKOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE KONTEKSTU

- kluczowe sukcesy i niepowodzenia;
- główne rodzaje ryzyka i szans dla organizacji w zakresie ochrony środowiska w odniesieniu do poszczególnych kwestii problemowych;
- główne zmiany w systemach lub strukturach w raportowanym okresie mające na celu poprawę wyników oraz
- kluczowe strategie i procedury wdrażania polityki lub realizacji celów.

Wskaźniki wpływu na społeczeństwo

ASPEKT: SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA

PODST.

S01 Charakter, skala i efektywność programów i praktyk w zakresie oceny i zarządzania wpływem działalności organizacji na społeczność lokalną, włączając wpływ wejścia na dany rynek, prowadzenia i zakończenia działalności.

ASPEKT: KORUPCJA

PODST.

S02 Procent i całkowita liczba programów/ jednostek biznesowych poddanych analizie pod kątem ryzyka związanego z korupcją.

PODST.

S03 Procent pracowników przeszkolonych w zakresie polityki i procedur antykorupcyjnych organizacji.

PODST.

S04 Działania podjęte w odpowiedzi na przypadki korupcji.

Komentarz dotyczący sektora NGO do Zestawu wskaźników S04:

Dodany komentarz dotyczący znaczenia raportowania o przypadkach korupcji. Dodany komentarz dotyczący uwzględnienia wolontariuszy i członków organów zarządzających.

ASPEKT: UDZIAŁ W ŻYCIU PUBLICZNYM

PODST.

S05 Stanowiska zajęte w sprawach publicznych, udział w stanowieniu polityk publicznych i lobbying.

DODAT.

S06 Całkowita wartość darowizn finansowych i rzeczowych na rzecz partii politycznych, polityków i instytucji o podobnym charakterze według krajów.

ASPEKT: NARUSZENIE ZASAD WOLNEJ KONKURENCJI

DODAT.

S07 Całkowita liczba podjętych wobec organizacji kroków prawnych dotyczących przypadków naruszeń zasad wolnej konkurencji, praktyk monopolistycznych oraz ich skutki.

ASPEKT: ZGODNOŚĆ Z REGULACJAMI

PODST.

S08 Wartość pieniężna kar i całkowita liczba sankcji pozafinansowych z tytułu niezgodności z prawem i regulacjami.

Odpowiedzialność za produkt

Wskaźniki wyników w zakresie odpowiedzialności za produkty odnoszą się do tych aspektów produktów i usług organizacji raportującej, które bezpośrednio wpływają na klientów, czyli kwestii zdrowia i bezpieczeństwa, informacji i etykietowania, marketingu i poufności.

Aspekty te są ujmowane głównie poprzez ujawnianie procedur wewnętrznych i zakresu, w jakim procedury te nie są przestrzegane.

Ujawnianie informacji dotyczących podejścia do zarządzania

Podaje się związane informacje na temat podejścia do zarządzania, z odniesieniem do następujących aspektów odpowiedzialności za produkty:

- bezpieczeństwo i zdrowie klientów;
- etykietowanie produktów i usług;
- komunikacja marketingowa;

Komentarz dotyczący sektora NGO:

Należy nawiązać do kwestii etycznego pozyskiwania funduszy, w tym w odniesieniu do poszanowania praw interesariuszy i darczyńców.

- Poufność informacji klienta oraz

Komentarz dotyczący sektora NGO:

Należy nawiązać do ochrony danych.

- zgodność z regulacjami.

CELE I WYNIKI

Cele na szczeblu organizacji dotyczące wyników istotnych dla aspektów odpowiedzialności za produkty.

Wykorzystanie wskaźników właściwych dla organizacji (zgodnie z potrzebami) obok wskaźników wyników GRI w celu wykazania stopnia realizacji celów.

POLITYKA

Krótki opis polityki (polityk) organizacji określającej jej ogólne zaangażowanie w odniesieniu do wyżej wymienionych aspektów odpowiedzialności za produkty albo określenie miejsca, gdzie są one dostępne publicznie (np. link do strony internetowej).

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ORGANIZACYJNA

Oświadczenie kierownictwa najwyższego szczebla o odpowiedzialności operacyjnej za aspekty odpowiedzialności za produkty lub objaśnienie sposobu podziału odpowiedzialności operacyjnej w odniesieniu do tych aspektów na szczeblach kierowniczych. Różni się to od informacji ujawnianych w ramach punktu 4.1, które koncentrują się na strukturach na szczeblu zarządczym.

SZKOLENIE I UŚWIADAMIANIE

Procedury dotyczące szkolenia i uświadamiania w odniesieniu do aspektów odpowiedzialności za produkty.

MONITOROWANIE I KONTYNUACJA DZIAŁAŃ

Procedury dotyczące monitoringu i działań korygujących oraz zapobiegawczych, łącznie z działaniami związanymi z łańcuchem dostaw.

Lista certyfikacji dotyczących wyników w kwestiach związanych z odpowiedzialnością za produkty lub systemy certyfikacji albo innego rodzaju podejście do badania/weryfikacji organizacji raportującej lub jej łańcucha dostaw.

DODATKOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE KONTEKSTU

Dodatkowe istotne informacje wymagane do zrozumienia wyników organizacji, takie jak:

- kluczowe sukcesy i niepowodzenia;
- główne rodzaje ryzyka i szans dla organizacji w zakresie ochrony środowiska w odniesieniu do poszczególnych kwestii problemowych;
- główne zmiany w systemach lub strukturach w raportowanym okresie mające na celu poprawę wyników oraz
- kluczowe strategie i procedury wdrażania polityki lub realizacji celów.

Wskaźniki w zakresie odpowiedzialności za produkt

ASPEKT: ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO KLIENTA

- PR1** Etapy cyklu życia produktu, na których ocenia się wpływ produktów i usług na zdrowie i bezpieczeństwo w celu poprawy wskaźników oraz procent istotnych kategorii produktów i usług podlegających takim procedurom.
- PR2** Całkowita liczba przypadków niezgodności z regulacjami i dobrowolnymi kodeksami w zakresie wpływu produktów i usług na zdrowie i bezpieczeństwo na każdym etapie cyklu życia, z uwzględnieniem rodzaju skutków.

ASPEKT: OZNAKOWANIE PRODUKTÓW I USŁUG

- PR3** Rodzaj informacji o produktach i usługach wymaganych na mocy procedur oraz procent znaczących produktów i usług podlegających takim wymogom informacyjnym.
- PR4** Całkowita liczba przypadków niezgodności z regulacjami oraz dobrowolnymi kodeksami dotyczącymi oznakowania i informacji o produktach i usługach według skutków.
- PR5** Praktyki związane z zapewnieniem satysfakcji klienta, w tym wyniki badań pomiaru satysfakcji klienta.

ASPEKT: KOMUNIKACJA MARKETINGOWA

- PR6** Programy dotyczące przestrzegania prawa, standardów i dobrowolnych kodeksów regulujących kwestie pozyskiwania funduszy i komunikacji marketingowej, z uwzględnieniem reklamy, promocji i sponsoringu.

Komentarz dotyczący sektora NGO do Zestawu wskaźników PR6:

Dodany komentarz w sprawie raportowania zgłoszeń przypadków naruszeń norm w zakresie pozyskiwania funduszy i komunikacji marketingowej.

- PR7** Całkowita liczba przypadków niezgodności z regulacjami i dobrowolnymi kodeksami regulującymi kwestie komunikacji marketingowej, z uwzględnieniem reklamy, promocji i sponsoringu według rodzaju skutków.

ASPEKT: OCHRONA PRYWATNOŚCI KLIENTA

DODAT.

- PR8** Całkowita liczba uzasadnionych skarg dotyczących naruszenia prywatności klientów oraz utraty danych.

ASPEKT: ZGODNOŚĆ Z REGULACJAMI

PODST.

- PR9** Wartość pieniężna istotnych kar z tytułu niezgodności z prawem i regulacjami dotyczącymi dostawy i użytkowania produktów i usług.

Ogólne uwagi dotyczące raportowania

Gromadzenie danych

OCENA WYKONALNOŚCI

Proces definiowania zawartości raportu pozwala określić zestaw tematów i wskaźników, które organizacja powinna w nim ująć. Jednakże względy praktyczne, takie jak dostępność danych, koszt ich zgromadzenia, poufność informacji, tajemnice państwowe i inne problemy prawne oraz wiarygodność dostępnych danych i inne czynniki mogą uzasadniać podjęcie decyzji o nieujawnianiu pewnych informacji. W wypadku nieuwzględnienia w raporcie istotnych informacji należy jasno wskazać ten fakt i wyjaśnić powody pominięcia danych.

AGREGACJA I DEZAGREGACJA DANYCH

Organizacje raportujące muszą określić właściwy poziom agregacji przedstawianych informacji. Wymaga to wyważenia pomiędzy niezbędnym nakładem pracy a dodatkowym pożytkiem z dezagregacji informacji (np. na szczeblu kraju lub zakładu). Agregacja danych może doprowadzić do istotnej utraty ich wartości informacyjnej, a także sprawić, że szczególnie dobre lub złe wyniki w niektórych dziedzinach mogą stać się trudno dostrzegalne. Z drugiej strony, nadmierna dezagregacja danych może negatywnie wpływać na czytelność informacji. Organizacje raportujące dezagregują informacje do właściwego poziomu stosując zasady i wytyczne ujęte we wskaźnikach. Poziom dezagregacji może być różny w zależności od wskaźnika, ale dezagregacja gwarantuje zazwyczaj lepszy wgląd niż pojedyncza, zagregowana wielkość.

Forma i częstotliwość raportu

DEFINICJA RAPORTU ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Raport zrównoważonego rozwoju oznacza pojedynczy, skonsolidowany dokument przedstawiający w sposób zasadny i wyważony wyniki w danym okresie. Interesariusze powinni mieć bezpośredni dostęp do wszystkich informacji zawartych w raporcie w jednym miejscu, np. poprzez indeks treści GRI. Nie należy jako źródła danych dla standardowych informacji (np. wskaźników) przywoływać innych publikacji, chyba że interesariusze mają możliwość bezpośredniego dostępu do takiego źródła (np. link do konkretnej strony internetowej lub numer strony, na której została opublikowana). Dla raportu zgodnego z Ramowymi Zasadami Raportowania GRI nie określa się minimalnej długości; chodzi o to, by organizacja właściwie zastosowała Wytyczne GRI i inne dokumenty w ramach Ramowych Zasad Raportowania GRI, które postanowiła wykorzystać.

NOŚNIKI RAPORTU

Właściwymi nośnikami raportu są media elektroniczne (np. CD ROM) lub Internet, a także raporty drukowane. Organizacje mogą zdecydować się na połączenie przekazu internetowego i drukowanego lub wybrać tylko jeden środek przekazu. Organizacja może na przykład zdecydować, że szczegółowy raport umieści na swoich stronach internetowych, zaś drukiem opublikuje tylko streszczenie zawierające strategię i analizę oraz informacje na temat wyników. Wybór przeważnie zależy od decyzji organizacji w zależności od raportowanego okresu, planów w zakresie aktualizacji treści raportu, hipotetycznych odbiorców raportu oraz innych czynników praktycznych, takich jak strategia dystrybucji. Co najmniej jeden nośnik (Internet lub druk) powinien umożliwiać użytkownikom dostęp do kompletnego zestawu informacji za raportowany okres.

CZĘSTOTLIWOŚĆ RAPORTOWANIA

Organizacje powinny określić konsekwentnie stosowany, okresowy cykl publikacji raportów. Dla wielu organizacji jest to cykl roczny, choć niektóre wybierają raportowanie co pół roku. Organizacja może zdecydować się na regularne aktualizowanie informacji pomiędzy datami publikacji skonsolidowanych raportów prezentujących wyniki. Ma to pewne zalety takie jak umożliwienie interesariuszom natychmiastowego dostępu do informacji, ale i wady – nie pozwala na łatwe porównywanie informacji. Niemniej jednak, organizacje powinny trzymać się przewidywalnego cyklu raportowania, w ramach którego wszystkie raportowane informacje dotyczą konkretnego okresu.

Raportowanie wyników ekonomicznych, środowiskowych i społecznych może być zbieżne lub zintegrowane z pozostałymi raportami organizacji, na przykład z rocznymi sprawozdaniami finansowymi. Skoordynowane w czasie raportowanie podkreśla związki pomiędzy wynikami finansowymi oraz ekonomicznymi, środowiskowymi i społecznymi.

AKTUALIZACJA TREŚCI RAPORTU

Sporządzając nowy raport, organizacja może określić dziedziny informacji, które nie uległy zmianie od poprzedniego raportu (np. politykę, która nie została zmieniona). Organizacja może zdecydować, że tylko te tematy i wskaźniki, które uległy zmianie, zostaną zaktualizowane, a pozostałe opublikować w niezmiennym kształcie. Może na przykład powtórzyć informacje o stosowanej polityce, a zaktualizować tylko wskaźniki. Elastyczność takiego podejścia w dużym stopniu zależy od wyboru nośnika publikacji raportów.

Kwestie takie jak strategia i analiza oraz wskaźniki wyników przeważnie ulegają zmianom w kolejnych raportowanych okresach, podczas gdy inne – na przykład profil organizacji czy zasady zarządzania – zmieniają się rzadziej. Bez względu na zastosowaną strategię, pełny zakres stosownych informacji za dany okres powinien być udostępniony w jednym miejscu (albo w druku albo w Internecie).

Poświadczenie

WYBÓR SPOSOBU POŚWIADCZENIA

Organizacje stosują różne sposoby podnoszenia wiarygodności swoich raportów. Część organizacji tworzy systemy kontroli wewnętrznej, w tym pion audytu wewnętrznego, stanowiące część procesów zarządzania i raportowania informacji. Takie systemy wewnętrzne są ważne z punktu widzenia ogólnej rzetelności i wiarygodności raportów. GRI zaleca jednak, poza stosowaniem systemów wewnętrznych, korzystanie z zewnętrznych usług poświadczania raportów zrównoważonego rozwoju.

Obecnie stosuje się różne metody uzyskania zewnętrznego poświadczania, np. korzystanie z usług profesjonalnych firm poświadczających, paneli interesariuszy i innych grup lub osób zewnętrznych. Jednak bez względu na zastosowane podejście, poświadczanie należy powierzyć kompetentnym grupom lub jednostkom niezależnym w stosunku do organizacji. Zlecenia takie mogą polegać na zatrudnieniu grup lub osób świadczących usługi poświadczające zgodnie z określonymi normami zawodowymi albo też na metodach opartych na systematycznym, udokumentowanym procesie, opartym na materiałach dowodowych, który jednak nie podlega określonym normom zewnętrznym.

GRI stosuje termin „poświadczenie zewnętrzne” na określenie działań, których celem jest opublikowanie wniosków w sprawie jakości raportu i zawartych w nim informacji. Obejmują one, między innymi, analizę procesów leżących u podstaw sporządzania tych informacji i nie są tożsame z działaniami służącymi ocenie lub poświadczaniu jakości lub poziomu wyników organizacji, takich jak certyfikacja wyników lub oceny zgodności.

Zasadniczo, kluczowe cechy zewnętrznego poświadczania raportów zgodnie z Ramowymi Zasadami Raportowania GRI są następujące:

- prowadzą je grupy lub osoby niezależne od organizacji, które mogą wykazać się

kompetencjami zarówno w zakresie tematyki raportu, jak i praktyką w zakresie poświadczania;

- wdraża się je w sposób systematyczny, udokumentowany, oparty na dowodach i przestrzegając określonych procedur;
- ocenia się, czy raport przedstawia wyniki w sposób zasadny i wyważony, biorąc pod uwagę prawdziwość danych w raporcie oraz ogólny dobór jego treści;
- do świadczenia usług poświadczających wybiera się grupy lub osoby, które nie są w jakimkolwiek stopniu uzależnione od związków z organizacją lub jej interesariuszami, co pozwala im na wyciągnięcie i opublikowanie niezależnych i bezstronnych wniosków z raportu;
- ocenia się zakres, w jakim osoby sporządzające raport stosowały się do Ramowych Zasad Raportowania GRI (w tym do zasad raportowania) przy formułowaniu wniosków oraz
- wynikiem końcowym jest opinia lub zestaw wniosków, dostępne publicznie w formie pisemnej, a także oświadczenie od jednostki poświadczającej w sprawie jej powiązań z jednostką sporządzającą raport.

Zgodnie z informacjami dotyczącymi wykazywania informacji o profilu w punkcie 3.13, organizacje powinny ujawniać informacje o stosowanych metodach weryfikacji przez zewnętrzną organizację poświadczającą.

Słownik terminów

Aspekty wskaźników

Ogólne rodzaje informacji dotyczące poszczególnych kategorii wskaźników (np. wykorzystanie energii, praca dzieci, klienci).

Downstream – „podmioty na dalszych etapach łańcucha wartości”

Termin ten wpisuje się w koncepcję łańcucha wartości, który obejmuje wszelkie ogniwa od wydobycia surowców po wykorzystanie towarów i usług przez użytkownika końcowego. Termin „downstream” dotyczy organizacji, które uczestniczą w dystrybucji towarów i usług dostarczanych przez organizację raportującą albo – w ujęciu bardziej ogólnym – odgrywają rolę na dalszych etapach łańcucha wartości, już po etapie, na którym działa organizacja raportująca.

Global Reporting Initiative (GRI)

Wizją Global Reporting Initiative jest sytuacja, kiedy raportowanie wyników ekonomicznych, środowiskowych i społecznych przez wszystkie organizacje będzie tak rutynowe i porównywalne, jak sprawozdawczość finansowa. GRI stara się realizować tę wizję poprzez opracowanie, ciągłe udoskonalanie i budowanie umiejętności stosowania Ramowych Zasad Raportowania GRI. Wszystkie elementy Ramowych Zasad opracowuje się dążąc do globalnego porozumienia z wieloma interesariuszami.

Indeks treści GRI

Indeks treści GRI to tabela lub matryca, w której wymienione są wszystkie standardowe informacje prezentowane w raporcie wraz z ich lokalizacją (numer strony lub adres URL). Organizacje raportujące mogą również dodać odnośniki do wskaźników właściwych dla danej organizacji (spoza wytycznych GRI). Indeks daje użytkownikom możliwość szybkiego przeglądu kwestii ujętych w raporcie i ułatwia posługiwanie się nim. Indeks jest szczególnie ważny, jeśli niektóre z ujawnianych informacji są publikowane w innych raportach, np. w raportach finansowych czy wcześniejszych raportach zrównoważonego rozwoju.

Informacje o profilu

Wymogi informacyjne ponumerowane i wskazane w Części 2 Wytycznych, określające ogólny kontekst dla raportowania i pozwalające zrozumieć wyniki organizacji (np. 2.1, 3.13).

Interesariusz

Interesariuszy definiuje się szeroko, jako grupy lub osoby: a) co do których można zasadnie oczekiwać, że działalność organizacji, jej produkty i/albo usługi będą wywierać na nie istotny wpływ; b) co do których działań można zasadnie oczekiwać, że mogą mieć wpływ na realizację strategii i celów przez organizację.

Komentarz dotyczący sektora NGO:

Termin „kluczowi interesariusze” jest często preferowany w stosunku do terminu „beneficjenci” w kontekście działalności organizacji pozarządowych. W Suplemencie dla sektora NGO jest on stosowany na oznaczenie osób, społeczności lub spraw, na które organizacja celowo lub nieumyślnie wywiera pozytywny bądź negatywny wpływ poprzez swoją działalność i wobec których ponosi odpowiedzialność.

NGO

Kategorie wskaźników

Szerokie dziedziny lub grupy tematów dotyczących zrównoważonego rozwoju. Kategorie ujmowane w Wytycznych GRI to: wskaźniki ekonomiczne, środowiskowe i społeczne. Wskaźniki społeczne obejmują kwestie, takie jak: praktyki dotyczące zatrudnienia i godnej pracy, respektowanie praw człowieka, społeczeństwo i odpowiedzialność za produkt. Dana kategoria może obejmować kilka aspektów wskaźników.

Niezależny członek zarządu

Definicje niezależności różnią się w zależności od systemu prawnego, ale zazwyczaj niezależność oznacza, że członek zarządu nie ma udziału finansowego w organizacji ani nie czerpie innych potencjalnych korzyści, które mogłyby doprowadzić do konfliktu interesów. Organizacje wykorzystujące Wytyczne powinny podać stosowaną przez nie definicję niezależności.

Rada Monistyczna

Dotyczy struktury rady, która ma tylko jeden organ zarządzający odpowiedzialny za organizację.

Ramowe Zasady Raportowania GRI

Ramowe Zasady Raportowania GRI w zamierzeniu mają stanowić ogólnie przyjęte ramy raportowania wyników ekonomicznych, środowiskowych i społecznych. Składają się one z Wytycznych GRI w zakresie raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju, Zestawów wskaźników, Protokołów Technicznych i Suplementów Sektorowych.

Raport zrównoważonego rozwoju

Raportowanie kwestii zrównoważonego rozwoju to praktyka pomiaru, ujawniania i odpowiedzialności za wyniki organizacyjne w działaniach na rzecz zrównoważonego rozwoju. Raport zrównoważonego rozwoju w sposób wyważony i zasadny przedstawia wyniki w zakresie zrównoważonego rozwoju raportującej organizacji, w tym jej pozytywnego oraz negatywnego wkładu.

Standardowe informacje

Wytyczne przedstawiają zagadnienia i informacje, które należy wykazać w raporcie, istotne dla większości organizacji i będące przedmiotem zainteresowania większości interesariuszy. Są one ujęte w trzech rodzajach standardowych informacji:

- Strategia i informacje dotyczące profilu określają ogólny kontekst dla raportowania i interpretacji wyników organizacyjnych, takich jak strategia, profil, zarządzanie i podejście do zarządzania.
- Informacje dotyczące podejścia do zarządzania przedstawiają sposób adresowania danego zestawu zagadnień przez organizację i służą określeniu kontekstu umożliwiającego zrozumienie wyników w danej dziedzinie.
- Wskaźniki wyników, które przedstawiają porównywalne informacje dotyczące wyników ekonomicznych, środowiskowych i społecznych organizacji.

Suplement sektorowy

Suplementy sektorowe stanowią uzupełnienie Wytycznych o interpretacje i wskazówki w zakresie zastosowania Wytycznych w danym sektorze. Obejmują one wskaźniki właściwe dla danego sektora. Właściwe Suplementy sektorowe należy stosować wraz z Wytycznymi, a nie zamiast nich.

Upstream – „jednostki na wcześniejszych etapach łańcucha wartości”

Termin ten wpisuje się w koncepcję łańcucha wartości, który obejmuje wszelkie ogniwa od wydobycia surowców po wykorzystanie towarów i usług przez użytkownika końcowego. Termin „upstream” dotyczy organizacji, które uczestniczą w łańcuchu dostaw organizacji raportującej albo – w ujęciu bardziej ogólnym – odgrywają rolę na wcześniejszych etapach łańcucha wartości poprzedzających etap, na którym działa organizacja raportująca.

NGO

Wskaźniki

Informacje jakościowe i ilościowe dotyczące wyników lub rezultatów związanych z organizacją, porównywalne i wykazujące zmiany w czasie.

Wskaźniki dodatkowe

Wskaźniki dodatkowe to wskaźniki określone w Wytycznych GRI reprezentujące nowe praktyki lub opisujące zagadnienia, które mogą być istotne tylko dla niektórych organizacji.

Wskaźniki podstawowe

Wskaźniki podstawowe to wskaźniki określone w Wytycznych GRI, które budzą zainteresowanie większości interesariuszy i zakłada się, że są istotne, chyba że na podstawie Ramowych Zasad Raportowania GRI ustalono inaczej.

Zasady raportowania

Koncepcje opisujące pożądane wyniki raportu oraz wpływające na decyzje w czasie całego procesu raportowania, takie jak dobór i sposób ujęcia wskaźników.

Zasięg raportu

Zasięg raportu zrównoważonego rozwoju oznacza zakres jednostek, których wyniki są ujęte w raporcie danej organizacji.

Zestaw wskaźników

Zestaw wskaźników przedstawia definicje, wskazówki dotyczące zawartości oraz inne dane mogące pomóc jednostkom sporządzającym raporty oraz zapewniające spójność interpretacji wskaźników wyników. Dla każdego wskaźnika wyników istnieje Zestaw wskaźników ujęty w Wytycznych.

Definicje terminów i pojęć zawartych bezpośrednio w opisie wskaźników znajdują się w Zestawach wskaźników.

Dodatkowe materiały pomocnicze dotyczące sektora NGO

Poniżej znajduje się obszerny wykaz materiałów pomocniczych w zakresie sprawozdawczości organizacji pozarządowych. Lista nie wyczerpuje wszystkich publikacji. Materiały te nie pochodzą z międzynarodowych dokumentów, konwencji lub protokołów, które zostały wskazane w głównej części tekstu jako formalne źródła informacji. Mogą one natomiast być pomocne dla organizacji raportujących przy opracowywaniu wskaźników.

Zaangażowanie interesariuszy:

- Podręcznik standardów angażowania interesariuszy – Handbook for Stakeholder Engagement Standards (autorstwa AccountAbility).
- Opracowanie Banku Światowego dotyczące zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego – World Bank Civil Society Engagement Sourcebook.
- Skuteczność programów organizacji społeczeństwa obywatelskiego – CSO Programme Effectiveness.

Świadomość społeczna i rzecznictwo:

- Artykuł 19, 20 i 21 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Konwencja z Aarhus.
- Artykuł 10 Deklaracji z Rio, Konstytucja Międzynarodowej Organizacji Pracy.
- Artykuł 71 Karty Narodów Zjednoczonych.
- Karta Odpowiedzialności Międzynarodowych Organizacji Pozarządowych (INGO Accountability Charter).

Ocena / skuteczność:

- Aktualne informacje na temat monitorowania i oceny: <http://mande.co.uk/>
- Point K Learning Centre / Narzędzia oceny zmian społecznych: <http://www.innonet.org/>
- Bank Światowy: http://www.worldbank.org/ieg/ecd/me_tools_and_approaches.html

Inicjatywy w zakresie samoregulacji:

- Baza danych dotycząca samoregulacji organizacji społeczeństwa obywatelskiego, prowadzona przez One World Trust: <http://www.oneworldtrust.org/csoproject/cso/initiatives/list/>

Wytyczne G3: Podziękowania: Globalna Współpraca

Następujące organizacje dostarczyły środków zarówno finansowych jak i rzeczowych pomocnych w procesie tworzenia Wytycznych GRI (G3):

Konsorcjum G3:

Doraźne wsparcie G3:

The United Kingdom Department for Environment, Food and Rural Affairs (DEFRA) oraz the Netherlands Ministry of Foreign Affairs również przyczynili się do rozwoju Wytycznych G3.

Wersja G3 online wspierana przez:

Wersja G3 wydrukowana przez:

Wytyczne G3 oraz zawartość Zestawów wskaźników stworzone przez:

Wolontariusze będący przedstawicielami biznesu, organizacji pozarządowych, organizacji pracy, księgowości, inwestycji, uczelni wyższych i inni wspólnie wypracowali wszystkie aspekty Wytycznych G3 i Zestawów wskaźników. Następujące grupy robocze składające się z wielu interesariuszy były zwoływane w okresie między styczniem a listopadem 2005 roku, z których każda dostarczyła inną część zawartości Wytycznych G3.

Członkowie Grupy Roboczej opracowującej wskaźniki:

Grupa Robocza opracowująca wskaźniki była odpowiedzialna za przegląd Zestawów wskaźników jako całości, zapewnienie jakości i spójności projektów wskaźników oraz zaprojektowanie ogólnej spójności ze wskazówkami Technicznego Komitetu Doradczego.

- Neil Anderson, Union Network International, UNI
- David Bent, Forum for the Future
- William R. Blackburn, William Blackburn Consulting
- Julie-Anne Braithwaite, Rio Tinto/ICMM
- Sarah Forrest, Goldman Sachs International
- Somporn Kamolsiripichaiporn, Chulalongkorn University
- Robert Langford, The Federation des Experts Comptables Europeens (FEE)
- Stephanie Maier, Ethical Investment Research Service (EIRIS)
- Asako Nagai, Sony Corporation
- Ron Nielsen, Alcan Inc.
- Michael Rae, World Wide Fund Australia
- Ulla Rehell, Kesko Corporation
- George Nagle, Bristol-Myers Squibb
- Filippa Bergin, Amnesty International
- Giuliana Ortega Bruno, Ethos Institute

Grupa Robocza opracowująca wskaźniki pracowała z sześcioma Grupami Doradczymi, które były odpowiedzialne za przegląd wskaźników i przygotowanie Protokołów technicznych dla Zestawu wskaźników, który był przedmiotem ich ekspertyzy.

Członkowie Grupy Doradczej – Aspekty Społeczne:

- Anne Gambling, Holcim
- Sachin Joshi, Center For Social Markets (CSM)

- Craig Metrick, Investor Responsibility Research Center (IRRC)
- Keith Miller, 3M
- Ruth Rosenbaum, Center for Reflection, Education and Action (CREA)
- Glauca Terreo, Instituto Ethos
- Peter Wilkinson, Transparency International

Członkowie Grupy Doradczej – Prawa Człowieka

- Marina d'Engelbronner, Humanist Committee on Human Rights (HOM)
- Bethany Heath, Chiquita Brands
- Jorge Daniel Taillant, The Center for Human Rights and Environment (CEDHA)
- David M. Schilling, Interfaith Center on Corporate Responsibility
- Susan Todd, Solstice Sustainability Works Inc.
- Hirose Chuichiro, Canon
- Steve Ouma, Kenyan Human Rights Commission
- Björn Edlund, ABB Ltd.
- Marleen van Ruijven, Amnesty International

Członkowie Grupy Doradczej – Środowisko (Bioróżnorodność i Woda)

- Ian Blythe, Boots Group PLC
- Ian Dutton, The Nature Conservancy
- Annelisa Grigg, Fauna & Flora International
- Nancy Kamp-Roelands, Ernst & Young Netherlands/Royal NIVRA
- Erin Musk, City West Water
- Mike Rose, SASOL
- Fernando Toledo, Codelco

Członkowie Grupy Doradczej – Środowisko (Zanieczyszczenia)

- Tanja D. Carroll, Coalition for Environmentally Responsible Economies (CERES)
- Yutaka Okayama, Toyota Motor Corporation
- Maria Fatima Reyes, Philippine Institute of Certified Public Accountants (PICPA)
- Yogendra Kumar Saxena, Gujarat Ambuja Cements
- David Stangis, Intel Corporation
- Sonia Valdivia, The Catholic University of Peru
- Eric Shostal, Institutional Shareholder Services
- Lucian Turk, Dell, Inc.

Członkowie Grupy Doradczej – Zatrudnienie

- Michiko Arikawa, Matsushita Electric Industrial (Panasonic)
- Stephen Frost, Southeast Asia Research Centre
- Kyoko Sakuma, Sustainability Analysis & Consulting
- Sean Ansett, Gap Inc.
- Deborah Evans, Lloyd's Register of Quality Assurance (LRQA)
- Pierre Mazeau, Electricité de France (EDF)
- Dan Viederman, Verité

Członkowie Grupy Doradczej – Ekonomia

- Christine Jasch, Institute for Environmental Management and Economics (IOEW)
- Martin Tanner, Novartis International AG
- Helen Campbell, former AccountAbility
- Eric Israel, KPMG LLP
- Martina Japy, BMJ CoreRatings
- Michelle Smith, Rohm and Haas

- Lisa Acree, Business for Social Responsibility
- Johan Verburg, NOVIB/Oxfam Netherlands

Członkowie Grupy Roboczej – Raportowanie jako proces

Zadaniem Grupy Roboczej – Raportowanie jako proces było zaktualizowanie i rozwój Zasad raportowania oraz innych wytycznych dotyczących procesu raportowania i wdrażania Wytycznych G3.

- Amy Anderson, Starbucks Coffee
- Pankaj Bhatia, World Resources Institute (WRI)
- Bill Boyle, BP
- Uwe Brekau, Bayer AG
- Debra Hall, Coalition for Environmentally Responsible Economies (CERES)
- Dunstan Hope, Business for Social Responsibility
- Dr. Aqueel Khan, Association for Stimulating Know How (ASK)
- Judy Kuszewski, SustainAbility Ltd.
- Brian Kohler, Communications, Energy & Paperworkers Union of Canada
- Ken Larson, Hewlett Packard
- Steve Lippman, Trillium Invest
- Luis Perera, PricewaterhouseCoopers
- Dante Pesce, Vincular, Pontificia Universidad Católica de Valparaíso
- Mizue Unno, So-Tech Consulting, Inc.
- Cornis van der Lugt, UNEP Division of Technology, Industry, and Economics (DTIE)
- Robert Walker, The Ethical Funds Company
- Ian Whitehouse, Manaaki Whenua Landcare Research
- Alan Willis, Alan Willis & Associates
- Jennifer Iansen-Rogers, KPMG, The Netherlands, niebędąca członkiem Grupy doradzała w aspektach związanych z procesami.

Konsultacje społeczne

W odpowiedzi na wezwanie do zgłaszania uwag do wstępnych Wytycznych G3 w okresie od stycznia do marca 2006 r. wpłynęło 270 zgłoszeń. Uwagi te w istotny sposób przyczyniły się do ukształtowania ostatecznej wersji Wytycznych G3.

Organy zarządzające GRI

Pełne informacje dotyczące organów zarządzających, ich członków oraz ich zadań przedstawiamy na stronie www.globalreporting.org

Techniczny Komitet Doradczy: Grupa 12 ekspertów, która pomaga zachować ogólną jakość i spójność Ramowych Zasad Raportowania GRI zapewniając doradztwo merytoryczne i doświadczenie najlepszych specjalistów. Kluczową rolą Technicznego Komitetu Doradczego w procesie tworzenia Wytycznych G3 było określenie ogólnego kształtu dokumentu; rozwiązanie głównych problemów wynikających z treści Wytycznych; zapewnienie, że powstały one w trakcie należycie prowadzonego procesu; przedstawienie Zarządowi zalecenia co do przyjęcia/nieprzyjęcia wersji G3 do publikacji. Większość członków głosowała za przyjęciem G3.

Rada Interesariuszy: Grupa 48 osób, która stanowi oficjalne forum polityczne interesariuszy w ramach struktur zarządzania GRI. Rada doradza Zarządowi w sprawach polityki i strategii, ponadto brała udział w wyznaczaniu ogólnej ścieżki powstawania Wytycznych G3. Niektórzy członkowie Rady Interesariuszy uczestniczyli bezpośrednio w pracach grup roboczych G3. Rada przyjęła większością głosów Wytyczne G3.

Zarząd: Grupa 16 osób ponosząca ostateczną odpowiedzialność powierniczą, finansową i prawną za GRI, w tym podejmująca ostateczne decyzje w sprawie aktualizacji, strategii organizacyjnej i planów pracy w odniesieniu do Wytycznych GRI. Po przedstawieniu wskazówek i określeniu kierunków prac w ramach procesu tworzenia Wytycznych G3, oraz po otrzymaniu zaleceń od Technicznego Komitetu Doradczego oraz Rady Interesariuszy, Rada jednogłośnie głosowała za zatwierdzeniem Wytycznych G3 do publikacji.

Sekretariat GRI: Pod kierunkiem Dyrektora Naczelnego, Sekretariat wdraża Wytyczne oraz techniczny plan działania zatwierdzony przez Zarząd GRI. Kieruje również komunikacją, akcją informacyjną, relacjami z interesariuszami i administracją finansową. Sekretariat wspiera działania Zarządu, Rady Interesariuszy oraz Technicznego Komitetu Doradczego.

Konsultanci

Sekretariat GRI korzystał z pomocy następujących konsultantów w procesie tworzenia Wytycznych G3:

- csrnetwork (wiodący konsultant – Mark Line)
- Just Solutions (wiodący konsultant – Vic Thorpe)
- onValues (wiodący konsultant – Ivo Knoepfel)
- Ove Arup (wiodący konsultant – Jean Rogers)
- Responsibility Matters (wiodący konsultant – Mark Brownlie)
- Sandra Pederson, Editor
- Source-Asia (wiodący konsultant – Paul Wenman)
- tripleinnova (wiodący konsultant – Michael Kuhndt, Volker Türk)
- University of Amsterdam (wiodący konsultant – Jeffrey Harrod)

Sekretariat GRI korzystał (odpłatnie) z pomocy poniższych konsultantów podczas opracowywania Suplementu dla sektora NGO:

- Just Solutions Network (wiodący konsultant w pierwszej fazie – Elaine Jones)
- INSPIRIT International Communications (wiodący konsultant w zakresie opracowania graficznego – TuuliSauren)

NGO

NGO

Opracowanie Suplementu dla sektora NGO

Podziękowania

Członkowie Grupy Roboczej ds. Suplementu dla sektora NGO

Grupa Robocza ds. Suplementu dla sektora NGO była odpowiedzialna za opracowanie zestawu nowych informacji i wskaźników wyników właściwych dla tego sektora, jak również komentarzy dotyczących treści Wytycznych G3. Prace Grupy Roboczej toczyły się od lutego 2008 r. do maja 2010 r. W jej skład weszli ochotnicy z organizacji pozarządowych i przedsiębiorstw:

- Silvina Aimino, Center for Human Rights and Environment (CEDHA), Argentyna
- Federica Farneti, UniwersytetBoloński, Włochy
- John Garrison, The World Bank Group (WBG), USA
- Kate Gilmore, Amnesty International (AI), Wlk. Brytania
- Beris Gwynne, World Vision International (WVI), Szwajcaria
- Michael Hammer, One World Trust (OWT), Wlk. Brytania
- Lisa Jordan, Ford Foundation, USA
- Constance Kane, World Education, USA
- Poonam Mehta, Development Alternatives Group (DAG), Indie
- Lettemieke Mulder, Unilever, Holandia
- CholObyuongo, Tearfund, Sudan
- Sarah Samson, Novartis, Szwajcaria
- Joss Saunders, Oxfam GB, Wlk. Brytania
- Jackie Schoeman, Cotlands, RPA
- Carol Tappenden, Greater Good South Africa, RPA
- Jasper Teulings, Greenpeace International, Holandia
- Elena Topoleva, Agency Social Information (ASI), Federacja Rosyjska
- Ambreen Waheed, Responsible Business Initiative (RBI), Pakistan
- Barbara Wallace, Interaction, USA

Odpowiedzialność prawna

Niniejszy dokument, służący promowaniu raportowania zrównoważonego rozwoju, został opracowany w unikatowym procesie konsultacji z wieloma interesariuszami, m.in. przedstawicielami organizacji raportujących oraz użytkownikami tych informacji z całego świata. Jakkolwiek Zarząd GRI zachęca wszystkie organizacje do korzystania z „Wytycznych GRI do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju” (Wytyczne GRI), sporządzanie i publikowanie raportów w pełni lub częściowo opartych na Wytycznych GRI stanowi wyłączną odpowiedzialność osób je sporządzających. Ani Zarząd GRI, ani Fundacja Global Reporting Initiative nie biorą na siebie odpowiedzialności za jakiegokolwiek konsekwencje czy szkody wynikające pośrednio lub bezpośrednio z korzystania z Wytycznych GRI przy sporządzaniu raportów lub wykorzystywaniu raportów sporządzonych na podstawie Wytycznych GRI.

mechanicznie, powielanie, nagrywanie czy w inny sposób) w żadnym innym celu bez uprzedniej pisemnej zgody GRI.

Global Reporting Initiative, logo Global Reporting Initiative, Wytyczne do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju oraz GRI są znakami towarowymi Global Reporting Initiative.

Prośba o zawiadomienie o stosowaniu Wytycznych

Organizacje, które korzystały z Wytycznych i/lub innych elementów Ramowych Zasad Raportowania GRI jako podstawy dla swojego raportu są proszone o zawiadomienie Global Reporting Initiative o tym fakcie z chwilą opublikowania raportu. Przesyłając zawiadomienie do GRI, organizacje mogą wybrać jedną lub wszystkie z następujących opcji:

- zawiadomić GRI o raporcie i przedstawić go w formie wydruku i w formie elektronicznej;
- zarejestrować raport w bazie internetowej raportów GRI;
- złożyć wniosek do GRI o sprawdzenie zadeklarowanego przez organizację poziomu zastosowania.

Informacja o prawach autorskich i znakach towarowych

Niniejszy dokument jest chroniony prawami autorskimi Fundacji Global Reporting Initiative (GRI). Powielanie i rozprowadzanie niniejszego dokumentu dla celów informacyjnych i/albo jego stosowanie przy sporządzaniu raportu w sprawie zrównoważonego rozwoju nie wymaga uprzedniej zgody GRI. Niedozwolone jest natomiast reprodukowanie, przechowywanie, tłumaczenie ani przenoszenie niniejszego dokumentu, w żadnej formie ani przy zastosowaniu jakichkolwiek środków (elektronicznie,

Dalsze informacje na temat GRI oraz Wytycznych do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju można uzyskać od:

www.globalreporting.org

info@globalreporting.org

Global Reporting Initiative

PO Box 10039

1001 EA Amsterdam

The Netherlands

Tel: +31 (0) 20 531 00 00

Fax: +31 (0) 20 531 00 31

© 2000-2006 Global Reporting Initiative.
All rights reserved.

Wytyczne do raportowania kwestii zrównoważonego
rozwoju, wersja 3.0 © 2006

Suplement dla sektora organizacji pozarządowych
(NGO), wersja © 2010

Uwagi do tłumaczenia w języku polskim

W tłumaczeniu opierano się na już istniejącej polskiej wersji ogólnych „Wytycznych do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju. Wersja 3.0” przygotowanej w 2009 r. przez PwC. W prace nad tym tłumaczeniem zaangażowane było również Forum Odpowiedzialnego Biznesu. W niniejszym Suplemencie dla sektora organizacji pozarządowych zmieniono jednak niektóre fragmenty, jeżeli uznano to za sprzyjające lepszemu zrozumieniu tekstu przez jego głównych adresatów bądź konieczne w odniesieniu do specyfiki sektora NGO. W szczególności zmiany dotyczą tłumaczenia na język polski następujących terminów:

Accountability – tłumaczono jako „rozliczalność”, poza kilkoma przypadkami, w których z uwagi na kontekst zdecydowano o pozostawieniu najczęściej stosowanej wersji polskiej „odpowiedzialność”

Affected stakeholders – tłumaczono jako „kluczowi interesariusze”

Governance – tłumaczono jako „organy zarządzające”

Public awareness campaigns – tłumaczono jako „społeczne kampanie świadomościowe”

Suplement dla sektora organizacji pozarządowych (NGO) został opracowany w języku angielskim. Dołożono wszelkich starań, by tłumaczenie na język polski było jak najdokładniejsze, jednak w myśl regulacji prawnych wersja angielska pozostaje wiążąca. Aktualna wersja dokumentu w języku angielskim dostępna jest na stronie www.globalreporting.org

Tłumaczenie wersji polskiej Suplementu dla sektora organizacji pozarządowych (NGO) powstało z inicjatywy Forum Odpowiedzialnego Biznesu.

Koordinacja przekładu:

Justyna Januszewska, Forum Odpowiedzialnego Biznesu

Nadzór merytoryczny:

Anna Mazgał, Ogólnopolskie Forum Organizacji
Pozarządowych

Mirella Panek-Owsiańska, Forum Odpowiedzialnego
Biznesu

dr Agata Rudnicka, Uniwersytet Łódzki, Fundacja
Centrum Strategii i Rozwoju IMPACT

Global Reporting Initiative

PO Box 10039
1001 EA Amsterdam
The Netherlands

Tel: +31 (0) 20 531 00 00

Fax: +31 (0) 20 531 00 31

www.globalreporting.org

AL

Poziomy aplikacji GRI (AL)

Poziomy aplikacji GRI

Krótki opis

Aby wykazać, że dane sprawozdanie oparto na Wytycznych GRI, jego autorzy powinni zadeklarować zakres, w jakim zastosowali się do Ramowych Zasad Raportowania GRI, korzystając z systemu poziomów aplikacji.

Na potrzeby sprawozdawców początkujących, zaawansowanych oraz pośrednich przygotowano w systemie trzy poziomy. Oznaczono je literami C, B oraz A. Kryteria sprawozdawcze dla każdego poziomu odpowiadają stopniowi zastosowania się do Ramowych Zasad Raportowania GRI lub ujętemu poziomowi. Znak plus (+) umieszcza się za oznaczeniem danego poziomu (tj. C+, B+, A+), jeżeli dane sprawozdanie poddano badaniu zewnętrznemu.

Jak działa system

Autor sprawozdania sam deklaruje poziom, na podstawie własnej oceny treści publikowanego sprawozdania względem kryteriów przedstawionych w Poziomach aplikacji GRI.

Poza dokonaniem deklaracji we własnym zakresie organizacje publikujące sprawozdanie mogą ponadto:

- zlecić osobie trzeciej wydanie opinii o dokonanej ocenie,
- zwrócić się do GRI z prośbą o weryfikację dokonanej oceny.

Wartość poziomów

Celem poziomów jest:

- dostarczenie odbiorcom sprawozdania informacji o stopniu, w jakim Wytyczne GRI lub inne elementy systemu sprawozdawczości GRI zostały wykorzystane podczas opracowywania danego sprawozdania,
- dostarczenie autorom sprawozdań informacji o koncepcji lub sposobie rozszerzania poziomu aplikacji Ramowych Zasad Raportowania GRI w przyszłości.

Zadeklarowanie poziomu aplikacji w jasny sposób informuje, które elementy Ramowych Zasad Raportowania GRI zostały wykorzystane przy opracowywaniu danego sprawozdania.

- Zachęta dla początkujących: Poziomy aplikacji stanowią punkt wyjścia dla podmiotów publikujących sprawozdanie po raz pierwszy oraz podkreślają, jak istotne i pożądane jest ciągle zwiększanie zakresu sprawozdawania.
- Korzyści dla zaawansowanych sprawozdawców: coraz liczniejsze grono organizacji wdrożyło rozbudowane systemy sprawozdawcze na podstawie Ramowych Zasad Raportowania GRI, w tym również systemy kontroli wewnętrznej, o czym chcą poinformować odbiorców w sposób szybki i przejrzysty.

Kryteria tworzące poziomy aplikacji

Raporty, które mają nosić oznaczenie poziomu C, C+, B, B+, A lub A+ muszą spełniać wszystkie kryteria, wymienione w kolumnie dla danego poziomu.

GRI zaleca, żeby organizacje sprawozdające umieszczały w sprawozdaniach tabelę poziomu aplikacji, ponieważ stanowi ona źródło informacji dla odbiorców o wartości i wymaganiach systemu raportowania.

Poziomy aplikacji wytycznych w raportowaniu	C	C+	B	B+	A	A+
Standardowe elementy raportowania	Raporty z charakteru prowadzonej działalności DO OPRACOWANIA	Raport obejmuje: 1.1 2.1–2.10 3.1–3.8, 3.10–3.12 4.1–4.4, 4.14–4.15	Raport zweryfikowany zewnętrznie	Kryteria poziomu C oraz: 1.2 3.9, 3.13 4.5–4.13, 4.16–4.17	Raport zweryfikowany zewnętrznie	Kryteria takie, jak w przypadku poziomu B
	Raportowanie podejścia do zarządzania DO OPRACOWANIA	Niewymagane		Podejście do zarządzania raportowane dla każdej kategorii wskaźników		Podejście do zarządzania raportowane dla każdej kategorii wskaźników
	Ogólne wskaźniki wyników oraz wskaźniki wyników ujęte w Suplementach sektorowych DO OPRACOWANIA	Raportowane co najmniej 10 dowolnych wskaźników wyników, w tym po jednym ze wskaźników: społecznych, ekonomicznych oraz dotyczących środowiska.**		Raportowane co najmniej 20 dowolnych wskaźników wyników, w tym po jednym ze wskaźników: ekonomicznych, dotyczących środowiska, praw człowieka, pracy, społeczeństwa, odpowiedzialności za produkt.***		Uwzględnienie każdego ze wskaźników podstawowych oraz wskaźników ujętych w Suplementach Sektorowych*, stosując się do zasady istotności, poprzez: a) dokonanie raportowania danego wskaźnika, lub b) podanie powodu pominięcia danego wskaźnika.

* Suplement sektorowy w wersji ostatecznej

** Wskaźniki wyników mogą zostać wybrane z dowolnego Suplementu sektorowego w wersji ostatecznej, ale 7 z 10 wskaźników musi pochodzić z głównych Wytycznych GRI.

*** Wskaźniki wyników mogą zostać wybrane z dowolnego Suplementu sektorowego w wersji ostatecznej, ale 14 z 20 wskaźników musi pochodzić z głównych Wytycznych GRI.

Deklarowanie poziomu aplikacji

Raport powinien zawierać deklarację poziomu aplikacji Wytycznych GRI. Należy również wskazać, kto dokonał oceny poziomu.

Organizacje raportujące mogą zwrócić się do podmiotów zewnętrznych o opinię w tej kwestii lub poprosić o potwierdzenie od GRI w drodze weryfikacji poziomu aplikacji.

Ocena dokonana we własnym zakresie oraz opinie stron trzecich powinny zostać wykazane w raporcie poprzez umieszczenie w nim odpowiedniego tekstu. Więcej informacji o „Trybie deklarowania zakresu stosowania” można znaleźć na stronie www.globalreporting.org.

Po dokonaniu weryfikacji poziomu aplikacji przez GRI organizacje sprawozdające powinny umieścić w raporcie oświadczenie o dokonaniu weryfikacji poziomu aplikacji o odpowiednim brzmieniu wraz ze specjalnym oznaczeniem graficznym „Zweryfikowano przez GRI”.

Oświadczenie o dokonaniu weryfikacji poziomu aplikacji przez GRI stanowi formalne potwierdzenie dokonania weryfikacji poziomu aplikacji. GRI zaleca, by organizacje raportujące umieszczały powyższe oświadczenie w sąsiedztwie indeksu treści GRI.

GRI będzie zamieszczała na swojej stronie raporty zgodne z Wytycznymi GRI, jeżeli zawierać będą one co najmniej indeks treści GRI.

Indeks treści GRI wyszczególnia wszelkie elementy raportu, prezentowane zgodnie z Wytycznymi. Indeks jest uzupełnieniem poziomu aplikacji i powinien mu odpowiadać. Indeks przedstawia, które elementy raportowane GRI zostały ujęte w raporcie oraz powody, dla których niektóre elementy zostały pominięte. Indeks umożliwi również odnalezienie wszystkich informacji dotyczących zrównoważonego rozwoju poddanych publikacji. Powinien mieć czytelną strukturę, a w przypadku publikacji w sieci może stanowić interaktywną formę poruszania się po dokumentacji. Korzystając z indeksu, odbiorcy raportów powinni móc z łatwością dotrzeć do poszukiwanych informacji.

Metodologia dokonywania weryfikacji poziomu aplikacji

Najważniejszym elementem weryfikacji poziomu aplikacji przez GRI jest indeks treści GRI. Indeks jest podstawowym elementem służącym do oceny, czy dana organizacja ujęła w raporcie wszystkie elementy, co do zakresu oraz liczby, stanowiące standardowe elementy raportowania (tj. raporty dotyczące charakteru prowadzonej działalności, raportowanie o podejściu do zarządzania, wskaźniki wyników) dla danego poziomu aplikacji.

Jeżeli według oceny GRI indeks nie spełnia wymogów poziomu aplikacji zadeklarowanego przez organizację, organizacja raportująca otrzyma listę czynności naprawczych do wykonania w celu wyeliminowania niezgodności.

Szablon indeksu treści GRI (arkusz Excel), który organizacja sprawozdająca musi wypełnić do dokonania weryfikacji poziomu przez GRI, można pobrać ze strony GRI oraz zamieścić w raporcie.

Następnie GRI bada próbę standardowych elementów raportowania i określa, czy informacje ujęte w indeksie pokrywają się z treścią raportu. W tym celu GRI sprawdza tekst pod kątem:

- Zgodności liczby standardowych elementów raportowania z wymaganiami.
- Zgodności zakresu merytorycznego standardowych elementów raportowania z wymaganiami.

Poziomy aplikacji a poświadczenie

GRI zaleca dokonywanie zewnętrznego poświadczenia.

Dla każdego oznaczenia poziomu aplikacji dodawany jest znak „+”, jeżeli organizacja raportująca podda raport poświadczeniu zewnętrznemu. GRI określiło sześć kluczowych cech zewnętrznego poświadczenia. Poświadczenie zewnętrzne:

- powinno być przeprowadzane przez podmioty lub osoby fizyczne niezwiązane z organizacją raportującą, które mogą wykazać kompetencje merytoryczne w zakresie danej tematyki oraz sprawowania usług poświadczających;
- jest stosowane w sposób systematyczny, udokumentowany, oparty na obiektywnych danych oraz w zgodności ze ściśle określonymi procedurami;
- dokonuje oceny, czy raport zapewnia odpowiednią oraz zrównoważoną prezentację wyników działalności, analizując zarówno wiarygodność danych zawartych w raporcie, jak i ogólny wybór treści;
- wykonywane jest przez podmioty lub osoby fizyczne, które nie podlegają ograniczeniom w prowadzonych czynnościach ze względu na związek z organizacją lub jej interesariuszami, celem sporządzenia i opublikowania niezależnej oraz obiektywnej oceny raportu;
- w trakcie badania raportu dokonuje oceny stopnia, w jakim autor raportu zastosował się do Ramowych Zasad Raportowania GRI (w tym zasad raportowania);
- kończy się sporządzeniem opinii lub zbioru wniosków, dostępnych publicznie w formie pisemnej, oraz udzieleniem oświadczenia przez stronę dokonującą poświadczenia, dotyczącego jej związku z autorem raportu.

W przypadku, gdy GRI zlecono kontrolę raportu, w którym oznaczenie zakresu zawiera plus („+”), sprawdzane będzie, czy w jego treści umieszczono poświadczenie, ale nie będzie sprawdzane, czy jednostka zewnętrzna dokonująca poświadczenia zastosowała się do wyżej wymienionych kryteriów kontroli zewnętrznej.

Poziomy aplikacji wskazują drogę rozszerzania zakresu prowadzonego raportowania z wykorzystaniem Ramowych Zasad Raportowania GRI. Nie mają w żadnym sensie zastąpić kontroli zewnętrznej lub być jej równoważne.

IP

Zestaw wskaźników
Skuteczność programów (PE)
Suplement dla sektora organizacji
pozarządowych (NGO)

Skuteczność programów

Wskaźniki wyników

Aspekt: Angażowanie kluczowych interesariuszy

PODST. NG01 Procesy na rzecz angażowania kluczowych interesariuszy w opracowywanie, wdrażanie, monitorowanie i ocenę polityk oraz programów.

Aspekt: Informacje zwrotne, skargi i podejmowane działania

PODST. NG02 Mechanizmy udzielania informacji zwrotnych i zgłaszania skarg dotyczących programów i polityk oraz działania podejmowane w odpowiedzi na przypadki naruszenia polityk.

Aspekt: Monitorowanie, ocena i uczenie się

PODST. NG03 System monitorowania i oceny programów oraz procesu uczenia się (w tym pomiar skuteczności i wpływu programów), wprowadzania zmian do programów oraz ich komunikowania.

Aspekt: Płeć i różnorodność

PODST. NG04 Środki mające na celu uwzględnienie kwestii płci i różnorodności przy opracowywaniu, wdrażaniu, monitorowaniu i ocenie programów oraz w procesie uczenia się.

Aspekt: Świadomość społeczna i rzecznictwo

PODST. NG05 Procesy na rzecz opracowywania, komunikowania, wdrażania i modyfikowania stanowisk rzeczniczych oraz społecznych kampanii świadomościowych.

Aspekt: Koordynacja

PODST. NG06 Procesy na rzecz uwzględnienia działalności innych podmiotów oraz koordynacji w tym zakresie.

NGO1 Procesy na rzecz angażowania kluczowych interesariuszy w opracowywanie, wdrażanie, monitorowanie i ocenę polityk oraz programów

1. Znaczenie

Udział kluczowych interesariuszy w opracowywaniu, wdrażaniu, monitorowaniu i ocenie polityk oraz programów jest kluczową wartością dla NGO.

Ten wskaźnik pozwala organizacjom wykazać stopień w jakim kluczowi interesariusze uczestniczą we wszystkich procesach zachodzących w organizacji. Obejmuje to jasne określenie, kto i w jaki sposób uczestniczy, w celu wykazania zakresu zaangażowania.

Raportowanie na temat uwzględniania perspektywy kluczowych interesariuszy może przyczynić się do pełniejszego zrozumienia skuteczności programów oraz ich trwałości, własności i wzmocnienia (empowerment), umocowania (legitimacy) oraz ich ogólnej jakości.

Zaangażowanie w tym kontekście odnosi się do rzeczywistego uczestnictwa oraz trwałych stosunków, które obejmują: dzielenie się informacjami, prowadzenie dialogu, konsultacje, współpracę, partnerstwo oraz wzmocnienie/samostanowienie.

2. Zawartość

- 2.1** Informacje o raportowaniu na temat działań mających na celu ocenę wpływu dodatkowych programów na rzecz społeczeństwa i zarządzanie nimi.
- 2.2** Określenie grup interesariuszy. Należy kierować się elementem sprawozdawczym G3 4.14, powołując się w szczególności na kluczowych interesariuszy zgodnie z misją przyjętą przez daną organizację.
- 2.3** Określenie procesów angażowania grup interesariuszy, zwłaszcza kluczowych grup interesariuszy (zgodnie z misją przyjętą przez daną organizację), w opracowywanie, wdrażanie, monitorowanie i ocenę polityk oraz programów.
- 2.4** Określenie, w jaki sposób interesariusze są powiadamiani o decyzjach oraz o procesach podejmowania decyzji.

2.5 Raportowanie o uczestnictwie interesariuszy w każdym z etapów danego procesu (np. opracowywaniu, wdrażaniu, monitorowaniu i ocenie). Może to odnosić się do sposobów uczestnictwa, takich jak: konsultacje społeczne, panele interesariuszy, grupy fokusowe, ankietowanie, wywiady itp., a także do procesu identyfikowania interesariuszy.

2.6 Raportowanie o wpływie opinii interesariuszy na proces podejmowania decyzji lub na zmianę polityk i procedur.

3. Definicje

Kluczowi interesariusze

Wytyczne G3 definiują „interesariusza” jako: „...ogólnie [...] te podmioty lub osoby fizyczne: (a) które mogą zgodnie z przewidywaniami pozostawać pod wpływem działań, produktów i/lub usług organizacji, lub (b) których działania mogą wpłynąć na możliwość skutecznego wdrożenia strategii oraz osiągnięcia celów danej organizacji.”

Pojęcia „KLUCZOWI INTERESARIUSZE” używa się do określenia tych osób, społeczności lub inicjatyw, które celowo lub w sposób niezamierzony mogą pozostawać pod korzystnym lub niekorzystnym wpływem organizacji, oraz w stosunku do których powstaje szczególna odpowiedzialność.

4. Dokumentacja

Patrz: polityki.

5. Odniesienia

Patrz: dodatkowe odniesienia dla NGO (strona 49 RG & NGOSS).

NGO2 Mechanizmy udzielania informacji zwrotnych i zgłaszania skarg dotyczących programów i polityk oraz działania podejmowane w odpowiedzi na przypadki naruszenia polityk

1. Znaczenie

Ten wskaźnik pozwala organizacjom wykazać ich zdolność do dokonywania systematycznych korekt programów i polityk, na podstawie otrzymanych opinii i skarg. Informowanie na temat wdrażania i zarządzania systemem informacji zwrotnej pozwala także kadrze zarządzającej oraz interesariuszom zewnętrznym na dokonanie oceny stosowania się danej organizacji do przyjętych polityk i sposobu działania oraz tego, czy programy i polityki faktycznie działają, poprzez dokonanie opartej o dane oceny. Zaangażowanie danej organizacji i jej zdolność do dostosowania swoich programów i polityk na podstawie informacji zwrotnej z otoczenia zewnętrznego stanowi również o jej odpowiedzialności/rozliczalności i przejrzystości prowadzonej przez nią działalności. Niemniej jednak organizacje mogą być narażone na skargi o charakterze szykany, przed którymi mogą chcieć się bronić.

2. Zawartość

- 2.1** Kwestie raportowania na temat problemów zgłaszanych w wyniku zaangażowania interesariuszy odnoszących się do głównej działalności organizacji przedstawiono w G3 4.17.

Wskaźnik PR8 przedstawia tryb raportowania nt wielu uzasadnionych skarg odnoszących się do naruszeń praw osób fizycznych, w tym interesariuszy, odbiorców usług, członków, ofiarodawców, klientów, praw do prywatności oraz ochrony przed utratą danych osobistych.

- 2.2** Określenie mechanizmów udzielania informacji zwrotnych oraz postępowania ze skargami przez daną organizację, odnoszącymi się do jej programów oraz polityk. Należy zawrzeć informację o trybie stosowania wszelkich zewnętrznych mechanizmów postępowania ze skargami oraz zabezpieczeń chroniących osoby zgłaszające skargi (np. w postaci polityki ostrzegawczej). Odnosi się to zarówno do mechanizmów zbierania skarg ze źródeł wewnętrznych jak i zewnętrznych. Raportowanie na temat wykorzystania audytu oraz innych,

formalnych procesów kontrolnych wewnątrz organizacji ujęto w mierniku NGO9.

- 2.3** Identyfikacja mechanizmów dokonywania oceny skarg i ustalania wymaganych działań, w tym trybu ustalania przez organizację charakteru złożonej skargi – szykanującej bądź uzasadnionej.
- 2.4** Informacje o mechanizmach obsługi opinii i postępowania ze skargami w związku z programami i politykami oraz mechanizmach ustalania, jakie działania należy podjąć.

3. Definicje

Skargi szykanujące

Są to skargi, które składane są wyłącznie w celu zastraszenia lub podporządkowania strony przeciwnej. Mogą obejmować wszczynanie procesów lub powtarzające się, uporczywe i nieuzasadnione podejmowanie działań prawnych.

4. Dokumentacja

Potencjalnym źródłem informacji jest siedziba główna sekretariatu zarządu, gdzie przechowywana jest dokumentacja dotycząca polityk.

5. Odniesienia

Brak.

NGO

NGO

NGO3 System monitorowania i oceny programów oraz procesu uczenia się (w tym pomiar skuteczności i wpływu programów), wprowadzania zmian do programów oraz ich komunikowania

1. Znaczenie

Ten wskaźnik pozwala organizacjom raportować na temat stanu systemu monitorowania i oceny programów oraz procesu uczenia się oraz udostępniać stosowne przykłady. Te informacje mogą być przydatne w analizowaniu przez daną organizację jakości oraz skuteczności prowadzonych programów oraz wpływu stosowanych polityk, programów i działań.

Wyniki odnotowywane przez daną organizację w zakresie zarządzania systemem monitorowania programów oraz ich oceny dają wgląd w zdolność do reakcji i do korekty polityk i programów, tam gdzie to konieczne.

2. Zawartość

- 2.1** Określenie systemu monitorowania i oceny programów danej organizacji (w tym pomiar skuteczności programu oraz jego wpływ).

Może to być metodologia opracowana wewnętrznie lub oparta na międzynarodowych systemach monitorowania i oceny. Należy wskazać konkretne metody lub systemy wykorzystywane w celu bieżącego monitorowania oraz oceny.

- 2.2** Określenie, jak wyniki monitorowania programów oraz ich oceny przekładają się na wewnętrzne procesy uczenia się (np. włączanie wyników monitorowania oraz oceny w programy szkoleniowe pracowników).
- 2.3** Określenie sposobu, w jaki polityki lub programy są dostosowywane do wyników monitorowania, oceny lub uczenia się.
- 2.4** Określenie, jak dana organizacja informowała otoczenie wewnętrzne oraz zewnętrzne o korekcie polityk i programów.
- 2.5** Raportowanie o systemie monitorowania programów, oceny i procesu uczenia się (w tym pomiaru skuteczności programów i ich wpływu), wynikających z tego zmianach w programach oraz jak o nich informowano.

3. Definicje

Brak.

4. Dokumentacja

Potencjalnym źródłem informacji jest siedziba główna sekretariatu zarządu, gdzie przechowywana jest dokumentacja dotycząca polityk.

5. Odniesienia

Patrz: dodatkowe odniesienia dla NGO (strona 49 RG & NGOSS).

NGO4 Środki mające na celu uwzględnienie kwestii płci i różnorodności przy opracowywaniu, wdrażaniu, monitorowaniu i ocenie programów oraz w procesie uczenia się

1. Znaczenie

Konieczność uwzględniania kwestii płci oraz różnorodności przy projektowaniu programów i ich wdrażaniu jest szeroko akceptowana przez głównych interesariuszy sektora NGO i takie też są ich oczekiwania. Ten miernik pozwala organizacji na wykazanie skuteczności integracji kwestii płci i różnorodności w realizowane programy.

Organizacje mogą również przedstawić zakres, w jakim stosują się do deklaracji praw człowieka oraz polityki równych szans, co może zapewnić wgląd we włączanie tych kwestii w opracowywanie programów.

2. Zawartość

- 2.1** Określenie polityk organizacji związanych z różnorodnością różnego typu (płeć, przynależność etniczna, wiek itp.) oraz jak różnorodność ta wpływa na opracowywanie oraz wdrażanie programów.
- 2.2** Zidentyfikowanie określonych norm i standardów, stosowanych w niektórych tylko kontekstach społecznych lub politycznych.
- 2.3** Określenie narzędzi, jakie organizacja wykorzystuje do analizowania kwestii różnorodności przy opracowywaniu i wdrażaniu programów.
- 2.4** Określenie działań podjętych w trakcie opracowywania programów, wdrażania, monitorowania i oceny oraz uczenia się w celu osiągnięcia celów związanych z kwestiami płci i różnorodności.
- 2.5** Opisać podejmowane kroki, mające na celu włączenie kwestii płci i różnorodności w proces opracowywania i wdrażania programów, monitorowania, oceny oraz procesu uczenia się.

3. Definicje

Brak.

4. Dokumentacja

Potencjalnym źródłem informacji jest siedziba główna sekretariatu Zarządu, gdzie przechowywana jest dokumentacja dotycząca polityk. Patrz: polityka odnosząca się do praw człowieka, polityki kadrowe.

5. Odniesienia

Brak.

NGO

NGO

NGO5 Procesy na rzecz opracowywania, komunikowania, wdrażania i modyfikowania stanowisk rzeczniczych oraz społecznych kampanii świadomościowych

1. Znaczenie

Ten wskaźnik informuje o zakresie, w jakim organizacje pozarządowe zajmujące się promowaniem świadomości społecznej oraz rzecznictwa potrafią oprzeć podejmowane działania i stanowiska na obiektywnych, prawdziwych oraz dokładnych ocenach.

Informuje również o tym, czy działania danej organizacji związane z rzecznictwem lub podnoszeniem świadomości społecznej są ogólnie zgodne z jej misją oraz czy są prowadzone w celu wspierania określonych interesów publicznych.

Raportowanie tego wskaźnika pozwala organizacji wykazać zakres, w jakim ma ona: przejrzyste procesy podejmowania decyzji co do stanowisk zajmowanych w kwestiach społecznych (oraz wyboru partnerów), jasno określone etyczne zasady postępowania, którymi kieruje się w wyborach strategii rzecznictwa oraz sposoby określania potencjalnych konfliktów interesów pomiędzy interesariuszami i zarządzania tymi konfliktami.

Skuteczność kampanii rzeczniczych i świadomościowych powinna być sprawozdawana zgodnie z częścią „inne wskaźniki” w sekcji Skuteczność programów.

2. Zawartość

- 2.1** Część SO5 zawiera wytyczne do raportowania o stanowiskach w kwestiach publicznych oraz uczestnictwie w projektowaniu polityki publicznej i lobbowaniu, jeżeli czynności te nie stanowią zasadniczej części działań w ramach danego programu.
- 2.2** Określić proces tworzenia świadomości społecznej oraz stanowisk rzeczniczych (np. badania oparte na rzetelnych danych, udział interesariuszy, analiza kwestii płci i różnorodności).
- 2.3** Określić, w jaki sposób organizacja zapewnia utrzymanie konsekwencji we wdrażaniu kampanii rzeczniczych i świadomościowych.

- 2.4** Określić, jak organizacja zapewnia, aby prowadzona przez nią publiczna krytyka była uczciwa i trafna.
- 2.5** Określić proces dokonywania korekt stanowisk rzeczniczych oraz kampanii świadomościowych.
- 2.6** Określić podjęte działania naprawcze.
- 2.7** Określić tryb przekazywania informacji o stanowiskach rzeczniczych oraz świadomościowych.
- 2.8** Określić procedury wychodzenia z kampanii.
- 2.9** Określić proces formułowania, komunikowania i wdrażania stanowisk rzeczniczych oraz kampanii świadomościowych.

3. Definicje

Świadomość społeczna

Odnosi się do działań mających na celu informowanie oraz kształcenie interesariuszy w kwestiach istotnych dla społeczeństwa.

Rzecznictwo

Obejmuje wiele działań, takich jak prowadzenie kampanii społecznych oraz aktywizację, próby włączania oraz promowania udziału w procesach legislacyjnych, badaniach i sporach sądowych.

4. Dokumentacja

Odnosi się do polityk, np. procedury zatwierdzania ogłoszenia do wiadomości publicznej, założeń polityk oraz procedur.

5. Odniesienia

Patrz: dodatkowe odniesienia dla NGO (strona 49 RG & NGOSS).

NGO6 Procesy na rzecz uwzględnienia działalności innych podmiotów oraz koordynacji w tym zakresie

1. Znaczenie

Ten wskaźnik przedstawia zakres, w jakim dana organizacja koordynuje swoje działania z działaniami innych podmiotów. Skoordynowanie działań poszczególnych organizacji pozwala ograniczyć dublowanie się programów, co wielu wewnętrznym i zewnętrznym interesariuszy uważa za istotny czynnik dla skuteczności programów realizowanych przez NGO. Wspiera również współpracę pomiędzy organizacjami, co może potencjalnie zredukować koszty oraz zwiększyć siłę oddziaływania, promuje pozyskiwanie wiedzy wewnątrz oraz od innych organizacji, a także pozwala opracowywać programy oparte na dobrych praktykach.

Szczegółowe raportowanie o procesach pozwoli wewnętrznym i zewnętrznym interesariuszom na ocenienie zakresu, w jakim dana organizacja jest w stanie dostrzec okazje do współpracy z innymi jednostkami oraz zredukować koszty.

Dla celów powyższego wskaźnika za uczestników uznaje się organizacje dowolnego typu lub osoby prowadzące działalność w tym samym obszarze lub w obszarach związanych.

2. Zawartość

- 2.1 Określić wszelkie wymagania wewnętrzne podczas prowadzenia badań i analiz w procesie planowania programów oraz określania możliwości powielania działań innych uczestników.
- 2.2 Określić procesy, które wspierają uczenie się na podstawie działań innych uczestników (np. dzięki ewaluacji partnerskiej (peer review)).
- 2.3 Określić procesy uwzględnione w projektowaniu programu i jego wdrażaniu w celu określenia możliwości współdziałania z innymi organizacjami.
- 2.4 Raportować na temat procesu uwzględniania i koordynowania działań własnych z działaniami innych uczestników.

3. Definicje

Brak.

4. Dokumentacja

Odnosne źródła informacji to polityki i programy współpracy.

5. Odniesienia

- Deklaracja paryska w sprawie skuteczności pomocy.

NGO

NGO

IP

NGO

Zestaw wskaźników
Ekonomia (EC)

Suplement dla sektora organizacji
pozarządowych (NGO)

Ekonomia

Wskaźniki wyników

Aspekt: Alokacja zasobów

PODST. NG07 Alokacja zasobów.

Aspekt: Etyczne pozyskiwanie funduszy

PODST. NG08 Źródła finansowania w podziale na kategorie oraz pięciu największych darczyńców wraz z wartością pieniężną ich wkładów.

Aspekt: Wyniki ekonomiczne

PODST. EC1 Bezpośrednia wartość ekonomiczna wytworzona i podzielona z uwzględnieniem przychodów, kosztów operacyjnych, wynagrodzenia pracowników, dotacji i innych inwestycji na rzecz społeczności, niepodzielonych zysków oraz wypłat dla właścicieli kapitału i instytucji państwowych.

PODST. Zob.
Komentarz dotyczący sektora NGO w Zestawie wskaźników.

PODST. EC2 Implikacje finansowe i inne ryzyka oraz szanse dla działań organizacji wynikające ze zmian klimatycznych.

PODST. EC3 Pokrycie zobowiązań emerytalnych organizacji wynikających z programów o zdefiniowanych świadczeniach.

PODST. EC4 Znaczące wsparcie finansowe uzyskane od państwa.

Aspekt: Obecność na rynku, w tym wpływ na gospodarkę lokalne

DODAT. EC5 Wysokość wynagrodzenia pracowników najniższego szczebla w stosunku do płacy minimalnej na danym rynku w głównych lokalizacjach organizacji.

PODST. EC6 Polityka, praktyki oraz udział wydatków przeznaczonych na usługi lokalnych dostawców w głównych lokalizacjach organizacji.

PODST. EC7 Procedury w zakresie zatrudniania pracowników z rynku lokalnego oraz procent wyższego kierownictwa pozyskanego z rynku lokalnego w głównych lokalizacjach organizacji.

Aspekt: Pośredni wpływ ekonomiczny

PODST. EC8 Wkład w rozwój infrastruktury oraz świadczenie usług na rzecz społeczeństwa poprzez działania komercyjne, przekazywanie towarów oraz działania pro bono. Wpływ tych działań na społeczeństwo.

DODAT. EC9 Zidentyfikowanie i opis znacznego pośredniego wpływu ekonomicznego wraz z wyróżnieniem skali i zakresu oddziaływania.

Znaczenie

Dane dotyczące wyników generowane w odniesieniu do wskaźników w tej części powinny ilustrować:

- przepływ kapitału pomiędzy poszczególnymi grupami interesariuszy oraz
- kluczowe rodzaje wpływu, jaki organizacja wywiera na społeczeństwo.

Wyniki ekonomiczne organizacji są podstawą do zrozumienia zarówno samej organizacji, jak i podstaw jej zrównoważonego rozwoju. Informacje te są już elementem sprawozdawczości w wielu krajach oraz są szeroko opisywane w rocznych sprawozdaniach finansowych. Sprawozdania takie przedstawiają informacje dotyczące sytuacji finansowej, wyników oraz zmian sytuacji finansowej podmiotów. Wskazują również wyniki w zarządzaniu kapitałem finansowym dostarczonym organizacji.

Rzadziej prezentowane są informacje często pożądane przez czytelników raportów zrównoważonego rozwoju, na temat wkładu organizacji w zrównoważony rozwój systemów gospodarczych, w których organizacja prowadzi działalność. Organizacja może wprawdzie uzyskiwać dobre wyniki finansowe, lecz może odbywać się to kosztem oddziaływań zewnętrznych, mających negatywny wpływ na interesariuszy. Zadaniem wskaźników wyników ekonomicznych jest pomiar skutków ekonomicznych działalności organizacji oraz jej wpływu na szeroki wachlarz interesariuszy.

Wskaźniki opisane w tej części dzielą się na trzy kategorie:

1. **Wyniki ekonomiczne.** Zadaniem tej kategorii wskaźników jest opisanie bezpośrednich skutków działalności organizacji oraz jej ekonomicznej wartości dodanej.
2. **Obecność na rynku.** Wskaźniki te przedstawiają informacje dotyczące interakcji na poszczególnych rynkach.
3. **Pośredni wpływ ekonomiczny.** Wskaźniki te mierzą pośrednie skutki ekonomiczne wynikające z działalności gospodarczej organizacji.

Istnieje szereg powiązań między poszczególnymi wskaźnikami ekonomicznymi. Elementy tabeli wartości dodanej w EC1 są powiązane z innymi wskaźnikami ekonomicznymi, istnieją również powiązania pomiędzy

płacami i świadczeniami (EC1-2.1c i EC5), transakcjami z sektorem publicznym (EC1-2.1e i EC4) oraz inwestycjami w społeczności (EC1-2.1f i EC8). Wskaźniki Ekonomiczne są również ściśle związane ze wskaźnikami z innych protokołów, w tym:

- EC1-2.1c, EC5 i LA14 w odniesieniu do płac;
- EC1-2.1c, EC3 i LA3 w odniesieniu do świadczeń pracowniczych;
- EC1-2.1f, EC6, EC8 i SO1 w odniesieniu do interakcji ze społecznościami lokalnymi;
- EC2 (ryzyko zmian klimatycznych) i EN3 (bezpośrednie zużycie energii) oraz
- EC10 (pośredni wpływ ekonomiczny) i SO1 (socjoekonomiczny wpływ na społeczności).

Definicje

Istotne lokalizacje działalności

Lokalizacje, w których przychody, koszty, wypłaty na rzecz interesariuszy, produkcja lub zatrudnienie na danym rynku stanowią istotną część łącznych światowych przychodów, kosztów itp. danej organizacji i są wystarczające, aby stanowić podstawę podejmowania decyzji przez organizację lub jej interesariuszy. Łącznie lokalizacje te odpowiadałyby prawdopodobnie za większą część zaprezentowanych wielkości. Organizacje raportujące powinny ustalić i wyjaśnić poszczególne kryteria użyte do ustalenia poziomu istotności. Organizacje sporządzające raporty powinny korzystać z Międzynarodowego Standardu Rachunkowości (MSR) 14, jako odnośnika przy definiowaniu istotnych lokalizacji działalności.

Odniesienia ogólne

- Witryna internetowa Rady ds. Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) (www.iasb.org) zawiera informacje na temat właściwych Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSSF).
- Sporządzając informacje na temat wskaźników ekonomicznych, o ile to możliwe, dane należy wyprowadzać z wielkości podanych w zbadanych sprawozdaniach finansowych danej organizacji bądź w wewnętrznie zaudytowanych sprawozdaniach zarządczych. W każdym razie dane powinny być zbierane z zastosowaniem albo:

- właściwych Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) i interpretacji tych standardów wydanych przez Radę ds. Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) (niektóre Zestawy wskaźników odnoszą się do konkretnych Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, z których należy korzystać) albo
- standardów krajowych lub regionalnych uznawanych na arenie międzynarodowej dla potrzeb sprawozdawczości finansowej.

Organizacja raportująca powinna jasno określić, które standardy zastosowała i przedstawić jednoznaczne odniesienia do odpowiednich źródeł.

Sprawozdawczość dotycząca segmentów

Organizacja raportująca powinna korzystać z Międzynarodowego Standardu Rachunkowości (MSR) 14, jako odnośnika przy definiowaniu znaczenia „lokalności”, którego wymagają wskaźniki EC1, EC5, EC6 i EC7.

NGO7 Alokacja zasobów

1. Znaczenie

Organizacje pozarządowe pozyskują środki finansowe i zasoby z różnych źródeł publicznych i prywatnych na podstawie zobowiązania do ich wykorzystania na realizację deklarowanej misji. Organizacje mogą ponadto korzystać z ulg podatkowych lub innych świadczeń z racji prowadzenia działalności non-profit na rzecz interesu publicznego. Z tego względu kładzie się szczególny nacisk na rozliczalność za wykorzystanie i rozdysponowanie zasobów. W oparciu o ten wskaźnik można określić system, za pomocą którego organizacja pozarządowa kontroluje wykorzystanie zasobów, co daje pojęcie o jej zdolności do zapewnienia wykorzystania środków finansowych na cele zgodne z oczekiwaniami darczyńców.

2. Zawartość

- 2.1** Wskazanie procesów kontroli wykorzystywania zasobów na określone cele, w tym wkładów finansowych i rzeczowych. Dotyczy to wewnętrznych procesów kontroli finansowej.
- 2.2** Wskazanie standardu lub standardów, na których opiera się system kontroli. Standardy te mogą obejmować dobrowolne kodeksy lub obowiązkowe wymagania w następujących dziedzinach:
- wewnętrzne systemy księgowo;
  - audyty dokumentacji finansowej lub innych systemów;
  - sprawozdawczość zewnętrzna oraz
  - kalkulacja wydatków na realizację programów i/lub innych kosztów ogólnych.
- 2.3** Standardy mogą być krajowe lub międzynarodowe. W przypadku organizacji prowadzących działalność w więcej niż jednym systemie prawnym należy wskazać, które ze standardów (jeśli jakieś) mają zastosowanie we wszystkich obszarach prawnych. W przypadku braku standardów mających zastosowanie we wszystkich systemach prawnych należy wskazać, na jakiej podstawie mają być określone standardy wewnętrzne w zakresie kontroli i alokacji zasobów.

- 2.4** Wskazanie standardów w zakresie kontroli i alokacji zasobów, w tym podmiotu wydającego standard.

3. Definicje

Brak.

4. Dokumentacja

Sugerowane źródła informacji: departament finansowy.

5. Referencje

Brak.

NGO8 Źródła finansowania w podziale na kategorie oraz pięciu największych darczyńców wraz z wartością pieniężną ich wkładów

1. Znaczenie

Organizacje pozarządowe pozyskują środki finansowe z różnych źródeł. Fundusze powinny pochodzić z etycznych źródeł oraz takich, które nie powinny zagrażać niezależności organizacji pozarządowej.

2. Zawartość

- 2.1** Wskazanie źródeł finansowania w podziale na kategorie (np. państwo, firmy, fundacje, osoby prywatne, składki członkowskie, darowizny rzeczowe).
- 2.2** Wskazanie pięciu największych darczyńców pod względem wartości pieniężnej. W przypadku darowizn rzeczowych należy oszacować wartość pieniężną darowizny w oparciu o ogólnie przyjęte zasady rachunkowości.
- 2.3** Podanie łącznej wartości otrzymanych środków finansowych w podziale na źródła.
- 2.4** Podanie pięciu największych darczyńców wraz z wartością pieniężną ich wkładów.

3. Definicje

Brak.

4. Dokumentacja

Potencjalne źródła informacji obejmują departament finansowy lub departament odpowiedzialny za pozyskiwanie funduszy/marketing.

5. Referencje

Brak.

**EC1 Bezpośrednia wartość
ekonomiczna wytworzona i podzielona
z uwzględnieniem przychodów,
kosztów operacyjnych, wynagrodzenia
pracowników, dotacji i innych inwestycji
na rzecz społeczności, niepodzielonych
zysków oraz wypłat dla właścicieli
kapitału i instytucji państwowych**

1. Znaczenie

Dane dotyczące tworzenia i podziału wartości ekonomicznej dostarczają podstawowych informacji odnośnie (tworzenia wartości) dla kluczowych interesariuszy. Liczne elementy tabeli „Wytworzona i podzielona wartość ekonomiczna” (EVG&D) pokazują też profil ekonomiczny organizacji raportującej, przydatny dla normalizacji innych prezentowanych wyników. Jeśli EVG&D przedstawiana jest na poziomie krajów, może dostarczyć użytecznego obrazu bezpośredniej pieniężnej wartości dodanej, którą organizacja kreuje dla lokalnej gospodarki.

W przypadku NGO „wytworzoną i podzieloną wartość ekonomiczną” (EVG&D) należy rozumieć jako „wartość ekonomiczną”.

2. Zawartość

2.1 Prezentacja:

- Jeśli to możliwe, dane prezentowane w EVG&D powinny być wyliczane na podstawie danych poddanych audytowi sprawozdań finansowych lub rachunków zysków i strat danej organizacji bądź z wewnątrznie zrewidowanych sprawozdań zarządczych. Zaleca się również przedstawienie danych dotyczących wartości ekonomicznej na bazie memoriałowej, w tabeli uwzględniającej podstawowe elementy działalności globalnej prowadzonej przez daną organizację, zgodnie z tabelą poniżej. W uzasadnionych przypadkach dane można również przedstawiać na bazie kasowej i wykazywać w tabeli obejmującej podstawowe elementy zgodnie z poniższą listą.

Aby lepiej ocenić gospodarczy wpływ organizacji na poziomie lokalnym, dane odnoszące się do EVG&D

Element	Uwagi
Bezpośrednio wygenerowana wartość ekonomiczna	
a) Dochód netto Przychody	Dotacje, darowizny i kontrakty) Przychody ze sprzedaży netto plus przychody z inwestycji finansowych oraz przychody z aktywów
Podzielona wartość ekonomiczna	
b) Koszty operacyjne	W przypadku NGO obejmuje to) płatności na rzecz dostawców, inwestycje niestrategiczne, honoraria, a przypadku organizacji komercyjnych obejmuje to również opłaty z tytułu mediacji
c) Wynagrodzenia i świadczenia pracownicze	Łączne wydatki pieniężne z tytułu świadczeń dla pracowników (wypłaty bieżące, bez zobowiązań dotyczących przyszłości) Łączne koszty pracownicze
d) Płatności na rzecz inwestorów	Wszelkie płatności dokonywane na rzecz jednostek zapewniających kapitał organizacji Saldo środków wypłacone po rozwiązaniu jednostki
e) Płatności na rzecz państwa (według kraju – zob. uwaga poniżej)	Podatki brutto
f) Inwestycje w społeczności	Dobrowolny wkład i inwestowanie funduszy w szerszej rozumianą społeczność (łącznie z darowiznami)
Wartość ekonomiczna zatrzymana (wyliczona jako wartość ekonomiczna wytworzona po pomniejszeniu o wartość ekonomiczną podzieloną)	Inwestycje, wypłaty z kapitału itp.

powinny zostać przedstawione oddzielnie dla kraju, regionu lub rynku, jeśli taki wpływ jest na danym poziomie istotny. Organizacje sporządzające raporty powinny ustalić i wyjaśnić kryteria użyte do ustalenia poziomu istotności.

2.2 Wytyczne dotyczące poszczególnych wierszy tabeli EVG&D

a) Dochód netto / Przychody:

- **Dotacje, darowizny i kontrakty /** Przychody netto ze sprzedaży produktów i usług są równe przychodom ze sprzedaży brutto po pomniejszeniu o zwroty, rabaty i ulgi.

- **Dochód netto/** Przychody z inwestycji finansowych obejmują środki pieniężne otrzymane w postaci odsetek od pożyczek i kredytów finansowych, dywidend z tytułu posiadanych akcji i udziałów, honorariów oraz bezpośrednich dochodów uzyskanych z aktywów (np. z wynajmu nieruchomości).

- **Dochód netto/** Przychody ze sprzedaży aktywów obejmują aktywa fizyczne (nieruchomości, infrastrukturę, sprzęt) oraz aktywa niematerialne (np. prawa własności intelektualnej, projekty i nazwy marek).

b) Koszty operacyjne:

- Płatności gotówkowe dokonywane z tytułu zakupu materiałów, komponentów produktu, obiektów i usług.

W przypadku NGO oznacza to jedynie koszty operacyjne. W przypadku organizacji komercyjnych

obejmuje to najem nieruchomości, opłaty licencyjne, opłaty za mediacje (jako że mają one jasny cel komercyjny), honoraria, płatności na rzecz osób zatrudnionych na umowy cywilnoprawne, koszty szkolenia pracowników (jeśli korzysta się z usług szkoleniowców zewnętrznych), odzież ochronną itp.

c) Wynagrodzenia i świadczenia pracownicze:

- Łączna lista płac oznacza wynagrodzenia pracownicze, łącznie z kwotami płatnymi

na rzecz sektora publicznego (podatki od wynagrodzeń, narzuty i opłaty na fundusz aktywizacji zawodowej) na rzecz pracowników. Osoby niezatrudnione na umowę o pracę nie powinny być uwzględniane w tej pozycji, lecz raczej w pozycji „Koszty działalności operacyjnej”, jako zakup usług.

- Łączne wynagrodzenia dodatkowe obejmują regularnie płacone składki (np. emerytalne, ubezpieczeniowe, z tytułu pojazdów firmowych oraz zdrowotne), a także inne świadczenia wspierające pracowników, takie jak wsparcie mieszkaniowe, pożyczki nieoprocentowane, przewozy środkami transportu publicznego, dotacje edukacyjne oraz wypłaty z tytułu zwolnień. Nie obejmują one szkoleń, kosztów sprzętu ochronnego czy innych pozycji kosztowych bezpośrednio powiązanych z funkcją danego pracownika w firmie.

d) Płatności na rzecz inwestorów:

Dla większości NGO może oznaczać to płatności finansowe na rzecz banków i innych inwestorów (poza darczyńcami).

- dywidendy wypłacane wszystkim akcjonariuszom¹;
- płatności odsetek kredytodawcom;
- odsetki od wszelkich form pożyczek i kredytów (nie tylko długoterminowych) oraz zaległe dywidendy należne posiadaczom akcji/udziałów uprzywilejowanych.

e) Płatności na rzecz instytucji państwowych:

- Wszystkie podatki płatne przez spółkę (od osób prawnych, dochodowe, od nieruchomości itp.) oraz odnośne kary płatne na szczeblu międzynarodowym, krajowym oraz lokalnym. Wielkość ta nie powinna obejmować podatków odroczonech, gdyż mogą one nie być

¹ Zgodnie z uregulowaniami prawnymi organizacje pozarządowe w Polsce nie posiadają akcjonariuszy. (przypis tłumacza)

płatne. Jeśli dana organizacja działa w więcej niż jednym kraju, należy wykazać podatki płatne według krajów. Organizacja powinna podać, z której definicji segmentów korzysta.

lub w celu ułatwienia działalności gospodarczej organizacji nie powinny być tu ujmowane. Wylczenie wysokości inwestycji może obejmować wybudowaną infrastrukturę nie dotyczącą podstawowej działalności organizacji raportującej, taką jak szkoły czy szpitale dla pracowników i ich rodzin.

f) Inwestycje w społeczności, jeśli różnią się od inwestycji w zakresie podstawowych celów NGO:

- Dobrowolny wkład i inwestowanie funduszy w szeroko pojmowaną społeczność, gdzie docelowymi beneficjentami są jednostki spoza organizacji. Obejmuje to składki na cele charytatywne, organizacje pozarządowe i instytucje badawcze (niepowiązane z komercyjnymi pracami badawczo-rozwojowymi organizacji), fundusze wsparcia infrastruktury społeczności lokalnej (np. obiekty rekreacyjne) oraz bezpośrednie koszty programów społecznych (w tym wydarzenia artystyczne i edukacyjne). Kwota ta powinna uwzględniać wszelkie faktyczne wydatki w danym okresie raportowania, a nie zobowiązania.
- W odniesieniu do inwestycji w infrastrukturę, wylczenie łącznej inwestycji powinno poza kosztami kapitału ujmować koszty towarów i robocizny. W odniesieniu do stałego wspierania obiektów lub programów (np. gdy organizacja finansuje codzienną działalność obiektu publicznego), wykazane inwestycje powinny obejmować koszty działalności operacyjnej.
- Nie obejmuje to działalności prawnej i handlowej lub działalności inwestycyjnej, której cel jest wyłącznie komercyjny. Darowizny na rzecz partii politycznych są tu ujmowane, ale omawiane są też bardziej szczegółowo w SO6.
- Wszelkie inwestycje w infrastrukturę wywołane głównie podstawowymi potrzebami organizacyjnymi gospodarczymi (np. budowę drogi dojazdowej do kopalni lub fabryki)

2.3 Zob. NGO7 i NGO8 w odniesieniu do raportowania źródeł dochodów NGO.

3. Definicje

Brak.

4. Dokumentacja

Działy finansowe, skarbowe lub księgowo powinny mieć informacje wymagane przez ten wskaźnik.

5. Odniesienia

- Należy odnosić się do następujących standardów: Międzynarodowy Standard Rachunkowości (MSR) 12 „Podatek dochodowy”, MSR 14 „Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności”, MSR 18 „Przychody” oraz MSR 19 „Świadczenia pracownicze”.

EC2 Implikacje finansowe i inne ryzyka oraz szanse dla działań organizacji wynikające ze zmian klimatycznych

1. Znaczenie

Zmiany klimatyczne mogą oznaczać dla organizacji, inwestorów i interesariuszy zarówno ryzyko, jak i szanse. Organizacje mogą stanąć przed fizycznym ryzykiem wynikającym ze zmian klimatycznych i zmian wzorców pogodowych. Ryzyko może obejmować przykładowo skutki groźnych burz, zmiany poziomu morza, temperatury otoczenia i dostępności wody; może wpływać na siłę roboczą poprzez skutki zdrowotne (np. choroby związane ze wzrostem temperatury) bądź powodować konieczność przeniesienia działalności.

W miarę jak rządy starają się regulować działalność powodującą zmiany klimatyczne, organizacje, które są bezpośrednio lub pośrednio odpowiedzialne za emisje stoją przed wynikającym z regulacji ryzykiem zwiększonych kosztów lub ryzykiem wystąpienia innych czynników mających wpływ na ich konkurencyjność. Limity nałożone na emisje gazów cieplarnianych mogą również stwarzać szanse ze względu na powstawanie nowych technologii i rynków. Dotyczy to szczególnie organizacji, które mogą w bardziej efektywny sposób wykorzystywać lub produkować energię i produkty energetyczne.

EN16 prezentuje łączne emisje gazów cieplarnianych, podczas gdy EN18 opisuje całkowite uzyskiwane redukcje oraz inicjatywy dla zmniejszenia emisji przez organizacje raportujące.

2. Zawartość

- 2.1 Informacja, czy najwyższe władze zarządzające organizacją biorą pod uwagę w swych działaniach zmiany klimatyczne oraz ryzyko i szanse z nimi związane.
- 2.2 Opis szans i ryzyka wywołanych zmianami klimatycznymi, które mogą mieć skutki finansowe dla organizacji, w tym:
  - ryzyko wynikające ze zmian fizycznych związanych ze zmianami klimatycznymi (np. skutki zmodyfikowanych wzorców pogodowych i chorób związanych z wysoką temperaturą);
  - ryzyko regulacyjne (np. koszt działań i systemów zgodnych z nowymi regulacjami);

- możliwości dostarczania nowych technologii, produktów lub usług mających sprostać wyzwaniom związanym ze zmianami klimatycznymi oraz
- potencjalne korzyści dla organizacji wywołane zmianami regulacyjnymi lub innymi zmianami technologicznymi związanymi ze zmianami klimatycznymi.

- 2.3 Informacja, czy kierownictwo oszacowało wynikające ze zmian klimatycznych skutki finansowe dla organizacji pod względem ilościowym (np. koszt ubezpieczenia i zezwoleń na emisję CO₂). Ujawnienie kwantyfikacji (jeśli miała miejsce) oraz skutków finansowych i narzędzi wykorzystanych do kwantyfikacji.

3. Definicje

Brak.

4. Dokumentacja

Notatki lub protokoły z zebrań organów stanowiących danej organizacji, łącznie z komitetami ds. ochrony środowiska, które mogą mieć informacje dotyczące tego wskaźnika.

5. Odniesienia

Brak.

EC3 Pokrycie zobowiązań emerytalnych organizacji wynikających z programów o zdefiniowanych świadczeniach

1. Znaczenie

Gdy organizacja zapewnia swoim pracownikom program emerytalny, jest to rodzaj zobowiązania, na podstawie którego pracownicy planują własny dobrobyt w dłuższym okresie. Programy o zdefiniowanych świadczeniach mają potencjalne skutki dla pracodawców ze względu na zobowiązania, którym muszą sprostać. Inne rodzaje programów, takie jak programy o zdefiniowanych składkach, nie gwarantują dostępu do programu emerytalnego ani jakości świadczeń. Rodzaj wybranego programu rodzi skutki zarówno dla pracowników, jak i pracodawców. Z drugiej strony właściwie finansowany program emerytalny może pomóc w przyciągnięciu i utrzymaniu stabilnej załogi oraz wspieraniu planowania finansowego i strategicznego przez pracodawcę.

2. Zawartość

- 2.1** Informacja, czy struktura programów emerytalnych oferowanych pracownikom opiera się na:
- programach o zdefiniowanych świadczeniach czy
  - innych rodzajach świadczeń.
- 2.2** W odniesieniu do programów o zdefiniowanych świadczeniach należy określić, czy zobowiązania pracodawcy do wypłaty emerytur zgodnie z programem mają być realizowane bezpośrednio z ogólnych środków organizacji czy poprzez fundusz utrzymywany odrębnie od środków organizacji.
- 2.3** Informacja o szacowanej kwocie zobowiązań, gdy zobowiązania programu są realizowane ze środków organizacji.
- 2.4** Jeśli natomiast istnieje odrębny fundusz przeznaczony na spłatę zobowiązań emerytalnych wynikających z programu, informacja o:
- szacowanym stopniu pokrycia zobowiązań programu aktywami, które zostały odłożone na ten cel;

- podstawie, w oparciu o którą dokonano oszacowania oraz

- kiedy dokonano oszacowania.

- 2.5** Jeżeli do dokonywania płatności na mocy programu stworzono fundusz, który nie ma pełnego pokrycia, należy wyjaśnić strategię (jeśli istnieje) przyjętą przez pracodawcę w celu wypracowania pełnego pokrycia oraz harmonogram, jeśli istnieje, w ramach którego pracodawca zamierza uzyskać pełne pokrycie.
- 2.6** Informacje na temat części wynagrodzenia wnoszonego na rzecz programu przez pracownika lub pracodawcę.
- 2.7** Informacja o poziomie uczestnictwa w programach emerytalnych (np. uczestnictwo w obowiązkowym lub dobrowolnym programie, w programie regionalnym lub krajowym albo w programach mających skutki finansowe).
- 2.8** Różne systemy prawne (np. w poszczególnych krajach) stosują różne interpretacje i wytyczne dotyczące wyliczeń stosowanych do ustalenia pokrycia programu. Wyliczeń należy dokonać zgodnie z regulacjami i metodami stosowanymi w poszczególnych systemach prawnych i poinformować o łącznej wielkości. Techniki konsolidacji powinny być takie same, jak te stosowane w sporządzaniu sprawozdań finansowych organizacji. Programy świadczeń emerytalnych stanowią część Międzynarodowego Standardu Rachunkowości (MSR) 19, jednak MSR 19 zajmuje się również innymi kwestiami.

3. Definicje

Pełne pokrycie

Aktywa programu wystarczające na pokrycie zobowiązań programu lub wyższe.

4. Dokumentacja

Działy finansowe lub księgowość powinny mieć informacje wymagane przez ten wskaźnik.

5. Odniesienia

- Międzynarodowy Standard Rachunkowości (MSR) 19 „Świadczenia pracownicze”.

EC4 Znaczące wsparcie finansowe uzyskane od państwa

1. Znaczenie

Wskaźnik pozwala zmierzyć wsparcie państwa udzielone organizacji raportującej. Istotna pomoc finansowa otrzymywana od państwa, w porównaniu z płaconymi podatkami, może być przydatna do opracowania bilansu operacji pomiędzy raportującą organizacją a państwem.

2. Zawartość

- 2.1** Informacja na zasadzie memoriałowej o szacowanej istotnej łącznej wartości finansowej następujących elementów:
- ulg podatkowych/kredytów podatkowych;
  - dotacji;
  - ulg inwestycyjnych, ulg na badania i rozwój oraz innych istotnych pozycji darowizn;
  - przydziałów;
  - ulg w opłatach licencyjnych;
  - pomocy finansowej ze strony Kredytowych Agencji Eksportowych (ECA);
  - zachęt finansowych oraz
  - innych świadczeń finansowych otrzymanych lub należnych od dowolnego państwa z tytułu dowolnej działalności.
- 2.2** Informacja, czy państwo ma udziały w strukturze własności.

3. Definicje

Znaczna pomoc finansowa

Znaczne bezpośrednie lub pośrednie korzyści finansowe niestanowiące transakcji towarowych lub usługowych, które stanowią zachętę lub wynagrodzenie za podjęte działania, koszt aktywów lub poniesione koszty. Ofiarodawca pomocy finansowej nie oczekuje bezpośredniego zysku finansowego z tytułu udzielonej pomocy.

4. Dokumentacja

Księgowość finansowa odnosi się do poszczególnych pozycji Międzynarodowego Standardu Rachunkowości (MSR) 20 pojedynczo, ale nie konsoliduje ich, jak wymaga tego niniejszy wskaźnik.

5. Odniesienia

- Międzynarodowy Standard Rachunkowości (MSR) 20 „Dotacje państwowe oraz ujawnianie informacji na temat pomocy państwa”.

EC5 Wysokość wynagrodzenia pracowników najniższego szczebla w stosunku do płacy minimalnej na danym rynku w głównych lokalizacjach organizacji

1. Znaczenie

Dobrobyt ekonomiczny jest jednym ze sposobów inwestowania przez organizację w swoich pracowników. Ten wskaźnik pozwala pokazać, jak organizacja przyczynia się do dobrobytu pracowników w głównych lokalizacjach. Wskaźnik wskazuje również konkurencyjność wynagrodzeń w organizacji oraz informacje istotne dla oceny wpływu tych wynagrodzeń na lokalny rynek pracy. Oferowanie wynagrodzeń powyżej minimum może stanowić czynnik budowy silnych więzów w poszczególnych społecznościach, lojalności pracowników oraz wzmocnienia „licencji na działanie”. Wskaźnik ten jest najbardziej istotny dla organizacji, w których istotna część załogi wynagradzana jest w sposób lub w skali, która jest ściśle powiązana z przepisami lub regulacjami dotyczącymi płacy minimalnej.

2. Zawartość

- 2.1** Określenie, czy istotna część załogi jest wynagradzana na podstawie zasad dotyczących płacy minimalnej.
- 2.2** Porównanie procentowe wysokości płacy minimalnej do wynagrodzenia pracowników najniższego szczebla na danym rynku w głównych lokalizacjach organizacji.
- 2.3** Informacja o zróżnicowaniu powyższego wskaźnika w głównych lokalizacjach organizacji.
- 2.4** Porównanie rozkładu wskaźnika wynagrodzenia pracowników najniższego szczebla na danym rynku z płacą minimalną.
- 2.5** Sposób definiowania „głównych lokalizacji”.
- 2.6** W odniesieniu do organizacji oferujących tylko wynagrodzenie na zasadzie pensji miesięcznej, pensję należy podzielić tak, by dawała szacunkowe wynagrodzenie za godzinę.
- 2.7** Wskazanie, jeśli na danym rynku nie została określona wysokość płacy minimalnej w głównych

lokalizacjach organizacji lub czy wysokość ta jest zmienna. W sytuacjach gdy można korzystać z różnych wartości minimalnych, jako wielkości referencyjnych, należy wyjaśnić, jaką przyjęto płacę minimalną.

3. Definicje

Lokalna płaca minimalna

Płaca minimalna dotyczy wynagrodzenia za godzinę lub za inną jednostkę czasu pracy dopuszczalną prawnie. Ponieważ niektóre kraje mają kilka poziomów płacy minimalnej (np. w zależności od stanu/województwa lub w zależności od kategorii zatrudnienia), należy ustalić, jaki poziom płacy minimalnej wykorzystano.

Płaca pracownika najniższego szczebla

Płaca pracownika najniższego szczebla powinna zostać zdefiniowana jako wynagrodzenie za pracę w pełnym wymiarze czasu oferowane pracownikowi z najniższej kategorii zatrudnienia. Nie należy brać pod uwagę płac praktykantów ani stażystów.

4. Dokumentacja

Potencjalne źródła informacji obejmują dział płac organizacji albo dział finansowy, skarbowy lub księgowość. Odpowiednie akty prawne w każdym kraju/regionie odnośnie prowadzenia działalności również mogą dostarczyć informacji dotyczących tego wskaźnika.

5. Odniesienia

Brak.

EC6 Polityka, praktyki oraz udział wydatków przeznaczonych na usługi lokalnych dostawców w głównych lokalizacjach organizacji

1. Znaczenie

Wpływ, jaki dana organizacja może mieć na lokalną gospodarkę, sięga dalej niż jedynie zatrudnienie i płatność wynagrodzeń i podatków. Wspierając lokalne przedsiębiorstwa w łańcuchu dostaw organizacja może pośrednio przyciągać dodatkowe inwestycje do lokalnej gospodarki. Organizacje raportujące mogą uzyskać lub utrzymać „licencje na działanie” częściowo dzięki wykazaniu się pozytywnym wpływem ekonomicznym na lokalne gospodarki. Zaopatrywanie się na danym rynku może stanowić strategię, która pozwoli na zapewnienie dostaw, będzie wspierać stabilność lokalnej gospodarki i może okazać się skuteczniejsza również w odległych lokalizacjach. Udział wydatków dokonywanych lokalnie może również stanowić ważny czynnik przyczyniający się do rozwoju danej gospodarki i utrzymywania właściwych relacji z lokalną społecznością. Jednak ogólny wpływ zaopatrywania się na lokalnym rynku zależy w dłuższym okresie również od zrównoważonego rozwoju dostawcy.

2. Zawartość

- 2.1 Informacja o geograficznej definicji „lokalności” stosowanej przez organizację.
- 2.2 W odniesieniu do poniższych wyliczeń, wartości procentowe powinny być oparte na fakturach lub zobowiązaniach poczynionych w okresie raportowania (tzn. na zasadzie memoriałowej).
- 2.3 Informacja, czy organizacja ma wypracowaną politykę lub wspólne praktyki dotyczące preferencji dla dostawców lokalnych albo na poziomie całej organizacji, albo poszczególnych jej lokalizacji.
- 2.4 Jeśli tak, informacja o procentowej części budżetu zaopatrzeniowego wykorzystywanego przez główne lokalizacje, w których prowadzona jest działalność, wydawanego na zaopatrywanie się u lokalnych dostawców (np. % towarów i dostaw nabywanych lokalnie). Zakupy dokonywane lokalnie mogą być finansowane albo z budżetu zarządzanego z danej lokalizacji działalności, albo z centrali organizacji.

- 2.5 Informacje o czynnikach innych niż lokalizacja geograficzna, które mają wpływ na wybór dostawców (np. koszty, wyniki dotyczące ochrony środowiska i relacji ze społecznością).

3. Definicje

Dostawcy lokalni

Dostawcy materiałów, produktów i usług, którzy są zlokalizowani na tym samym rynku geograficznym, co organizacja raportująca (tzn. nie dokonuje się transgranicznych płatności na rzecz dostawców). Geograficzna definicja „lokalności” może się różnić, ponieważ w pewnych okolicznościach miasta, regiony danego kraju, a nawet małe kraje mogą być zasadnie postrzegane jako „lokalne”.

4. Dokumentacja

Brak.

5. Odniesienia

Brak.

EC7 Procedury w zakresie zatrudniania pracowników z rynku lokalnego oraz procent wyższego kierownictwa pozyskanego z rynku lokalnego w głównych lokalizacjach organizacji

1. Znaczenie

Wybór pracowników i wyższego kierownictwa opiera się na wielu czynnikach. Zapewnienie, że wyższe kierownictwo składa się z lokalnych mieszkańców może przynieść korzyści danej społeczności i przyczynić się do lepszego zrozumienia lokalnych potrzeb. Zróżnicowanie zespołu kierowniczego i włączenie do niego lokalnych kadr może poprawić jakość kapitału ludzkiego, przynieść korzyści ekonomiczne społeczności lokalnej i zapewnić organizacji umiejętność zrozumienia lokalnych potrzeb.

2. Zawartość

- 2.1** Informacja, czy organizacja ma światową politykę lub wspólne praktyki preferencyjnego traktowania lokalnych mieszkańców przy zatrudnianiu w głównych lokalizacjach działalności.
- 2.2** Jeżeli tak, informacja o tym, jaką część wyższej kadry kierowniczej w głównych lokalizacjach organizacji pozyskano z rynku lokalnego. Do tych obliczeń należy wykorzystać dane dotyczące pracowników zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu.
- 2.3** Sposób definiowania „wyższego kierownictwa”.

3. Definicje

Lokalny

Lokalny dotyczy osób albo urodzonych, albo tych, które mają prawo zamieszkiwać bez ograniczeń (np. naturalizowani obywatele lub posiadacze stałych wiz) na tym samym rynku geograficznym, na którym prowadzona jest działalność. Organizacje raportujące mogą wybrać własną definicję „rynku lokalnego”, ponieważ w pewnych przypadkach miasta, regiony danego kraju, a nawet małe kraje mogą być zasadnie postrzegane jako „lokalne”. Jednak definicja powinna być jasno przedstawiona.

4. Dokumentacja

Działy personalne lub kadrowe powinny mieć informacje wymagane przez ten wskaźnik.

5. Odniesienia

Brak.

EC8 Wkład w rozwój infrastruktury oraz świadczenie usług na rzecz społeczeństwa poprzez działania komercyjne, przekazywanie towarów oraz działania pro bono. Wpływ tych działań na społeczeństwo

1. Znaczenie

Poza tworzeniem i podziałem wartości ekonomicznej, organizacja może mieć wpływ na gospodarkę poprzez inwestowanie w infrastrukturę. Skutki inwestycji w infrastrukturę mogą sięgać poza zakres działalności gospodarczej organizacji i mogą odnosić się do dłuższego okresu. Dotyczy to m.in. połączeń transportowych, usług komunalnych, obiektów socjalnych służących społeczności lokalnej, ośrodków sportowych, ośrodków zdrowia i opieki społecznej itp. W połączeniu z inwestycjami we własną działalność jest to jeden z mierników wkładu inwestycyjnego w gospodarkę.

2. Zawartość

- 2.1** Zakres i skala rozwoju (np. wielkość, koszt, czas) istotnych inwestycji i wsparcia oraz aktualnych lub oczekiwanych skutków (pozytywnych lub negatywnych) dla społeczności i lokalnej gospodarki. Należy wskazać, czy te inwestycje i usługi mają podłoże komercyjne czy stanowią wkład rzeczowy lub są działaniami pro bono.
- 2.2** Informacja, czy organizacja przeprowadziła ocenę potrzeb społecznych dla ustalenia potrzebnych inwestycji w infrastrukturę i innych koniecznych usług. Jeśli tak, to skrótowe objaśnienie wyników oceny.

3. Definicje

Infrastruktura

Obiekty (np. wodociągi, drogi, szkoły lub szpitale) zbudowane przede wszystkim w celu świadczenia usług lub korzyści publicznych, a nie w celach komercyjnych, z których organizacja raczej nie uzyskuje bezpośrednich korzyści gospodarczych.

Wspieranie usług

Świadczenie usług na rzecz społeczeństwa poprzez bezpośrednie opłacanie kosztów operacyjnych lub udostępnianie własnych kadr przez organizację

obiektom/usługom. Świadczenie usług na rzecz społeczeństwa obejmuje wsparcie realizacji usług publicznych.

4. Dokumentacja

Działy finansowe, skarbowe lub księgowo powinny mieć informacje wymagane przez ten wskaźnik.

5. Odniesienia

Brak.

EC9 Zidentyfikowanie i opis znacznego pośredniego wpływu ekonomicznego wraz z wyróżnieniem skali i zakresu oddziaływania

1. Znaczenie

Pośrednie wpływy ekonomiczne stanowią istotną część wpływów ekonomicznych organizacji w kontekście zrównoważonego rozwoju. Podczas gdy bezpośrednie wpływy ekonomiczne i wpływ na rynek koncentrują się zazwyczaj na bezpośrednich konsekwencjach przepływów pieniężnych do interesariuszy, pośrednie wpływy ekonomiczne obejmują dodatkowe wpływy generowane w miarę obiegu pieniądza w gospodarce.

Bezpośrednie wpływy ekonomiczne są często mierzone jako wartość transakcji między organizacją raportującą a jej interesariuszami, podczas gdy pośrednie wpływy ekonomiczne są wynikiem – czasem pozafinansowym – danych operacji. Pośrednie wpływy stanowią ważny aspekt roli organizacji, jako uczestnika lub pośrednika zmian społeczno-ekonomicznych, szczególnie w krajach rozwijających się. Szczególnie istotna jest ocena wpływów pośrednich w odniesieniu do społeczności lokalnych i gospodarki regionalnej.

Dla potrzeb zarządczych pośrednie wpływy ekonomiczne są ważną wskazówką tego, gdzie może wystąpić ryzyko dla reputacji lub gdzie mogą pojawić się szanse na poszerzenie dostępu do rynku lub uzyskanie społecznego przyzwolenia na prowadzenie działalności.

2. Zawartość

- 2.1** Opis prac podjętych w celu zrozumienia pośrednich wpływów ekonomicznych organizacji na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym.
- 2.2** Informacja o pośrednim wpływie ekonomicznym, zarówno dodatnim jak i ujemnym, takim jak:
- zmiana produktywności organizacji, sektorów lub całej gospodarki (np. poprzez szersze przyjęcie lub rozpowszechnianie technologii informacyjnych);
  - wzrost gospodarczy w obszarach znacznej biedy (np. liczba osób będących na utrzymaniu jednego pracownika);
  - wpływ ekonomiczny poprawy lub pogorszenia warunków społecznych lub środowiskowych (np. zmiana rynku pracy w obszarze, na którym

małe rodzinne gospodarstwa rolne zmieniły się w wielkie plantacje albo skutki gospodarcze zanieczyszczeń);

- dostępność produktów i usług dla osób o niskich dochodach (np. preferencyjne ceny leków prowadzące do zdrowszego społeczeństwa, które może pełniej uczestniczyć w gospodarce; struktury cen przekraczające możliwości finansowe osób o niskich dochodach);
- podwyższanie kwalifikacji i wiedzy w danym środowisku zawodowym lub rejonie geograficznym (np. zapotrzebowanie na bazę dostawców przyciąga spółki z wykwalifikowanymi robotnikami, co z kolei jest zachętą do tworzenia nowych instytucji edukacyjnych);
- wsparcie kreacji miejsc pracy w ramach łańcucha dostaw lub dystrybucji (np. ocena wpływu wzrostu lub zmniejszenia zamówień organizacji na jej dostawców);
- stymulacja, umożliwianie lub ograniczanie inwestycji zagranicznych w kraju (np. poszerzenie lub zamknięcie usług infrastrukturalnych w kraju rozwijającym się może prowadzić do zwiększenia lub ograniczenia bezpośrednich inwestycji zagranicznych);
- wpływ ekonomiczny zmiany lokalizacji działalności gospodarczej (np. outsourcing – przenoszenie miejsc pracy za granicę) oraz
- ekonomiczny wpływ wykorzystania produktów i usług (np. powiązanie wzorów wzrostu gospodarczego i wykorzystania poszczególnych produktów i usług).

- 2.3** Informacja o znaczeniu pośredniego wpływu ekonomicznego w kontekście zewnętrznych punktów odniesienia (benchmarków) i priorytetów interesariuszy, takich jak standardy krajowe i międzynarodowe, protokoły czy programy polityczne.

3. Definicje

Pośredni wpływ ekonomiczny

Dodatkowe konsekwencje bezpośredniego wpływu operacji i przepływów finansowych pomiędzy organizacją i jej interesariuszami.

Wpływ ekonomiczny

Zmiana potencjału produkcyjnego gospodarki, która może wpływać na dobrobyt społeczeństwa lub interesariuszy i długoterminowe perspektywy rozwoju.

4. Dokumentacja

Brak.

5. Odniesienia

Brak.

IP

Zestaw wskaźników

Środowisko (EN)

Suplement dla sektora organizacji
pozarządowych (NGO)

Środowisko

Wskaźniki wyników

Aspekt: Surowce/Materiały

PODST. EN1 Wykorzystane surowce/materiały według wagi i objętości.

PODST. EN2 Procent materiałów pochodzących z recyklingu wykorzystanych w procesie produkcyjnym.

Aspekt: Energia

PODST. EN3 Bezpośrednie zużycie energii według pierwotnych źródeł energii.

PODST. EN4 Pośrednie zużycie energii według pierwotnych źródeł energii.

DODAT. EN5 Ilość energii zaoszczędzonej dzięki konserwacji/remontom infrastruktury i poprawie efektywności energetycznej dotychczas stosowanych rozwiązań.

DODAT. EN6 Inicjatywy podjęte w celu dostarczenia produktów i usług efektywnych energetycznie lub opartych na energii odnawialnej oraz wynikające z tych rozwiązań redukcje zapotrzebowania na energię.

DODAT. EN7 Inicjatywy podjęte w celu zmniejszenia pośredniego zużycia energii z uwzględnieniem osiągniętego stopnia redukcji.

Aspekt: Woda

PODST. EN8 Łączny pobór wody według źródła.

DODAT. EN9 Źródła wody znacząco zubożone przez nadmierny pobór wody.

DODAT. EN10 Procent i łączna objętość wody podlegającej recyklingowi i ponownemu wykorzystaniu.

Aspekt: Bioróżnorodność

PODST. EN11 Lokalizacja i powierzchnia posiadanych, dzierzawionych lub zarządzanych gruntów zlokalizowanych w obszarach chronionych lub obszarach o dużej wartości pod względem bioróżnorodności poza obszarami chronionymi bądź przylegających do takich obszarów.

PODST. EN12 Opis istotnego wpływu działalności, produktów i usług na bioróżnorodność obszarów chronionych i obszarów o dużej wartości pod względem bioróżnorodności poza obszarami chronionymi.

DODAT. EN13 Siedliska chronione lub zrewitalizowane.

DODAT. EN14 Strategie, obecne działania i plany zarządzania wpływem na bioróżnorodność.

DODAT. EN15 Liczba gatunków znajdujących się w Czerwonej Księdze Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody i Jej Zasobów (IUCN) oraz na krajowych listach gatunków zagrożonych, zidentyfikowanych na obszarze oddziaływania organizacji według stopnia zagrożenia wyginieciem.

Aspekt: Emisje, ścieki i odpady

PODST. EN16 Łączne bezpośrednie i pośrednie emisje gazów cieplarnianych według wagi.

PODST. EN17 Inne istotne pośrednie emisje gazów cieplarnianych według wagi.

DODAT. EN18 Inicjatywy podjęte w celu redukcji emisji gazów cieplarnianych i uzyskane efekty.

PODST. EN19 Emisje substancji zubożających warstwę ozonową według wagi.

PODST. EN20 Emisja związków NO_x, SO_x i innych istotnych związków emitowanych do powietrza według rodzaju związku i wagi.

PODST. EN21 Całkowita objętość ścieków według jakości i docelowego miejsca przeznaczenia.

PODST. EN22 Całkowita waga odpadów według rodzaju odpadu oraz metody postępowania z odpadem.

PODST. EN23 Łączna liczba i objętość istotnych wycieków.

PODST. EN24 Waga transportowanych, importowanych, eksportowanych lub przetworzonych odpadów uznanych za niebezpieczne (w rozumieniu Aneksu I, II, III i VIII Konwencji Bazylejskiej) oraz procent odpadów przemieszczanych transgranicznie.

PODST. EN25 Rodzaj, rozmiar, status ochronny oraz znaczenie dla bioróżnorodności akwenów wodnych i związanych z nimi siedlisk, na które istotny wpływ ma zrzucana przez organizację raportującą woda i wycieki.

Aspekt: Produkty i usługi

PODST. EN26 Inicjatywy służące zmniejszeniu wpływu działań, produktów i usług na środowisko i zakres ograniczenia tego wpływu.

PODST. EN27 Procent odzyskanych materiałów ze sprzedanych produktów i ich opakowań, według kategorii materiału.

Aspekt: Zgodność z przepisami

PODST. EN28 Wartość pieniężna kar i całkowita liczba sankcji pozafinansowych za nieprzestrzeganie prawa i regulacji dotyczących ochrony środowiska.

Aspekt: Transport

DODAT. EN29 Znaczący wpływ na środowisko wywierany przez transport produktów i innych dóbr oraz materiałów, z których korzysta organizacja w swej działalności oraz transport pracowników.

Aspekt: Ogólny

DODAT. EN30 Łączne wydatki i inwestycje przeznaczone na ochronę środowiska według typu.

Znaczenie

Zastosowane wyróżnienie aspektów w zestawie wskaźników dotyczących środowiska ma za zadanie odzwierciedlić produkty wejściowe, wyjściowe i rodzaje wpływu, jaki organizacja wywiera na środowisko. Energia, woda i surowce/materiały stanowią trzy standardowe rodzaje produktów wejściowych stosowanych przez większość organizacji. Stanowią one podstawę do wytworzenia produktów wyjściowych, których wpływ na środowisko ujmuje się w aspektach emisji, wycieków i odpadów. Aspekt bioróżnorodności również wiąże się z zagadnieniem produktów wejściowych, o tyle, o ile można ją postrzegać jako zasób naturalny. Jednak na bioróżnorodność mają również bezpośredni wpływ produkty wyjściowe, np. zanieczyszczenia.

Aspekty transport oraz produkty i usługi stanowią kolejne dziedziny, w których organizacja może mieć wpływ na środowisko, często jednak poprzez inne podmioty, takie jak klienci czy dostawcy usług logistycznych.

Aspekty zgodność z regulacjami i ogólny dotyczą szczególnych środków podejmowanych przez organizację w celu zarządzania wynikami w zakresie ochrony środowiska.

Każdy z aspektów, takich jak energia, wody, emisje i bioróżnorodność obejmuje kilka wskaźników; ich związki zostały wyjaśnione bardziej szczegółowo poniżej:

Aspekt: Energia

Wskaźniki dotyczące energii obejmują pięć najważniejszych kwestii związanych z wykorzystaniem energii przez organizację, obejmujących zarówno pośrednie jak i bezpośrednie zużycie energii. Bezpośrednie zużycie energii to energia wykorzystywana przez organizację oraz jej produkty i usługi. Natomiast pośrednie zużycie energii to energia zużyta przez osoby trzecie, z których usług organizacja korzysta. W raporcie ujmuje się pięć następujących form wykorzystania energii:

- W EN3 ujmuje się zużycie energii bezpośredniej przez organizację raportującą, łącznie z energią produkowaną przez organizację na miejscu (np. poprzez spalanie gazu).
- EN4 przedstawia informacje dotyczące zużycia energii wymaganej do wyprodukowania energii nabywanej z zewnątrz, np. energii elektrycznej.

- EN5 wykazuje energię zaoszczędzoną dzięki poprawie infrastruktury i poprawie efektywności.
- EN6 dotyczy opracowania energooszczędnych produktów i usług.
- EN7 obejmuje pośrednie zużycie energii na działalność prowadzoną przez organizację raportującą.

Pomiar zużytej energii jest istotny z uwagi na emisję gazów cieplarnianych i zmiany klimatyczne. Spalanie paliw kopalnych w celu wytworzenia energii powoduje emisję dwutlenku węgla (gazu cieplarnianego). Aby zrealizować cele sformułowane w Protokole z Kioto i ograniczyć ryzyko poważnych zmian klimatycznych, należy obniżyć popyt na energię. Można to osiągnąć dzięki sprawniejszemu wykorzystaniu energii (mierzonemu przez EN5 i EN6) oraz zamianie energii z paliw kopalnych na energię ze źródeł odnawialnych (mierzoną przez EN3 i EN4). Poza obniżeniem bezpośredniego zużycia energii, ważne są również strategię, takie jak projektowanie energooszczędnych produktów i usług (EN6) oraz obniżenie pośredniego zużycia energii (EN7) (np. wybór energooszczędnych surowców lub korzystanie z usług, takich jak podróże).

Aspekt: Emisje

Aspekt dotyczący emisji, wycieków i odpadów obejmuje wskaźniki mierzące standardowe emisje zanieczyszczeń. Wskaźniki te obejmują różne rodzaje zanieczyszczeń (np. emisje do powietrza, wycieki, odpady stałe), które zazwyczaj są uwzględniane w regulacjach prawnych (EN20-EN23, EN24). Ponadto wskaźniki dotyczące dwóch rodzajów emisji podlegają konwencjom międzynarodowym – dotyczą one emisji gazów cieplarnianych (EN16 i EN17) oraz substancji naruszających warstwę ozonową (EN19). EN16 można obliczyć wykorzystując dane zawarte we wskaźnikach EN3 i EN4. EN18 dotyczy uzyskanych ograniczeń emisji oraz podjętych w tym celu inicjatyw.

Definicje

Energia bezpośrednia

Formy energii dostarczanej do organizacji raportującej. Może być wykorzystywana albo przez organizację na jej obszarze, albo eksportowana do innych użytkowników. Energia bezpośrednia może mieć formę pierwotną (np. gaz ziemny do ogrzewania) albo pośrednią (np. elektryczność). Można ją nabywać, wydobywać (np. węgiel, gaz ziemny, ropa), zbierać w postaci plonów (np. energia z biomasy), pozyskiwać (np. energia słoneczna, wiatrowa) albo dostarczać do organizacji w inny sposób.

Emisja gazów cieplarnianych

Sześć podstawowych emitowanych gazów cieplarnianych to:

- dwutlenek węgla (CO₂);
- metan (CH₄);
- podtlenek azotu (N₂O);
- hydrofluorowęglany (HFC – grupa kilku związków);
- perfluorowęglany (PFC – grupa kilku związków);
- sześćfluorek siarki (SF₆).

Energia pośrednia

Energia produkowana poza terenem organizacji raportującej wykorzystywana w celu zaspokajania pośredniego zapotrzebowania organizacji na energię (np. prąd, ogrzewanie lub chłodzenie). Najczęstszym przykładem jest paliwo wykorzystywane poza terenem organizacji raportującej do produkcji elektryczności wykorzystywanej przez organizację na jej terenie.

Energia przejściowa

Formy energii wytwarzane w procesie zamiany energii pierwotnej na inne jej formy. W większości organizacji elektryczność jest jedyną formą energii przejściowej. Jednak dla niewielkiej części organizacji ważne mogą być również inne produkty energii przejściowej, takie jak para czy woda uzyskiwana z okręgowej ciepłowni czy chłodni wody albo paliwa rafinowane, takie jak paliwa syntetyczne, biopaliwa itp.

Źródło pierwotne

Pierwotna forma energii wykorzystywanej do zaspokajania zapotrzebowania na energię organizacji raportującej. Energia ta jest wykorzystywana albo do wytwarzania energii finalnej (np. ogrzewanie przestrzeni, transport), albo do produkowania przejściowych form energii, takich jak elektryczność czy ciepło. Wśród przykładów źródeł pierwotnych są nieodnawialne źródła energii, takie jak węgiel, gaz ziemny, ropa czy energia jądrowa. Obejmuje ona również źródła odnawialne, takie jak biomasa, energia wiatrowa, słoneczna, geotermalna czy wodna. Energia pierwotna może być wykorzystywana na terenie organizacji (np. gaz ziemny do ogrzania budynków organizacji) lub poza jej terenem (np. gaz ziemny wykorzystywany przez elektrownie dostarczające energię do urzędów organizacji).

Energia odnawialna

Energia odnawialna pochodzi z procesów naturalnych i może być stale uzupełniana. Obejmuje elektryczność i ciepło pozyskiwane z energii słonecznej, wiatrowej, wodnej, z biomasy, źródeł geotermalnych, biopaliw oraz wodoru, pochodzące ze źródeł odnawialnych.

EN1 Wykorzystane surowce/materiały według wagi i objętości

1. Znaczenie

Ten wskaźnik opisuje wkład organizacji raportującej w ochronę światowych zasobów oraz jej działania na rzecz zmniejszenia materiałochłonności i zwiększenia efektywności ekonomicznej. Są to cele zdefiniowane przez Radę OECD i strategię zrównoważonego rozwoju różnych krajów. Dla menedżerów w organizacji i innych osób zainteresowanych jej sytuacją finansową, zużycie (wykorzystanie) materiałów wiąże się bezpośrednio z kosztem jej działalności.

Zbieranie informacji dotyczących wykorzystania zasobów w ramach organizacji i klasyfikowanie ich według produktów lub kategorii produktów, ułatwia monitorowanie materiałochłonności i kosztów przepływu materiałów.

2. Zawartość

2.1 Określenie łącznego zużycia materiałów, w tym materiałów nabytych od dostawców zewnętrznych oraz uzyskanych ze źródeł wewnętrznych (produkcja na potrzeby własne i działalność wydobywcza). Może obejmować:

- surowce (tzn. zasoby naturalne wykorzystywane do przetworzenia na produkty lub usługi, takie jak rudy, minerały, drewno itp.);
- materiały pośrednio produkcyjne (tzn. materiały potrzebne w procesie wytwórczym, ale niestanowiące części ostatecznego produktu, takie jak smary do maszyn produkcyjnych);
- półprodukty lub części, w tym wszelkie formy materiałów i komponentów innych niż surowce, stanowiące część ostatecznego produktu oraz
- materiały do produkcji opakowań.

2.2 Określenie zużycia materiałów nieodnawialnych i bezpośrednich. Przeliczenie wszystkich miar na szacunkową wagę lub objętość, obliczane w wielkościach faktycznych, a nie jako „waga suchej masy”.

2.3 Informacje na temat łącznej wagi lub objętości:

- wykorzystanych surowców nieodnawialnych oraz
- wykorzystanych surowców bezpośrednich.

3. Definicje

Materiały bezpośrednie

Materiały obecne w produkcie końcowym.

Materiały nieodnawialne

Zasoby, których nie można odnowić w krótkim czasie, takie jak minerały, metale, ropa naftowa, gaz, węgiel itp.

4. Dokumentacja

Potencjalnymi źródłami informacji mogą być dokumenty księgowe i faktury oraz dział zaopatrzenia lub zarządzania zapasami.

5. Odniesienia

- OECD, Zalecenia Rady w sprawie przepływu materiałów i produktywności zasobów z 2004 r.

EN2 Procent materiałów pochodzących z recyklingu wykorzystanych w procesie produkcyjnym

1. Znaczenie

Ten wskaźnik stara się określić możliwości organizacji raportującej w zakresie wykorzystywania materiałów wsadowych pochodzących z recyklingu. Wykorzystywanie takich materiałów pomaga zmniejszyć zapotrzebowanie na surowce i przyczynia się do ochrony światowych zasobów. Dla kadry kierowniczej organizacji i innych osób zainteresowanych jej sytuacją finansową, zamiana materiałów na materiały z recyklingu może się przyczynić do obniżenia łącznych kosztów działalności gospodarczej.

2. Zawartość

- 2.1 Określenie łącznej wagi lub objętości wykorzystywanych materiałów zgodnie z wymogami EN1.
- 2.2 Określenie łącznej wagi lub objętości materiałów pochodzących z recyklingu wykorzystanych w procesie produkcyjnym. Jeśli konieczne są oszacowania, podaje się zastosowaną metodologię.
- 2.3 Odsetek wykorzystanych materiałów wsadowych pochodzących z recyklingu, według następującego wzoru:

$$EN2 = \frac{\text{Łączne materiały pochodzące z recyklingu wykorzystane w procesie produkcyjnym}}{\text{Wykorzystane materiały wsadowe}} \times 100$$

3. Definicje

Materiały pochodzące z recyklingu wykorzystane w procesie produkcyjnym

Materiały, które zastępują materiały pierwotne, nabywane lub pozyskiwane ze źródeł wewnętrznych lub zewnętrznych, które nie stanowią produktów ubocznych ani odpadów produkcyjnych wytwarzanych przez organizację raportującą.

4. Dokumentacja

Potencjalne źródła informacji obejmują systemy fakturowania i księgowość oraz dział zaopatrzenia lub zarządzania zapasami i ewidencja utylizacji odpadów.

5. Odniesienia

- Grupa robocza OECD ds. zapobiegania odpadom i utylizacji.

EN3 Bezpośrednie zużycie energii według pierwotnych źródeł energii

1. Znaczenie

Umiejętność efektywnego wykorzystania energii przez organizację można zaprezentować przy pomocy obliczeń ilości wykorzystywanej przez nią energii. Zużycie energii ma bezpośredni wpływ na koszty operacyjne i wiąże się z ryzykiem wynikającym ze zmian w dostawach oraz cenach energii. „Ślad ekologiczny” wywierany przez organizację na środowisko naturalne determinowany jest częściowo przez wybór źródeł energii. Zmiany względnych wielkości wykorzystania tych źródeł mogą wskazywać na działania organizacji w kierunku minimalizacji swojego wpływu na środowisko naturalne.

Informacje dotyczące wykorzystywania przez organizację pierwotnych źródeł energii pozwalają na lepszą ocenę potencjalnego wpływu, jaki wywierają na nią nowe regulacje dotyczące ochrony środowiska, takie jak Protokół z Kioto. Wykorzystanie energii z paliw kopalnych stanowi istotne źródło gazów cieplarnianych, a zużycie energii jest bezpośrednio powiązane z gazami cieplarnianymi emitowanymi przez organizację.

Zastąpienie źródeł kopalnych źródłami odnawialnymi jest ważne z punktu widzenia przeciwdziałania zmianom klimatycznym i innym rodzajom wpływu na środowisko wynikającym z wydobycia i przetwarzania źródeł energii. Wspieranie technologii energetycznie efektywnych i wykorzystujących odnawialne źródła energii zmniejsza również aktualną i przyszłą zależność od nieodnawialnych źródeł energii oraz narażenie na potencjalne zmiany cen i podaży.

Wskaźnik ten mierzy bezpośrednie zużycie energii czerpanej ze źródeł pierwotnych przez organizację raportującą. Wskaźnik obejmuje zakres 1 Protokołu WRI/WBCSD GHG. Wskaźnik EN4 mierzy zużycie energii ze źródeł pierwotnych wykorzystywanych przez organizację raportującą w postaci energii przejściowej, takiej jak prąd, energia ogrzewania czy chłodzenia itp.

2. Zawartość

2.1 Energia nabyta ze źródeł bezpośrednich.

Określenie źródeł energii pierwotnej wykorzystywanych przez organizację raportującą dla własnych potrzeb. Obejmuje to:

- Bezpośrednie, nieodnawialne źródła energii, w tym:

- węgiel;
- gaz ziemny oraz
- paliwa uzyskiwane z ropy naftowej, w tym benzyna, olej napędowy, płynny gaz (LPG), sprężony gaz ziemny (CNG), płynny gaz ziemny (LNG), butan, propan, etan itp.
- Bezpośrednie, odnawialne źródła energii, w tym:
  - biopaliwa;
  - etanol oraz
  - wodór.

Uwaga: Biomasa nie jest ujmowana w źródłach bezpośredniej energii odnawialnej dla celów raportowania zgodnie z Protokołem WRI/WBCSD GHG. Aby zapewnić zgodność z Protokołem WRI/WBCSD GHG oddzielnie wykazuje się bezpośrednie emisje CO₂ z tytułu spalania biomasy.

2.2 Energia wytwarzana ze źródeł bezpośrednich.

Określenie wielkości energii pierwotnej uzyskanej przez organizację raportującą dzięki produkcji, wydobyciu, zbiorze plonów, pozyskaniu lub zamianie z innych form energii, w dżulach lub ich wielokrotności. Mogą tu występować źródła energii wymienione w punkcie 2.1.

2.3 Energia sprzedana ze źródeł bezpośrednich.

Określenie wielkości energii pierwotnej sprzedanej poza granice działalności organizacji raportującej, w dżulach lub ich wielokrotności.

2.4 Obliczenie łącznej wielkości zużycia energii

w dżulach lub ich wielokrotności, np. gigadżulach (jeden miliard dżuli lub 10⁹ dżuli) z zastosowaniem następującego wzoru:

Łączne zużycie energii bezpośrednio = zakupiona energia bezpośrednio ze źródeł pierwotnych + wytworzona energia bezpośrednio ze źródeł pierwotnych – sprzedana bezpośrednio energia ze źródeł pierwotnych

Tabela poniżej pozwala przeliczyć wielkości energii ze źródeł pierwotnych na gigadżule:

Węgiel	GJ	Ropa naftowa	GJ	Benzyna	GJ	Gaz ziemny	GJ	Elektryczność	GJ
Tony (metryczne)	26,00	baryłki	6,22	galony	0,125	therm	0,1055	kWh	0,0036
tony (amer.)	23,59	Tony (metryczne)	44,80	Tony (metryczne)	44,80	1000 stóp sześciennych	1,1046	MWh	3,6000
tony (ang.)	26,42	tony (amer.)	40,64	olej napędowy		1000 stóp sześciennych	39,01	GWh	3600,0
		tony (ang.)	45,52	galony	0,138	MMBtu	1,055		
				Tony (metryczne)	43,33				
				olej opałowy					
				galony	0,144				
				Tony (metryczne)	40,19				

- 2.5** łączne zużycie energii bezpośredniej w dźulach lub ich wielokrotności, według odnawialnych źródeł pierwotnych.
- 2.6** łączne zużycie energii bezpośredniej w dźulach lub ich wielokrotności, według nieodnawialnych źródeł pierwotnych.

3. Definicje

Zasoby odnawialne

Zasoby, które są zdolne do odnowienia się w krótkim czasie w ramach cyklu ekologicznego (w przeciwieństwie do zasobów, takich jak: minerały, metale, ropa naftowa, gaz, węgiel, które nie są zdolne do odnowienia się w krótkim czasie).

4. Dokumentacja

Informacje można uzyskać z faktur, pomiarów (lub obliczeń) rachunkowości dotyczącej ciepła/paliw, szacunków, wzorców itp. Liczbę dźuli można uzyskać bezpośrednio lub przeliczyć z faktur. Informacje na temat kombinacji źródeł pierwotnych wykorzystywanych do generowania energii przejściowej można uzyskać od dostawców.

5. Odniesienia

- Inicjatywa dotycząca emisji gazów cieplarnianych (Greenhouse Gas Protocol (GHG) Initiative) – standard rachunkowości i sprawozdawczości dla przedsiębiorstw (zaktualizowana wersja z 2004 r.) Światowego Instytutu Zasobów (WRI) oraz Światowej Rady Biznesu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (WBCSD).

EN4 Pośrednie zużycie energii według pierwotnych źródeł energii

1. Znaczenie

Raportowanie informacji dotyczących wielkości zużycia i pierwotnych źródeł energii wykorzystywanych przez organizację raportującą pośrednio poprzez zakup elektryczności, ciepła lub pary, może zaprezentować działania organizacji na rzecz zarządzania wpływem na środowisko i zmniejszenia oddziaływania na zmiany klimatyczne. Szczególny wpływ wykorzystania energii pośredniej na zmiany klimatyczne zależy od rodzaju energii pierwotnej wykorzystywanej do generowania energii przejściowej.

Energia przejściowa jest to forma energii powstająca w procesie zamiany energii pierwotnej na inną jej postać. W większości organizacji jedyną formą energii przejściowej jest elektryczność. Jednak dla niewielkiej części organizacji ważne mogą być również inne formy energii przejściowej, takie jak para czy woda uzyskiwana z okręgowej ciepłowni czy chłodni wody albo paliwa rafinowane, takie jak paliwa syntetyczne, biopaliwa itp.

Wskaźnik ten mierzy energię niezbędną do wyprodukowania i dostarczenia nabytej energii elektrycznej i wszelkich innych przejściowych produktów energetycznych (takich jak ciepło sieciowe) zakładających znaczne spożycie energii wydobytej poza granicami sprawozdawczymi organizacji. Informacje te pozwalają również na obliczenie pośrednich emisji gazów cieplarnianych. Wskaźnik ten obejmuje zakres 2 Protokołu WRI/WBCSD GHG.

2. Zawartość

2.1 Określenie wielkości zakupionej i użytej energii przejściowej ze źródeł leżących poza obszarem organizacji raportującej, w dżulach lub ich wielokrotności, np. gigadżulach (jeden miliard dżuli lub 10^9 dżuli). Wskaźnik obejmuje:

Zakup i zużycie energii przejściowej ze źródeł nieodnawialnych zgodnie z listą w punkcie EN3, w tym:

- energia elektryczna;
- ogrzewanie i chłodzenie;
- para;
- energia jądrowa oraz

- inne formy importowanej energii.

Zakup i zużycie energii przejściowej ze źródeł odnawialnych, w tym:

- energia słoneczna;
- energia wiatrowa;
- energia geotermalna;
- energia wodna;
- energia przejściowa na bazie biomasy oraz
- energia przejściowa na bazie wodoru.

2.2 Określenie wielkości zużycia paliw pierwotnych do wytworzenia energii przejściowej na podstawie łącznej ilości energii nabytej od dostawców zewnętrznych (EN3 – Nabyta energia). W celu oszacowania ilości paliw zużytych do wyprodukowania zakupionej energii należy skorzystać z jednego z następujących źródeł:

- danych dotyczących zużycia paliw uzyskanych od dostawcy energii elektrycznej, jeżeli są dostępne;
- standardowych danych dotyczących energii elektrycznej i cieplnej albo
- szacunków, gdy nie są dostępne dane wzorcowe.

2.3 Na podstawie danych z punktu 2.1 podaje się:

- łączną wielkość wykorzystanej energii pośredniej, według pośrednich źródeł nieodnawialnych i pośrednich źródeł odnawialnych w odniesieniu do energii przejściowej oraz
- dane dotyczące zużycia energii pierwotnej wykorzystanej w jej produkcji.

Uwaga: Suma źródeł energii pierwotnej (wyrażona w dżulach) wykorzystywanych do wytworzenia energii przejściowej, w zależności od wykorzystywanego źródła pierwotnego, znacznie przewyższa wysokość zakupionej energii przejściowej (w dżulach) z uwagi na straty sieciowe i sprawnościowe przy przekształceniu i przesyłaniu energii.

3. Definicje

Brak.

4. Dokumentacja

Najważniejszym źródłem informacji dla tego wskaźnika są dostawcy energii i odnośnych usług. Dalsze informacje można uzyskać z faktur, pomiarów (lub obliczeń) księgowych dotyczących ciepła/paliw, szacunków, wzorców itp. Poza danymi wzorcowymi pochodzącymi od Międzynarodowej Agencji Energetycznej (MAE), można uzyskać informacje z raportów rocznych przedstawianych przez rządy w ramach Konwencji ramowej ONZ w sprawie zmian klimatycznych (UNFCCC). Raporty te przedstawiają szczegółowe informacje dotyczące zużycia energii według krajów i odnośne emisje w porównaniu z danymi wzorcowymi dla tych krajów itp.

5. Odniesienia

- Coroczna publikacja Międzynarodowej Agencji Energetycznej (MAE) dotycząca bilansów energetycznych dla krajów OECD i spoza OECD.
- Inicjatywa dotycząca emisji gazów cieplarnianych (Greenhouse Gas Protocol (GHG) Initiative) – standard rachunkowości i sprawozdawczości dla przedsiębiorstw (zaktualizowana wersja z 2004 r.) Światowego Instytutu Zasobów (WRI) oraz Światowej Rady Biznesu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (WBCSD).
- Protokół z Kioto, 1997 r.

EN5 Ilość energii zaoszczędzonej dzięki konserwacji/remontom infrastruktury i poprawie efektywności energetycznej dotychczas stosowanych rozwiązań

1. Znaczenie

Wskaźnik ten pokazuje wynik aktywnych działań na rzecz poprawy efektywności energetycznej dzięki wprowadzonym usprawnieniom technicznym procesów oraz innym inicjatywom oszczędzania energii. Poprawa efektywności energetycznej może prowadzić do zmniejszenia kosztów i skutkować osiągnięciem przewagi konkurencyjnej oraz większym zróżnicowaniem rynku. Wspieranie wydajniejszych energetycznie technologii ma bezpośredni wpływ na koszty operacyjne i zmniejsza przyszłą zależność organizacji raportującej od nieodnawialnych źródeł energii. Efektywne wykorzystywanie energii jest jedną z kluczowych strategii walki ze zmianami klimatycznymi i innymi rodzajami wpływu na środowisko wynikającymi z wydobycia i przetwarzania energii.

2. Zawartość

- 2.1 Ustalenie łącznych oszczędności energetycznych uzyskanych dzięki ograniczeniu zużycia energii i zwiększeniu wydajności energetycznej. Nie uwzględnia się w tym wskaźniku ograniczenia zużycia energii z tytułu zmniejszenia mocy produkcyjnych lub outsourcingu.
- 2.2 Łączne oszczędności energetyczne w dżulach lub ich wielokrotności, np. gigadżulach (jeden miliard dżuli lub 10^9 dżuli). Uwzględnia się energię zaoszczędzoną dzięki:
  - przeprojektowaniu i usprawnieniu procesów;
  - wymianie wyposażenia na bardziej energetycznie efektywne oraz
  - zmianom nawyków i zachowania pracowników.

3. Definicje

Energia zaoszczędzona

Zmniejszona ilość energii, konieczna by wykonać te same procesy lub zadania. Termin ten nie obejmuje łącznego ograniczenia zużycia energii z tytułu ograniczenia działalności organizacji (np. częściowy outsourcing produkcji).

Konserwacja/remonty infrastruktury i poprawa efektywności energetycznej

Innowacje organizacyjne lub techniczne, które pozwalają na przeprowadzenie określonego procesu lub zadania przy mniejszym zużyciu energii. Obejmuje to przeprojektowanie i usprawnienie procesów, wymianę wyposażenia na wydajniejsze pod względem energetycznym (np. żarówki energooszczędne) lub eliminację niepotrzebnego zużycia energii dzięki zmianie zachowań.

4. Dokumentacja

Informacje można uzyskać z wewnętrznych pomiarów zużycia energii i informacji od dostawców (np. specyfikacje energetyczne nowych maszyn, żarówek itp.).

5. Odniesienia

Brak.

EN6 Inicjatywy podjęte w celu dostarczenia produktów i usług efektywnych energetycznie lub opartych na energii odnawialnej oraz wynikające z tych rozwiązań redukcje zapotrzebowania na energię

1. Znaczenie

Zużycie energii w znaczący sposób wpływa na zmiany klimatyczne, ponieważ jednym z efektów spalania paliw kopalnych jest emisja dwutlenku węgla (gazu cieplarnianego). Efektywniejsze wykorzystanie energii jest niezbędne w walce ze zmianami klimatycznymi, co jest celem założeń zawartych w Protokole z Kioto. Dostarczanie efektywnych energetycznie produktów i usług jest ważnym elementem inicjatyw w zakresie zarządzania produktem. Większe zróżnicowanie produktów i usług może stanowić źródło przewagi konkurencyjnej oraz przyczynić się do poprawy reputacji. Energooszczędne technologie mogą również zmniejszać koszt towarów konsumpcyjnych. Porównanie inicjatyw różnych organizacji z tego samego sektora pozwala na wskazanie prawdopodobnych tendencji na rynku w odniesieniu do danego produktu lub usługi.

2. Zawartość

- 2.1** Informacje na temat aktualnych inicjatyw służących ograniczeniu wymogów energetycznych głównych produktów/grup produktów lub usług.
- 2.2** Dane liczbowe dotyczące zmniejszenia wymogów energetycznych produktów i usług, uzyskanych w raportowanym okresie.
- 2.3** Stosowanie danych dotyczących użytkownika (np. wymogi energetyczne komputera) wymaga jasnego określenia wszelkich założeń dotyczących odnośnego wzorca użytkownika lub czynników normalizujących (np. zużycie energii niższe o 10% w ciągu dnia pracy, przy założeniu 8-godzinnej pracy przy zmiennym obciążeniu procesora). Stosuje się dostępne normy branżowe (np. zużycie paliwa przez samochody na 100 km, przy prędkości 90 km/godz.).

3. Definicje

Brak.

4. Dokumentacja

Informacje mogą pochodzić z wewnętrznych pomiarów/ testów produktów, badań dotyczących wykorzystania wzorów, norm branżowych itp.

5. Odniesienia

- Normy sprawności energetycznej i odnośne procedury testowania są dostępne w Międzynarodowej Organizacji Normalizacyjnej (ISO).
- Normy sprawności energetycznej i odnośne procedury testowania są dostępne w Międzynarodowej Komisji Elektrotechnicznej (IEC).

EN7 Inicjatywy podjęte w celu zmniejszenia pośredniego zużycia energii z uwzględnieniem osiągniętego stopnia redukcji

1. Znaczenie

Pośrednie zużycie energii dokonuje się poprzez zakup materiałów i komponentów lub usług, takich jak podróże, dojazdy czy produkcja zlecona podwykonawcom. Kompleksowe monitorowanie pozwala na skuteczne ograniczanie pośredniego zużycia energii (np. dzięki starannemu doborowi energooszczędnych materiałów, usług czy obiektów produkcyjnych albo zamianie podróży służbowych na tele- lub wideokonferencje).

Obliczenie pośredniego zużycia energii stanowi podstawę do obliczenia „innych istotnych pośrednich emisji gazów cieplarnianych” zgodnie z wymogami EN19. Monitorowanie i ograniczanie pośredniego zużycia energii może przyczynić się do poprawy wyników w cyklu życia (działań) produktów i usług oraz służyć jako element kompleksowego programu projektowania rozwiązań z myślą o środowisku.

Wskaźnik ten obejmuje również oszczędności energetyczne uzyskane w pośrednim zużyciu energii w działalności organizacji raportującej.

2. Zawartość

- 2.1 Do tego wskaźnika nie zalicza się pośredniego zużycia energii związanego z zakupem energii przejściowej wykazywanego w ramach EN4.
- 2.2 Określenie istotnego pośredniego wykorzystania energii w łańcuchu wartości w ramach cyklu życia produktu/usługi na wcześniejszym (np. łańcuch dostaw) i dalszym (np. dystrybucji) etapie w następujących czterech dziedzinach:
  - wykorzystanie materiałów energochłonnych;
  - produkcja zlecona podwykonawcom;
  - podróże służbowe oraz
  - dojazdy pracowników.
- 2.3 Informacje na temat inicjatyw mających ograniczyć pośrednie zużycie energii.

- 2.4 Dane liczbowe dotyczące zakresu, w jakim pośrednie zużycie energii zostało ograniczone w raportowanym okresie dla czterech dziedzin wymienionych w punkcie 2.2.
- 2.5 Wskazanie założeń i metod leżących u podstawy obliczenia pozostałego pośredniego zużycia energii i wskazanie źródła tych informacji.

3. Definicje

Brak.

4. Dokumentacja

Właściwe dane można uzyskać od dostawców, obliczenia/szacunki dotyczące cyklu/życia produktów/usług (przeprowadzonych wewnątrz lub przez organizację badawczą) itp.

5. Odniesienia

- Coroczna publikacja Międzynarodowej Agencji Energetycznej (MAE) dotycząca bilansów energetycznych dla krajów OECD i spoza OECD.

EN8 Łączny pobór wody według źródła**1. Znaczenie**

Informacje na temat całkowitej objętości pobranej wody według źródła przyczyniają się do zrozumienia skali potencjalnych wpływów oraz ryzyka związanego ze zużyciem wody przez organizację raportującą. Wartość łącznego poboru wody prezentuje względną wielkość i znaczenie organizacji jako użytkownika wody, a także daje podstawę do dalszych obliczeń dotyczących wydajności i zużycia.

Systematyczne działania na rzecz monitorowania i poprawy efektywności wykorzystania wody przez organizację raportującą wiążą się bezpośrednio z kosztami zużycia wody. Łączny pobór wody może także wskazywać na wielkość ryzyka wywołanego przez przerwy w dostawach wody lub wzrost jej kosztu. Czysta, świeża woda staje się dobrem rzadkim, co może wpływać na procesy produkcyjne wymagające dużych ilości wody. W regionach, gdzie źródła wody są reglamentowane, zużycie wody przez organizację może mieć również wpływ na relacje z pozostałymi interesariuszami.

2. Zawartość

- 2.1** Ustalenie łącznej objętości wody pobranej z dowolnego źródła wody bezpośrednio przez organizację raportującą lub przez pośredników, takich jak przedsiębiorstwa komunalne. Zakresem tym objęta jest także woda używana do chłodzenia.
- 2.2** Informacje na temat łącznej objętości pobranej wody w metrach sześciennych na rok (m^3 /rok) z następujących źródeł:
- wody powierzchniowe, w tym wody z obszarów podmokłych, rzek, jezior i oceanów;
  - wody gruntowe;
  - deszczówka zbierana bezpośrednio i przechowywana przez organizację raportującą;
  - wody odpadowe od innej organizacji oraz
  - dostawy wody miejskiej i innych przedsiębiorstw wodnych.

3. Definicje**Łączny pobór wody**

Łączna objętość wody pobrana w granicach organizacji raportującej z wszystkich źródeł (łącznie z wodami powierzchniowymi, gruntowymi, deszczówką i wodą z sieci miejskiej) na dowolny cel w raportowanym okresie.

4. Dokumentacja

Informacje na temat poboru wody przez organizację można uzyskać z liczników wody, rachunków za wodę, obliczeń na podstawie innych danych dotyczących wody lub (jeśli nie ma liczników, rachunków ani danych referencyjnych) z szacunków dokonanych przez samą organizację.

5. Odniesienia

Brak.

EN9 Źródła wody znacząco zubożone przez nadmierny pobór wody

1. Znaczenie

Pobór wody może mieć wpływ na środowisko poprzez obniżanie lustra wody, zmniejszenie objętości wody lub inne ograniczenia możliwości prawidłowego funkcjonowania ekosystemu. Zmiany takie mają szeroki wpływ na jakość życia w regionie, łącznie z konsekwencjami gospodarczymi.

Wskaźnik ten mierzy skalę wpływu zużycia wody przez organizację raportującą. Pod względem relacji z innymi użytkownikami tego samego źródła wody, wskaźnik ten pozwala również na ocenę szczególnych obszarów ryzyka lub możliwości usprawnień, a także stabilności własnych źródeł wody.

2. Zawartość

2.1 Określenie źródeł wody, na które organizacja raportująca ma istotny wpływ. Istotne wielkości poboru spełniają jedno lub więcej z następujących kryteriów:

- pobór stanowiący średnio 5 procent lub więcej średniorocznej objętości danego akwenu wodnego;
- pobór z akwenów uznawanych przez ekspertów za szczególnie wrażliwe z uwagi na ich względne rozmiary, funkcje lub status gatunków rzadkich lub zagrożonych (albo wsparcie określonego zagrożonego gatunku rośliny lub zwierzęcia) albo
- wszelkie pobory z obszarów podmokłych znajdujących się na Liście Ramsarskiej lub z innego obszaru uznanego w kraju lub na arenie międzynarodowej za obszar będący pod ochroną, bez względu na skalę poboru.

Uwaga: Jeśli wodę uzyskuje się od dostawcy publicznego lub prywatnego, pierwotne źródło wody/akwen identyfikuje się i ujmuje w raporcie.

2.2 Informacje na temat łącznej liczby źródeł wody, na które organizacja ma istotny wpływ, według rodzaju, ze wskazaniem:

- zasobności źródła wody w metrach sześciennych (m³);

- czy źródło zostało zaliczone do obszaru chronionego (w kraju lub na skalę międzynarodową) oraz
- wartości pod względem bioróżnorodności (np. zróżnicowanie gatunków, liczba chronionych gatunków).

3. Definicje

Brak.

4. Dokumentacja

Informacje dotyczące cech charakterystycznych danego źródła wody lub obszaru chronionego można uzyskać w krajowych ministerstwach lub departamentach związanych z kwestiami wodnymi albo z badań, takich jak ocena wpływu na środowisko.

5. Odniesienia

- Czerwona lista gatunków zagrożonych IUCN (Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody i Jej Zasobów).
- Konwencja Ramsarska o obszarach wodno-błotnych z 1971 r.

EN10 Procent i łączna objętość wody podlegającej recyklingowi i ponownemu wykorzystaniu

1. Znaczenie

Skala ponownego wykorzystania i recyklingu wody może być miernikiem sprawności i wskazywać na zmniejszenie przez organizację łącznego poboru i zrztutu wody. Wzrost stopnia ponownego wykorzystania i recyklingu wody może prowadzić do zmniejszenia jej zużycia, utylizacji i kosztów usuwania. Ograniczenie poboru wody dzięki ponownemu użyciu i recyklingowi może również przyczynić się do osiągnięcia lokalnych, krajowych lub regionalnych celów w zakresie zarządzania gospodarką wodą i jej zasobami.

2. Zawartość

- 2.1 Wskaźnik ten mierzy zarówno wodę oczyszczaną, jak i nieoczyszczaną przed ponownym użyciem. Obejmuje to tzw. szarą wodę (tzn. zebraną deszczówkę i ścieki z gospodarstw domowych pochodzące z mycia naczyń, prania czy kąpieli).
- 2.2 Obliczenie objętości wody powtórnie zużytej/poddanej recyklingowi na podstawie objętości popytu na wodę zaspokajanego wodą powtórnie użytą/poddaną recyklingowi zamiast pobierania dodatkowej wody. Na przykład organizacja o cyklu produkcyjnym wymagającym 20 metrów sześciennych wody na cykl może pobrać 20 metrów sześciennych wody w ciągu jednego cyklu produkcyjnego, a następnie wykorzystać ją w następnych trzech cyklach produkcyjnych. Łączna objętość powtórnie zużytej/poddanej recyklingowi wody wynosi wtedy 60 metrów sześciennych.
- 2.3 Informacja na temat łącznej objętości wody powtórnie zużytej/poddanej recyklingowi w metrach sześciennych na rok (m^3/rok) oraz jako odsetek łącznie pobranej wody wykazywanej w ramach wskaźnika EN8.

3. Definicje

Powtórne zużycie/poddanie recyklingowi

Czynność polegająca na przetwarzaniu zużytej wody/ścieków wodnych w kolejnym cyklu przed zrztutem w celu ostatecznego oczyszczenia i/albo zrztutem do środowiska. Ogólnie rzecz biorąc są trzy rodzaje recyklingu/powtórnego użycia wody:

- recykling zużytej wody w tym samym procesie lub wyższe zużycie wody z recyklingu w cyklu procesu;
- ścieki wodne poddane recyklingowi/powtórnie wykorzystane w innym procesie w ramach tego samego obiektu oraz
- ścieki wodne powtórnie użyte w innym obiekcie organizacji raportującej.

4. Dokumentacja

Informacje można uzyskać z liczników wody, rachunków za wodę lub (jeśli nie ma liczników ani rachunków) z obliczeń na podstawie kontroli zużycia wody lub z danych uzyskanych od punktu detalicznego sprzedającego wodę.

5. Odniesienia

Brak.

EN11 Lokalizacja i powierzchnia posiadanych, dzierżawionych lub zarządzanych gruntów zlokalizowanych w obszarach chronionych lub obszarach o dużej wartości pod względem bioróżnorodności poza obszarami chronionymi bądź przylegających do takich obszarów

1. Znaczenie

Informując o potencjalnym wpływie na grunty położone na obszarach prawnie chronionych lub obszarach o dużej wartości pod względem bioróżnorodności, obejmujące takie obszary lub z nimi sąsiadujące, organizacja może określić i zrozumieć ryzyko związane z bioróżnorodnością. Monitorowanie działań, które mają miejsce zarówno na obszarach chronionych, jak i na obszarach charakteryzujących się wysoką bioróżnorodnością pozwala organizacji raportującej na ograniczenie ryzyka związanego z jej oddziaływaniem na środowisko. Pozwala również organizacji na zarządzanie wpływem na bioróżnorodność i unikanie nieprawidłowości w zarządzaniu. Nieumiejętność właściwego zarządzania tego rodzaju skutkami może prowadzić do pogorszenia reputacji, opóźnień w uzyskiwaniu pozwolenia na budowę i utraty „licencji na działanie”.

2. Zawartość

- 2.1 Określenie gruntów posiadanych, dzierżawionych lub zarządzanych, zlokalizowanych w obszarach chronionych lub obszarach o dużej wartości pod względem bioróżnorodności poza obszarami chronionymi bądź przylegających do takich obszarów. Uwzględnienie lokalizacji, w których – zgodnie z oficjalnym zawiadomieniem – prowadzona będzie działalność w przyszłości.
- 2.2 Prezentacja następujących informacji dla poszczególnych lokalizacji działalności opisanych powyżej:
  - położenie geograficzne;
  - grunty podpowierzchniowe i/albo podziemne posiadane, dzierżawione lub zarządzane przez organizację;
  - położenie w stosunku do obszaru chronionego (na obszarze chronionym, sąsiaduje z obszarem chronionym lub zawiera część obszaru

chronionego) oraz obszarów o wysokiej bioróżnorodności poza obszarem chronionym;

- rodzaj działalności (biurowa, produkcja/ wytwarzanie lub wydobywanie);
- powierzchnia lokalizacji w km²;
- wartość związana z bioróżnorodnością scharakteryzowana przez:
  - atrybut terenu chronionego i obszaru o dużej bioróżnorodności poza obszarem chronionym (ekosystemy lądowe, słodkowodne lub morskie) oraz
  - wpisanie na listę obszarów chronionych (np. Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody i Jej Zasobów IUCN w kategorii zarządzania obszarami chronionymi, Konwencja Ramsarska, prawodawstwo krajowe, Obszar Natura 2000 itp.).

3. Definicje

Obszar chroniony

Geograficznie określony obszar przeznaczony, regulowany lub zarządzany w celu ochrony zasobów naturalnych.

Obszary o wysokiej wartości pod względem bioróżnorodności

Obszary niepodlegające ochronie prawnej, ale uznawane za mające ważne cechy bioróżnorodności przez organizacje rządowe i pozarządowe. Obejmują one siedliska będące obszarami priorytetowymi pod względem ochrony zasobów naturalnych (wymienione często w krajowych strategiach bioróżnorodności i planach działania sporządzanych zgodnie z Konwencją Różnorodności Biologicznej). Ponadto kilka międzynarodowych organizacji ochrony ustaliło konkretne obszary o wysokiej wartości pod względem bioróżnorodności.

4. Dokumentacja

Źródła informacji dla wymaganych danych mogą obejmować umowy zakupu, umowy dzierżawy lub krajowe/regionalne księgi wieczyste.

Na szczeblu krajowym informacje na temat obszarów chronionych na arenie międzynarodowej i krajowej oraz obszarów o wysokiej bioróżnorodności mogą przechowywać organy administracji rządowej i samorządowej odpowiedzialne za ochronę środowiska. Ponadto Krajowe Strategie Bioróżnorodności i Plany Działania często zawierają rejestry obszarów chronionych

oraz obszarów o wysokiej bioróżnorodności, oraz informacje o nich.

5. Odniesienia

- Konwencja Ramsarska o obszarach wodno-błotnych z 1971 r.
- Lista Światowego Dziedzictwa UNESCO.
- Rezerwy Biosfery Organizacji Narodów Zjednoczonych.
- Krajowe strategie bioróżnorodności i plany działania sporządzone zgodnie z Konwencją Różnorodności Biologicznej.
- Punkty wyjątkowej, zagrożonej bioróżnorodności i obszary dzikiej przyrody według Conservation International.
- 200 światowych ekoregionów WWF.
- Ważne obszary ochrony ptaków Bird Life International.
- Ośrodki różnorodności roślin IUCN.

EN12 Opis istotnego wpływu działalności, produktów i usług na bioróżnorodność obszarów chronionych i obszarów o dużej wartości pod względem bioróżnorodności poza obszarami chronionymi

1. Znaczenie

Wskaźnik ten prezentuje informacje na temat istotnych bezpośrednich i pośrednich rodzajów oddziaływania organizacji raportującej na bioróżnorodność obszarów chronionych i obszarów o wysokiej bioróżnorodności poza obszarami chronionymi. Pozwala również zrozumieć (i opracować) strategię organizacji służącą ograniczeniu tych wpływów. Dzięki uwzględnieniu uporządkowanych, jakościowych informacji wskaźnik ten pozwala na porównanie organizacji o różnej wielkości, skali działania i charakterze oddziaływania na środowisko.

2. Zawartość

- 2.1** Ustalenie istotnego wpływu na bioróżnorodność związanego z działalnością, produktami i usługami organizacji raportującej, w tym wpływu bezpośredniego i pośredniego (np. w łańcuchu dostaw).
- 2.2** Informacje dotyczące charakteru istotnych bezpośrednich i pośrednich rodzajów oddziaływania na bioróżnorodność, w odniesieniu do następujących zagadnień:
- budowa lub użytkowanie zakładów produkcyjnych, kopalni i infrastruktury transportowej;
  - zanieczyszczenia (wprowadzanie substancji, które nie występują naturalnie w danym środowisku ze źródeł punktowych i niepunktowych);
  - wprowadzanie gatunków inwazyjnych, szkodników i patogenów;
  - zmniejszanie liczby gatunków;
  - przekształcanie siedlisk oraz
  - zmiany procesów ekologicznych przekraczające naturalny zakres zmian (np. zasolenie czy zmiany poziomu wód gruntowych).

- 2.3** Informacje dotyczące istotnych bezpośrednich i pośrednich, dodatnich i ujemnych wpływów dotyczących następujących kwestii:

- gatunki narażone na oddziaływanie organizacji;
- zakres obszarów narażonych na oddziaływanie organizacji (co może nie ograniczać się do obszarów oficjalnie chronionych i powinno uwzględniać rozważenie stref buforowych oraz obszarów oficjalnie określonych jako obszary o szczególnym znaczeniu lub o szczególnej wrażliwości);
- czas trwania wpływu oraz
- odwracalność lub nieodwracalność wpływu.

3. Definicje

Istotny wpływ

Wpływ, który może mieć ujemne, pośrednie lub bezpośrednie skutki dla integralności obszaru/regionu geograficznego, poprzez znaczącą zmianę cech ekologicznych całego obszaru, jego struktur i funkcji w długim okresie. Oznacza to, że niemożliwe będzie utrzymanie siedlisk, wielkości populacji i/albo szczególnego gatunku, który stanowi o znaczeniu tego środowiska.

W odniesieniu do gatunku, istotny wpływ może objawiać się zmniejszeniem i/lub zmianą rozkładu populacji, co przekłada się na przyrost naturalny (wywołany reprodukcją lub imigracją z obszarów niebędących pod przedmiotowym wpływem), którego zaburzenie uniemożliwia powrót populacji do poprzednich rozmiarów w ciągu kilku pokoleń. Istotny wpływ może również oddziaływać na przetrwanie gatunku lub na komercyjne wykorzystanie zasobów w takim stopniu, że w dłuższym okresie wpływa na dobrobyt korzystającego z nich gatunku.

4. Dokumentacja

Informacje dotyczące tego wskaźnika znajdują się w systemie zarządzania środowiskiem organizacji raportującej lub w jej innych dokumentach wewnętrznych. Informacje można również, jeśli są dostępne, uzyskać z ocen wpływu na środowisko i społeczeństwo oraz/albo oszacowań cyklu życia i od innych organizacji w łańcuchu dostaw.

5. Odniesienia

- Odniesienia wzajemne do GRI: Dokument dotyczący zasobów bioróżnorodności GRI.

EN13 Siedliska chronione lub zrewitalizowane

1. Znaczenie

Strategia ochrony bioróżnorodności obejmuje zespół elementów związanych z zapobieganiem, zarządzaniem i naprawą szkód wyrządzonych siedliskom naturalnym w wyniku działalności organizacji. Wskaźnik ten mierzy wdrażanie szczególnych strategii zapobiegania lub naprawy negatywnych skutków określonych działań. Zapewnienie integralności siedlisk naturalnych może poprawić reputację organizacji, stabilność otaczającego środowiska i zasobów naturalnych oraz akceptację przez lokalne społeczności.

2. Zawartość

- 2.1 Wskaźnik ten odnosi się do obszarów, na których dokonano rewitalizacji lub które są aktywnie chronione (zob. definicje). Obszary, na których nadal trwa działalność, można uwzględnić, jeśli spełniają definicję „zrewitalizowanych” lub „chronionych”.
- 2.2 Ocena statusu obszaru na podstawie jego stanu na koniec raportowanego okresu.
- 2.3 Informacje na temat rozmiarów i lokalizacji wszystkich chronionych siedlisk stanowiących obszary chronione/zrewitalizowane (w hektarach) oraz potwierdzenie (lub jego brak) zatwierdzenia działań rewitalizacyjnych przez niezależnych zewnętrznych ekspertów. Jeśli obszar jest większy niż jeden km², informacje podaje się w km².
- 2.4 Informacje dotyczące partnerstwa z osobami trzecimi mającymi chronić lub odtwarzać siedliska odrębne od obszarów, gdzie organizacja nadzorowała i wdrażała działania rewitalizacyjne lub ochronne.

3. Definicje

Obszary zrewitalizowane

Obszary, które były wykorzystywane w trakcie prowadzenia działalności operacyjnej lub pozostawały pod jej wpływem, w stosunku do których działania rewitalizacyjne albo przywróciły środowisko do jego pierwotnego stanu, albo do stabilnego stanu, w którym ekosystem funkcjonuje prawidłowo.

Obszar chroniony

Obszary, które są chronione przed wszelkimi wpływami wynikającymi z działalności operacyjnej, na których środowisko pozostaje w pierwotnym stanie, a ekosystem dobrze funkcjonuje.

4. Dokumentacja

Informacje na temat obszarów chronionych można znaleźć w dokumentacji systemu zarządzania środowiskowego organizacji, w planach zakładów, ocenach wpływu na środowisko i społeczności oraz w polityce organizacyjnej.

Informacje na temat przywrócenia gruntów do stanu pierwotnego (tzn. wymogi dotyczące przywrócenia stanu pierwotnego) znajdują się w umowach dotyczących dzierżawy, najmu lub zakupu gruntów albo w ocenach wpływu na środowisko lub społeczności, lub w rejestrach ryzyka.

5. Odniesienia

Brak.

EN14 Strategie, obecne działania i plany zarządzania wpływem na bioróżnorodność

1. Znaczenie

Wyniki realizacji polityki dotyczącej ochrony bioróżnorodności, jej celów i zobowiązań, zależą od wprowadzenia odpowiednich programów, wykorzystywanych do zarządzania wpływami działań na bioróżnorodność. Posiadanie programów oraz ich odpowiednia struktura są szczególnie ważne, gdy regulacje krajowe nie dają jasnych punktów odniesienia dla organizacji do planowania zarządzania bioróżnorodnością.

Wskaźnik ten pozwala zarówno interesariuszom wewnętrznym, jak i zewnętrznym na analizę stopnia wpływu na bioróżnorodność strategii, bieżących działań i przyszłych planów organizacji raportującej. Jakość podejścia organizacji do zarządzania wpływami na bioróżnorodność (w ramach EN11 i EN12) będzie decydowała o jej narażeniu na ryzyko, takie jak utrata reputacji, kary lub odrzucenie wniosków o pozwolenie na budowę lub prowadzenie działalności. Szczególnie istotne są działania mające na celu ochronę lub odtwarzanie siedlisk i gatunków.

2. Zawartość

- 2.1 Wskazanie, czy regulacje krajowe miały wpływ na poszczególne strategie, działania lub plany wykazywane w ramach tego wskaźnika.
- 2.2 Informacja o strategii organizacji służącej realizacji polityki zarządzania bioróżnorodnością, w tym:
  - uwzględnienie kwestii bioróżnorodności w narzędziach analitycznych, takich jak ocena oddziaływania na środowisko;
  - metodologia określania narażenia bioróżnorodności na ryzyko;
  - ustalenie szczególnych celów i założeń;
  - monitorowanie procesów oraz
  - sprawozdawczość publiczna.

- 2.3 Informacje dotyczące podjętych działań służących zarządzaniu ryzykiem w stosunku do bioróżnorodności, określonych w ramach wskaźników EN11 i EN12 albo planów podjęcia takich działań w przyszłości.

3. Definicje

Brak.

4. Dokumentacja

Informacje na temat programów lub celów można znaleźć w wytycznych dla kierownictwa, systemie zarządzania środowiskowego, ocenach oddziaływania na środowisko i społeczności, zasadach polityki odpowiedzialności społecznej organizacji oraz rejestrach ryzyka.

5. Odniesienia

Brak.

EN15 Liczba gatunków znajdujących się w Czerwonej Księdze Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody i Jej Zasobów (IUCN) oraz na krajowych listach gatunków zagrożonych, zidentyfikowanych na obszarze oddziaływania organizacji według stopnia zagrożenia wyginięciem

1. Znaczenie

Wskaźnik ten pomaga organizacji raportującej w określaniu miejsc, gdzie jej działalność może być niebezpieczna dla zagrożonych gatunków. Identyfikując te zagrożenia organizacja może podjąć właściwe działania na rzecz uniknięcia szkód oraz ochrony gatunków przed wymarciem. Czerwona Lista IUCN (Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody i Jej Zasobów) oraz krajowe listy gatunków chronionych mogą stanowić najważniejsze źródła informacji na temat wrażliwości siedlisk na obszarach, na które wpływa działalność organizacji, a także względnego znaczenia tych siedlisk z punktu widzenia zarządzania.

2. Zawartość

- 2.1** Określenie lokalizacji siedlisk, na które wpływa działalność organizacji raportującej, obejmujących gatunki znajdujące się na Czerwonej Liście IUCN oraz na krajowych listach gatunków chronionych.
- 2.2** Informacje dotyczące liczby gatunków w siedliskach, na które wpływa działalność organizacji raportującej, ze wskazaniem jednego z następujących szczebli ryzyka wymarcia:
  - skrajnie zagrożone;
  - zagrożone;
  - narażone na wyginięcie;
  - bliskie zagrożenia oraz
  - na razie niezagrażone.

3. Definicje

Gatunki z Czerwonej Listy IUCN

Przegląd stanu ochrony gatunków roślin i zwierząt na świecie, opracowany przez Międzynarodową Unię Ochrony Przyrody i Jej Zasobów (IUCN).

4. Dokumentacja

Informacje na temat obecności gatunku na Czerwonej Liście IUCN oraz na krajowych listach gatunków chronionych można uzyskać z krajowych/regionalnych agencji ochrony zasobów, od władz lokalnych oraz organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną środowiska. Dla organizacji działających na obszarach lub w sąsiedztwie obszarów o wysokiej bioróżnorodności, informacje na ten temat mogą zawierać studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego lub inne dokumenty dotyczące pozwoleń.

5. Odniesienia

- Czerwona lista gatunków zagrożonych IUCN (Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody i Jej Zasobów).

EN16 Łączne bezpośrednie i pośrednie emisje gazów cieplarnianych według wagi

1. Znaczenie

Emisje gazów cieplarnianych mogą być przyczyną zmian klimatycznych. Wielkość emisji reguluje konwencja ONZ w sprawie zmian klimatycznych (United Nations Framework Convention on Climate Change – UNFCCC) oraz Protokół z Kioto. Na jego podstawie powstały różne krajowe i międzynarodowe regulacje oraz systemy zachęt (np. obrót pozwoleniami na emisję) służące kontroli skali emisji, a także nagradzaniu za ograniczanie emisji gazów cieplarnianych.

Wskaźnik ten może być stosowany łącznie z EN17 dla wyjaśnienia celów regulacji lub systemów handlu emisjami na szczeblu krajowym lub międzynarodowym. Kombinacja emisji pośrednich i bezpośrednich również daje wgląd w potencjalne finansowe skutki opodatkowania lub systemów obrotu pozwoleniami na emisje.

2. Zawartość

2.1 Dostępne są różne metodologie obliczania emisji gazów cieplarnianych według źródła. Wskazanie wykorzystanego standardu oraz metodologii związanej z następującymi kategoriami:

- pomiar bezpośredni/ciągły (np. ciągłe analizatory internetowe itp.);
- obliczenia oparte na danych pomiarowych (np. dla analizy składu paliwa itp.);
- obliczenia oparte na standardowych wskaźnikach emisji oraz
- szacunki. Jeśli korzysta się z szacunków z uwagi na brak danych standardowych, wskazanie podstawowych danych uzyskanych w ten sposób.

Dalsze informacje dotyczące treści tego wskaźnika są dostępne w Protokole WRI /WBCSD GHG oraz w dokumencie IPCC, wymienionym w Odniesieniach.

2.2 Ustalenie emisji bezpośrednich gazów cieplarnianych ze wszystkich źródeł posiadanych lub kontrolowanych przez organizację raportującą, w tym:

- wytwarzanie energii elektrycznej, ciepła lub pary (zgodnie z informacjami wykazanymi w EN3);
- inne procesy spalania, takie jak spalanie gazów na tzw. świeczce;
- przetwarzanie fizyczne lub chemiczne;
- transport materiałów, produktów i odpadów;
- odpowietrzanie oraz
- emisje/wycieki gazów.

Emisje z procesów i źródeł spalania odpowiadają bezpośredniej energii ze źródeł odnawialnych i nieodnawialnych wykazywanej w ramach EN3. Uwaga: bezpośrednie emisje CO₂ ze spalania biomasy nie są ujmowane w ramach tego wskaźnika, lecz wykazywane oddzielnie zgodnie z Protokołem GHG dla przedsiębiorstw (wydanie zmienione).

2.3 Określenie pośrednich emisji gazów cieplarnianych wynikających z generowania zakupionej energii elektrycznej, ciepła lub pary (odpowiada to spożyciu energii wykazywanemu w ramach EN4).

Pozostałe emisje pośrednie (np. z podróży służbowych członków organizacji) nie są tu ujmowane, gdyż są wykazywane w ramach EN17.

2.4 Informacje na temat łącznych emisji gazów cieplarnianych, jako sumy pośrednich i bezpośrednich emisji (zgodnie z punktem 2.2 i 2.3) w ekwiwalentach ton CO₂.

3. Definicje

Emisje bezpośrednie

Emisje ze źródeł będących własnością organizacji raportującej lub przez nią kontrolowanych. Na przykład, emisje bezpośrednie związane ze spalaniem są spowodowane uzyskiwaniem energii ze spalania paliw na terenie, na którym działa organizacja.

Emisje pośrednie

Emisje wynikające z działalności organizacji raportującej generowane w źródłach będących własnością innych organizacji lub przez nie kontrolowanych. W kontekście tego wskaźnika, emisje pośrednie odnoszą się do gazów cieplarnianych emitowanych w procesie generowania energii elektrycznej, ciepła lub pary importowanej i zużywanej przez organizację raportującą.

Ekwiwalent dwutlenku węgla

Ekwiwalent CO₂ (dwutlenku węgla) jest miernikiem stosowanym do porównania emisji różnych gazów cieplarnianych na podstawie ich potencjalnego wpływu na globalne ocieplenie (GWP). Ekwiwalent CO₂ dla dowolnego gazu cieplarnianego otrzymuje się mnożąc tony gazu przez odnośny wskaźnik GWP.

4. Dokumentacja

Emisje wynikające z bezpośredniego i pośredniego wykorzystania energii można obliczyć z danych wykazanych w ramach wskaźników EN3 i EN4.

5. Odniesienia

- Inicjatywa dotycząca emisji gazów cieplarnianych (Greenhouse Gas Protocol (GHG) Initiative) – Standard rachunkowości i sprawozdawczości dla przedsiębiorstw (zaktualizowana wersja z 2004 r.) Światowego Instytutu Zasobów (WRI) oraz Światowej Rady Biznesu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (WBCSD).
- Protokół z Kioto, 1997 r.
- Międzyrządowy panel na temat zmian klimatycznych (Intergovernmental Panel on Climate Change – IPCC), Climate Change 2001, grupa robocza I: podstawy naukowe.

EN17 Inne istotne pośrednie emisje gazów cieplarnianych według wagi

1. Znaczenie

Emisje gazów cieplarnianych mogą być przyczyną zmian klimatycznych. Reguluje je konwencja ONZ w sprawie zmian klimatycznych (United Nations Framework Convention on Climate Change – UNFCCC) oraz Protokół z Kioto. W niektórych organizacjach pośrednie emisje gazów cieplarnianych są znacznie wyższe niż emisje bezpośrednie. Są one też w wystarczającym stopniu pod kontrolą organizacji, aby zmiany w jej praktykach mogły prowadzić do istotnych ograniczeń emisji. Pomiar i wykazywanie działań na rzecz ograniczenia emisji pośrednich może wskazywać na pionierskie osiągnięcia organizacji w walce ze zmianami klimatycznymi i prowadzić do poprawy reputacji organizacji.

2. Zawartość

- 2.1 Określenie emisji gazów cieplarnianych wynikających z pośredniego wykorzystania energii, z wyłączeniem emisji pośrednich z importowanej energii elektrycznej, gazu lub pary, jako że są one wykazywane w ramach EN16.
- 2.2 Ponadto zdefiniowanie działań organizacji raportującej, które powodują pośrednie emisje i oszacowanie tych wielkości (np. dojazdy pracownicze, podróże służbowe itp.). Decydując o istotności tych działań należy rozważyć, czy emisje z nich pochodzące:
  - są duże w porównaniu do innych działań generujących emisje bezpośrednie lub emisje pośrednie związane z energią (w ramach EN16);
  - mają decydujące znaczenie dla interesariuszy;
  - mogą zostać istotnie ograniczone dzięki działaniom podejmowanym przez raportującą organizację.
- 2.3 Informacje na temat łącznych pośrednich emisji gazów cieplarnianych określonych w ekwiwalentach ton CO₂.

3. Definicje

Emisje pośrednie

Emisje wynikające z działalności organizacji raportującej generowane w źródłach będących własnością innych

organizacji lub przez nie kontrolowanych. W kontekście tego wskaźnika, emisje pośrednie odnoszą się do gazów cieplarnianych emitowanych w procesie generowania energii elektrycznej, ciepła lub pary importowanej i zużywanej przez organizację raportującą (np. transport, opakowania).

Ekwiwalent dwutlenku węgla

Ekwiwalent CO₂ (dwutlenku węgla) jest miernikiem stosowanym do porównania emisji różnych gazów cieplarnianych na podstawie ich potencjału przyczyniania się do globalnego ocieplenia (GWP). Ekwiwalent CO₂ dla dowolnego gazu cieplarnianego otrzymuje się mnożąc tony gazu przez odnośny wskaźnik GWP.

4. Dokumentacja

Informacje można uzyskać od zewnętrznych dostawców produktów i usług. W odniesieniu do niektórych rodzajów emisji pośrednich, takich jak podróże służbowe, konieczne może być połączenie ewidencji własnej organizacji z danymi ze źródeł zewnętrznych.

5. Odniesienia

- Inicjatywa dotycząca emisji gazów cieplarnianych (Greenhouse Gas Protocol (GHG) Initiative) – Standard rachunkowości i sprawozdawczości dla przedsiębiorstw (zaktualizowana wersja z 2004 r.) Światowego Instytutu Zasobów (WRI) oraz Światowej Rady Biznesu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (WBCSD).
- Międzyrządowy panel na temat zmian klimatycznych (Intergovernmental Panel on Climate Change – IPCC), Climate Change 2001, grupa robocza I: podstawy naukowe.
- Protokół z Kioto, 1997 r.

EN18 Inicjatywy podjęte w celu redukcji emisji gazów cieplarnianych i uzyskane efekty

1. Znaczenie

Emisje gazów cieplarnianych mogą być przyczyną zmian klimatycznych. Reguluje je konwencja ONZ w sprawie zmian klimatycznych (United Nations Framework Convention on Climate Change – UNFCC) oraz Protokół z Kioto. Na jego podstawie powstały różne krajowe i międzynarodowe regulacje i systemy zachęt (np. obrót pozwoleniami na emisję) służące kontroli wielkości i nagradzaniu za ograniczanie emisji gazów cieplarnianych. Kompleksowe monitorowanie pozwala na skuteczne ograniczanie emisji (np. dzięki starannemu doborowi energooszczędnych materiałów, usług czy obiektów produkcyjnych).

Wskaźnik ten może być stosowany łącznie z EN16 i EN17 w celu określenia i monitorowania docelowych redukcji emisji w odniesieniu do regulacji lub systemów obrotu na szczeblu krajowym lub międzynarodowym.

Monitorowanie i ograniczanie emisji gazów cieplarnianych może poprawić ogólne wyniki na poszczególnych etapach cyklu życia **(działań)**, produktów i usług oraz służyć jako element kompleksowego programu projektowania na rzecz środowiska.

2. Zawartość

- 2.1** Informacja o ograniczeniach emisji ze wszystkich źródeł będących w posiadaniu lub pod kontrolą organizacji raportującej, wykazanych w ramach EN16, oraz wynikających z pośredniego wykorzystania energii i działalności organizacji raportującej, wykazanych w ramach EN17. Wyróżnia się ograniczenia emisji obowiązkowe i dobrowolne.
- 2.2** Informacja na temat inicjatyw służących ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych, z uwzględnieniem obszarów, na których inicjatywy wdrożono.
- 2.3** Wyniki dotyczące redukcji emisji gazów cieplarnianych uzyskane w raportowanym okresie w bezpośrednim wyniku wdrożonych inicjatyw, podane w ekwiwalentach ton CO₂.

3. Definicje

Brak.

4. Dokumentacja

Informacje dostępne są z danych wykazywanych w ramach wskaźników EN16 i EN17, z pomiarów emisji, obliczeń danych rachunkowych i wzorcowych albo z szacunków. Informacje dotyczące inicjatywy można znaleźć w ewidencji prowadzonej przez dział odpowiedzialny za zarządzanie ochroną środowiska.

5. Odniesienia

- Inicjatywa dotycząca emisji gazów cieplarnianych (Greenhouse Gas Protocol (GHG) Initiative) – Standard rachunkowości i sprawozdawczości dla przedsiębiorstw (zaktualizowana wersja z 2004 r.) Światowego Instytutu Zasobów (WRI) oraz Światowej Rady Biznesu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (WBCSD).
- Protokół z Kioto, 1997 r.
- Międzyrządowy panel na temat zmian klimatycznych (Intergovernmental Panel on Climate Change – IPCC), Climate Change 2001, grupa robocza I: podstawy naukowe.

EN19 Emisje substancji zubożających warstwę ozonową według wagi

1. Znaczenie

Warstwa ozonowa (O₃) nie przepuszcza większości biologicznie szkodliwych ultrafioletowych promieni słonecznych (UV-B). Protokół Montrealski będący dokumentem międzynarodowym reguluje stopniowe ograniczanie użycia substancji zubożających warstwę ozonową. Pomiar emisji tych substancji pozwala ocenić, na ile organizacja raportująca radzi sobie z bieżącymi i zapowiadanymi przepisami oraz ryzykami mogącymi wystąpić w tej dziedzinie. Jest to szczególnie istotne w organizacjach, których procesy, produkty i usługi wykorzystywały wymienione substancje i które muszą się przestawić na nowe technologie w celu wypełnienia swoich zobowiązań związanych ze stopniową rezygnacją z ich stosowania. Wyniki organizacji raportującej w zakresie stopniowego odchodzenia od substancji zubożających warstwę ozonową pomagają określić stopień zaawansowania pod względem technologicznym oraz jej pozycję konkurencyjną na rynku obejmującym produkty i usługi objęte regulacjami dotyczącymi substancji zubożających warstwę ozonową.

2. Zawartość

- 2.1 Wskaźnik nie obejmuje substancji zubożających warstwę ozonową zawartych w produktach lub emitowanych przez produkty w czasie ich użytkowania i utylizacji.
- 2.2 Wskaźnik obejmuje emisje substancji ujętych w Aneksie A, B, C i E Protokołu Montrealskiego w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową.
- 2.3 Określenie emisji substancji zubożających warstwę ozonową przy użyciu następujących wzorów:

Emisje = produkcja + import – eksport substancji

Produkcja = substancje wyprodukowane –
substancje zniszczone w procesie technologicznym
– substancje wykorzystywane wyłącznie jako wsad
w wytwarzaniu innych chemikaliów.

Uwaga: Substancje zubożające warstwę ozonową poddawane recyklingowi i powtórnie używane nie są uznawane za produkcję.

- 2.4 Informacje na temat emisji szczególnych substancji zmniejszających warstwę ozonową w tonach i tonach ekwiwalentu CFC-11.

3. Definicje

Substancje zubożające warstwę ozonową

Wszelkie substancje, które mają wyższy niż zero potencjał zmniejszania warstwy ozonowej, które mogą powodować kurczenie się warstwy ozonu w stratosferze. Większość substancji zubożających warstwę ozonową jest kontrolowana na mocy Protokołu Montrealskiego i zmian do tego protokołu; obejmują one CFC, HCFC, halony i bromek metylowy.

Ekwiwalenty CFC-11

CFC-11 jest miernikiem wykorzystywanym do porównywania różnych substancji na podstawie ich względnego potencjału zmniejszania warstwy ozonowej. Poziom odniesienia 1 odpowiada potencjałowi CFC-11 i CFC-12 w zakresie zmniejszania warstwy ozonowej.

4. Dokumentacja

Informacje można uzyskać z pomiarów wewnętrznych i rachunkowości.

5. Odniesienia

- Protokół Montrealski w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową.
- Program Środowiskowy ONZ (UNEP) Podręcznik dotyczący halonów.

EN20 Emisja związków NO_x, SO_x i innych istotnych związków emitowanych do powietrza według rodzaju związku i wagi

1. Znaczenie

Wskaźnik ten mierzy skalę emisji do powietrza i pokazuje względne rozmiary i znaczenie tych emisji w porównaniu z innymi organizacjami.

Zanieczyszczenia powietrza mają ujemny wpływ na siedliska oraz na zdrowie ludzi i zwierząt. Pogorszenie jakości powietrza, jego zakwaszenie, niszczenie obszarów leśnych oraz obawy o zdrowie ludzi doprowadziły do powstania regulacji, na skalę lokalną i międzynarodową, służących kontroli emisji do powietrza. Ograniczenia ilości rodzajów tych zanieczyszczeń, które podlegają regulacjom doprowadziły do poprawy warunków zdrowotnych pracowników i sąsiadujących społeczności. Ograniczenia lub wyniki przewyższające normy mogą przyczynić się do poprawy relacji ze społecznościami lokalnymi i pracownikami, a także dać możliwość utrzymania lub poszerzenia skali działalności. W regionach, w których występują limity emisji, wielkość emisji ma również bezpośrednie skutki finansowe dla organizacji.

2. Zawartość

- 2.1 Określenie istotnych emisji do powietrza i obliczenie ich wagi.
- 2.2 Ponieważ dostarczenie danych dotyczących emisji do powietrza, takich jak emisje NO_x, wymaga skomplikowanych obliczeń, wskazuje się metodologię obliczeń, wybierając jedno z następujących podejść:
  - pomiar bezpośredni (np. ciągle analizatory internetowe itp.);
  - obliczenia oparte na danych pomiarowych;
  - obliczenia oparte na danych standardowych wskaźnikach emisji lub
  - szacunki (jeśli korzysta się z szacunków z uwagi na brak danych standardowych, wskazuje się, które podstawowe dane uzyskano w ten sposób).
- 2.3 Informacje na temat wagi istotnych emisji do powietrza (w kilogramach lub wielokrotnościach

kilogramów, np. w tonach), dla każdej z następujących kategorii:

- NO_x;
- SO_x;
- trwałe zanieczyszczenia organiczne;
- lotne związki organiczne;
- niebezpieczne zanieczyszczenia powietrza;
- emisje z kominów i emisje uchodzące;
- pył zawieszony;
- inne standardowe kategorie emisji do powietrza określone w regulacjach.

3. Definicje

Istotne emisje do powietrza

Emisje do powietrza, regulowane konwencjami międzynarodowymi i/albo prawem i regulacjami krajowymi, łącznie z emisjami będącymi przedmiotem odrębnych pozwoleń środowiskowych organizacji raportującej.

4. Dokumentacja

Informacje dostępne są z pomiarów emisji, obliczone na podstawie ksiąg rachunkowych i wzorcowych albo na podstawie oszacowań.

5. Odniesienia

- Protokół Genewski do Konwencji w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości z 1979 r.
- Protokół Helsiński do Konwencji w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości w sprawie redukcji emisji siarki o 30% z 1985 r.
- Konwencja Rotterdamska w sprawie procedury zgody po uprzednim poinformowaniu z 1998 r.
- Konwencja Sztokholmska w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych (Aneks A, B i C), 2001 r.
- Protokół z Sofii do Konwencji w sprawie

transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości w sprawie ograniczenia emisji tlenków azotu i ich transgranicznego przemieszczania z 1988 r.

- Protokół z Göteborga do Konwencji w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości z 1979 r. w celu przeciwdziałaniu zakwaszeniu, eutrofizacji i emisji ozonu przyziemnego.

EN21 Całkowita objętość ścieków według jakości i docelowego miejsca przeznaczenia

1. Znaczenie

Ilość i jakość zrzucanych ścieków przez organizację raportującą przekłada się bezpośrednio na skutki ekologiczne i koszty operacyjne. Dzięki stopniowej poprawie jakości zrzucanych ścieków i/albo ograniczeniu ich objętości organizacja raportująca ma możliwość ograniczenia wpływu, jaki wywierają na otaczające środowisko. Niekontrolowany zrzut ścieków o dużej zawartości chemikaliów lub składników biogennych (przede wszystkim azotu, fosforu lub potasu) może mieć istotny wpływ na wody, odbiorniki ścieków. To z kolei może mieć wpływ na jakość wody dostarczanej do organizacji oraz jej relacje ze społecznościami i innymi użytkownikami wody.

Przekazywanie ścieków lub wody przemysłowej do stacji uzdatniania wody nie tylko zmniejsza poziom zanieczyszczeń, ale może również prowadzić do zmniejszenia kosztów finansowych organizacji oraz ryzyka związanego z nieprzestrzeganiem przepisów środowiskowych. Zwiększa to tzw. „licencję na działanie”, czyli przyzwolenie społeczne na działalność organizacji raportującej.

2. Zawartość

- 2.1** Określenie planowanych i nieplanowanych zrzutów ścieków (z wyłączeniem zebranej deszczówki i domowych ścieków) według miejsca przeznaczenia ze wskazaniem sposobu ich oczyszczenia. Jeśli organizacja raportująca nie ma miernika do pomiaru zrzutu ścieków, trzeba tę wielkość oszacować dzięki odjęciu szacowanej objętości wody zużywanej na terenie organizacji od objętości wody pobranej, wykazanej w ramach EN8.
- 2.2** Informacje na temat łącznej objętości planowanych i nieplanowanych zrzutów ścieków w metrach sześciennych na rok (m^3/rok) według:
- miejsca przeznaczenia;
  - metody uzdatniania oraz
  - informacji, czy woda została powtórnie wykorzystana przez inną organizację.

- 2.3** Organizacje raportujące, które zrzucają ścieki lub wody przemysłowe powinny wykazywać informacje na temat jakości wody pod względem łącznej objętości ścieków, z wykorzystaniem standardowych parametrów ścieków, takich jak biologiczne zapotrzebowanie na tlen (BZT5), całkowita ilość zawiesiny itp. Wybór konkretnych parametrów jakościowych zależy od produktów/usług/działalności organizacji. Wybór parametrów powinien być spójny z parametrami wykorzystywanymi w sektorze, w którym działa organizacja.

Pojęcie czystej wody odnosi się do wody, która spełnia krajowe regulacje dotyczące jakości świeżej wody w chwili opuszczania granic organizacji raportującej. Może to być albo świeża woda, na której jakości wykorzystanie przez organizację nie miało wpływu, albo zużyta woda uzdatniona, aby spełniać standardy świeżej wody przed zrzutem.

3. Definicje

Łączny zrzut ścieków

Suma ścieków odprowadzonych w raportowanym okresie do wód powierzchniowych, podskórnych, kanałów ściekowych prowadzących do rzek, oceanów, jezior, terenów podmokłych, stacji uzdatniania wody czy wód gruntowych albo przez:

- określony punkt zrzutu (punktowe źródło zrzutu);
- grunt, w sposób rozproszony lub nieokreślony (niepunktowane źródło zrzutu) lub
- wodę ściekową usuniętą za pomocą środków transportu (np. ciężarówką) przez organizację raportującą. Zrzut zebranej deszczówki i ścieków domowych nie jest uznawany za zrzut ścieków.

4. Dokumentacja

Źródła informacji na temat objętości zrzucanych ścieków obejmują mierniki przepływu (w punktach źródła zrzutu lub gdy zrzut następuje przez rurę) oraz zezwolenia organów nadzoru.

5. Odniesienia

- Konwencja MARPOL (Międzynarodowa konwencja w sprawie zapobiegania zanieczyszczeniom morza przez statki), 1973 r.
- Konwencja Sztokholmska w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych, 2001 r.

EN22 Całkowita waga odpadów według rodzaju odpadu oraz metody postępowania z odpadem

1. Znaczenie

Dane liczbowe dotyczące produkcji odpadów z kilku lat mogą wskazywać na skalę postępów organizacji w zakresie ograniczenia ilości produkowanych odpadów. Może również wskazywać na poprawę wydajności procesów i produktywności. Z finansowego punktu widzenia ograniczenie ilości odpadów przyczynia się bezpośrednio do obniżenia kosztów materiałów, przetwarzania i utylizacji.

Informacje na temat miejsca wywozu odpadów przedstawiają zakres, w jakim organizacja radzi sobie z równoważeniem metod postępowania z odpadami z wywieranym wpływem na środowisko. Na przykład wywóz na wysypiska i recykling mają bardzo różne skutki dla środowiska i efekty rezidualne. Większość strategii minimalizacji odpadów rekomenduje odzysk, ponowne użycie lub recykling w stosunku do innych opcji utylizacji odpadów, gdy tylko jest to możliwe.

2. Zawartość

2.1 Określenie ilości odpadów wytworzonych w skutek działalności organizacji, według:

- odpadów niebezpiecznych (zgodnie z definicją przedstawioną przez prawodawstwo krajowe obowiązujące w punkcie wytwarzania) oraz
- odpadów bezpiecznych (wszelkie inne formy odpadów stałych i ciekłych, z wyłączeniem zużytej wody).

2.2 Jeśli dane dotyczące wagi są niedostępne, szacuje się tę wielkość korzystając z dostępnych informacji dotyczących gęstości odpadów i zebranej ich objętości lub podobnych informacji.

2.3 Informacje na temat łącznej ilości odpadów w tonach według rodzajów zidentyfikowanych w punkcie 2.1, dla każdej z następujących metod utylizacji:

- kompostowanie;
- powtórne wykorzystanie;
- recykling;

- odzyskiwanie;
- spalanie (albo wykorzystanie jako paliwo);
- składowanie na składowiskach odpadów;
- wprowadzanie do głębokich studni;
- przechowywanie na terenie zakładu oraz
- inne (jakie).

2.4 Informacje na temat sposobu ustalenia metody utylizacji:

- wywóz bezpośredni przez organizację raportującą lub w inny sposób potwierdzony bezpośrednio;
- informacje dostarczone przez wykonawcę usług utylizacji odpadów lub
- standardowa informacja dostarczana przez wykonawcę usług utylizacji odpadów.

3. Definicje

Metoda utylizacji

Metoda utylizacji odpadów, w tym kompostowanie, ponowne wykorzystanie, recykling, odzysk, spalanie, składowanie na składowiskach odpadów, składowanie podziemne i przechowywanie na terenie przedsiębiorstwa.

4. Dokumentacja

Potencjalne źródła informacji obejmują zewnętrzne kontrole odpadów przez firmy świadczące usługi utylizacji odpadów lub bilanse odpadów od tych usługodawców oraz wewnętrzne systemy fakturowania i księgowość, a także dział zaopatrzenia lub zarządzania zapasami.

5. Odniesienia

- Poprawka do Konwencji Bazylejskiej, dotycząca zakazu eksportu odpadów do krajów innych niż określone w Załączniku do Konwencji, 1989 r.
- Konwencja Londyńska w sprawie wywozu śmieci, 1972 r.
- Konwencja MARPOL (Międzynarodowa konwencja w sprawie zapobiegania zanieczyszczeniom morza przez statki), 1973 r.

EN23 Łączna liczba i objętość istotnych wycieków

1. Znaczenie

Wycieki chemikaliów, olejów i paliw mogą mieć istotny ujemny wpływ na otaczające środowisko, w tym na grunty, wodę, powietrze, bioróżnorodność i zdrowie ludzkie. Systematyczne zapobieganie wyciekom substancji niebezpiecznych wiąże się bezpośrednio z przestrzeganiem przepisów, ryzykiem finansowym z tytułu utraty surowców, kosztami rekultywacji, ryzykiem interwencji organów nadzoru oraz szkodami dla reputacji. Wskaźnik ten służy również jako pośredni sposób oceny zdolności organizacji do monitorowania swoich działań.

2. Zawartość

- 2.1 Identyfikacja wszystkich istotnych wycieków i ich rozmiarów.
- 2.2 Informacje na temat liczby i łącznej objętości zewidencjonowanych istotnych wycieków.
- 2.3 W odniesieniu do wycieków wykazanych w sprawozdaniu finansowym organizacji podaje się dodatkowe informacje na temat skutków każdego wycieku:
  - lokalizacja wycieku;
  - objętość wycieku oraz
  - rodzaj wycieku, w podziale na:
    - wycieki ropy (na powierzchnię ziemi lub wody);
    - wycieki paliw (na powierzchnię ziemi lub wody);
    - wycieki odpadów (na powierzchnię ziemi lub wody);
    - wycieki chemikaliów (na powierzchnię ziemi lub wody);
    - pozostałe.
- 2.4 Określenie skutków istotnych wycieków.

3. Definicje

Wyciek

Przypadkowe uwolnienie substancji niebezpiecznych, które może mieć wpływ na ludzkie zdrowie, grunty, roślinność, zbiorniki wodne i wody gruntowe.

Istotny wyciek

Wszystkie wycieki ujęte w sprawozdaniu finansowym organizacji raportującej (np. z uwagi na wynikające zobowiązania) lub odnotowane jako wyciek przez organizację raportującą.

4. Dokumentacja

Potencjalne źródła informacji dotyczących wycieku paliw, ropy i chemikaliów obejmują ewidencję wewnętrzną w ramach aktualnego systemu zarządzania środowiskowego oraz oficjalne oświadczenia składane do/przez odnośny organ nadzoru w zakresie ochrony środowiska.

5. Odniesienia

Brak.

EN24 Waga transportowanych, importowanych, eksportowanych lub przetworzonych odpadów uznanych za niebezpieczne (w rozumieniu Aneksu I, II, III i VIII Konwencji Bazylejskiej) oraz procent odpadów przemieszczanych transgranicznie

1. Znaczenie

Zarządzanie odpadami niebezpiecznymi stanowi kluczowy obszar obaw wielu interesariuszy. Niewłaściwy transport odpadów niebezpiecznych, szczególnie do krajów, w których nie ma odpowiedniej infrastruktury do obsługi takich odpadów ani przepisów krajowych regulujących tę kwestię, może być szkodliwy zarówno dla zdrowia ludzkiego, jak i środowiska. Ponadto niewłaściwe zarządzanie odpadami niebezpiecznymi rodzi zobowiązania finansowe związane z nieprzestrzeganiem regulacji krajowych i międzynarodowych, a także może szkodzić reputacji.

2. Zawartość

- 2.1** Ustalenie odpadów niebezpiecznych transportowanych przez organizację raportującą lub w jej imieniu w okresie raportowania według miejsca przeznaczenia.
- 2.2** Określenie łącznej wagi transportowanych odpadów niebezpiecznych zgodnie z następującym wzorem:

Łączna waga transportowanych odpadów niebezpiecznych, według miejsca przeznaczenia

=

Waga transportowanych do organizacji raportującej odpadów niebezpiecznych, według miejsca przeznaczenia, ze źródeł zewnętrznych/ od dostawców niebędących własnością organizacji raportującej

+

Waga transportowanych odpadów niebezpiecznych z organizacji raportującej, według miejsca przeznaczenia, do źródeł zewnętrznych/ dostawców niebędących własnością organizacji raportującej

+

Waga transportowanych odpadów niebezpiecznych w kraju i/lub za granicą, według miejsca przeznaczenia, pomiędzy lokalizacjami posiadanymi, dzierżawionymi lub zarządzanymi przez organizację raportującą.

- 2.3** Ustalenie łącznej wagi odpadów niebezpiecznych transportowanych transgranicznie i wwożonych na teren organizacji raportującej, według miejsca przeznaczenia. Odpady transportowane pomiędzy różnymi zakładami organizacji nie są zaliczane do importowanych.
- 2.4** Określenie proporcji łącznej wielkości odpadów niebezpiecznych transportowanych za granicę, według miejsca przeznaczenia, z organizacji raportującej. Ujmuje się wszystkie odpady opuszczające granice organizacji raportującej w celu przekroczenia granic, z wyłączeniem transportu pomiędzy różnymi zakładami organizacji raportującej.
- 2.5** Określenie proporcji łącznej wielkości transportowanych i eksportowanych odpadów, które organizacja utylizuje, według miejsca przeznaczenia.
- 2.6** Określenie proporcji łącznej wielkości odpadów według miejsca przeznaczenia, zastosowanych zewnętrznych źródeł oczyszczania lub zewnętrznych podwykonawców, ilości odpadów transportowanych, eksportowanych lub importowanych przez organizację.
- 2.7** Zamiana objętości na szacunkową wagę, z krótkim wyjaśnieniem wykorzystanej metodologii.
- 2.8** Następujące informacje w kilogramach lub tonach:
- łączna waga transportowanych odpadów niebezpiecznych;
  - łączna waga importowanych odpadów niebezpiecznych;
  - łączna waga eksportowanych odpadów niebezpiecznych oraz
  - łączna waga przetworzonych/oczyszczonych odpadów niebezpiecznych.

3. Definicje

Brak.

4. Dokumentacja

Potencjalne źródła informacji obejmują dane z faktur firm świadczących usługi transportowe lub utylizacji odpadów, a także z działu zaopatrzenia lub zarządzania zapasami. Niektóre kraje wymagają, aby do transportu odpadów niebezpiecznych dołączać dokumentację, która dostarcza wszelkich istotnych danych dla tego wskaźnika.

5. Odniesienia

- Poprawka do Konwencji Bazylejskiej, dotycząca zakazu eksportu odpadów do krajów innych niż określone w Załączniku do Konwencji, 1989 r.

EN25 Rodzaj, rozmiar, status ochronny oraz znaczenie dla bioróżnorodności akwenów wodnych i odnośnych siedlisk, na które istotny wpływ ma zrzucana przez organizację raportującą woda i wycieki

1. Znaczenie

Niniejszy wskaźnik stanowi jakościowy odpowiednik ilościowych wskaźników zrzutu ścieków, który pomaga opisać skutki tych zrzutów. Zrzuty i wycieki wpływające na środowisko wodne mogą mieć istotny wpływ na dostępność zasobów wody. Identyfikacja akwenów, na które oddziałują występujące wycieki, daje możliwość określenia działań w obszarach budzących szczególne obawy albo w obszarach, gdzie organizacja raportująca może napotkać szczególne ryzyko z uwagi na obawy społeczności, ograniczone zasoby wody itp.

2. Zawartość

2.1 Identyfikacja akwenów, na które istotny wpływ mają ścieki zrzucane przez raportującą organizację, zgodnie z następującymi kryteriami:

- zrzuty stanowiące średnio 5% lub więcej średniorocznej objętości danego akwenu;
- zrzuty, o których wiadomo na podstawie opinii właściwych ekspertów (np. władz miejskich), że mają istotny wpływ na akwenty i otaczające je siedliska lub jest wysoce prawdopodobne, że będą miały taki wpływ;
- zrzuty do akwenów uznawanych przez ekspertów za szczególnie wrażliwe z uwagi na ich względne rozmiary, funkcje lub status rzadkiego lub zagrożonego systemu (albo wsparcie określonego zagrożonego gatunku rośliny lub zwierzęcia) albo
- wszelkie zrzuty na obszary podmokłe znajdujące się na Liście Ramsarskiej lub inne obszary uznane w kraju lub na arenie międzynarodowej za obszar będący pod ochroną, bez względu na wielkość zrzutu.

2.2 Informacje na temat akwenów, na które zrzuty ścieków, zgodnie z powyższymi kryteriami, mają istotny wpływ, wraz z informacjami na temat:

- wielkości akwenu w metrach sześciennych (m³);
- czy źródło zostało zaliczone do obszaru ochronionego (w kraju lub na skalę międzynarodową) oraz
- wartości pod względem bioróżnorodności (np. liczba chronionych gatunków).

3. Definicje

Brak.

4. Dokumentacja

Informacje dotyczące stanu źródła wody lub obszaru chronionego można uzyskać w lokalnych lub krajowych ministerstwach lub departamentach stanu związanych z kwestiami wodnymi albo z badań inicjowanych przez organizację lub inne instytucje, takie jak analizy wpływu na środowisko.

5. Odniesienia

- Czerwona lista gatunków zagrożonych IUCN.
- Konwencja Ramsarska o obszarach wodno-błotnych.

EN26 Inicjatywy służące zmniejszeniu wpływu **(działań)**, produktów i usług na środowisko i zakres ograniczenia tego wpływu

1. Znaczenie

W niektórych branżach wpływ **(działań)**, produktów i usług na etapie użytkowania (np. zużycie wody przez pralkę) oraz na koniec okresu ich użytkowania może być równy lub wyższy niż na etapie produkcji. Znaczenie takiego wpływu zależy zarówno od zachowania klientów, jak i ogólnego sposobu zaprojektowania **(działania)**/produktu/usługi. Od organizacji oczekuje się aktywniejszego podejścia do oceny i poprawy wpływu jej **(działań)**, produktów i usług na środowisko.

Miernik ten ocenia działalność organizacji raportującej podjętą w celu ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko i zwiększenia pozytywnego wpływu wynikającego ze sposobu zaprojektowania i dostawy produktów i usług organizacji. Tzw. „projektowanie dla środowiska” może pomóc w określeniu nowych możliwości **(organizacyjnych)**/gospodarczych, zróżnicować **(działania)**, produkty i usługi oraz stymulować innowacje technologiczne. Uwzględnienie kwestii ochrony środowiska na etapie projektowania produktu lub usługi może również zmniejszyć ryzyko niezgodności z przyszłym prawodawstwem w zakresie ochrony środowiska, a także poprawić reputację.

2. Zawartość

2.1 W tym wskaźniku nie uwzględnia się następujących wpływów, gdyż są one ujęte w innych wskaźnikach środowiskowych:

- odzyskiwanie produktów (EN27) oraz
- wpływ na bioróżnorodność (EN12).

2.2 Informacje na temat inicjatyw podejmowanych w raportowanym okresie, służących ograniczeniu oddziaływania najważniejszych grup produktów/usług na środowisko, w odniesieniu do:

- zużycia materiałów (np. wykorzystania nieodnawialnych, energochłonnych, toksycznych materiałów);
- zużycia wody (np. objętość wykorzystana do produkcji i/albo użycia);

- emisji (np. emisje gazów cieplarnianych, toksyczne, zmniejszające warstwę ozonową);
- wycieków (np. objętość wody wykorzystanej w czasie produkcji i/albo użycia);
- hałasu oraz
- odpadów (np. nie nadające się do odzysku, toksyczne materiały i składniki);

2.3 Dane liczbowe dotyczące zakresu, w jakim można ograniczyć wpływ **(działań)**, produktów i usług na środowisko w raportowanym okresie. Jeśli stosuje się dane dotyczące zużycia (np. wykorzystania wody w pralkach), jasno określa się założenia leżące u podstaw wzorców konsumpcji lub czynników normalizacyjnych (np. zużycie wody o 10% mniejsze na każde 5 kg prania).

3. Definicje

Brak.

4. Dokumentacja

Informację można uzyskać z ocen cyklu życia produktów (LCA) lub dokumentów związanych z projektowaniem, opracowaniem i testowaniem produktów.

5. Odniesienia

Brak.

EN27 Procent odzyskanych materiałów ze sprzedawanych produktów i ich opakowań, według kategorii materiału

1. Znaczenie

Utylizacja produktów i materiałów opakowaniowych na koniec etapu użytkowania stanowi coraz większe wyzwanie z perspektywy ochrony środowiska. Wprowadzenie skutecznych systemów recyklingu i powtórnego użycia może się znacząco przyczynić do zwiększonej efektywności wykorzystania zasobów i materiałów. Zmniejsza również problemy i koszty związane z utylizacją.

Wskaźnik ten pozwala ocenić, w jakim zakresie produkty, komponenty lub materiały organizacji raportującej są zbierane i skutecznie przetwarzane na materiały możliwe do wykorzystania w nowych procesach produkcyjnych. Pozwala również ocenić, w jakim stopniu produkty i opakowania zaprojektowane przez organizację nadają się do recyklingu lub powtórnego wykorzystania. Ten miernik może być dobrym sposobem odróżnienia się od konkurencji w branżach, które muszą spełniać formalne wymogi dotyczące recyklingu produktów i materiałów opakowaniowych.

2. Zawartość

2.1 Określenie ilości produktów i odzyskanych materiałów opakowaniowych (np. poddanych recyklingowi lub powtórnie użytych) na koniec okresu użytkowania w raportowanym okresie. Nie liczy się produktów odrzuconych lub zaniechanych. Recykling lub powtórne wykorzystanie opakowań również wykazuje się oddzielnie.

2.2 Informacje na temat odsetka odzyskanych produktów i materiałów opakowaniowych dla każdej kategorii produktów (tzn. grupy powiązanych produktów o wspólnym, sterowalnym zestawie cech, które zaspokajają konkretne potrzeby wybranych rynków) z wykorzystaniem następującego wzoru:

$$\% \text{ odzyskanych produktów} = \frac{\text{produkty i materiały opakowaniowe odzyskane w raportowanym okresie}}{\text{produkty sprzedane w raportowanym okresie}} \times 100$$

2.3 Informacja o tym, jak zgromadzono dane do tego wskaźnika (np. dane zebrane przez wewnętrzny system zbiórki produktów lub dane

z zewnętrznych systemów zbiórki produktów w imieniu organizacji), z uwzględnieniem potencjalnych różnic w źródłach danych.

3. Definicje

Odzysk

Oznacza produkty i materiały opakowaniowe zebrane, powtórnie użyte lub poddane recyklingowi na koniec ich okresu użytkowania. Zbiórkę i uzdatnianie może prowadzić producent produktu lub wynajęty wykonawca. Termin ten dotyczy produktów i ich opakowań, które są:

- zbierane przez organizację raportującą lub w jej imieniu;
- segregowane na poszczególne surowce (np. stal, szkło, papier, niektóre rodzaje plastiku itp.) lub komponenty oraz
- wykorzystywane przez organizację raportującą lub innych użytkowników.

4. Dokumentacja

Brak.

5. Odniesienia

Brak.

EN28 Wartość pieniężna kar i całkowita liczba sankcji pozafinansowych za nieprzestrzeganie prawa i regulacji dotyczących ochrony środowiska

1. Istotność

Zakres nieprzestrzegania prawa w ramach organizacji pokazuje, w jakim stopniu kierownictwo jest w stanie zapewnić zgodność prowadzonej działalności z określonymi parametrami wyników. Z ekonomicznego punktu widzenia, zapewnienie zgodności z regulacjami pomaga ograniczyć ryzyko finansowe, które występuje bezpośrednio w formie kar pieniężnych bądź pośrednio, poprzez wpływ na reputację organizacji. W pewnych okolicznościach niezgodność z regulacjami może prowadzić do zobowiązań związanych z oczyszczaniem i innych kosztownych zobowiązań środowiskowych. Od skali przestrzegania prawa przez daną organizację w przeszłości może zależeć możliwość dalszego rozwijania działalności lub uzyskania niezbędnych pozwoleń.

2. Zawartość

- 2.1** Informacja na temat sankcji administracyjnych i sądowych nałożonych na organizację z tytułu nieprzestrzegania przepisów z zakresu ochrony środowiska, w tym:
- międzynarodowych deklaracji /konwencji/ traktatów oraz przepisów krajowych, regionalnych i lokalnych, w tym nieprzestrzeganie przepisów dotyczących wycieków wykazanych w ramach EN23, które spełniają kryteria EN28;
  - dobrowolne porozumienia w zakresie ochrony środowiska z organami regulacyjnymi, uznawane za wiążące i opracowane w celu zastąpienia wdrażania nowych regulacji. W pewnych systemach prawnych porozumienia takie są określane jako „układy” oraz
  - sprawy wytoczone organizacji przez międzynarodowe systemy rozstrzygania sporów nadzorowane przez organy rządowe.
- 2.2** Informacje na temat istotnych kar i sankcji pozafinansowych pod względem:
- łącznej wartości pieniężnej istotnych kar;

- liczby sankcji pozafinansowych oraz
- spraw wnoszonych przed organy rozstrzygania sporów.

- 2.3** Jeśli organizacja raportująca nie wskazała żadnych przypadków nieprzestrzegania prawa lub regulacji, wystarczy krótkie stwierdzenie tego faktu.

3. Definicje

Prawa i przepisy dotyczące ochrony środowiska

Oznaczają regulacje dotyczące wszelkich kwestii związanych z ochroną środowiska (tzn. emisji, wycieków i odpadów, a także zużycia materiałów, energii, wody i bioróżnorodności) mające zastosowanie do organizacji raportującej. Obejmują również wiążące dobrowolne porozumienia z organami regulacyjnymi opracowane w celu zastąpienia wdrażania nowych regulacji. Dobrowolne porozumienia mogą mieć zastosowanie, jeśli organizacja raportująca bezpośrednio takie porozumienie podpisuje albo gdy agencje państwowe zobowiązują organizację do jego przestrzegania na swoim terytorium poprzez stosowne przepisy ogólne lub szczegółowe.

4. Dokumentacja

Źródła danych obejmują wyniki audytów i systemy monitorowania zgodności z regulacjami obsługiwane przez dział prawny. Informacje dotyczące kar pieniężnych można znaleźć w działach księgowości.

5. Odniesienia

Brak.

EN29 Znaczący wpływ na środowisko wywierany przez transport produktów i innych dóbr oraz materiałów, z których korzysta organizacja w swej działalności oraz transport pracowników

1. Istotność

Wpływ transportu na środowisko jest dalekosiężny, od globalnego ocieplenia po lokalny smog i hałas. W przypadku niektórych (organizacji) spółek, szczególnie tych o dużych sieciach dostaw i dystrybucji, wpływ na środowisko związany z logistyką może stanowić zasadniczą część „śladu ekologicznego”. Ocena skutków transportu produktów, dóbr i materiałów wykorzystywanych dla potrzeb logistycznych oraz transportu pracowników stanowi część kompleksowego podejścia do strategii zarządzania środowiskiem.

2. Zawartość

- 2.1** Określenie istotnych skutków wywieranych przez metody transportu stosowane przez organizację na środowisko, w tym:
- wykorzystanie energii (np. ropa, nafta, paliwo, elektryczność);
  - emisje (np. emisje gazów cieplarnianych, substancji zubożających warstwę ozonową, NOx, SOx i inne emisje do powietrza);
  - wycieki (np. różne rodzaje chemikaliów);
  - odpady (np. różne rodzaje opakowań);
  - hałas oraz
  - wycieki (np. wycieki chemikaliów, ropy i paliw).
- 2.2** Informacje na temat znacznego wpływu na środowisko transportu używanego do celów logistycznych oraz do transportu pracowników. Jeśli w raporcie nie podano danych ilościowych, należy podać przyczynę.
- 2.3** Wskazanie kryteriów i metodologii zastosowanej do ustalenia istotnych wpływów na środowisko.
- 2.4** Informacje na temat ograniczania wpływu transportu produktów, pracowników oraz innych dóbr i materiałów na środowisko.

3. Definicje

Transport

Działanie polegające na przeniesieniu zasobów i towarów z jednego miejsca na drugie (pomiędzy dostawcami, zakładami produkcyjnymi, magazynami i klientem) z zastosowaniem różnych metod transportu, łącznie z transportem pasażerów (np. dojazdy pracowników i podróże służbowe).

Cele logistyczne

Przepływ towarów i usług w obie strony i ich magazynowanie między punktem wytworzenia a punktem konsumpcji.

Transport pracowników organizacji

Transport wykorzystywany w czasie dojazdów pracowników do pracy lub podróży służbowych, w tym transport lotniczy, kolejowy, autobusowy oraz inne formy transportu zmotoryzowanego i niezmotoryzowanego.

4. Dokumentacja

Potencjalne źródła danych obejmują faktury usługodawców i dostawców z tytułu usług logistycznych, raporty z działu logistyki, raporty dotyczące wykorzystania i utrzymania pojazdów oraz monitoring/ pomiary prowadzone przez np. dział ochrony środowiska.

5. Odniesienia

- Zalecenia Organizacji Narodów Zjednoczonych dotyczące transportu towarów niebezpiecznych.

EN30 Łączne wydatki i inwestycje przeznaczone na ochronę środowiska według typu

1. Istotność

Pomiar wydatków na ograniczanie wpływu na środowisko i jego ochronę pozwala organizacjom na ocenę sprawności ich inicjatyw środowiskowych. Stanowi również wartościowy wkład w wewnętrzne analizy kosztów i korzyści. Dane dotyczące wyników w zakresie ochrony środowiska w odniesieniu do wydatków na ograniczanie wpływu na środowisko i jego ochronę pozwalają ocenić, jak skutecznie organizacje wykorzystują zasoby do poprawy wyników. Prześledzenie i przeanalizowanie w kompleksowy sposób w dłuższym okresie tych danych pozwala organizacjom raportującym na ocenę wartości kompleksowych inwestycji organizacyjnych lub technologicznych z punktu widzenia poprawy wyników organizacji w zakresie ochrony środowiska.

Można wprowadzić pełen system rachunkowości zarządczej w zakresie ochrony środowiska w ramach organizacji, zbierający wiele różnych kategorii informacji. Wskaźnik ten koncentruje się na utylizacji odpadów, oczyszczaniu emisji, kosztach rekultywacji oraz zapobiegania i zarządzania ochroną środowiska.

2. Zawartość

2.1 Wydatki ujmowane w tym wskaźniku nie obejmują następujących kategorii, zdefiniowanych w dokumencie „Międzynarodowe wytyczne dotyczące rachunkowości zarządczej w zakresie środowiska” IFAC:

- kosztów wyników produkcji niebędących produktami oraz
- kary pieniężne za nieprzestrzeganie przepisów w zakresie ochrony środowiska.

2.2 Określenie kosztów utylizacji odpadów, oczyszczania emisji oraz rekultywacji na podstawie wydatków dotyczących następujących pozycji:

- uzdatniania i utylizacji odpadów;
- oczyszczania emisji (np. wydatków na filtry, substancje);

- wydatków na zakup i wykorzystanie pozwoleń na emisję;
- amortyzacji odnośnego wyposażenia, kosztów konserwacji oraz materiałów i usług operacyjnych i odnośnych kosztów pracowniczych;
- ubezpieczenia od zobowiązań w zakresie ochrony środowiska oraz
- kosztów oczyszczania, łącznie z kosztami rekultywacji w związku z wyciekami wykazanymi w ramach EN23.

2.3 Określenie kosztów zapobiegania i zarządzania ochroną środowiska na podstawie wydatków związanych z następującymi pozycjami:

- pracownicy zatrudnieni w celu prowadzenia szkoleń i kształcenia;
- usługi zewnętrzne dotyczące zarządzania ochroną środowiska;
- zewnętrzne poświadczanie systemów zarządzania;
- pracownicy odpowiedzialni za ogólne zarządzanie ochroną środowiska;
- badania i rozwój;
- dodatkowe wydatki na instalowanie czystych technologii (np. dodatkowe koszty przewyższające koszty technologii standardowych);
- dodatkowe wydatki na zakupy produktów ekologicznych oraz
- pozostałe koszty zarządzania ochroną środowiska.

2.4 Informacje na temat łącznych wydatków na ochronę środowiska, w rozbiciu na:

- koszty utylizacji odpadów, oczyszczania emisji oraz rekultywacji, oraz
- koszty zapobiegania i zarządzania ochroną środowiska.

3. Definicje

Wydatki na ochronę środowiska

Wszystkie wydatki dotyczące ochrony środowiska poniesione przez organizację raportującą lub w jej imieniu, w celu zapobiegania, ograniczania, kontrolowania i dokumentowania aspektów środowiskowych, wpływu na środowisko i odnośnego ryzyka. Obejmuje to również wydatki na utylizację, uzdatnianie, dezynfekcję i usuwanie zanieczyszczeń.

4. Dokumentacja

Potencjalne źródła informacji obejmują dane z rachunków i systemów księgowych (np. rachunkowość zarządcza w zakresie środowiska) oraz z działu zaopatrzenia, kadr i z działu prawnego.

5. Odniesienia

- IFAC – Międzynarodowa Federacja Księgowych (2005) „Międzynarodowe wytyczne dotyczące rachunkowości zarządczej w zakresie środowiska.”
- UNDSD – Dział Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. zrównoważonego rozwoju (2003 r.): Procedury i zasady rachunkowości zarządczej ds. środowiska (EMARIC Environmental Management Accounting Research and Information Center, 2003).

IP

Zestawy wskaźników

Praktyki dotyczące zatrudnienia
i godnej pracy (LA)

Suplement dla sektora organizacji
pozarządowych (NGO)

Praktyki dotyczące zatrudnienia i godnej pracy (LA)

Wskaźniki wyników

Aspekt: Zatrudnienie

PODST. LA1 Łączna liczba pracowników, w tym wolontariuszy, według typu zatrudnienia, rodzaju umowy o pracę i regionu.

PODST. Zob.
Komentarz dotyczący sektora NGO w Zestawie wskaźników.

PODST. LA2 Łączna liczba odejść oraz wskaźnik fluktuacji pracowników według grupy wiekowej, płci i regionu.

DODAT. LA3 Świadczenia dodatkowe zapewniane pracownikom pełnoetatowym, które nie są dostępne dla pracowników czasowych lub pracujących w niepełnym wymiarze godzin, według głównych jednostek organizacyjnych.

Aspekt: Relacje pomiędzy pracownikami i kierownictwem

PODST. NG09 Mechanizmy zgłaszania przez pracowników uwag i skarg oraz ich rozpatrywania.

PODST. LA4 Odsetek zatrudnionych objętych umowami zbiorowymi.

PODST. LA5 Minimalne wyprzedzenie, z jakim informuje się o istotnych zmianach operacyjnych wraz ze wskazaniem, czy okresy te są określone w umowach zbiorowych.

Aspekt: Bezpieczeństwo i higiena pracy

DODAT. LA6 Odsetek łącznej liczby pracowników reprezentowanych w formalnych komisjach (w których skład wchodzi kierownictwo i pracownicy) ds. bezpieczeństwa i higieny pracy, które doradzają w zakresie programów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz monitorują takie programy.

PODST. LA7 Wskaźnik urazów, chorób zawodowych, dni straconych oraz nieobecności w pracy oraz liczba wypadków śmiertelnych związanych z pracą, według regionów.

PODST. Zob.
Komentarz dotyczący sektora NGO w Zestawie wskaźników.

PODST. LA8 Edukacja, szkolenia, doradztwo, programy prewencyjne oraz programy kontroli ryzyka, które zapewniają pomoc w przypadku poważnych chorób pracownikom, ich rodzinom, wolontariuszom lub członkom społeczności lokalnej.

PODST. Zob.
Komentarz dotyczący sektora NGO w Zestawie wskaźników.

DODAT. LA9 Kwestie bezpieczeństwa i higieny pracy uwzględnione w formalnych porozumieniach zawartych ze związkami zawodowymi.

Aspekt: Edukacja i szkolenia

PODST. LA10 Średnia liczba godzin szkoleniowych w roku przypadających na pracownika według struktury zatrudnienia.

PODST. Zob.
Komentarz dotyczący sektora NGO w Zestawie wskaźników.

DODAT. LA11 Programy rozwoju umiejętności menedżerskich i kształcenia ustawicznego, które wspierają ciągłość zatrudnienia pracowników oraz ułatwiają proces przejścia na emeryturę.

DODAT. Zob.
Komentarz dotyczący sektora NGO w Zestawie wskaźników.

DODAT. LA12 Odsetek pracowników podlegających regularnym ocenom jakości pracy i przeglądom rozwoju kariery zawodowej.

Aspekt: Różnorodność i równość szans

PODST. LA13 Skład ciał nadzorczych i kadry pracowniczej w podziale na kategorie według płci, wieku, przynależności do mniejszości oraz innych wskaźników różnorodności.

PODST. LA14 Stosunek podstawowego wynagrodzenia mężczyzn i kobiet według zajmowanego stanowiska.

Znaczenie

Program działań MOP (Międzynarodowa Organizacja Pracy) na rzecz godnej pracy został sformułowany z myślą o takiej postaci globalizacji, która ma na celu osiągnięcie zarówno wzrostu gospodarczego, jak i równości. Jest to możliwe za sprawą połączenia celów społecznych i ekonomicznych. Program ten składa się z czterech elementów:

- zatrudnienie;
- dialog;
- prawa oraz
- ochrona.

Struktura wskaźników dotyczących pracy jest zasadniczo oparta na pojęciu godnej pracy. Zestaw tych wskaźników zaczyna się od informacji na temat zakresu i zróżnicowania zasobów ludzkich organizacji, z podkreśleniem rozkładu płci i wieku.

Kwestie podejścia do dialogu między organizacją i jej pracownikami oraz stopnia, w jakim pracownicy są zorganizowani oraz reprezentowani przez swoich przedstawicieli objęte są wskaźnikami LA4 (który uzupełniają wskaźniki HR5 dotyczące prawa do zrzeszania się i sporów zbiorowych) i LA5.

Bezpieczeństwo i dobre warunki ludzi w pracy są objęte wskaźnikami bezpieczeństwa i higieny pracy (LA6, LA7, LA8, LA9), które dotyczą zarówno zakresu istniejących programów, jak i wyników statystycznych w zakresie bhp.

Zakres świadczeń pracowniczych i szeroko pojęte cele społeczne związane z różnorodnością i równym traktowaniem obejmują wskaźniki LA14 (Równość płac), LA13 (Różnorodność) i LA3 (Świadczenia dodatkowe). Istotnych informacji mogą dostarczyć również wskaźniki ekonomiczne. Pomoc, jaką organizacja zapewnia pracownikom w zakresie podnoszenia umiejętności osobistych i zwiększania potencjału (co jednocześnie podnosi poziom kapitału ludzkiego organizacji) znajduje odzwierciedlenie we wskaźnikach LA10, LA11 i LA12.

Definicje

Łączna liczba pracowników

Łączna liczba osób pracujących w organizacji raportującej na koniec raportowanego okresu (tzn. suma wszystkich zatrudnionych i nadzorowanych pracowników, według definicji poniżej).

Pracownik

Ogólny termin stosowany wobec każdej osoby wykonującej pracę, niezależnie od rodzaju umowy.

Zatrudniony

Osoba, która zgodnie z krajowym prawem lub praktyką jest uważana za osobę zatrudnioną w organizacji raportującej.

Pracownik nadzorowany

Osoba, która wykonuje regularną pracę poza placówką lub w imieniu organizacji raportującej, ale nie jest uważana za zatrudnioną zgodnie z krajowym prawem lub praktyką.

Niezależny wykonawca

Osoba, która zgodnie z przepisami prawa prowadzi samodzielną działalność gospodarczą.

Umowy zbiorowe

Istnieją dwa rodzaje umów zbiorowych, przeznaczone dla pracodawców lub dla pracowników. Umowy przeznaczone dla pracodawców to umowy pisemne dotyczące warunków pracy i warunków zatrudnienia, zawierane pomiędzy pracodawcą, grupą pracodawców lub jedną bądź kilkoma organizacjami pracodawców. Umowy przeznaczone dla pracowników to porozumienia między jedną lub kilkoma reprezentatywnymi organizacjami pracowniczymi lub – z braku takiej organizacji – przedstawicielami pracowników należycie wybranymi i upoważnionymi przez nich zgodnie z krajowym prawem i przepisami.

Kategorie zatrudnionych

Ogólny podział zatrudnionych na podstawie funkcji lub działu w organizacji (np. wyższe kierownictwo, kierownictwo średniego szczebla, pracownicy merytoryczni, techniczni, administracyjni, produkcyjni, konserwatorzy itp.) na podstawie własnego systemu kadr danej organizacji.

Ogólne odniesienia

- Konwencja MOP nr 135, Konwencja dotycząca ochrony przedstawicieli pracowników w przedsiębiorstwach i przyznania im ułatwień, 1971 r.
- Konwencja MOP nr 87, Konwencja dotycząca wolności związkowej i ochrony praw związkowych, 1948 r.

- Konwencja MOP nr 98, Konwencja dotycząca stosowania zasad prawa do organizowania się i rokowań zbiorowych, 1949 r.
- Deklaracja MOP fundamentalnych zasad i praw w pracy, 1998 r.
- Agenda MOP na rzecz godnej pracy, 1999 r.
- Trójstronna deklaracja MOP zasad dotyczących przedsiębiorstw wielonarodowych i polityki społecznej, 1977 r., zmieniona w 2000 r.
- Zasady nadzoru korporacyjnego OECD, 2004 r.
- Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, wersja 2000.
- Deklaracja Milenijna Narodów Zjednoczonych, 2000 r.

LA1 Łączna liczba pracowników, w tym wolontariuszy, według typu zatrudnienia, rodzaju umowy o pracę i regionu

1. Znaczenie

Wielkość zatrudnienia daje obraz skali wpływu zagadnień związanych z pracą. Zestawienie łącznej liczby pracowników, w tym wolontariuszy, według rodzaju zatrudnienia, typu umowy o pracę i regionu („region” oznacza kraj lub obszar geograficzny) pokazuje, jak organizacja kształtuje swoje zasoby ludzkie w celu realizacji ogólnej strategii. Daje też obraz modelu działalności biznesowej organizacji i stanowi wskazówkę odnośnie stabilności pracy i poziomu świadczeń dodatkowych oferowanych przez organizację. Wielkość zatrudnienia jest standardowym czynnikiem normalizacji dla wielu wskaźników zintegrowanych, jest też wykorzystywana jako podstawa obliczania wielu innych wskaźników. Wzrost lub spadek zatrudnienia netto udokumentowane w danych wykazywanych przez okres trzech lub więcej lat stanowi ważny element wkładu danej organizacji w ogólny rozwój gospodarczy i zrównoważony rozwój zasobów ludzkich¹.

2. Zawartość

- 2.1** Łączna liczba pracowników (osób zatrudnionych i pracowników nadzorowanych) w raportującej organizacji na koniec okresu raportowania. W tym wskaźniku nie są uwzględniani pracownicy zatrudnieni w ramach łańcucha dostaw.
- 2.2** Rodzaje umów o pracę i stosunku pracy w pełnym i niepełnym wymiarze godzin na podstawie definicji przewidzianych w prawie krajowym, w którym znajduje się dana jednostka.

2.* Różne kategorie wolontariuszy w zależności od zakresu zaangażowania (np. pracujący w pełnym lub niepełnym wymiarze godzin, doraźnie zatrudnieni) i funkcji (np. udział w kampanii, wspieranie rutynowych procedur operacyjnych, pomoc humanitarna itd.).

Na potrzeby niniejszego wskaźnika należy przeprowadzić następującą klasyfikację wolontariuszy:

- pracujący w pełnym wymiarze godzin: wolontariusze pracujący co najmniej 30 godzin tygodniowo;
- pracujący w niepełnym wymiarze godzin: wolontariusze pracujący mniej niż 30 godzin tygodniowo oraz
- doraźnie zatrudnieni: wolontariusze zatrudnieni doraźnie do wykonywania konkretnych zadań.

Funkcja dotyczy różnych działań podejmowanych przez wolontariuszy w celu wsparcia pracy organizacji (np. udział w kampaniach, pomoc potrzebującym, wspieranie rutynowych procedur operacyjnych, pomoc humanitarna itd.).

- 2.3** Kompilacja danych w celu obliczenia statystyki globalnej z pominięciem różnic w definicjach prawnych. Wprawdzie definicje tego, co stanowi rodzaj umowy o pracę oraz stosunek pracy w pełnym i niepełnym wymiarze godzin może być różny w poszczególnych krajach, dane globalne będą nadal odzwierciedlać relacje prawne.
- 2.4** Łączna liczba pracowników w rozbiciu na zatrudnionych i nadzorowanych.
- 2.5** Odpowiednia informacja, jeśli znaczna część pracy organizacji jest wykonywana przez pracowników, którzy w świetle prawa są uważani za osoby samozatrudnione lub przez osoby inne niż zatrudnione lub pracownicy nadzorowani.
- 2.6** Informacja na temat łącznej liczby zatrudnionych w podziale na rodzaje umów o pracę.
- 2.7** Informacja na temat łącznej liczby osób zatrudnionych na stałe w podziale na rodzaje zatrudnienia.
- 2.8** Informacja na temat łącznej liczby pracowników w podziale na regiony, według podziału geograficznego opartego na skali działalności danej organizacji.
- 2.9** W razie potrzeby, wyjaśnienie istotnych zmian sezonowych w liczbie zatrudnionych (np. w branży turystycznej lub rolnictwie).
- 2.10** Informacja na temat łącznej liczby wolontariuszy według typu.

¹ Patrz Wytyczne GRI w sprawie oczekiwań dotyczących raportowania w skali wielu lat.

3. Definicje

Rodzaje zatrudnienia

W pełnym wymiarze godzin: Pracownik „pełnoetatowy” jest definiowany zgodnie z krajowymi przepisami i praktyką dotyczącą czasu pracy (np. krajowe przepisy określają, że „pełen etat” lub „pełen wymiar godzin” oznacza co najmniej dziewięć miesięcy rocznie i co najmniej 30 godzin w tygodniu).

W niepełnym wymiarze godzin: Osoba pracująca „w niepełnym wymiarze godzin” to pracownik, którego godziny pracy w tygodniu, miesiącu lub roku wynoszą mniej niż zdefiniowany wyżej „pełen etat”.

Umowy o pracę

Umowa o pracę zgodna z krajowym prawem lub praktyką, która może być spisana, ustna lub dorozumiana (tzn. kiedy obecne są wszelkie przesłanki zatrudnienia, ale bez umowy pisemnej lub ustnej zawartej przy świadkach).

Umowa na czas nieokreślony, czyli stała:

Stać umowa o pracę to umowa z pracownikiem na pełen wymiar lub niepełny wymiar godzin zawarta na czas nieokreślony.

Umowa na czas określony lub umowa czasowa:

Umowa na czas określony to umowa o pracę zdefiniowana powyżej, która wygasa z upływem ustalonego okresu lub kiedy ukończone zostanie określone zadanie, którego czas został oszacowany.

Czasowa umowa o pracę ma ograniczony czas trwania i kończy się z chwilą wystąpienia określonego zdarzenia, takiego jak koniec projektu lub etapu prac, powrót zastępowanych pracowników itp.

4. Dokumentacja

Danych do tego wskaźnika powinny dostarczyć informacje z działu płac na szczeblu krajowym lub na szczeblu danej placówki.

5. Odniesienia

- MOP: Międzynarodowa klasyfikacja statusu zatrudnienia.
- MOP: Kluczowe wskaźniki rynku pracy.
- MOP: Internetowe wskaźniki LABORSTA.

- MOP: Podręcznik dotyczący mierzalnej oceny pracy wolontariuszy.
- Krajowe kodeksy postępowania dla wolontariuszy.
- Narody Zjednoczone: Makroregiony świata i ich części składowe.

LA2 Łączna liczba odejść oraz wskaźnik fluktuacji pracowników według grupy wiekowej, płci i regionu

1. Znaczenie

Wysoki wskaźnik rotacji pracowników może wskazywać na występowanie niepewności i niezadowolenia wśród pracowników albo może sygnalizować zasadnicze zmiany w strukturze podstawowej działalności danej organizacji. Nierównomierny rozkład rotacji według kategorii wiekowych lub płci może wskazywać na niedostosowanie oraz ewentualne nierówne traktowanie w pracy. Rotacja kadr prowadzi do zmiany kapitału ludzkiego i intelektualnego organizacji i może wpływać na wydajność. Rotacja ma bezpośredni wpływ na koszty, zarówno jeśli chodzi o ograniczenie płac, jak i większe wydatki na rekrutację pracowników. Powstanie nowych stanowisk pracy można oszacować netto, korzystając z danych wykazywanych w ramach wskaźnika LA1.

2. Zawartość

- 2.1 Łączna liczba pracowników, którzy odeszli z pracy w raportowanym okresie.
- 2.2 Łączna liczba i procent pracowników, którzy odeszli z pracy w raportowanym okresie, w rozbiciu na płeć, grupę wiekową (np. <30; 30–50; >50) i region.

Współczynniki oblicza się w odniesieniu do łącznej liczby pracowników na koniec raportowanego okresu.

3. Definicje

Rotacja

Liczba pracowników, którzy dobrowolnie odeszli z organizacji, zostali zwolnieni, odeszli na emeryturę lub zmarli w trakcie wykonywania pracy.

4. Dokumentacja

Do potencjalnych źródeł informacji należą dane z działu płac na szczeblu krajowym lub na szczeblu danej placówki. Plany operacyjne i zmiany kluczowych celów strategicznych organizacji mogą dać wyjaśnienie dużych odchyłeń danych liczbowych.

5. Odniesienia

Brak.

LA3 Świadczenia dodatkowe zapewniane pracownikom pełnoetatowym, które nie są dostępne dla pracowników czasowych lub pracujących w niepełnym wymiarze godzin, według głównych jednostek organizacyjnych

1. Znaczenie

Dane prezentowane w ramach tego wskaźnika stanowią miarę inwestycji danej organizacji w zasoby ludzkie i poziomu minimalnych świadczeń dodatkowych, jakie oferuje pracownikom pełnoetatowym. Jakość świadczeń dodatkowych dla pracowników pełnoetatowych jest kluczowym czynnikiem, jeśli chodzi o zatrzymanie pracowników. Wskaźnik ten pokazuje też względny poziom inwestycji przypadających na różne grupy pracowników.

2. Zawartość

- 2.1 Informacja na temat świadczeń dodatkowych zapewnianych wszystkim pracownikom.
- 2.2 Informacja na temat tego, które z następujących świadczeń dodatkowych są standardem dla pracowników pełnoetatowych danej organizacji, ale nie są oferowane pracownikom czasowym lub zatrudnionym w niepełnym wymiarze godzin, według głównych pionów działalności:
  - ubezpieczenie na życie;
  - opieka medyczna;
  - ubezpieczenie na wypadek niepełnosprawności/ utraty zdolności do pracy;
  - urlopy macierzyńskie/ojcowskie;
  - świadczenia emerytalne;
  - pakiety akcji pracowniczych oraz
  - inne.
- 2.3 Standardowe świadczenia dodatkowe to te oferowane ogólnie co najmniej większości pracowników pełnoetatowych. Nie należy rozumieć takich świadczeń jako gwarantowanych

absolutnie każdemu pracownikowi pełnoetatowemu w organizacji. Celem tego wskaźnika jest pokazanie, czego racjonalnie mogą oczekiwać pracownicy pełnoetatowi.

3. Definicje

Świadczenia dodatkowe

Pojęcie to dotyczy bezpośrednich świadczeń zapewnianych w formie pieniężnej, opieki opłacanej przez organizację raportującą lub zwrotu wydatków ponoszonych przez pracowników. We wskaźniku tym można też uwzględnić odprawy powyżej prawnego minimum, płace w okresie przestojów, dodatkowe świadczenia w razie wypadków przy pracy, świadczenia dla rodzin zmarłych pracowników oraz dodatkowe uprawnienia urlopowe. Do wskaźnika tego nie zalicza się świadczeń rzeczowych w postaci zajęć sportowych lub opieki przedszkolnej dla dzieci, bezpłatnych posiłków w godzinach pracy i innych tego rodzaju ogólnych programów świadczeń pracowniczych.

4. Dokumentacja

Do potencjalnych źródeł informacji należą lokalne i centralne umowy zbiorowe, które mogą dostarczyć przykładów świadczeń wypłacanych powyżej prawnego minimum. Innymi źródłami mogą być zestawienia świadczeń, materiały informacyjne/wprowadzające dla pracowników oraz umowy z pracownikami.

5. Odniesienia

- Konwencja MOP nr 102, Konwencja dotycząca minimalnych norm zabezpieczenia społecznego, 1952 r.
- Konwencja MOP nr 121, Konwencja dotycząca świadczeń w razie wypadków przy pracy i chorób zawodowych, 1964 r.
- Konwencja MOP nr 128, Konwencja dotycząca świadczeń w razie inwalidztwa, na starość i w razie śmierci żywiciela rodziny, 1967 r.
- Konwencja MOP nr 130, Konwencja dotycząca opieki lekarskiej i zasiłków chorobowych, 1969 r.
- Konwencja MOP nr 132, Konwencja dotycząca płatnego urlopu wypoczynkowego (ze zmianami), 1970 r.
- Konwencja MOP nr 140, Konwencja dotycząca płatnego urlopu szkoleniowego, 1974 r.

- Konwencja MOP nr 157, Konwencja dotycząca ustanowienia międzynarodowego systemu zachowania praw w zakresie zabezpieczenia społecznego, 1982 r.
- Konwencja MOP nr 168, Konwencja dotycząca popierania zatrudnienia i ochrony przed bezrobociem, 1988 r.
- Konwencja MOP nr 183, Konwencja dotycząca rewizji konwencji dotyczącej ochrony macierzyństwa, 2000 r.
- Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, wersja 2000.

NGO9 Mechanizmy zgłaszania przez pracowników uwag i skarg oraz ich rozpatrywania

1. Znaczenie

Pomimo niskiego poziomu członkostwa przedstawicieli NGO w związkach zawodowych, wolność zrzeszania się jest prawem człowieka określonym w międzynarodowych deklaracjach i konwencjach, w szczególności w podstawowych konwencjach MOP nr 87 i 88. W przypadku braku formalnych związków zawodowych oraz zbiorowych układów pracy mechanizmy wnoszenia skarg przez pracowników i wolontariuszy są ważnymi procedurami, które dowodzą zaangażowania organizacji pozarządowych w zapewnienie personelowi (pracownikom i wolontariuszom) możliwości składania zażaleń do kierownictwa i formalnych środków zgłaszania problemów w obszarze norm prawa pracy i warunków pracy, jak również bardziej ogólnych polityk dotyczących zasobów ludzkich.

Informacje ujawniane w ramach tego wskaźnika umożliwiają interesariuszom wewnętrznym i zewnętrznym lepszą ocenę warunków pracy w organizacji pozarządowej w przypadku braku zorganizowanej reprezentacji pracowniczej.

2. Zawartość

- 2.1** Ten wskaźnik dotyczy wyłącznie wewnętrznych mechanizmów zgłaszania uwag i skarg. Mechanizmy dla interesariuszy zewnętrznych są omówione w sekcji Skuteczność Programów.
- 2.2** Zalecenia dla najwyższych organów zarządzających organizacji, w których występują związki zawodowe w dowolnej postaci: patrz informacja G3 4.4 dotycząca mechanizmów zgłaszania uwag przez pracowników.
- 2.3** Wskazanie mechanizmów zgłaszania uwag i skarg przez pracowników. Mogą to być na przykład:
  - anonimowy telefon zaufania oraz
  - komitety pracownicze pełniące funkcję przedstawicielską w stosunku do Departamentu Kadrowego/wyższych szczebli organów zarządczych.
- 2.4** Kluczowe komponenty mechanizmu zgłaszania uwag i skarg oraz ich rozpatrywania.

3. Definicje

Brak.

4. Dokumentacja

Potencjalnymi źródłami informacji mogą być: polityki, procedury oraz ewidencja skarg w Departamencie Kadrowym.

5. Odniesienia

Brak.

LA4 Odsetek zatrudnionych objętych umowami zbiorowymi

1. Znaczenie

Swoboda zrzeszania się należy do praw człowieka określonych w międzynarodowych deklaracjach i konwencjach, w szczególności w Fundamentalnych Konwencjach MOP nr 87 i 98. Zbiorowe układy pracy (umowy zbiorowe) to ważna forma angażowania interesariuszy, zwłaszcza w odniesieniu do wytycznych dotyczących raportowania. Jest to forma angażowania interesariuszy, która pomaga budować ramy instytucjonalne i jest często uznawana za element przyczyniający się do stabilizacji społecznej. Obok ładu korporacyjnego, umowy zbiorowe stanowią element ogólnego systemu odpowiedzialnego zarządzania. Jest to instrument stosowany przez strony w celu ułatwienia wspólnych działań zmierzających do zapewnienia pozytywnego wpływu społecznego danej organizacji. Procent zatrudnionych objętych umowami zbiorowymi jest najbardziej bezpośrednim sposobem zademonstrowania praktyki organizacji w zakresie swobody zrzeszania się.

2. Zawartość

- 2.1 Podstawę obliczania odsetka dla tego wskaźnika stanowią dane z pozycji LA1.
- 2.2 Wiążące umowy zbiorowe, obejmują umowy podpisane przez samą organizację raportującą lub przez organizację pracodawców, do której należy. Umowy takie mogą być zawierane na szczeblu branżowym, krajowym, regionalnym, organizacyjnym i w ramach miejsca pracy.
- 2.3 Łączna liczba zatrudnionych objętych umowami zbiorowymi.
- 2.4 Procent zatrudnionych objętych umowami zbiorowymi.

3. Definicje

Brak.

4. Dokumentacja

Ewidencja oficjalnie uznanych porozumień i podpisanych umów zbiorowych z niezależnymi związkami zawodowymi znajduje się zazwyczaj w dziale kadr lub dziale personalnym organizacji raportującej.

5. Odniesienia

- Konwencja MOP nr 87, Konwencja dotycząca wolności związkowej i ochrony praw związkowych, 1948 r.
- Konwencja MOP nr 98, Konwencja dotycząca stosowania zasad prawa organizowania się i rokowań zbiorowych, 1949 r.
- Konwencja MOP nr 135, Konwencja dotycząca ochrony przedstawicieli pracowników w przedsiębiorstwach i przyznania im ułatwień, 1971 r.
- Konwencja MOP nr 154, Konwencja dotycząca rokowań zbiorowych, 1981 r., oraz Rekomendacje nr 91 dotyczące umów zbiorowych 1951 r. i nr 163 dotyczące rokowań zbiorowych, 1981 r.
- Deklaracja MOP fundamentalnych zasad i praw w pracy, 86. sesja, 1998 r., art. 2 (a).
- Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, sekcja IV, par. 2 (a).

LA5 Minimalne wyprzedzenie, z jakim informuje się o istotnych zmianach operacyjnych wraz ze wskazaniem, czy okresy te są określone w umowach zbiorowych

1. Znaczenie

Ten wskaźnik pozwala stwierdzić, czy organizacja zapewnia możliwość omówienia z odpowiednim wyprzedzeniem istotnych zmian operacyjnych w organizacji oraz możliwość angażowania zatrudnionych w niej osób i ich przedstawicieli w negocjowanie i wdrażanie takich zmian (które mogą mieć pozytywne lub negatywne skutki dla pracowników). Skuteczne i podjęte w porę konsultacje z pracownikami i innymi zainteresowanymi stronami, o ile jest to wskazane (np. z organami państwowymi), pomagają zminimalizować niekorzystne wpływy zmian operacyjnych na pracowników i społeczności lokalne.

Minimalny okres wypowiedzenia jest wskaźnikiem określającym zdolność organizacji do utrzymania zadowolenia i motywacji pracowników podczas wdrażania istotnych zmian w działalności. Wskaźnik ten pozwala też ocenić praktyki konsultacyjne organizacji w odniesieniu do oczekiwań wyrażanych w odpowiednich normach międzynarodowych. Praktyki konsultacyjne, które prowadzą do dobrych stosunków w branży, pomagają zapewnić dobre środowisko pracy, ograniczyć rotację i zminimalizować zakłócenia w działalności.

2. Zawartość

- 2.1 Informacja o tym, z jakim wyprzedzeniem (minimalna liczba tygodni) zatrudnieni i ich wybrani reprezentanci są powiadamiani o istotnych zmianach operacyjnych, które mogłyby mieć na nich znaczący wpływ.
- 2.2 W przypadku organizacji posiadających umowy zbiorowe – informacja, czy w umowach zbiorowych uwzględniono postanowienia o minimalnym wyprzedzeniu/lub postanowienia w sprawie konsultacji i negocjacji.

3. Definicje

Istotne zmiany operacyjne

Zmiany w sposobie działania organizacji raportującej, które będą mieć znaczące konsekwencje (pozytywne

lub negatywne) dla osób w niej zatrudnionych. Zmiany takie mogą na przykład obejmować restrukturyzację, outsourcing operacji, zamknięcie obiektu, rozszerzenie działalności, otwarcie nowych obiektów, przejęcia, sprzedaż całości lub części organizacji oraz fuzje.

4. Dokumentacja

Dane dla tego wskaźnika można znaleźć w umowach organizacji.

5. Odniesienia

- Deklaracja dotycząca celów Międzynarodowej Organizacji Pracy (Deklaracja z Filadelfii), 1944 r. – Załącznik do Konstytucji MOP – art. I (a) i III (e).
- Konwencja MOP nr 158, Konwencja dotycząca rozwiązania stosunku pracy z inicjatywy pracodawcy, 1982 r.
- Trójstronna deklaracja MOP dotycząca przedsiębiorstw wielonarodowych i polityki społecznej, 1997 r.
- Zalecenia MOP nr 94 z 1952 r. w sprawie konsultacji i współpracy pomiędzy pracodawcami i pracownikami na szczeblu przedsiębiorstwa, 1952 r.
- Konwencja MOP nr 135, Konwencja dotycząca ochrony przedstawicieli pracowników w przedsiębiorstwach i przyznania im ułatwień, 1971 r.
- Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, wersja 2000, art. IV, (2) i (3).
- Zasady nadzoru korporacyjnego OECD, 2004 r., (w szczególności art. IV, C,D i E).

LA6 Odsetek łącznej liczby pracowników reprezentowanych w formalnych komisjach (w których skład wchodzi kierownictwo i pracownicy) ds. bezpieczeństwa i higieny pracy, które doradzają w zakresie programów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz monitorują takie programy

1. Znaczenie

Komisja ds. bhp z udziałem wszystkich stron (tj. zarówno kierownictwa, jak i pracowników szeregowych) może ułatwić wprowadzenie odpowiedniej praktyki w zakresie bhp. Współpraca w formie komisji jest jednym ze sposobów zaangażowania pracowników w doskonalenie warunków bhp w miejscu pracy. Wskaźnik ten stanowi jedną z miar zakresu, w jakim pracownicy są aktywnie zaangażowani w zagadnienia bhp.

2. Zawartość

- 2.1** Informacja o oficjalnych komisjach bhp, które pomagają monitorować i doradzać w kwestii programów bezpieczeństwa w pracy na szczeblu placówki lub wyższym, w ramach wspólnej reprezentacji kierownictwa/pracowników. Termin „oficjalny” oznacza komisję, której istnienie i funkcje stanowią element struktury organizacyjnej i zarządczej organizacji raportującej, działającą zgodnie z określonymi zasadami, ustalonymi i spisanyymi.
- 2.2** Procent łącznej liczby pracowników reprezentowanych w oficjalnych wspólnych komisjach ds. bhp:
- brak;
  - do 25%;
  - od 25% do 50%;
  - od 50% do 75% oraz
  - ponad 75%.
- 2.3** Informacja o szczeblu, na którym zazwyczaj działają takie komisje (np. na szczeblu placówki i/lub na poziomie wielu placówek, regionu, grupy lub spółki). Usytuowanie komisji może wynikać z oficjalnej polityki, procedur lub nieformalnej praktyki w ramach organizacji.

3. Definicje

Brak.

4. Dokumentacja

Do potencjalnych źródeł informacji należą procedury organizacyjne i protokoły z posiedzeń komisji bhp.

5. Odniesienia

- Konwencja MOP nr 155, Konwencja dotycząca bezpieczeństwa, zdrowia pracowników i środowiska pracy i Protokół nr 155, 1981 r.
- Konwencja MOP nr 161, Konwencja dotycząca służb medycyny pracy, 1985 r.

LA7 Wskaźnik urazów, chorób zawodowych, dni straconych oraz nieobecności w pracy oraz liczba wypadków śmiertelnych związanych z pracą, według regionów

1. Znaczenie

Wyniki w zakresie bhp są główną miarą należytej troski organizacji. Niski procent obrażeń ciała i nieobecności w pracy jest generalnie powiązany z pozytywnymi tendencjami w zakresie morale i wydajności personelu. Wskaźnik ten pokazuje, czy praktyki kierownictwa w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy prowadzą do ograniczenia incydentów związanych z bhp.

Z uwagi na dużą liczbę wolontariuszy pracujących w sektorze NGO organizacja ma obowiązek stałej troski o tę grupę. W przypadku, gdy wolontariusze współpracujący w pełnym/niepełnym wymiarze godzin mają zasadnicze znaczenie dla działalności organizacji, należy przedstawić informację o wskaźniku urazów.

NGO

2. Zawartość

2.1 Wskaźnik przedstawia następujące elementy w przekroju regionalnym:

- łączną liczbę pracowników (tzn. wszystkich zatrudnionych plus pracowników nadzorowanych) oraz
- niezależnych podwykonawców pracujących na miejscu, wobec których organizacja raportująca jest odpowiedzialna za ogólne bezpieczeństwo środowiska pracy

oraz

- wolontariuszy według typu.

NGO

2.2 Ponieważ niektóre organizacje raportujące uwzględniają w swoich danych drobne urazy (przypadki udzielenia pierwszej pomocy), informacja, czy takie przypadki są uwzględniane w danych czy nie.

Należy uwzględnić wskaźnik urazów wśród wolontariuszy.

NGO

2.3 Przy kalkulacji „dni straconych”, informacja:

- czy „dni” oznaczają „dni kalendarzowe” czy „planowane dni pracy” oraz

- w jakim momencie rozpoczyna się liczenie „straconych dni” (np. od dnia po wypadku czy 3 dni po wypadku).

2.4 Informacje na temat obrażeń ciała, chorób zawodowych, straconych dni i wskaźnika absencji w raportowanym okresie z wykorzystaniem następujących wskaźników według regionu:

- wskaźnik obrażeń ciała (IR)

$$IR = \frac{\text{Całkowita liczba obrażeń ciała}}{\text{Całkowita liczba przepracowanych godzin}} \times 200.000$$

Uwaga: Wskaźnik obrażeń ciała powinien obejmować wypadki śmiertelne.

- wskaźnik chorób zawodowych (ODR)
- wskaźnik straconych dni pracy (LDR)
- wskaźnik absencji (AR)

Uwaga: Współczynnik 200.000 wynika z 50 tygodni roboczych po 40 godzin na 100 pracowników. Przy zastosowaniu tego współczynnika otrzymany w efekcie wskaźnik odnosi się do liczby pracowników, a nie liczby godzin.

W przypadku wolontariuszy należy podać jedynie wskaźnik urazów oraz, o ile będzie to uzasadnione, chorób zawodowych.

NGO

2.5 Informacja na temat wypadków śmiertelnych w raportowanym okresie w wartościach bezwzględnych (nie w postaci wskaźników).

2.6 Informacja o systemie zasad stosowanych przy rejestrowaniu i wykazywaniu danych dotyczących wypadków. Opracowany przez MOP kodeks praktyki w zakresie rejestrowania i powiadamiania o wypadkach przy pracy i chorobach zawodowych reguluje zasady zgłaszania, rejestrowania i powiadamiania o wypadkach w miejscu pracy. Jeśli prawo krajowe jest zgodne z rekomendacjami MOP, wystarczy to stwierdzić i potwierdzić, że praktyka organizacji jest zgodna z prawem. W sytuacjach, w których prawo krajowe nie jest zgodne z rekomendacjami, podaje się informację, jaki system zasad jest stosowany oraz jaka jest jego relacja do kodeksu MOP.

3. Definicje

Obrażenia ciała

Obrażenia ciała, łącznie z wypadkami śmiertelnymi, powstałe podczas pracy lub z nią związane.

Wskaźnik obrażeń ciała

Częstość występowania wypadków z obrażeniami ciała w stosunku do łącznego czasu przepracowanego przez wszystkich pracowników w raportowanym okresie.

Choroby zawodowe

Choroby wynikające z sytuacji w pracy lub działalności (np. stres lub regularne narażenie na kontakt ze szkodliwymi chemikaliami) albo wynikające z obrażeń związanych z pracą.

Wskaźnik chorób zawodowych

Częstość występowania chorób zawodowych w stosunku do łącznego czasu przepracowanego przez wszystkich pracowników w raportowanym okresie.

Dzień stracony

Czas (w „dniach”), który nie mógł być przepracowany (i w związku z tym został „stracony”) w wyniku niezdolności pracownika do wykonywania zwykłej pracy z powodu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej. Powrót do ograniczonych obowiązków lub innej pracy w tej samej organizacji nie zalicza się do dni straconych.

Wskaźnik dni straconych

Wpływ wypadków przy pracy i chorób zawodowych w postaci zwolnień z pracy. Wyraża się przez wskaźnik łącznej liczby dni straconych do liczby planowych godzin pracy pracowników w raportowanym okresie.

Absencja

Nieobecność pracownika w pracy z powodu jakiegokolwiek niezdolności do pracy, nie tylko w wyniku obrażeń ciała związanych z pracą lub choroby zawodowej. Nie obejmuje dozwolonych nieobecności w pracy, takich jak urlopy wypoczynkowe, szkolenia, urlopy macierzyńskie/ojcowskie oraz urlopy okolicznościowe.

Wskaźnik absencji

Stanowi miarę faktycznych dni nieobecności straconych zgodnie z powyższą definicją, wyrażonych jako procent łącznej liczby dni planowej pracy pracowników w danym okresie.

Wypadki śmiertelne

Śmierć pracownika w danym okresie wynikająca z wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, poniesiona w okresie zatrudnienia w organizacji raportującej.

4. Dokumentacja

Odpowiednich danych do tego wskaźnika dostarczą akta pracowników, umowy z pracownikami, ewidencja obecności w pracy oraz rejestry wypadków.

5. Odniesienia

- Konwencja MOP nr 155, Konwencja dotycząca bezpieczeństwa i higieny pracy i Protokół nr 155, 1981 r.
- Kodeks MOP dotyczący praktyki rejestrowania i zgłaszania wypadków przy pracy i chorób zawodowych, 1995 r.
- Wytyczne MOP dotyczące systemów zarządzania kwestiami bezpieczeństwa i higieny pracy, 2001 r.

LA8 Edukacja, szkolenia, doradztwo, programy prewencyjne oraz programy kontroli ryzyka, które zapewniają pomoc w przypadku poważnych chorób pracownikom, ich rodzinom, **wolontariuszom** lub członkom społeczności lokalnej

1. Znaczenie

Wskaźnik ten ma znaczenie dla każdej organizacji, stanowiąc część strategii profilaktyki oraz dbałości o bezpieczeństwo i higienę pracy pracowników. Ma też szczególne zastosowanie dla organizacji działających w krajach o wysokim ryzyku wystąpienia chorób zakaźnych oraz w zawodach, w których występuje wysoki współczynnik określonych chorób. Wskaźnik ten pomaga pokazać zakres, w jakim kwestie te są uwzględniane w programach organizacji i stopień, w jakim stosuje się w niej zasady najlepszej praktyki. Zapobieganie poważnym chorobom przyczynia się do zdrowia, satysfakcji i retencji pracowników, a także pomaga utrzymać poparcie społeczne dla działalności organizacji w danej społeczności lokalnej lub regionie.

2. Zawartość

2.1 Informacje na temat programów udzielania pomocy pracownikom, ich rodzinom, **wolontariuszom** lub członkom społeczności lokalnej w przypadku poważnych chorób, z wykorzystaniem poniższej tabeli:

Programy pomocy								
	Edukacja/ /szkolenia		Doradztwo		Profilaktyka/ /Kontrola ryzyka		Leczenie	
	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie
Odbiorcy programu								
Pracownicy								
Rodziny pracowników								
Wolontariusze								
Członkowie społeczności								

2.2 Informacje, czy są pracownicy lub **wolontariusze**, którzy w związku z działalnością zawodową szczególnie często narażeni są na podwyższone ryzyko wystąpienia określonych chorób lub u których choroby te występują.

3. Definicje

Kontrola ryzyka

Praktyki mające na celu ograniczenie ryzyka wystąpienia i przenoszenia się chorób.

Poważne choroby

Pogorszenie stanu zdrowia, związane lub niezwiązane z pracą, powodujące poważne konsekwencje dla pracowników, ich rodzin, **wolontariuszy** i społeczności, np.: HIV/AIDS, cukrzyca, chroniczne przeciążenie mięśni i ścięgien (RSI) lub stres.

4. Dokumentacja

Do potencjalnych źródeł informacji należy polityka organizacyjna i procedury operacyjne, protokoły z posiedzeń wewnętrznych komisji ds. chorób zawodowych i zasobów ludzkich oraz ewidencja ośrodków zdrowia.

5. Odniesienia

- Odniesienia wzajemne GRI: Wskazówki na temat sprawozdawczości dotyczącej HIV/AIDS: Dokument GRI tematyczny. LA8 jest standardowym wskaźnikiem dotyczącym HIV/AIDS. Organizacje raportujące, które działają w obszarach o wysokiej częstotliwości występowania powinny rozważyć rozszerzenie swoich raportów o te kwestie. Za wzór pomocny przy raportowaniu tych kwestii może posłużyć dokument tematyczny GRI.

LA9 Kwestie bezpieczeństwa i higieny pracy uwzględnione w formalnych porozumieniach zawartych ze związkami zawodowymi

1. Znaczenie

Ten wskaźnik ilustruje jeden ze sposobów zapewniania bezpieczeństwa i higieny pracy przez organizację. Oficjalne umowy sprzyjają przyjęciu odpowiedzialności przez obie strony i wypracowaniu odpowiedniej praktyki w zakresie bhp. Pomaga pokazać zakres, w jakim pracownicy są aktywnie zaangażowani w oficjalne umowy między personelem a kierownictwem, zawierające ustalenia w zakresie zarządzania kwestiami bhp.

2. Zawartość

- 2.1 Informacje, czy oficjalne umowy (lokalne lub globalne) ze związkami zawodowymi obejmują kwestie bhp (Tak/Nie).
- 2.2 Jeśli tak, to informacja o tym, w jakim zakresie różne zagadnienia bhp są objęte lokalnymi i globalnymi umowami podpisanymi przez organizację.

Umowy na szczeblu lokalnym zazwyczaj dotyczą kwestii takich, jak:

- osobisty sprzęt ochronny;
- wspólne komisje bhp z udziałem kierownictwa i pracowników;
- udział przedstawicieli pracowników w kontrolach i audytach bhp oraz dochodzeniach dotyczących wypadków;
- szkolenia i kształcenie;
- mechanizm składania skarg;
- prawo do odmowy wykonania niebezpiecznej pracy oraz
- okresowe inspekcje.

Umowy na szczeblu globalnym zazwyczaj dotyczą takich kwestii, jak:

- zgodność z przepisami MOP;

- umowy lub struktury służące rozwiązywaniu problemów oraz
- zobowiązania dotyczące docelowych standardów wyników lub poziomu stosowanej praktyki.

3. Definicje

Oficjalne umowy

Pisemne dokumenty podpisane przez obie strony, deklarujące wzajemny zamiar przestrzegania treści tych dokumentów. Mogą one na przykład obejmować lokalne zakładowe umowy zbiorowe oraz krajowe i międzynarodowe umowy ramowe.

4. Dokumentacja

Do potencjalnych źródeł informacji należą umowy zbiorowe ze związkami zawodowymi.

5. Odniesienia

- Konwencja MOP nr 155, Konwencja dotycząca bezpieczeństwa i higieny pracy i Protokół nr 155, 1981 r.

LA10 Średnia liczba godzin szkoleniowych w roku przypadających na pracownika według struktury zatrudnienia

1. Znaczenie

Utrzymanie i doskonalenie kapitału ludzkiego, w szczególności poprzez szkolenia, poszerza wiedzę pracowników i jest kluczowym elementem rozwoju organizacji. Wskaźnik ten obrazuje skalę inwestycji organizacji w tej dziedzinie oraz stopień, w jakim inwestycje te są dokonywane w odniesieniu do wszystkich zatrudnionych. Dostęp do szkoleń może stanowić również czynnik postępu w innych obszarach wyników społecznych, takich jak zapewnienie równych szans w miejscu pracy. Jest też jednym z czynników motywujących do doskonalenia się na poziomie osobistym i organizacji.

2. Zawartość

2.1 Łączna liczba osób w każdej kategorii zatrudnionych we wszystkich pionach działalności organizacji na koniec okresu raportowanego (np. wyższe kierownictwo, kierownictwo średniego szczebla, pracownicy merytoryczni, techniczni, administracyjni, produkcyjni, konserwacji itp.). Kategorie powinny być zdefiniowane zgodnie z systemem przyjętym przez dział kadr.

2.2 Łączna liczba godzin poświęconych na szkolenie pracowników w każdej kategorii zatrudnionych.

Należy sprawdzić informację o kategoriach wolontariuszy w LA1 i podać liczbę godzin szkoleń dla każdej kategorii.

2.3 Średnia liczba godzin szkoleniowych rocznie na osobę według kategorii zatrudnionych według następującego wzoru:

Należy uwzględnić wolontariuszy we wszystkich wyliczeniach.

$$LA10 = \frac{\text{Łączna liczba godzin szkoleniowych w danej kategorii zatrudnionych}}{\text{Łączna liczba zatrudnionych w danej kategorii}}$$

3. Definicje

Szkolenia

Są to:

- wszelkiego rodzaju szkolenia i instruktaże zawodowe;
- płatne urlopy szkoleniowe zapewniane przez organizację raportującą zatrudnionym w niej osobom;
- szkolenia lub kształcenie zewnętrzne opłacane w całości lub w części przez organizację raportującą oraz
- szkolenia na określone tematy, takie jak zdrowie i bezpieczeństwo.

Szkolenia nie obejmują doradztwa i instruktażu prowadzonego na miejscu przez zwierzchnika.

4. Dokumentacja

Do potencjalnych źródeł informacji należą dane pracowników i harmonogramy szkoleń.

5. Odniesienia

- Konwencja MOP nr 142, Konwencja dotycząca roli poradnictwa i kształcenia zawodowego w rozwoju zasobów ludzkich, 1975 r.
- Konwencja MOP nr 140, Konwencja dotycząca płatnego urlopu szkoleniowego, 1974 r.
- Konwencja MOP nr 155, Konwencja dotycząca bezpieczeństwa, zdrowia pracowników i środowiska pracy i Protokół nr 155, 1981 r.
- Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, wersja 2000, art. II, 4 i IV, 2 (c), 3 i 5.

LA11 Programy rozwoju umiejętności menedżerskich i kształcenia ustawicznego, które wspierają ciągłość zatrudnienia pracowników oraz ułatwiają proces przejścia na emeryturę

1. Znaczenie

Programy doskonalenia umiejętności pracowników umożliwiają organizacji planowanie podnoszenia kwalifikacji, które pozwalają pracownikom efektywniej realizować cele strategiczne w zmieniającym się środowisku pracy. Lepiej wyszkoleni i bardziej świadomi pracownicy zwiększają wartość zasobów ludzkich organizacji i przyczyniają się do osiągnięcia satysfakcji pracowników, co jest ściśle związane z poprawą wyników organizacji. W przypadku osób w wieku bliskim emerytalnemu, poczucie pewności i dobrych relacji w pracy zwiększa się dzięki świadomości, że uzyskają wsparcie w procesie przejścia na emeryturę. Celem procesu kształcenia ustawicznego jest wspieranie rozwoju wiedzy i kompetencji, które umożliwią każdemu obywatelowi przystosowanie się do szybko zmieniającego się rynku pracy i aktywne uczestnictwo we wszystkich sferach życia gospodarczego.

Powyższe informacje nie muszą dotyczyć wszystkich wolontariuszy, ale w przypadku, gdy są one istotne, należy je uwzględnić w raporcie. W niektórych sytuacjach motywacją dla wolontariuszy jest możliwość rozwijania umiejętności i zdobywania doświadczenia.

2. Zawartość

- 2.1** Czy programy szkolenia pracowników i pomocy w celu rozwoju umiejętności przewidują następujące elementy:
- szkolenia wewnętrzne;
  - dofinansowanie zewnętrznych szkoleń i kursów oraz
  - zapewnienie urlopów naukowych z gwarancją powrotu do pracy.
- 2.2** Czy programy pomocy w okresie przejściowym wspierające pracowników przechodzących na emeryturę lub zwalnianych z pracy przewidują następujące elementy:
- planowanie przedemerytalne dla osób przechodzących na emeryturę;

- zatrzymanie w pracy osób, które zamierzają ją kontynuować;
- odprawy;
- jeśli przewidziane są odprawy, to czy uwzględniają one wiek pracownika i wysługę lat;
- usługi pomocy w znalezieniu nowych miejsc pracy oraz
- pomoc (np. szkolenia, doradztwo) przy wycofaniu się z życia zawodowego.

3. Definicje

Stać zdolność do podjęcia pracy

Adaptacja do zmieniających się wymogów w pracy poprzez zdobywanie nowych umiejętności.

Zakończenie kariery zawodowej

Przejście na emeryturę po osiągnięciu ustawowego wieku emerytalnego lub zwolnienie z pracy z powodu restrukturyzacji.

Zarządzanie umiejętnościami

Polityka i programy koncentrujące się na rozwijaniu zdolności pracowników w celu zaspokajania zmieniających się potrzeb strategicznych organizacji i/lub branży.

Proces kształcenia ustawicznego

Nabywanie i uaktualnianie umiejętności, wiedzy, kwalifikacji oraz zainteresowań przez całe życie, od przedszkola po okres na emeryturze.

4. Dokumentacja

Do potencjalnych źródeł informacji należą procedury organizacji dotyczące wygaśnięcia umowy o pracę i akta pracowników.

5. Odniesienia

- Konwencja MOP nr 142, Konwencja dotycząca roli poradnictwa i kształcenia zawodowego w rozwoju zasobów ludzkich, 1975 r.
- Konwencja MOP nr 168, Konwencja dotycząca popierania zatrudnienia i ochrony przed bezrobociem, 1988 r.

LA12 Odsetek pracowników podlegających regularnym ocenom jakości pracy i przeglądom rozwoju kariery zawodowej

1. Znaczenie

Ocena jakości pracy pracownika w odniesieniu do wspólnych celów organizacji wspiera proces indywidualnego rozwoju pracowników i stanowi element zarządzania umiejętnościami oraz rozwoju kapitału ludzkiego w organizacji. Zwiększa też satysfakcję pracowników, co prowadzi do lepszych wyników organizacji. Wskaźnik ten pośrednio pokazuje, jakie działania podejmuje organizacja raportująca w celu monitorowania i utrzymania odpowiedniego zasobu umiejętności swoich pracowników. Wskaźnik ten wykazywany w połączeniu z LA11 pomaga zilustrować podejście organizacji do poszerzania umiejętności. Odsetek pracowników podlegających regularnym ocenom jakości pracy i otrzymujących informacje o rozwoju kariery zawodowej pokazuje, w jakim zakresie system ten jest stosowany w całej organizacji.

2. Zawartość

- 2.1 Łączna liczba zatrudnionych. Łączna liczba pracowników powinna odpowiadać wielkości podanej w LA1.
- 2.2 Procent łącznej liczby pracowników, którzy podlegali formalnej ocenie jakości pracy w okresie raportowania.

3. Definicje

Regularna ocena jakości pracy i przegląd rozwoju kariery zawodowej

Docelowe wskaźniki jakości pracy i przeglądy opierają się na kryteriach znanych pracownikowi i jego zwierzchnikowi. Weryfikacja jest przeprowadzana za wiedzą pracownika co najmniej raz w roku. Może obejmować ocenę dokonywaną przez bezpośredniego przełożonego, współpracowników lub szerszy krąg pracowników. W przeglądzie mogą też uczestniczyć pracownicy działu kadr.

4. Dokumentacja

Do potencjalnych źródeł informacji należą akta pracowników.

5. Odniesienia

- Konwencja MOP nr 142, Konwencja dotycząca roli poradnictwa i kształcenia zawodowego w rozwoju zasobów ludzkich, 1975 r.

LA13 Skład ciał nadzorczych i kadry pracowniczej w podziale na kategorie według płci, wieku, przynależności do mniejszości oraz innych wskaźników różnorodności

1. Znaczenie

Ten wskaźnik stanowi ilościową miarę zróżnicowania w ramach organizacji i może być stosowany w połączeniu z wielkościami porównawczymi dla danego sektora lub regionu. Poziom zróżnicowania w ramach organizacji pokazuje pewien aspekt kapitału ludzkiego danej organizacji. Porównanie między zróżnicowaniem ogółu pracowników a zróżnicowaniem kadry kierowniczej stanowi też informację o równości szans. Szczegółowe informacje o zróżnicowaniu ogółu pracowników mogą też pomóc w ocenie, które kwestie są szczególnie ważne dla określonych grup pracowniczych.

2. Zawartość

- 2.1** Informacja na temat wskaźników zróżnicowania stosowanych przez organizację raportującą w ramach własnego monitorowania i rejestrowania sytuacji, które mogą być istotne dla potrzeb raportowania.
- 2.2** Łączna liczba pracowników w każdej kategorii (np. zarząd, wyższe kierownictwo, kierownictwo średniego szczebla, pracownicy administracyjni, produkcyjni itd.). Kategorie zatrudnienia powinny być zdefiniowane w oparciu o własny system kadr organizacji raportującej. Łączna liczba pracowników powinna odpowiadać wielkości podanej w LA1.
- 2.3** Procent zatrudnionych w każdej z następujących kategorii (% zatrudnionych):
- **płeć:** Kobieta/Mężczyzna;
  - **grupy mniejszościowe;**
  - **grupy wiekowe:** Poniżej 30 lat, 30–50 lat, ponad 50 lat.
- 2.4** Procent osób w organach nadzorczych organizacji (np. rada nadzorcza, komitet kierowniczy lub podobny w przypadku organizacji raportującej, która nie jest przedsiębiorstwem) w każdej z następujących kategorii (% osób w organach zarządzających):

- **płeć:** Kobieta / Mężczyzna;
- **grupy mniejszościowe;**
- **grupy wiekowe:** Poniżej 30 lat, 30–50 lat, ponad 50 lat.

3. Definicje

Organy nadzorcze

Komisje lub rady odpowiedzialne za wytyczanie kierunków strategicznych organizacji, skuteczne monitorowanie zarządzania i odpowiedzialność kierownictwa na szerszym forum organizacji oraz przed jej interesariuszami.

Wyznaczniki zróżnicowania

Wskaźniki, do których organizacja raportująca zbiera dane, mogą obejmować na przykład obywatelstwo, pochodzenie narodowe i etniczne, wyznanie i stopień sprawności.

4. Dokumentacja

Do potencjalnych źródeł informacji należą akta pracowników oraz protokoły z posiedzeń komisji ds. równości szans.

5. Odniesienia

- Konwencja w sprawie eliminacji wszelkich form dyskryminacji kobiet: Uchwała Zgromadzenia Generalnego ONZ nr 34/180 z 18 grudnia 1979 r.
- Deklaracja w sprawie eliminacji wszelkich form nietolerancji i dyskryminacji opartych na religii lub przekonaniach: Uchwała Zgromadzenia Generalnego ONZ nr 36/55 z 26 listopada 1981 r.
- Deklaracja w sprawie rasy i uprzedzeń rasowych: Konferencja Ogólna UNESCO, sesja 20., z 27 listopada 1978 r.
- Deklaracja praw osób należących do mniejszości narodowych, etnicznych, religijnych i językowych: Uchwała Zgromadzenia Generalnego ONZ nr 47/135 z 18 grudnia 1992 r.
- Trójstronna deklaracja MOP dotycząca przedsiębiorstw wielonarodowych i polityki społecznej: art. 21, 22, 23, 1977 r.
- Deklaracja MOP fundamentalnych zasad i praw w pracy, 1998 r.

- Konwencja MOP nr 111, Konwencja dotycząca dyskryminacji w zakresie zatrudnienia i wykonywania zawodu, 1958 r.
- Międzynarodowa Konwencja w sprawie eliminacji wszelkich form dyskryminacji rasowej z 4 lipca 1969 r.
- Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, wersja 2000 (Sekcja dotycząca zatrudnienia i stosunków branżowych).
- Inicjatywa United Nations Global Compact: Zasada 6, 26 lipca 2000 r.
- Deklaracja ONZ w sprawie eliminacji wszelkich form dyskryminacji rasowej: Uchwała Zgromadzenia Generalnego Narodów Zjednoczonych nr 1904 (XVIII) z 20 listopada 1963 r.

LA14 Stosunek podstawowego wynagrodzenia mężczyzn i kobiet według zajmowanego stanowiska

1. Znaczenie

Wiele krajów wprowadziło przepisy służące egzekwowaniu zasady jednakowej płacy za pracę o takiej samej wartości. Kwestii tej dotyczy Konwencja MOP nr 100 w sprawie jednakowego wynagrodzenia dla pracujących mężczyzn i kobiet za pracę jednakowej wartości. Równość wynagrodzeń jest czynnikiem pomagającym zatrzymać wykwalifikowanych kandydatów wśród pracowników. Przy braku takiej równowagi, organizacja ryzykuje utratę reputacji i procesy o dyskryminację.

2. Zawartość

- 2.1 Łączna liczba zatrudnionych w każdej kategorii pracowników w całej organizacji raportującej w podziale na płeć, z zastosowaniem informacji z LA13. Kategorie pracowników definiuje się w oparciu o własny system kadr organizacji raportującej. Łączna liczba pracowników powinna odpowiadać wielkości podanej w LA1.
- 2.2 Informacje na temat podstawowego wynagrodzenia kobiet i mężczyzn w każdej kategorii zatrudnionych.
- 2.3 Do zebrania tych danych może posłużyć każdy dogodny okres naliczania płac (np. wynagrodzenia godzinowe, tygodniowe, miesięczne lub roczne).
- 2.4 Współczynnik podstawowego wynagrodzenia kobiet i mężczyzn w każdej kategorii zatrudnionych.

3. Definicje

Podstawowe wynagrodzenie

Stała minimalna kwota wypłacana pracownikowi za wykonywanie obowiązków. Nie obejmuje dodatkowych wynagrodzeń, takich jak dodatek za staż pracy, pracę w godzinach nadliczbowych, premie, świadczenia ani żadnych dodatków (np. dodatku za przejazdy).

4. Dokumentacja

Do źródeł informacji dla tego wskaźnika należą akta pracowników i ewidencja płatności.

5. Odniesienia

- Konwencja MOP nr 100, Konwencja dotycząca jednakowego wynagrodzenia dla pracujących mężczyzn i kobiet za pracę jednakowej wartości, 1951 r.
- Konwencja MOP nr 111, Konwencja dotycząca dyskryminacji w zakresie zatrudnienia i wykonywania zawodu, 1958 r.
- Deklaracja MOP fundamentalnych zasad i praw w pracy, 1998 r.

IP

Zestaw wskaźników

Respektowanie praw człowieka (HR)

Suplement dla sektora organizacji
pozarządowych (NGO)

Respektowanie praw człowieka (HR)

Wskaźniki wyników

Aspekt: Procedury odnośnie zamówień i inwestycji

PODST. **HR1** Procent i całkowita liczba istotnych umów inwestycyjnych zawierających klauzule dotyczące praw człowieka lub które zostały poddane kontroli pod tym kątem.

PODST. **HR2** Procent znaczących dostawców i podwykonawców poddanych weryfikacji pod kątem przestrzegania praw człowieka oraz działania podjęte w tej kwestii.

DODAT. **HR3** Całkowita liczba godzin szkoleniowych na temat polityk i procedur regulujących kwestie przestrzegania praw człowieka w zakresie prowadzonej działalności oraz procent przeszkolonych pracowników.

Aspekt: Przeciwdziałanie dyskryminacji

PODST. **HR4** Całkowita liczba przypadków dyskryminacji oraz działania podjęte w tej kwestii.

Aspekt: Swoboda zrzeszania się i prawo do sporów zbiorowych

PODST. **HR5** Działania zidentyfikowane jako mogące stwarzać zagrożenie dla prawa do swobody zrzeszania się i prawa do sporów zbiorowych oraz inicjatywy wspierające te prawa.

Aspekt: Praca dzieci

PODST. **HR6** Działania zidentyfikowane jako niosące ze sobą istotne ryzyko wykorzystywania pracy dzieci oraz środki podjęte w celu eliminacji takich przypadków.

Aspekt: Praca przymusowa lub obowiązkowa

PODST. **HR7** Działania zidentyfikowane jako niosące ze sobą istotne ryzyko wystąpienia pracy przymusowej lub obowiązkowej oraz środki podjęte w celu eliminacji takich przypadków.

Aspekt: Praktyki w zakresie bezpieczeństwa

DODAT. **HR8** Procent personelu odpowiadającego za zapewnienie bezpieczeństwa, przeszkolonego w zakresie polityk i procedur danej organizacji dotyczących różnych aspektów praw człowieka związanych z prowadzoną działalnością.

Aspekt: Prawa ludności rdzennej

DODAT. **HR9** Łączna liczba przypadków naruszenia praw ludności rdzennej oraz podjęte działania.

Znaczenie

Wskaźniki wyników w zakresie praw człowieka wiążą się z ujawnianiem informacji na temat wpływu działalności danej organizacji na prawa obywatelskie i polityczne interesariuszy. Poszczególne aspekty tych wskaźników odpowiadają standardom uznanym na arenie międzynarodowej, przede wszystkim Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka ONZ oraz Deklaracji dotyczącej podstawowych Zasad i Praw w Pracy przyjętej przez Międzynarodową Organizację Pracy w 1998 r. (w szczególności ośmiu Fundamentalnych Konwencji MOP). Wprawdzie kategorie praw człowieka i praw w pracy są ściśle powiązane, ale służą innym celom. Wskaźniki praw człowieka koncentrują się na tym, jak organizacja raportująca przestrzega i respektuje podstawowe prawa człowieka, podczas gdy wskaźniki dotyczące praw w pracy odzwierciedlają jakość pracy i warunki środowiska pracy.

Wskaźniki wyników mają zapewnić porównywalną miarę wyników oraz rezultatów i w związku z tym koncentrują się przede wszystkim na przypadkach dotyczących podstawowych praw człowieka. Przypadki takie dotyczą zazwyczaj „punktów wpływu” na grupy interesariuszy oraz ryzyka, jakie niesie dla organizacji naruszenie tych praw. Zbiór wskaźników dotyczy trzech ogólnych obszarów:

- przypadki dotyczące podstawowych aspektów praw człowieka (HR4 i HR9);
- zasoby i wiedza umożliwiające organizacji skuteczne działanie na rzecz praw człowieka, w tym szkolenia i procedury wewnętrzne (HR3, HR5, HR6, HR7 i HR8) oraz
- uwzględnienie przez organizację kwestii praw człowieka w jej zewnętrznych relacjach **organizacyjnych** biznesowych, poprzez realizowane inwestycje bądź relacje z dostawcami (HR1 i HR2).

3. Konwencja ONZ: Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych, 1966 r.
4. Deklaracja MOP dotycząca fundamentalnych zasad i praw w pracy, (w szczególności osiem Fundamentalnych Konwencji MOP), 1998 r.
5. Deklaracja Wiedeńska i Program Działań, 1993 r.

Ogólne odniesienia

- Deklaracja dotycząca podstawowych zasad i praw w pracy przyjęta przez Międzynarodową Organizację Pracy, 1998 r.
- Trójstronna Deklaracja Zasad dotyczących przedsiębiorstw wielonarodowych i polityki społecznej przyjęta przez Międzynarodową Organizację Pracy, wydanie trzecie, 2001 r.
- Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, wersja z 2000 r.
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka ONZ, 1948 r.
- Konwencja MOP nr 169, Konwencja dotycząca ludności rdzennej i plemiennej w państwach niepodległych, 1989 r.

Definicje

Prawa człowieka

Powszechnie uznane prawa człowieka zostały zdefiniowane w pięciu następujących konwencjach i deklaracjach:

1. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka ONZ, 1948 r.
2. Konwencja ONZ: Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych, 1966 r.

HR1 Procent i całkowita liczba umów inwestycyjnych zawierających klauzule dotyczące praw człowieka lub które zostały poddane kontroli pod tym kątem

1. Znaczenie

Jest to jeden ze wskaźników pokazujących, w jakim zakresie przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych w organizacji uwzględnia się prawa człowieka.

Ma to szczególne znaczenie dla organizacji działających w regionach, w których ochrona praw człowieka jest poważnym problemem lub organizacji, które współpracują z przedsiębiorstwami z takich regionów. Uwzględnienie kryterium praw człowieka w procesach kontroli lub włączenie tych zagadnień w proces ustalania oczekiwanych wyników może stanowić element strategii ograniczającej ryzyko inwestycji. Zaniedbanie związane z nieprzestrzeganiem praw człowieka przez daną organizację może zaszkodzić jej reputacji, jak też niekorzystnie wpłynąć na stabilność inwestycji przez nią prowadzonych.

2. Zawartość

- 2.1 Tylko umowy, które są istotne z punktu widzenia skali lub znaczenia strategicznego. Znaczenie można określić analizując, na jakim szczeblu hierarchii w ramach danej organizacji umowa jest zatwierdzana lub na podstawie innych kryteriów, które można w spójny sposób zastosować do umów. Należy przedstawić sposób definiowania „istotnych umów” w organizacji.
- 2.2 Łączna liczba istotnych umów inwestycyjnych sfinalizowanych w raportowanym okresie, które albo nadały organizacji prawa własności innego podmiotu, albo stanowiły rozpoczęcie projektu inwestycyjnego będącego istotną pozycją w sprawozdaniu finansowym.
- 2.3 Jeśli realizowanych jest kilka umów inwestycyjnych z tym samym kontrahentem, liczba umów powinna odzwierciedlać liczbę odrębnie realizowanych projektów lub utworzonych podmiotów.
- 2.4 Łączna liczba i procent istotnych umów inwestycyjnych, które zawierają klauzule dotyczące praw człowieka lub które zostały poddane kontroli z punktu widzenia praw człowieka.

3. Definicje

Klauzule dotyczące praw człowieka

Konkretne warunki w pisemnej umowie definiujące minimalny poziom oczekiwań odnośnie wyników w zakresie ochrony praw człowieka, stanowiący wymóg do realizacji inwestycji.

Kontrola pod kątem ochrony praw człowieka

Formalny lub udokumentowany proces, w którym zestaw kryteriów dotyczących ochrony praw człowieka stanowi jeden z czynników, na podstawie których podejmowana jest decyzja o realizacji inwestycji.

4. Dokumentacja

Do potencjalnych źródeł informacji wewnętrznych należą działy prawny, stosunków z inwestorami i finansowy, a także dokumentacja zbierana w ramach systemu zarządzania jakością.

5. Odniesienia

Brak.

HR2 Procent znaczących dostawców i podwykonawców poddanych weryfikacji pod kątem przestrzegania praw człowieka oraz działania podjęte w tej kwestii

1. Znaczenie

Tworzenie rozległych sieci dostawców i podwykonawców dostarczających produkty i usługi spowodował wzrost zainteresowania kwestią stosowania zasad ochrony praw człowieka przez organizację raportującą w odniesieniu do sieci dostawców. Dotyczy to zwłaszcza organizacji w sektorach korzystających w znacznym stopniu z usług zleczanych podwykonawcom (outsourcing) i operujących w globalnych sieciach.

Procesy kontroli i monitorowania wyników w zakresie ochrony praw człowieka w łańcuchu dostaw mogą stanowić dowód pozytywnego wpływu organizacji na szerszą społeczność biznesową. Problemy z przestrzeganiem praw człowieka po stronie istotnych dostawców i podwykonawców mogą zaszkodzić reputacji ich organizacji partnerów biznesowych i zagrozić stabilności działalności danego dostawcy. Kontrola stanowi element zarządzania ryzykiem, a wykazany procent dostawców i podwykonawców poddanych kontroli pokazuje, jak regularnie dana organizacja uwzględniła to konkretne ryzyko.

2. Zawartość

- 2.1 Określenie całkowitej liczby znaczących dostawców i podwykonawców organizacji.
- 2.2 Procent umów zawartych ze znaczącymi dostawcami i podwykonawcami zawierających kryteria lub warunki kontroli przestrzegania praw człowieka. Patrz definicje „kryteriów” i „kontroli” w punkcie HR1.
- 2.3 Procent umów ze znaczącymi dostawcami i podwykonawcami, które albo odrzucono, albo w których narzucono warunki dotyczące konkretnych wyników, lub które podlegały innym działaniom w wyniku kontroli przestrzegania praw człowieka.

3. Definicje

Znaczący dostawcy i podwykonawcy

Podmioty trzecie dostarczające produkty i usługi lub te, z którymi zawarto umowy na dostawę takich produktów i usług. W kontekście tego wskaźnika „znaczący” oznacza dostawców i podwykonawców, którzy są:

- podstawowymi dostawcami określonego rodzaju towarów lub usług i których ogólnie dotyczy większość zakupów dokonywanych przez organizację lub
- obarczeni największym ryzykiem wystąpienia przypadków naruszenia praw człowieka.

4. Dokumentacja

Do potencjalnych źródeł informacji wewnątrz organizacji należą działy zaopatrzenia i zakupów oraz prawny.

5. Odniesienia

Brak.

HR3 Całkowita liczba godzin szkoleniowych na temat polityk i procedur regulujących kwestię przestrzegania praw człowieka w zakresie prowadzonej działalności oraz procent przeszkolonych pracowników

1. Znaczenie

Informacje uzyskane z tego wskaźnika pokazują zdolność organizacji do wdrażania polityk i procedur dotyczących praw człowieka. Prawa człowieka mocno zakorzeniły się w międzynarodowych standardach i prawach, w związku z tym organizacje są zobowiązane do prowadzenia specjalistycznych szkoleń, które umożliwią pracownikom respektowanie praw człowieka w toku ich bieżącej pracy. Liczba przeszkolonych pracowników i ilość szkoleń ułatwiają ocenę stopnia pogłębienia wiedzy danej organizacji na temat praw człowieka.

2. Zawartość

- 2.1** Całkowita liczba godzin poświęconych na szkolenie pracowników z wykorzystaniem danych z punktu LA10.
- 2.2** Łączna liczba pracowników, z wykorzystaniem danych z punktu LA1.
- 2.3** Liczba pracowników, którzy zostali oficjalnie przeszkoleni w zakresie polityk i procedur organizacji dotyczących problematyki praw człowieka i ich stosowania w pracy. Może to dotyczyć odrębnych szkoleń poświęconych kwestiom praw człowieka lub modułu na temat praw człowieka w ramach ogólnego programu szkoleń.
- 2.4** Całkowita liczba godzin w raportowanym okresie poświęconych szkoleniu w zakresie polityk i procedur dotyczących różnych aspektów praw człowieka związanych z prowadzoną działalnością.
- 2.5** Procent pracowników przeszkolonych w raportowanym okresie w zakresie polityk i procedur dotyczących różnych aspektów praw człowieka związanych z prowadzoną działalnością.

3. Definicje

Brak.

4. Dokumentacja

Do potencjalnych źródeł informacji wewnątrz organizacji należą akta pracowników w zakresie odbytych szkoleń i harmonogramy szkoleń.

5. Odniesienia

Brak.

HR4 Całkowita liczba przypadków dyskryminacji oraz działania podjęte w tej kwestii

1. Znaczenie

Prawa człowieka wykraczają poza prawa pracowników w miejscu pracy. Polityka zabraniająca dyskryminacji stanowi główny wymóg konwencji międzynarodowych oraz przepisów i wytycznych o charakterze społecznym. Kwestią dyskryminacji zajmują się też Fundamentalne Konwencje MOP nr 100 i 111. Konieczny jest skuteczny system monitorowania w celu zapewnienia przestrzegania tych praw na wszystkich szczeblach działalności organizacji. Interesariusze oczekują weryfikacji, że stosowane polityki i ich monitoring są skuteczne.

2. Zawartość

2.1 Informacje na temat przypadków dyskryminacji ze względu na rasę, kolor skóry, płeć, religię, poglądy polityczne, narodowość lub pochodzenie społeczne (zgodnie z definicjami MOP) bądź innych form dyskryminacji dotyczących wewnętrznych i/lub zewnętrznych interesariuszy w ramach działalności w raportowanym okresie.

Termin „przypadek” odnosi się do działań prawnych, skarg zgłoszonych w oficjalnym trybie w ramach organizacji lub kompetentnym władzom bądź przypadków niezgodności z regulacjami wykrytych w organizacji w wyniku stosowanych procedur, takich jak kontrole systemu zarządzania lub oficjalne programy monitorowania.

2.2 Łączna liczba przypadków dyskryminacji w raportowanym okresie.

2.3 Status tych „przypadków” i podjęte działania, takie jak:

- organizacja zbadała przypadek;
- wdrażany jest plan naprawczy;
- wdrożono plan naprawczy, a jego wyniki zostały przeanalizowane w rutynowym procesie wewnętrznej weryfikacji przez kierownictwo oraz
- w odniesieniu do danego przypadku nie podejmuje się dalszych kroków (tzn. został rozwiązany, sprawa jest zamknięta, brak dalszych kroków ze strony organizacji itd.).

3. Definicje

Dyskryminacja

Nierówne traktowanie danej osoby poprzez nałożenie na nią niewspółmiernych obciążeń lub odmowę przyznania korzyści oraz skutki takiego traktowania, sprzeczne z zasadą sprawiedliwego traktowania w oparciu o kryteria merytoryczne. Dyskryminacja obejmuje też molestowanie definiowane jako ciąg komentarzy lub działań, które są lub mogą być racjonalnie uznane za niepożądane przez osobę, do której są adresowane.

4. Dokumentacja

Do potencjalnych źródeł informacji wewnątrz organizacji należą działy prawny i zgodności z regulacjami.

5. Odniesienia

- Deklaracja o eliminacji wszystkich form nietolerancji i dyskryminacji religijnej i wyznaniowej: Uchwała Zgromadzenia Generalnego ONZ nr 36/55 z 26 listopada 1981 r.
- Deklaracja w sprawie rasy i uprzedzeń rasowych: Konferencja Ogólna UNESCO, sesja 20., z 27 listopada 1978 r.
- Deklaracja o prawach osób należących do mniejszości narodowych lub etnicznych, religijnych i językowych: Uchwała Zgromadzenia Generalnego ONZ nr 47/135 z 18 grudnia 1992 r.
- Konwencja MOP nr 100, Konwencja w sprawie równego wynagrodzenia, 1951 r.
- Konwencja MOP nr 111, Konwencja dotycząca dyskryminacji w zakresie zatrudnienia i wykonywania zawodu, 1958 r.
- Międzynarodowa Konwencja Praw Obywatelskich i Politycznych: Uchwała Zgromadzenia Generalnego 2200 A XX1 z 16 grudnia 1966 r.
- Międzynarodowa Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji rasowej: Uchwała Zgromadzenia Generalnego nr 1904 (XV111) z 20 listopada 1963 r.
- Konwencja ONZ w sprawie eliminacji wszelkich form dyskryminacji kobiet: Uchwała Zgromadzenia Generalnego ONZ nr 34/180 z 18 grudnia 1979 r.
- Deklaracja ONZ w sprawie eliminacji wszelkich form dyskryminacji rasowej: Uchwała Zgromadzenia Generalnego nr 1904 (XVIII) z 20 listopada 1963 r.

HR5 Działania zidentyfikowane jako mogące stwarzać zagrożenie dla prawa do swobody zrzeszania się i prawa do sporów zbiorowych oraz inicjatywy wspierające te prawa

1. Znaczenie

Prawo do swobody zrzeszania się i sporów zbiorowych wiąże się nieodłącznie z ochroną prawa pracowników (i pracodawców) do organizowania się w organizacjach, które sami wybiorą. Prawo do swobody zrzeszania się i stowarzyszeń stanowi fundamentalne postanowienie Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka ONZ i zostało zdefiniowane w Konwencjach Fundamentalnych MOP nr 87 i 98.

Ten wskaźnik ma pokazać działania podejmowane przez raportującą organizację w celu oceny, czy pracownicy mają możliwość realizacji swoich praw w zakresie swobody zrzeszania się i prowadzenia sporów zbiorowych. Ma też wskazywać działania, które zostały podjęte w celu wsparcia tych praw we wszystkich obszarach działalności organizacji. Wskaźnik ten nie wymaga od raportującej organizacji wyrażania konkretnych opinii na temat jakości krajowych systemów prawnych.

2. Zawartość

- 2.1** Identyfikacja działań, w których prawa pracowników do korzystania ze swobody zrzeszania się i sporów zbiorowych mogą być zagrożone. Proces identyfikacji takich działań powinien odzwierciedlać podejście organizacji do oceny ryzyka w tym zakresie i może wykorzystywać uznane międzynarodowe źródła danych, takie jak raporty MOP (raport roczny Komitetu Ekspertów MOP w sprawie wdrażania ratyfikowanych konwencji i rekomendacji oraz raporty Rady Administracyjnej dotyczące swobody zrzeszania się).
- 2.2** Informacje na temat zidentyfikowanych działań, w ramach których stwierdzono, że prawa pracowników do swobodnego zrzeszania się i sporów zbiorowych mogą być zagrożone, w podziale na:
- rodzaj działalności (np. zakład produkcyjny) lub
  - kraje lub regiony geograficzne, w których może występować ryzyko.

- 2.3** Informacje na temat wszelkich środków podejmowanych przez organizację w raportowanym okresie mających na celu wspieranie prawa do zrzeszania się i sporów zbiorowych. Więcej wskazówek znajduje się w deklaracji trójstronnej MOP i Wytycznych OECD.

3. Definicje

Swoboda zrzeszania się

Pracownicy i pracodawcy mogą tworzyć organizacje i przystępować do nich wedle własnego uznania, bez konieczności uzyskania uprzedniej zgody.

4. Dokumentacja

Do potencjalnych źródeł informacji wewnątrz organizacji należą działy prawny, zgodności z regulacjami oraz kadr.

5. Odniesienia

- Konwencja MOP nr 87, Konwencja dotycząca wolności związkowej i ochrony praw związkowych, 1948 r.
- Konwencja MOP nr 98, Konwencja dotycząca stosowania zasad prawa organizowania się i rokowań zbiorowych, 1949 r.
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka ONZ, 1948 r.
- Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych, 1966 r.

HR6 Działania zidentyfikowane jako niosące ze sobą istotne ryzyko wykorzystywania pracy dzieci oraz środki podjęte w celu eliminacji takich przypadków

1. Znaczenie

Zniesienie pracy dzieci jest podstawową zasadą i celem najważniejszych deklaracji praw człowieka i przepisów w tym zakresie, a także przedmiotem Konwencji MOP nr 138 i 182. Wprowadzenie i skuteczne egzekwowanie zasad dotyczących pracy dzieci jest podstawową kwestią, jakiej oczekuje się od przedsiębiorstw odpowiedzialnych społecznie.

2. Zawartość

2.1 Identyfikacja działań, które stwarzają znaczne ryzyko wystąpienia następujących przypadków:

- korzystania z pracy dzieci oraz
- narażania pracowników młodocianych na niebezpieczną pracę.

Proces identyfikacji takich działań powinien odzwierciedlać podejście organizacji do oceny ryzyka w tym zakresie i opierać się na uznanych międzynarodowych źródłach informacji, takich jak raporty MOP.

2.2 Informacja o działaniach, w ramach których występuje znaczne ryzyko przypadków pracy dzieci ze względu na:

- rodzaj działalności (np. zakład produkcyjny) lub
- kraje lub regiony geograficzne, w których może występować ryzyko.

2.3 Informacja na temat wszelkich środków podjętych przez organizację w raportowanym okresie, które mają się przyczynić do wyeliminowania pracy dzieci. Więcej wskazówek znajduje się w Deklaracji Trójstronnej MOP i Wytycznych OECD.

3. Definicje

Dziecko

Termin ten dotyczy osób poniżej 15 roku życia lub poniżej wieku ukończenia edukacji szkolnej

(w zależności od tego, który z tych dwóch progów jest wyższy), z wyjątkiem pewnych krajów, w których system gospodarczy i szkolnictwa nie są dostatecznie rozwinięte i w których może obowiązywać wiek minimum 14 lat. Kraje stanowiące takie wyjątki są określane przez MOP w odpowiedzi na specjalny wniosek danego kraju, w porozumieniu z reprezentatywnymi organizacjami pracodawców i pracowników.

Uwaga: Konwencja MOP nr 138 dotyczy zarówno pracy dzieci, jak i pracowników młodocianych. Patrz definicja „pracownika młodocianego” poniżej.

Pracownik młodociany

Osoba w wieku powyżej obowiązującego najniższego wieku dopuszczenia do pracy, ale poniżej 18 roku życia.

4. Dokumentacja

Do potencjalnych źródeł informacji wewnątrz organizacji należą działy prawny, zgodności z regulacjami oraz kadr.

5. Odniesienia

- Konwencja MOP nr 138, Konwencja dotycząca najniższego wieku dopuszczenia do zatrudnienia, 1973 r.
- Konwencja MOP nr 182, Konwencja dotycząca najgorszych form pracy dzieci, 1999 r.
- Deklaracja MOP dotycząca fundamentalnych zasad i praw w pracy, 86. sesja, 1998 r.

HR7 Działania zidentyfikowane jako niosące ze sobą istotne ryzyko wystąpienia pracy przymusowej lub obowiązkowej oraz środki podjęte w celu eliminacji takich przypadków

1. Znaczenie

Za jedno z fundamentalnych praw człowieka uważa się prawo do tego, by nie podlegać pracy przymusowej lub obowiązkowej. Prawo to stanowi jedno z postanowień Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka ONZ oraz Konwencji MOP nr 29 i 105. Tego rodzaju praca występuje w najróżniejszych formach, a przedstawione dane będą ilustrować wysiłki organizacji i jej wkład w zniesienie pracy przymusowej i obowiązkowej.

2. Zawartość

- 2.1** Identyfikacja działań postrzeganych jako stwarzające znaczne ryzyko wystąpienia pracy przymusowej lub obowiązkowej. Proces identyfikacji tych działań powinien odzwierciedlać podejście organizacji do oceny ryzyka w tym zakresie i opierać się na uznanych międzynarodowych źródłach informacji, takich jak raporty MOP.
- 2.2** Informacja o działaniach, w ramach których występuje znaczne ryzyko pracy przymusowej lub obowiązkowej ze względu na:
  - rodzaj działalności (np. zakład produkcyjny) lub
  - kraje lub regiony geograficzne, w których może występować ryzyko.
- 2.3** Informacja na temat wszelkich środków podjętych przez organizację w raportowanym okresie, które mają się przyczynić do wyeliminowania pracy przymusowej i obowiązkowej. Więcej wskazówek znajduje się w Trójstronnej Deklaracji MOP i Wytycznych OECD.

3. Definicje

Praca przymusowa lub obowiązkowa

Wszelka praca i usługi, które są uzyskiwane od jakiegokolwiek osoby pod groźbą kary i których dana osoba nie świadczy dobrowolnie (Konwencja MOP nr 29, Konwencja dotycząca pracy przymusowej lub obowiązkowej, 1930 r.). Najbardziej skrajne przykłady

takiej pracy to praca niewolnicza, praca więźniów i praca wymuszona, ale utrzymywanie pracowników w warunkach pracy przymusowej może też odbywać się pod pretekstem odpracowywania długu. Zatrzymywanie dokumentów tożsamości, wymaganie obowiązkowych depozytów lub zmuszanie pracowników pod groźbą zwolnienia do pracy po godzinach, na którą wcześniej nie wyrazili zgody – wszystkie takie przypadki stanowią przykłady pracy przymusowej.

4. Dokumentacja

Do potencjalnych źródeł informacji wewnątrz organizacji należą działy prawny, zgodności z regulacjami oraz kadr.

5. Odniesienia

- Konwencja MOP nr 29, Konwencja dotycząca pracy przymusowej lub obowiązkowej, 1930 r.
- Konwencja MOP nr 105, dotycząca zniesienia pracy przymusowej, 1957 r.
- Konwencja Ligi Narodów (później ONZ) w sprawie niewolnictwa, 1927 r.
- Uzupełniająca Konwencja ONZ w sprawie zniesienia niewolnictwa, handlu niewolnikami oraz instytucji i praktyk zbliżonych do niewolnictwa, 226 U.N.T.S.3, 1957 r.
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka ONZ (Uchwała Zgromadzenia Generalnego ONZ nr 217 A (III) z 10 grudnia 1948 r.), artykuły 4 i 5.
- Deklaracja MOP dotycząca podstawowych zasad i praw w pracy, 86. sesja, 1998 r.

HR8 Procent personelu odpowiadającego za zapewnienie bezpieczeństwa przeszkolonego w zakresie polityk i procedur danej organizacji dotyczących różnych aspektów praw człowieka związanych z prowadzoną działalnością

1. Znaczenie

Podstawą zachowania personelu odpowiadającego za zapewnienie bezpieczeństwa wobec osób trzecich musi być przeszkolenie w zakresie praw człowieka, w szczególności jeśli istnieje możliwość użycia siły. Przeszkolenie pracowników może zapobiec ryzyku naruszenia reputacji i ograniczyć ryzyko procesów sądowych wynikających z niewłaściwego postępowania lub zachowania nieakceptowanego przez organizację raportującą. Informacje wykazywane w ramach tego wskaźnika pomagają pokazać zasięg wdrożenia systemów zarządzania dotyczących praw człowieka. Wskaźnik ten ilustruje, jaka część pracowników ochrony może zostać racjonalnie uznana za świadomą oczekiwań w zakresie respektowania praw człowieka, jakie ma wobec nich organizacja.

2. Zawartość

- 2.1** Całkowita liczba pracowników ochrony zatrudnianych bezpośrednio przez organizację raportującą.
- 2.2** Procent pracowników ochrony, którzy przeszli oficjalne przeszkolenie w zakresie polityki obowiązującej w organizacji lub specjalnych procedur dotyczących problematyki praw człowieka i ich zastosowania w dziedzinie ochrony. Może to być odrębne szkolenie poświęcone temu tematowi lub jeden z modułów w ramach bardziej ogólnego programu szkolenia.
- 2.3** Informacja czy wymóg odbycia szkolenia dotyczy też organizacji zewnętrznych, które zapewniają pracowników ochrony.

3. Definicje

Pracownicy ochrony

Osoby zatrudnione, by chroniły majątek organizacji, kontrolowały przepływ ludzi, zapobiegały stratom i eskortowały osoby, towary lub przedmioty wartościowe.

4. Dokumentacja

Do potencjalnych źródeł informacji wewnątrz organizacji należy dział kadr i rejestry szkoleń odbytych przez wewnętrznych pracowników ochrony. Podwykonawcy mogą posiadać podobne informacje dotyczące swoich pracowników.

5. Odniesienia

- Komentarz dotyczący norm odpowiedzialności korporacji ponadnarodowych i innych przedsiębiorstw w odniesieniu do praw człowieka, dokument ONZ E/CN.4/ Sub.2/2003/38/Rev. 2 (2003) Sekcja C, Prawo do bezpieczeństwa osobistego, par. 4.
- Konwencja MOP nr 29, Konwencja dotycząca pracy przymusowej lub obowiązkowej, 1930 r.
- Konwencja MOP nr 105, Konwencja dotycząca zniesienia pracy przymusowej, 1957 r.

HR9 Łączna liczba przypadków naruszenia praw ludności rdzennej oraz podjęte działania

rozwiązany, sprawa jest zamknięta, brak dalszych kroków ze strony organizacji itd.).

1. Znaczenie

Liczba zarejestrowanych przypadków dotyczących naruszenia praw ludności rdzennej stanowi informację o stopniu wdrożenia polityki organizacji dotyczącej ludności rdzennej. Informacje te pomogą ukazać kształt relacji z tymi społecznościami interesariuszy, zwłaszcza w regionach, w których ludność rdzenna zamieszkuje lub prowadzi działalność w pobliżu jednostek należących do organizacji raportującej. Informacje te stanowią dodatkowy element umożliwiający podjęcie aktywnych działań przez grupy wsparcia. Praw ludności rdzennej dotyczą Konwencje MOP nr 107 i 169.

2. Zawartość

- 2.1** Identyfikacja przypadków naruszenia praw ludności rdzennej wśród pracowników organizacji oraz w społecznościach w pobliżu działających jednostek, na które mogą mieć wpływ planowane lub proponowane przyszłe działania organizacji raportującej.

Termin „przypadek” odnosi się do działań prawnych, skarg zgłoszonych w oficjalnym trybie w ramach organizacji lub kompetentnym władzom bądź przypadków naruszenia zasad wykrytych w organizacji w wyniku stosowanych procedur, takich jak kontrole systemu zarządzania lub oficjalne programy monitorowania.

- 2.2** Całkowita liczba stwierdzonych przypadków dotyczących naruszenia praw ludności rdzennej w raportowanym okresie.
- 2.3** Status tych przypadków i podjęte działania, takie jak:
- organizacja zbadała incydent;
  - wdrażany jest plan naprawczy;
  - wdrożono plan naprawczy, a wyniki zostały przeanalizowane w rutynowym procesie wewnętrznej weryfikacji przez kierownictwo oraz
  - w odniesieniu do danego przypadku nie podejmuje się dalszych kroków (tzn. został

3. Definicje

Ludność rdzenna

Ludność rdzenna to osoby, których warunki społeczne, kulturowe, polityczne i ekonomiczne odróżniają je od innych grup dominującej społeczności narodowej lub które są uważane za ludność rdzenną z racji pochodzenia od ludów, które zamieszkiwały dany kraj lub region geograficzny, do którego dany kraj należał w czasach podbojów, kolonizacji lub wytyczania obecnych granic i które, niezależnie od swojego statusu prawnego, zachowują niektóre własne instytucje społeczne, ekonomiczne, kulturalne i polityczne.

4. Dokumentacja

Do potencjalnych źródeł informacji wewnątrz organizacji należą procedury operacyjne i wytyczne dotyczące tych kwestii. Pozostałych informacji może dostarczyć menedżer na dany kraj lub prawnicy organizacji raportującej. Dane dotyczące ludności rdzennej wśród pracowników można uzyskać z danych osobowych pracowników.

5. Odniesienia

- Karta Narodów Zjednoczonych, Preambuła, San Francisco, 1945 r.
- Konwencja MOP nr 107, Konwencja w sprawie ludności rdzennej i plemiennej, 1957 r.
- Konwencja MOP nr 169, Konwencja dotycząca ludności rdzennej i plemiennej w państwach niepodległych, 1991 r.

IP

Zestaw wskaźników
Społeczeństwo (SO)
Suplement dla sektora organizacji
pozarządowych (NGO)

Społeczeństwo

Wskaźniki wyników

Aspekt: Społeczność lokalna

PODST. **S01** Charakter, skala i efektywność programów i praktyk w zakresie oceny i zarządzania wpływem działalności organizacji na społeczność lokalną, włączając wpływ wejścia na dany rynek, prowadzenia i zakończenia działalności.

Aspekt: Korupcja

PODST. **S02** Procent i całkowita liczba programów/ jednostek biznesowych poddanych analizie pod kątem ryzyka związanego z korupcją.

PODST. **S03** Procent pracowników przeszkolonych w zakresie polityki i procedur antykorupcyjnych organizacji.

PODST. **S04** Działania podjęte w odpowiedzi na przypadki korupcji.

PODST. *Zob.*
Komentarz dotyczący sektora NGO w Zestawie wskaźników.

Aspekt: Udział w życiu publicznym

PODST. **S05** Stanowiska zajęte w sprawach publicznych, udział w stanowieniu polityk publicznych i lobbying.

DODAT. **S06** Całkowita wartość darowizn finansowych i rzeczowych na rzecz partii politycznych, polityków i instytucji o podobnym charakterze, według krajów.

Aspekt: Naruszenie zasad wolnej konkurencji

DODAT. **S07** Całkowita liczba podjętych wobec organizacji kroków prawnych dotyczących przypadków naruszeń zasad wolnej konkurencji, praktyk monopolistycznych oraz ich skutki.

Aspekt: Zgodność z regulacjami

PODST. **S08** Wartość pieniężna kar i całkowita liczba sankcji pozafinansowych z tytułu niezgodności z prawem i regulacjami.

Znaczenie

Kategorie Praca, Prawa człowieka i Odpowiedzialność za produkt dotyczą wpływu społecznego na określone grupy interesariuszy, takie jak pracownicy i klienci. Wpływ społeczny organizacji wiąże się również z relacjami w ramach struktur rynkowych i instytucji społecznych składających się na środowisko społeczne, w którym dochodzi do interakcji między poszczególnymi grupami interesariuszy. Interakcje te, a także sposób traktowania przez organizację grup społecznych, takich jak m.in. społeczności lokalne, stanowi istotny element zrównoważonego rozwoju. Reasumując, wskaźniki wyników dotyczących społeczeństwa zajmują się zatem wpływem, jaki mają organizacje na społeczności, w których działają oraz sposobami kontroli i zarządzania interakcjami organizacji z innymi instytucjami społecznymi. Dotyczy to w szczególności informacji na temat przekupstwa i korupcji, zaangażowania w życie publiczne, praktyk monopolistycznych oraz przestrzegania przepisów prawa i regulacji innych niż te dotyczące warunków pracy i ochrony środowiska.

Definicje

Korupcja

Korupcja to „nadużywanie przyznanych uprawnień dla prywatnych korzyści”¹ przez osoby działające w sektorze publicznym lub prywatnym. Interpretuje się ją jako działania obejmujące praktyki korupcyjne, takie jak: przekupstwo, oszustwa, wymuszenia, zmywy, konflikt interesów oraz „pranie brudnych pieniędzy”.

W tym kontekście korupcja oznacza też proponowanie lub przyjmowanie wszelkich prezentów, pożyczek, opłat, nagród lub innych korzyści od jakiegokolwiek osoby, jako zachęty do praktyk nieuczciwych, niezgodnych z prawem bądź naruszających zaufanie do sposobu prowadzenia działalności przez dane przedsiębiorstwo². Może to obejmować korzyści pozafinansowe, takie jak bezpłatne towary lub wyjazdy bądź inne benefity zapewniane w celu uzyskania lub mogące skutkować uzyskaniem nieuczciwych korzyści, bądź mogące stanowić nacisk w celu uzyskania takich korzyści.

Ogólne odniesienia

- Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, wersja 2000.
- Konwencja OECD o zwalczaniu przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych w międzynarodowych transakcjach handlowych, 1997 r.
- Zasady nadzoru korporacyjnego OECD, 2004 r.
- Interamerykańska konwencja przeciw korupcji, 1996 r.
- Konwencja Narodów Zjednoczonych Przeciw Korupcji, 2003 r.

¹ Transparency International.

² Definicje te oparte są na „Zasadach zwalczania przekupstwa w działalności gospodarczej” opracowanych w ramach projektu realizowanego pod kierownictwem Transparency International.

SO1 Charakter, skala i efektywność programów i praktyk w zakresie oceny i zarządzania wpływem działalności organizacji na społeczność lokalną, włączając wpływ wejścia na dany rynek, prowadzenia i zakończenia działalności

1. Znaczenie

Działania organizacyjne, takie jak rozpoczynanie aktywności na danym obszarze, prowadzenie jej i zakończenie, pociągają za sobą szereg istotnych konsekwencji dla zrównoważonego rozwoju danego regionu. Wskaźniki ujęte w Ramowych Zasadach Raportowania GRI, takie jak emisja zanieczyszczeń lub dane ekonomiczne, prezentują ogólny obraz pozytywnych i negatywnych skutków takich działań. Trudności może sprawiać natomiast klasyfikacja tych danych na poziomie poszczególnych społeczności lokalnych lub obszarów geograficznych. W związku z tym konieczne okazało się opracowanie miar, które odzwierciedlałyby podejście organizacji do systematycznego zarządzania zarówno pozytywnymi, jak i negatywnymi aspektami tego wpływu na poziomie społeczności lokalnej oraz obszaru geograficznego, na którym dana organizacja prowadzi swoją działalność.

Interesariusze są zainteresowani podejściem organizacji do zarządzania wpływem działań na społeczność lokalną. Posiadanie rzetelnych systemów zarządzania może wzmocnić reputację marki danej organizacji jako potencjalnego partnera, wzmacniając jednocześnie zdolność organizacji do kontynuowania dotychczasowych działań oraz inicjowania i rozwoju nowych.

2. Zawartość

2.1 Informacja o istniejących programach oceny wpływu działalności na społeczności lokalne:

- przed wejściem na teren danej społeczności;
- podczas prowadzenia działalności w danej społeczności oraz
- podczas podejmowania decyzji o zakończeniu działalności na terenie danej społeczności.

2.2 Informacja, czy powyższe programy określają:

- jak i przez kogo zbierane są dane dla takich programów oraz
- jak wybiera się przedstawicieli społeczności (osoby lub grupy), od których zbiera się informacje.

2.3 Informacja odnośnie liczby i odsetka działań, do których odnoszą się te programy.

2.4 Analiza programów społecznych pod względem minimalizacji niekorzystnego i maksymalizacji korzystnego wpływu działalności danej organizacji, w tym pod względem liczby osób, których ten wpływ dotyczy.

2.5 Przykłady, jak informacje zwrotne i analiza danych dotyczących wpływu na społeczności lokalne wpłynęły na dalsze zaangażowania społeczne po stronie raportującej organizacji.

3. Definicje

Wpływ prowadzonej działalności

Dotyczy przede wszystkim kwestii wpływu społecznego, takich jak:

- zdrowie i bezpieczeństwo publiczne, odnoszące się do infrastruktury, materiałów niebezpiecznych, emisji, zanieczyszczeń oraz chorób;
- przymusowe przesiedlenia, przemieszczanie ludności z powodów geofizycznych i ekonomicznych oraz przywracanie źródeł utrzymania oraz
- kultura lokalna, kwestie równouprawnienia płci, ludności rdzennej oraz kwestie dziedzictwa kulturowego.

Definicja ta nie obejmuje wpływu i kwestii wchodzących w zakres innych wskaźników, takich jak EN10 (źródła wody, na które wywiera się wpływ poprzez pobór wody), EN12 (obszary o wysokiej bioróżnorodności) oraz LA8 (poważne choroby). Nie obejmuje też dobrowolnych darowizn (rzeczowych i pieniężnych) na rzecz społeczności lokalnych.

4. Dokumentacja

Do potencjalnych źródeł informacji należą zasady i procedury organizacyjne, dane zebrane w toku realizacji programów społecznościowych, analiza wyników forów interesariuszy oraz raportów przez nich publikowanych, dane dostępne dzięki partycypacji w komisjach i gremiach funkcjonujących na terenie lokalnej społeczności oraz inne materiały.

Należy wykorzystać zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne źródła i odniesienia.

5. Odniesienia

Brak.

SO2 Procent i całkowita liczba programów/jednostek biznesowych poddanych analizie pod kątem ryzyka związanego z korupcją

- Konwencja Narodów Zjednoczonych Przeciw Korupcji, 2003 r.
- Zasady zwalczania przekupstwa w działalności gospodarczej, 2003 r.

1. Znaczenie

Działania mające na celu ograniczenie ryzyka utraty reputacji wynikającego z praktyk korupcyjnych pracowników lub organizacji/kontrahentów wymagają systemu zapewniającego wsparcie pod postacią stosownych procedur. Miernik ten identyfikuje dwa typy działań służących zapewnieniu skutecznego wdrażania zasad i procedur organizacji raportującej przez jej pracowników oraz pośredników i organizacji/kontrahentów. Analiza ryzyka to ważny i konieczny element zarządzania, który pomaga ocenić możliwość wystąpienia przypadków korupcji w organizacji.

2. Zawartość

2.1 Informacja o programach/jednostkach biznesowych analizowanych w raportowanym okresie pod kątem ryzyka występującego w organizacji w związku z praktykami korupcyjnymi. Dotyczy to formalnej oceny ryzyka związanego z korupcją lub uwzględnienia ryzyka korupcji, jako jednego z czynników w ogólnej ocenie ryzyka.

2.2 Procent i łączna liczba programów/jednostek biznesowych analizowanych z punktu widzenia ryzyka związanego z korupcją.

3. Definicje

Brak.

4. Dokumentacja

Do potencjalnych źródeł informacji należą raporty z monitoringu.

5. Odniesienia

- Konwencja OECD o zwalczaniu przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych w międzynarodowych transakcjach, 1997 r.
- Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, wersja 2000.
- Interamerykańska konwencja przeciw korupcji, 1996 r.

SO3 Procent pracowników przeszkolonych w zakresie polityki i procedur antykorupcyjnych organizacji

1. Znaczenie

Działania mające na celu ograniczenie ryzyka utraty reputacji wynikającego z korupcyjnych praktyk pracowników lub organizacji/kontrahentów wymagają systemu zapewniającego wsparcie pod postacią stosownych procedur. Szkolenia stanowią ważny element takiego systemu, ponieważ budują świadomość problemu w organizacji oraz stwarzają możliwości do zapobiegania korupcji. Miernik ten pokazuje, jaką część pracowników organizacji można uznać za zaznajomionych z problematyką antykorupcyjną.

2. Zawartość

- 2.1 Łączna liczba pracowników z podziałem na kadre kierowniczą i pozostałych pracowników, na podstawie danych z LA1.
- 2.2 Procent łącznej liczby pracowników na stanowiskach kierowniczych i pozostałych pracowników (odrębnie), którzy zostali przeszkoleni w zakresie zwalczania korupcji w raportowanym okresie.

3. Definicje

Brak.

4. Dokumentacja

Do potencjalnych źródeł informacji należą akta szkoleń.

5. Odniesienia

- Konwencja OECD o zwalczaniu przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych w międzynarodowych transakcjach handlowych, 1997 r.
- Wytoczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, wersja 2000.
- Interamerykańska konwencja przeciw korupcji, 1996 r.
- Konwencja Narodów Zjednoczonych Przeciw Korupcji, 2003 r.
- Zasady zwalczania przekupstwa w działalności gospodarczej, 2003 r.

SO4 Działania podjęte w odpowiedzi na przypadki korupcji

1. Znaczenie

Korupcja może stanowić poważne zagrożenie dla reputacji i działalności organizacji. Zjawisko to przyczynia się do ubóstwa w gospodarkach przechodzących transformację, zwiększania szkód w środowisku naturalnym, łamania praw człowieka, niewłaściwego lokowania środków inwestycyjnych oraz podważania praworządności. Interesariusze oraz rynek, w tym normy międzynarodowe, w coraz większym stopniu wymagają od organizacji uczciwości, procedur nadzoru oraz dobrych praktyk gospodarczych. Wskaźnik ten ilustruje konkretne działania podjęte w celu ograniczenia źródeł korupcji oraz zagrożeń z ich strony, a tym samym ograniczenia ryzyka przypadków korupcji. Z punktu widzenia interesariuszy istotne jest zarówno występowanie przypadków korupcji, jak też reakcja i kroki podjęte przez organizację, której zjawisko to dotyczy.

Korupcja – rozumiana szerzej niż tylko znaczący akt oszustwa czy kradzieży wraz z jego konsekwencjami – stanowi znaczące ryzyko z punktu widzenia integralności organizacji, możliwości realizacji jej misji, jej stosunków społecznych, gospodarczych i politycznych na obszarach, na których działa i poza nimi, oraz dla szeroko rozumianych działań w zakresie społeczeństwa obywatelskiego. Poza osłabieniem praworządności zjawisko to przyczynia się również do niedoboru zasobów i ich niewłaściwej alokacji, ubóstwa, szkód dla środowiska naturalnego oraz naruszania praw człowieka (w tym praw politycznych). W coraz większym stopniu oczekuje się od organizacji, że będą przestrzegały dobrowolnych i obowiązkowych kodeksów na poziomie zarówno krajowym, jak i międzynarodowym, kierowały się dobrymi praktykami i stosowały się do standardów zarządzania. Informowanie o przypadkach korupcji wyraża zdolność organizacji do przestrzegania standardów zarządzania i spójności społecznej, ogranicza ryzyko powtarzania się strat materialnych i utraty reputacji, zarówno w odniesieniu do własnych działań, jak i dobrostanu osób, na rzecz których działa, jak również praktyki reagowania na takie zagrożenia.

2. Zawartość

2.1 Działania podjęte w odpowiedzi na przypadki korupcji, w tym:

- łączna liczba przypadków, w których pracownicy/ wolontariusze i członkowie organów zarządczych zostali zwolnieni lub ukarani dyscyplinarnie za korupcję oraz
- łączna liczba przypadków, w których nie odnowiono umów z kontrahentami i innymi partnerami z powodu naruszenia zasad dotyczących zwalczania korupcji.

2.2 Wszelkie zakończone sprawy sądowe dotyczące praktyk korupcyjnych wszczęte przeciwko organizacji raportującej lub jej pracownikom w raportowanym okresie oraz wyniki tych spraw.

3. Definicje

Brak.

4. Dokumentacja

Do potencjalnych źródeł informacji należą akta prawne dotyczące spraw wniesionych przeciwko organizacji, jej pracownikom, organizacjom kontrahentom lub podwykonawcom; protokoły z posiedzeń i przesłuchań wewnętrznych komisji dyscyplinarnych oraz umowy z organizacjami kontrahentami.

5. Odniesienia

- Konwencja Narodów Zjednoczonych Przeciw Korupcji, 2003 r.
- Konwencja OECD o zwalczaniu przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych w międzynarodowych transakcjach handlowych, 1997 r.
- Interamerykańska konwencja przeciw korupcji, 1996 r.
- Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, wersja 2000.
- Instrumenty zwalczania korupcji i Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, 2003 r.
- Zasady zwalczania przekupstwa w działalności gospodarczej, 2003 r.

SO5 Stanowiska zajęte w sprawach publicznych, udział w stanowieniu polityk publicznych i lobbying

1. Znaczenie

Wskaźnik ten dostarcza informacji pozwalających organizacji na porównanie własnych stanowisk w sprawach publicznych z przyjętymi zasadami i celami zrównoważonego rozwoju. Informacje te ukazują, w jakim stopniu publicznie wyrażane stanowiska w kwestiach zrównoważonego rozwoju są zakorzenione w całej organizacji oraz uwzględniane w poszczególnych jednostkach organizacji. Umożliwia to porównanie priorytetów organizacji (w szczególności przy porównaniu w ramach tego samego sektora), a poszczególne stanowiska w sprawach publicznych pomagają określić znaczenie, jakie ma problematyka zrównoważonego rozwoju dla organizacji. Wskaźnik pomaga również zapewnić przejrzystość działań lobbyingowych, ważnych dla jednostek zainteresowanych uczciwością stosowanych praktyk i ich potencjalnym wpływem na interesariuszy.

2. Zawartość

- 2.1** Inicjatywy, w których organizacja zajęła oficjalne stanowisko lub działania, w których jej udział został oficjalnie uznany. Choć mogą zostać wymienione działania podejmowane w ramach działalności w związkach branżowych, okrągłych stołach, grupach zadaniowych i w innych formach lobbyingu w środowiskach politycznych, ujawniane informacje dotyczą stanowiska samej organizacji, nie zaś stanowisk podmiotów, w których działalność jest ona zaangażowana.
- 2.2** Informacje na temat istotnych kwestii, które dotyczą udziału organizacji raportującej w kształtowaniu polityki publicznej i w lobbyingu. Dotyczy to raczej uczestnictwa na szczeblu całej organizacji, a nie poszczególnych jej działów.
- 2.3** Informacje o kluczowych stanowiskach zajmowanych w każdej z powyższych raportowanych kwestii i wyjaśnienie wszelkich istotnych rozbieżności między stanowiskiem lobbyingowym a deklarowanymi zasadami, celami zrównoważonego rozwoju lub stanowiskami dotyczącymi spraw publicznych.

3. Definicje

Kształtowanie polityki publicznej

Zorganizowane i skoordynowane działania mające wywrzeć wpływ na formułowanie polityki rządowej.

Lobbying

Dotyczy działań zmierzających do wpływania lub przekonywania osób na stanowiskach politycznych lub kandydatów na takie stanowiska do popierania polityki i/lub wypływanie na kształtowanie przepisów prawnych lub decyzji politycznych. W ramach tego wskaźnika może chodzić o lobbying na każdym szczeblu administracji państwowej lub instytucji międzynarodowych.

4. Dokumentacja

Do potencjalnych źródeł informacji należą oświadczenia organizacji raportującej na temat polityki publicznej; wewnętrzne protokoły z posiedzeń komisji lub działów zajmujących się relacjami z administracją rządową; oświadczenia o stanowisku przyjętym przez organizację raportującą w związkach branżowych oraz zapisy spotkań i kontaktów z osobami formułującymi politykę publiczną.

5. Odniesienia

- Wytuczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, wersja 2000.
- Zasady nadzoru korporacyjnego OECD, 2004 r.

SO6 Całkowita wartość darowizn finansowych i rzeczowych na rzecz partii politycznych, polityków i instytucji o podobnym charakterze, według krajów

1. Znaczenie

Celem tego wskaźnika jest ukazanie skali zaangażowania organizacji raportującej w finansowanie działalności politycznej oraz zapewnienie przejrzystości działań politycznych w relacjach z organizacją raportującą. W wielu krajach istnieją przepisy, które określają dopuszczalny zakres oficjalnych wydatków ponoszonych przez partie i kandydatów politycznych na kampanie wyborcze.

2. Zawartość

- 2.1 Całkowita wartość pieniężna darowizn finansowych i oszacowana wartość darowizn rzeczowych przekazanych przez organizację raportującą w raportowanym okresie partiom politycznym, politykom i instytucjom politycznym.
- 2.2 Kalkulacja darowizn zgodnie z krajowymi zasadami rachunkowości (o ile istnieją).
- 2.3 Całkowita wartość darowizn pieniężnych według kraju, dla tych krajów, w których:
  - organizacja ma główne lokalizacje i/lub przychody ze sprzedaży;
  - organizacja posiada znaczny udział w rynku, w porównaniu z innymi organizacjami lub
  - przekazane sumy są istotne w porównaniu z łączną kwotą darowizn na całym świecie.

3. Definicje

Darowizny

Darowizny mogą obejmować dotacje, pożyczki, sponsorowanie, zakupy biletów na wydarzenia fundraisingowe, reklamę, korzystanie z pomieszczeń i zaplecza organizacyjnego, projekty i druk, dotacje na sprzęt, wynajmowanie specjalistów lub oferowanie miejsc pracy politykom lub kandydatom itp.

Instytucje o podobnym charakterze

Wszelkie organy utworzone w celu zapewnienia oficjalnego i nieoficjalnego wsparcia finansowego dla partii politycznych, ich przedstawicieli lub osób ubiegających się o stanowiska polityczne. Definicja ta obejmuje też instytucje doradcze (think-tanks), organy polityczne, handlowe związki branżowe i inne organizacje wspierające, które są powiązane z mobilizowaniem wsparcia dla partii politycznych, ich przedstawicieli lub kandydatów ubiegających się o urząd.

4. Dokumentacja

Do potencjalnych źródeł informacji należy ewidencja księgowa płatności zewnętrznych i informacje ujawnianie publicznie.

5. Odniesienia

- Wytoczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, wersja 2000.

S07 Całkowita liczba podjętych wobec organizacji kroków prawnych dotyczących przypadków naruszeń zasad wolnej konkurencji, praktyk monopolistycznych oraz ich skutki

1. Znaczenie

Fuzje i przejęcia mogą wpływać na decyzje podejmowane przez klientów, ceny i inne czynniki mające podstawowe znaczenie dla sprawnego działania rynków. W wielu krajach wprowadzono przepisy, które mają na celu kontrolowanie takiej działalności i zapobieganie tworzeniu monopolu, zgodnie z założeniem, że konkurencja między przedsiębiorstwami sprzyja wydajności ekonomicznej i zrównoważonemu rozwojowi. Postępowania sądowe i administracyjne wskazują na sytuacje, w których działalność rynkowa lub status organizacji osiągnęły dostatecznie dużą skalę, by wzbudzić zaniepokojenie innych podmiotów rynkowych. Decyzje prawne, będące wynikiem postępowań podjętych z tego tytułu, mogą nieść za sobą ryzyko znacznego utrudnienia prowadzenia działalności oraz nałożenie kar.

2. Zawartość

- 2.1** Wskaźnik ten dotyczy postępowań sądowych i administracyjnych wszczętych na mocy przepisów prawa krajowego lub międzynarodowego wprowadzonych przede wszystkim w celu regulacji zachowań naruszających swobodę konkurencji i praktyk monopolistycznych.
- 2.2** Informacja na temat toczących się lub zakończonych w raportowanym okresie postępowań sądowych i administracyjnych dotyczących zachowań naruszających swobodę konkurencji lub przepisów antymonopolowych, w których organizacja występuje jako uczestnik postępowania.
- 2.3** Łączna liczba postępowań sądowych i administracyjnych z tytułu naruszenia swobody konkurencji lub praktyk monopolistycznych.
- 2.4** Wyniki podjętych postępowań, w tym wyroki, decyzje i orzeczenia.

3. Definicje

Postępowanie naruszające swobodę konkurencji

Działania organizacji raportującej i/lub jej pracowników, które mogą prowadzić do zмовy z potencjalnymi konkurentami w sprawie ustalania cen, uzgadniania ofert przetargowych, tworzenia ograniczeń rynkowych lub dotyczących wydajności, nakładania kontyngentów geograficznych lub podziału między siebie klientów, dostawców, obszarów geograficznych lub linii produktów w celu ograniczenia działania konkurencji rynkowej.

Praktyki monopolistyczne

Działania organizacji raportującej, które mogą prowadzić do zмовy w celu tworzenia barier wejścia do danego sektora, nieuczciwych praktyk biznesowych, nadużywania pozycji rynkowej, tworzenia karteli, fuzji naruszających swobodę konkurencji, ustalania cen i innych działań w zмовie, które blokują konkurencję.

4. Dokumentacja

Do potencjalnych źródeł informacji należą akta prawne i archiwa publiczne.

5. Odniesienia

- Wytoczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, wersja 2000.

SO8 Wartość pieniężna kar i całkowita liczba sankcji pozafinansowych z tytułu niezgodności z prawem i regulacjami

1. Znaczenie

Zakres nieprzezwiezegania prawa w ramach organizacji pokazuje, w jakim stopniu kierownictwo zapewnia zgodność prowadzonej działalności z określonymi parametrami wyników. Z ekonomicznego punktu widzenia, zapewnienie zgodności z regulacjami pomaga ograniczyć ryzyko finansowe, które występuje bezpośrednio – w formie kar pieniężnych – bądź pośrednio – poprzez wpływ na reputację organizacji.

Od skali zgodności z regulacjami danej organizacji w przeszłości mogą zależeć możliwości dalszego rozwijania działalności lub uzyskania niezbędnych zezwoleń.

Wskaźniki EN28 i PR9 dotyczą przestrzegania przepisów w określonych dziedzinach prawa oraz przestrzegania przepisów prawa, którym dana organizacja podlega. Wskaźnik ten odzwierciedla kary pieniężne i sankcje niepieniężne nałożone na mocy regulacji prawnych, których nie obejmują wskaźniki EN28 i PR9, np. dotyczących oszustw księgowych, dyskryminacji w miejscu pracy, korupcji itp.

2. Zawartość

- 2.1** Informacja na temat sankcji administracyjnych lub sądowych nałożonych na organizację za nieprzezwiezeganie regulacji prawnych, w tym:
- międzynarodowych deklaracji, konwencji i traktatów oraz przepisów krajowych, regionalnych i lokalnych, a także
  - spraw wniesionych przeciwko organizacji podlegających międzynarodowym mechanizmom rozstrzygania sporów lub krajowym mechanizmom rozstrzygania sporów nadzorowanych przez organy administracji państwowej.
- 2.2** Znaczące kary pieniężne i sankcje niepieniężne, w tym:
- łączna wartość pieniężna nałożonych znaczących kar;
  - liczba sankcji pozafinansowych oraz

- sprawy wniesione w ramach mechanizmu rozstrzygania sporów.

- 2.3** Jeśli organizacja raportująca nie wskazała żadnych przypadków nieprzezwiezegania prawa lub regulacji, wystarczy stwierdzenie tego faktu.
- 2.4** Wskazane jest podawanie informacji na temat kar pieniężnych i sankcji pozafinansowych w poszczególnych obszarach prawa.

3. Definicje

Brak.

4. Dokumentacja

Do źródeł danych należą wyniki badań sprawozdań finansowych lub systemy śledzenia sytuacji regulacyjnej obsługiwane przez dział prawny. Informacje dotyczące kar pieniężnych z działu księgowości.

5. Odniesienia

Brak.

IP

NGO

Zestaw wskaźników

Odpowiedzialność za produkt (PR)

Suplement dla sektora organizacji
pozarządowych (NGO)

Odpowiedzialność za produkt (PR)

Wskaźniki wyników

Aspekt: Zdrowie i bezpieczeństwo klienta

PODST. **PR1** Etapy cyklu życia produktu, na których ocenia się wpływ produktów i usług na zdrowie i bezpieczeństwo w celu poprawy wskaźników oraz procent istotnych kategorii produktów i usług podlegających takim procedurom.

DODAT. **PR2** Całkowita liczba przypadków niezgodności z regulacjami i dobrowolnymi kodeksami w zakresie wpływu produktów i usług na zdrowie i bezpieczeństwo na każdym etapie cyklu życia według rodzaju skutków.

Aspekt: Oznakowanie produktów i usług

PODST. **PR3** Rodzaj informacji o produktach i usługach wymaganych na mocy procedur oraz procent znaczących produktów i usług podlegających takim wymogom informacyjnym.

DODAT. **PR4** Całkowita liczba przypadków niezgodności z regulacjami oraz dobrowolnymi kodeksami dotyczącymi oznakowania i informacji o produktach i usługach według skutków.

DODAT. **PR5** Praktyki związane z zapewnieniem satysfakcji klienta, w tym wyniki badań pomiaru satysfakcji klienta.

Aspekt: Komunikacja marketingowa

PODST. **PR6** Programy dotyczące przestrzegania prawa, standardów i dobrowolnych kodeksów regulujących kwestie pozyskiwania funduszy i komunikacji marketingowej, z uwzględnieniem reklamy, promocji i sponsoringu.

PODST. *Zob.*
Komentarz dotyczący sektora NGO w Zestawie wskaźników.

DODAT. **PR7** Całkowita liczba przypadków niezgodności z regulacjami i dobrowolnymi kodeksami regulującymi kwestie komunikacji marketingowej, z uwzględnieniem reklamy, promocji i sponsoringu według rodzaju skutków.

Aspekt: Ochrona prywatności klienta

DODAT. **PR8** Całkowita liczba uzasadnionych skarg dotyczących naruszenia prywatności klientów oraz utraty danych.

Aspekt: Zgodność z regulacjami

PODST. **PR9** Wartość pieniężna istotnych kar z tytułu niezgodności z prawem i regulacjami dotyczącymi dostawy i użytkowania produktów i usług.

Znaczenie

Wskaźniki odpowiedzialności za produkt dotyczą zarządzania skutkami, jakie produkty i usługi mogą mieć dla klientów i użytkowników. Od organizacji oczekuje się zachowania należytej staranności przy projektowaniu produktów i usług, tak aby były one odpowiednie do swojego przeznaczenia i nie stwarzały ryzyka dla zdrowia i bezpieczeństwa użytkowników. Ponadto komunikacja związana z produktami i usługami musi uwzględniać potrzeby informacyjne klientów oraz ich prawo do zachowania prywatności. Wskaźniki te są zasadniczo połączone w pary, przy czym wskaźnik podstawowy zawiera informacje o istniejących procedurach, a wskaźnik dodatkowy pokazuje stopień zgodności z regulacjami.

Definicje

Charakter niezgodności (z regulacjami)

Orzeczenie sądu o postępowaniu niezgodnym z regulacjami lub przepisami, w podziale na kategorie według rodzaju przepisów lub regulacji, które zostały naruszone.

Informacja/oznakowanie produktów i usług

Terminy „informacja” i „oznakowanie” stosuje się zamiennie. Określają one podawane informacje na temat produktu lub usługi zawierające charakterystykę danego produktu lub usługi.

Ochrona prywatności klienta

Prawo klienta do prywatności i ochrony, w tym kwestie takie jak ochrona danych, wykorzystanie informacji/ danych tylko w ściśle określonych celach (chyba że zostanie to jednoznacznie uzgodnione inaczej), obowiązek zachowania poufności danych oraz ich ochrona przed niewłaściwym wykorzystaniem lub kradzieżą. Jako klientów rozumie się zarówno klientów końcowych (konsumentów), jak również kontrahentów biznesowych.

Komunikacja marketingowa

Połączenie strategii, systemów, metod i działań stosowanych przez organizację w celu budowania reputacji oraz promowania jej marek, produktów i usług wobec grup docelowych. Komunikacja marketingowa może obejmować działania, takie jak: reklama, sprzedaż osobista, promocja, działania public relations i sponsoring.

Ogólne odniesienia

- Wytoczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, wersja 2000.

PR1 Etapy cyklu życia produktu, na których ocenia się wpływ produktów i usług na zdrowie i bezpieczeństwo w celu poprawy wskaźników oraz procent istotnych kategorii produktów i usług podlegających takim procedurom

1. Znaczenie

Miara ta pozwala zidentyfikować istnienie i zakres systematycznych działań dotyczących adresowania kwestii zdrowia i bezpieczeństwa na wszystkich etapach cyklu życia danego produktu lub usługi. Klienci oczekują, że produkty i usługi będą spełniać swoją funkcję w zadowalający sposób i nie będą zagrażać zdrowiu ani bezpieczeństwu. Odpowiedzialność ta wynika nie tylko z prawa i regulacji, ale jest też określana w dobrowolnych kodeksach, takich jak Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych.

Działania zmierzające do ochrony zdrowia i zapewnienia bezpieczeństwa osób, które korzystają z produktów lub usług bądź je dostarczają, mają bezpośredni wpływ na reputację organizacji oraz ponoszone przez nią ryzyko prawne i finansowe w związku z ewentualnym wycofaniem produktu, zróżnicowaniem rynku ze względu na jakość oraz motywację pracowników.

2. Zawartość

- 2.1 Informacja, czy na każdym z następujących etapów cyklu życia produktów i usług oceniono ich wpływ na zdrowie i bezpieczeństwo (pod kątem możliwych usprawnień):

	tak	nie
Opracowanie koncepcji produktu		
Prace badawczo-rozwojowe		
Uzyskanie certyfikatów		
Wytwarzanie i produkcja		
Marketing i promocja		
Składowanie, dystrybucja i dostawa		
Użytkowanie i obsługa		
Wycofanie z użytkowania, ponowne wykorzystanie lub recykling		

- 2.2 Procent istotnych kategorii produktów lub usług, które są objęte tymi procedurami i które przebadano na zgodność z tymi procedurami.

3. Definicje

Brak.

4. Dokumentacja

Do potencjalnych źródeł informacji należą działy prawny i sprzedaży organizacji raportującej, a także dokumentacja zbierana w ramach systemu zarządzania jakością.

5. Odniesienia

- Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, wersja 2000.

PR2 Całkowita liczba przypadków niezgodności z regulacjami i dobrowolnymi kodeksami w zakresie wpływu produktów i usług na zdrowie i bezpieczeństwo na każdym etapie cyklu życia według rodzaju skutków

1. Znaczenie

Ochrona zdrowia i bezpieczeństwo to powszechnie uznane cele wielu przepisów krajowych i międzynarodowych. Niezgodność z regulacjami prawnymi w tym zakresie wskazuje na nieodpowiednie systemy i procedury zarządzania albo na brak odpowiedniego ich wdrożenia. Oprócz bezpośrednich konsekwencji finansowych, stały brak zgodności z regulacjami stwarza większe ryzyko finansowe w wyniku utraty reputacji organizacji i motywacji pracowników. Z punktu widzenia organizacji liczba niezgodności z regulacjami powinna pozostawać na jak najniższym możliwym poziomie. Trendy ujawniane przez ten wskaźnik będą wskazywać na poprawę lub pogorszenie skuteczności wewnętrznych mechanizmów kontrolnych.

2. Zawartość

- 2.1** Wskaźnik ten dotyczy całego cyklu życia produktu lub usługi od momentu udostępnienia do użytku i w związku z tym podlegania przepisom dotyczącym kwestii zdrowia i bezpieczeństwa w odniesieniu do produktów i usług.
- 2.2** Jeśli organizacja raportująca nie odnotowała żadnych przypadków niezgodności z regulacjami lub dobrowolnymi kodeksami, wystarczy krótkie stwierdzenie tego faktu.
- 2.3** Łączna liczba przypadków naruszenia regulacji lub dobrowolnych kodeksów dotyczących kwestii zdrowia i bezpieczeństwa w odniesieniu do produktów i usług w raportowanym okresie.
- 2.4** Wskaźnik ten dotyczy przypadków niezgodności z regulacjami w raportowanym okresie. Jeśli znaczna liczba incydentów dotyczy zdarzeń z poprzednich lat, należy o tym poinformować.
- 2.5** We wskaźniku nie uwzględnia się tych przypadków niezgodności z regulacjami, w których nie stwierdzono winy organizacji.
- 2.6** Łączna liczba przypadków niezgodności z regulacjami dotyczących zdrowia

i bezpieczeństwa w odniesieniu do produktów i usług, w podziale na:

- przypadki niezgodności z regulacjami skutkujące nałożeniem grzywny lub kary;
- przypadki niezgodności z regulacjami skutkujące ostrzeżeniem oraz
- przypadki niezgodności z dobrowolnymi kodeksami.

3. Definicje

Brak.

4. Dokumentacja

Do potencjalnych źródeł informacji należą działy prawny oraz badań i rozwoju organizacji raportującej, a także dokumentacja zbierana w ramach systemu zarządzania jakością.

5. Odniesienia

Brak.

PR3 Rodzaj informacji o produktach i usługach wymaganych na mocy procedur oraz procent znaczących produktów i usług podlegających takim wymogom informacyjnym

1. Znaczenie

Dostępne i adekwatne informacje na temat wpływu (pozytywnego i negatywnego) produktów i usług na kwestie zrównoważonego rozwoju są niezbędne, by klienci i użytkownicy mogli dokonywać świadomych wyborów podczas zakupów i aby ich preferencje mogły znaleźć odzwierciedlenie na rynku. Zapewnienie odpowiednich informacji i oznakowania, jeśli chodzi o wpływ na kwestie zrównoważonego rozwoju, jest bezpośrednio powiązane z przestrzeganiem określonego typu regulacji i kodeksów (takich jak prawo krajowe i Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych) oraz potencjalnie – ze strategiami wyróżnienia marki i zróżnicowania rynku. Wskaźnik ten wskazuje, w jakim stopniu informacja i oznakowanie uwzględniają wpływ danego produktu lub usługi na kwestie zrównoważonego rozwoju.

2. Zawartość

- 2.1** Informacja, czy w ramach procedur obowiązujących w organizacji w odniesieniu do informacji i oznakowania wymagane są następujące informacje o produkcie lub usłudze:

	tak	nie
Pochodzenie składników produktu lub usługi		
Skład, w szczególności w przypadku substancji, które mogłyby mieć wpływ środowiskowy lub społeczny		
Bezpieczeństwo użytkowania produktu lub usługi		
Wycofanie produktu z użytkowania i wpływ środowiskowy/społeczny		
Inne (jakie)		

- 2.2** Informacja dotycząca procenta istotnych kategorii produktów lub usług, które są objęte tymi procedurami i które przebadano na zgodność z tymi procedurami.

3. Definicje

Brak.

4. Dokumentacja

Do potencjalnych źródeł informacji należą działy prawny i sprzedaży, a także dokumentacja zbierana w ramach systemu zarządzania jakością.

5. Odniesienia

- Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, wersja 2000.

PR4 Całkowita liczba przypadków niezgodności z regulacjami oraz dobrowolnymi kodeksami dotyczącymi oznakowania i informacji o produktach i usługach według skutków

1. Znaczenie

Wyeksponowanie i sposób dostarczenia informacji oraz oznakowania produktów i usług podlega wielu regulacjom i przepisom prawa. Brak zgodności z regulacjami wskazuje na nieodpowiednie systemy i procedury zarządzania albo na nieskuteczność ich wdrożenia. Oprócz bezpośrednich konsekwencji finansowych, takich jak kary i grzywny, niezgodność z regulacjami zagraża reputacji organizacji oraz lojalności i satysfakcji klientów. Przypadki braku zgodności z regulacjami powinny pozostawać na jak najniższym poziomie. Trendy ujawniane przez ten wskaźnik mogą wskazywać na poprawę lub pogorszenie skuteczności wewnętrznych mechanizmów kontrolnych.

2. Zawartość

- 2.1** Wskaźnik ten dotyczy przypadków niezgodności z regulacjami w raportowanym okresie. Jeśli znaczna liczba incydentów dotyczy zdarzeń z poprzednich lat, należy o tym poinformować.
- 2.2** Jeśli organizacja raportująca nie odnotowała żadnych przypadków niezgodności z regulacjami lub dobrowolnymi kodeksami, wystarczy krótkie stwierdzenie tego faktu.
- 2.3** Łączna liczba przypadków niezgodności z regulacjami lub dobrowolnymi kodeksami dotyczącymi informacji i oznakowania produktów oraz usług w raportowanym okresie.
- 2.4** We wskaźniku nie uwzględnia się tych przypadków niezgodności z regulacjami, w których nie stwierdzono winy organizacji.
- 2.5** Łączna liczba przypadków niezgodności z regulacjami dotyczącymi informacji i oznakowania produktów i usług, w podziale na:
  - przypadki niezgodności z regulacjami skutkujące nałożeniem grzywny lub kary;
  - przypadki niezgodności z regulacjami skutkujące ostrzeżeniem oraz

- przypadki niezgodności z dobrowolnymi kodeksami.

3. Definicje

Brak.

4. Dokumentacja

Do potencjalnych źródeł informacji należą działy prawny i techniczny organizacji raportującej, a także dokumentacja zbierana poprzez systemy zarządzania jakością.

5. Odniesienia

Brak.

PR5 Praktyki związane z zapewnieniem satysfakcji klienta, w tym wyniki badań pomiaru satysfakcji klienta

1. Znaczenie

Satysfakcja klienta to jedna z miar wrażliwości organizacji na potrzeby jej klientów, która z perspektywy organizacji jest niezbędna do osiągnięcia długoterminowego sukcesu. W kontekście zrównoważonego rozwoju satysfakcja klienta daje obraz podejścia organizacji do jej relacji z jedną z grup interesariuszy (klientami). Można ją też stosować w połączeniu z innymi miarami dotyczącymi zrównoważonego rozwoju. Poziom satysfakcji klienta zastosowany w takim ujęciu pokazuje, w jakim stopniu organizacja uwzględnia potrzeby innych interesariuszy.

2. Zawartość

- 2.1** Informacja na temat praktyk stosowanych w całej organizacji w celu oceny i utrzymania satysfakcji klientów, takich jak:
- częstotliwość pomiaru satysfakcji klienta;
  - standardowe wymogi dotyczące metodologii prowadzenia badań oraz
  - mechanizmy umożliwiające klientom przekazywanie informacji zwrotnych.
- 2.2** Wyniki lub główne wnioski z badań (w oparciu o istotne statystycznie rozmiary prób) prowadzonych w raportowanym okresie, w odniesieniu do informacji o:
- organizacji jako całości;
  - głównych kategoriach produktów/usług lub
  - istotnych miejscach prowadzenia działalności.
- 2.3** Dla wszystkich wykazywanych wyników badań należy zidentyfikować kategorie produktów/usług lub miejsca prowadzenia działalności, których dotyczą.

3. Definicje

Brak.

4. Dokumentacja

Do potencjalnych źródeł informacji należą działy relacji z klientami oraz badania i rozwoju organizacji raportujące.

5. Odniesienia

Brak.

PR6 Programy dotyczące przestrzegania prawa, standardów i dobrowolnych kodeksów regulujących kwestie pozyskiwania funduszy i komunikacji marketingowej, z uwzględnieniem reklamy, promocji i sponsoringu

1. Znaczenie

Pozyskiwanie funduszy i komunikacja marketingowa mają na celu zapewnienie środków finansowych, wpływające na opinie i decyzje dotyczące zakupów.

Pozyskiwanie funduszy i komunikacja marketingowa, które nie są zgodne z powszechnie przyjętymi standardami etycznymi i kulturowymi, naruszają prywatność, wyznaczają podwójne standardy lub podejmują próby wpływania na szczególnie podatnych odbiorców, takich jak dzieci, mogąc stanowić poważny problem dla interesariuszy, jak pokazuje rosnący aktywizm konsumentów. Pozyskiwanie funduszy i zabiegi marketingowe postrzegane jako niewłaściwe, stanowią ryzyko dla organizacji obejmujące zniechęcanie do siebie zwolenników, członków, darczyńców, odbiorców usług klientów i innych interesariuszy, utratę reputacji, koszty finansowe i postępowania prawne.

Oprócz ram prawa krajowego lub międzynarodowego, również dobrowolne kodeksy lub samoregulacje (takie jak Międzynarodowy kodeks praktyki w reklamie (ICC) lub Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych) dążą do uwzględnienia koncepcji odpowiedzialności w pozyskiwaniu funduszy i komunikacji marketingowej. Przyjęcie takich samodyscyplinujących kodeksów lub reguł może pomóc organizacji w zapewnieniu zgodności stosowanych przez nią praktyk w zakresie pozyskiwania funduszy i komunikacji marketingowej z powszechnie przyjętymi standardami.

„Globalna strategia dotycząca żywienia, aktywności fizycznej i zdrowia” wskazuje, że na świecie nastąpił gwałtowny wzrost chorób niezakaźnych oraz że niezdrowy sposób odżywiania i brak aktywności fizycznej są jednymi z głównych przyczyn poważniejszych chorób niezakaźnych, w tym chorób sercowo-naczyniowych, cukrzycy typu 2 oraz niektórych typów raka.

Wzrastająca konsumpcja żywności wysokoenergetycznej, o słabych właściwościach odżywczych, obfitującej w tłuszcze, cukier i sól została zidentyfikowana jako czynnik ryzyka. Marketing żywności ma wpływ na żywieniowe wybory i zwyczaje, zwłaszcza w grupach

wrażliwych, takich jak kobiety w ciąży oraz kobiety, które niedawno zostały matkami, dzieci, nastolatki czy osoby niepełnosprawne.

2. Zawartość

2.1 Informacja o wszelkich kodeksach lub dobrowolnych standardach dotyczących pozyskiwania funduszy i komunikacji marketingowej stosowanych w całej organizacji.

2.2 Informacja o tym, z jaką częstotliwością organizacja dokonuje przeglądu zgodności ze standardami i kodeksami.

2.3 Informacja, czy organizacja sprzedaje produkty, które są:

- zabronione na niektórych rynkach lub
- stanowią przedmiot zapytań interesariuszy lub debaty publicznej.

2.4 Informacja o tym, jak organizacja reagowała na zapytania i obawy dotyczące tych produktów.

2.5 Informacja o liczbie zgłoszonych przypadków naruszeń standardów związanych z pozyskiwaniem funduszy i komunikacją marketingową w odniesieniu do praw kluczowych interesariuszy oraz o podjętych działaniach. Na przykład może to dotyczyć niewłaściwego wykorzystywania wizerunków kobiet, ubogich społeczności lub innych form komunikacji.

2.6 Informacja o zgłoszonych przypadkach naruszeń standardów w zakresie pozyskiwania funduszy i komunikacji marketingowej w odniesieniu do praw darczyńców.

3. Definicje

Brak.

4. Dokumentacja

Do potencjalnych źródeł informacji należą działy prawny, sprzedaży i marketingu organizacji raportujące.

5. Odniesienia

- Rekomendacje Międzynarodowej Izby Handlowej (tzn. Kodeks praktyki w reklamie, ICC) i związane z nimi kodeksy postępowania.
- Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, wersja 2000.

PR7 Całkowita liczba przypadków niezgodności z regulacjami i dobrowolnymi kodeksami regulującymi kwestie komunikacji marketingowej, z uwzględnieniem reklamy, promocji i sponsoringu według rodzaju skutków

1. Znaczenie

Niezgodność z regulacjami wskazuje na nieodpowiednie wewnętrzne systemy i procedury zarządzania albo na nieskuteczność ich wdrożenia. Oprócz bezpośrednich konsekwencji finansowych, takich jak kary i grzywny, niezgodność z regulacjami zagraża reputacji organizacji oraz lojalności i satysfakcji klientów. Przypadki dotyczące niezgodności z regulacjami przez organizację powinny pozostawać na jak najniższym poziomie. Tendencje ujawniane przez ten wskaźnik mogą wskazywać na poprawę lub pogorszenie skuteczności wewnętrznych mechanizmów kontrolnych.

2. Zawartość

- 2.1 Wskaźnik ten dotyczy incydentów związanych z niezgodnością z regulacjami w raportowanym okresie. Jeśli znaczna liczba incydentów dotyczy zdarzeń z poprzednich lat, należy o tym poinformować.
- 2.2 Jeśli organizacja raportująca nie odnotowała żadnych przypadków niezgodności z regulacjami lub dobrowolnymi kodeksami, wystarczy krótkie stwierdzenie tego faktu.
- 2.3 Łączna liczba przypadków niezgodności z regulacjami dotyczącymi komunikacji marketingowej w raportowanym okresie.
- 2.4 We wskaźniku nie uwzględnia się tych przypadków niezgodności z regulacjami, w których nie stwierdzono winy organizacji.
- 2.5 Łączna liczba przypadków niezgodności z regulacjami dotyczącymi komunikacji marketingowej w raportowanym okresie, w podziale na:
  - przypadki niezgodności z regulacjami skutkujące nałożeniem grzywny lub kary;
  - przypadki niezgodności z regulacjami skutkujące ostrzeżeniem oraz

- przypadki niezgodności z dobrowolnymi kodeksami.

3. Definicje

Brak.

4. Dokumentacja

Do potencjalnych źródeł informacji należą działy prawny, sprzedaży i marketingu organizacji raportującej.

5. Odniesienia

Brak.

PR8 Całkowita liczba uzasadnionych skarg dotyczących naruszenia prywatności klienta oraz utraty danych

1. Znaczenie

Ochrona prywatności klienta jest powszechnie uznawanym celem krajowych regulacji i polityk organizacyjnych. Niezgodność z regulacjami wskazuje na nieodpowiednie systemy i procedury zarządzania albo na nieskuteczność ich wdrożenia. Wskaźnik ten pozwala ocenić skuteczność systemów i procedur zarządzania dotyczących ochrony prywatności klienta. Oprócz bezpośrednich konsekwencji finansowych, takich jak kary i grzywny, niezgodność z regulacjami zagraża reputacji organizacji oraz lojalności i satysfakcji klientów. Przypadki niezgodności z regulacjami powinny pozostawać na jak najniższym poziomie. Tendencje ujawniane przez ten wskaźnik mogą wskazywać na poprawę lub pogorszenie skuteczności wewnętrznych mechanizmów kontrolnych.

2. Zawartość

- 2.1** Łączna liczba skarg dotyczących naruszenia prywatności klienta w raportowanym okresie.
- 2.2** Jeśli znaczna liczba tych przypadków dotyczy zdarzeń z poprzednich lat, należy o tym poinformować.
- 2.3** Łączna liczba uzasadnionych skarg dotyczących naruszenia prywatności klienta, w podziale na:
  - skargi otrzymane od podmiotów zewnętrznych i uznane przez organizację oraz
  - skargi od organów regulacyjnych.
- 2.4** Łączna liczba stwierdzonych wycieków, kradzieży lub przypadków utraty danych klienta.
- 2.5** Jeśli organizacja raportująca nie wskazała żadnych przypadków uzasadnionych skarg, wystarczy krótkie stwierdzenie tego faktu.

3. Definicje

Naruszenie prywatności klienta

Obejmuje wszelkie przypadki niezgodności z istniejącymi przepisami prawnymi i (dobrowolnymi) standardami organów, których organizacja raportująca jest członkiem, w zakresie ochrony prywatności klienta.

Uzasadniona skarga

Pisemne stwierdzenie organu regulacyjnego lub innego oficjalnego organu adresowane do organizacji raportującej, w którym wskazuje się naruszenie prywatności klienta, lub skarga wniesiona do organizacji, która została uznana przez organizację za uzasadnioną.

4. Dokumentacja

Informacje mogą pochodzić z działów odpowiedzialnych za obsługę klientów, public relations i kwestie prawne.

5. Odniesienia

Brak.

PR9 Wartość pieniężna istotnych kar z tytułu niezgodności z prawem i regulacjami dotyczącymi dostawy i użytkowania produktów i usług

1. Znaczenie

Poziom niezgodności z regulacjami jest wskaźnikiem zdolności kadry zarządzającej do zapewnienia zgodności prowadzonej działalności z określonymi parametrami wyników. Z ekonomicznego punktu widzenia, zapewnienie zgodności z regulacjami pomaga ograniczyć ryzyko finansowe, które występuje bezpośrednio w formie grzywien bądź pośrednio, poprzez wpływ na reputację organizacji. Od skali przestrzegania wymogów przez daną organizację w przeszłości może zależeć możliwość dalszego rozwijania działalności lub uzyskania niezbędnych pozwoleń.

2. Zawartość

- 2.1** Informacja na temat sankcji administracyjnych i sądowych nałożonych na organizację z tytułu niezgodności z przepisami prawa lub regulacjami, w tym z międzynarodowymi deklaracjami/konwencjami/traktatami oraz krajowymi, regionalnymi i lokalnymi regulacjami dotyczącymi dostarczania i użytkowania produktów i usług organizacji raportującej. Do informacji przydatnych do tego wskaźnika należą między innymi dane ze wskaźników PR2, PR4 i PR7.
- 2.2** Łączna wartość pieniężna nałożonych istotnych kar.
- 2.3** Jeśli organizacja raportująca nie wskazała żadnych przypadków niezgodności z przepisami prawa lub regulacjami, wystarczy krótkie stwierdzenie tego faktu.

3. Definicje

Brak.

4. Dokumentacja

Do źródeł danych należą wyniki badania sprawozdań finansowych lub systemy śledzenia sytuacji regulacyjnej obsługiwane przez dział prawny. Informacje dotyczące grzywien można uzyskać z działu księgowości.

5. Odniesienia

Brak.